AGATOS KRISTI kolekcija

AGATHA CHRISTIE

PIRMOSIOS PUARO BYLOS

AGATA KRISTI

PIRMOSIOS PUARO BYLOS

LEIDYKLA

VILNIUS

UDK 820-3
CH 525

AGATHA CHRISTIE

POIROT'S EARLY CASES

Redagavo
Jūreta VALENTIENĖ

Agatos Kristi kūrinių leidimo teisė Lietuvoje priklauso leidyklai „Sirokas".
Šią knygą be leidėjų sutikimo perspausdinti, fotografuoti arba kopijuoti bet kokiu kitu būdu draudžiama.

AGATHA CHRISTIE LTD 1974
Vertimas į lietuvių kalbą
Sirokas", 2001

ISBN 9986-833-28-0

Pirmosios Puaro bylos

TOS PAČIOS AUTORĖS

ABC žudikai
Bertramo viešbutyje
Blogis po saule
Didysis ketvertas
Drambliai gali prisiminti
Dilema Polensos kurorte
Drevė
Erkiulio Puaro darbai
Erkiulio Puaro Kalėdos
Helovino vakarėlis
Hikori Dikori Dok
Ir tada ten nieko nebuvo
Įdūrimas į nykštį
Jie atvyko į Bagdadą
Jie daro tai su veidrodžiais
Judantis pirštas
Kalėdų pudingas
Kaminų paslaptis
Karibų paslaptis
Katė tarp balandžių
Keleivis į Frankfurtą
4,50 iš Padingtono
Kibirkščiuojantis cianidas
Kodėl jie nepaklausė Evans
Kol dar šviesu
Kortos ant stalo
Kreivasis namas
Kvailasis liudininkas
Laikrodžiai
Lavonas bibliotekoje
Likimo vartai
Link nulio
Listerdeilo paslaptis
Miegantis žudikas
Miršta lordas Edžveras
Mirtį nešantis šuo
Mirtis debesyse
Mirtis prie Nilo
N ar M?
Nekaltojo kankinimas
Nemezidė
Nesibaigianti naktis
Nežinomas tikslas
Numirėlio pokštas
Nusikaltimo bendrininkai
Palšas žirgas
Paskelbta žmogžudystė
Paskui ateina mirtis
Paskutinės ponios Marpl bylos
Paslaptinga afera Stailse
Paslaptingasis misteris Kvinas
Pavojus Endhauze
Penki maži paršiukai
Perskilęs veidrodis
Pilna kišenė rugių
Pirmosios Puaro bylos
Po laidotuvių
Ponios Maginti mirtis
Potvynio nunešti
Rodžerio Ekroido nužudymas
Septynių diskų paslaptis
Sitafordo paslaptis
Slaptasis priešininkas
Susitikimas su mirtimi
Tamsusis kiparisas
Tiria Parkeris Painas
Tiria Erkiulis Puaro
Trečioji mergina
Trijų veiksmų tragedija
Trylika uždavinių
Užuolaidos: paskutinė Puaro byla
Viens, du, užsek man batus
Vyras rudu kostiumu
Žydrojo traukinio paslaptis
Žmogžudysčių grandis
Žmogžudystė golfo lauke
Žmogžudystė klebonijoje
Žmogžudystė Mesopotamijoje
Žmogžudystė Miujyje
Žmogžudystė Rytų ekspresе
Žudyti lengva

Mary Westmacott slapyvardžiu:
Dukters duktė
Nebuvęs pavasarį
Našta
Milžino duona
Rožė ir medis
Nebaigtas portretas

Agatha Christie Mallowan:
Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni
Betliejaus žvaigždė

Autobiografija
Agata Kristi: autobiografija

TURINYS

Pergalės puotos istorija

Mano draugui Erkiuliui Puaro, buvusiam Belgijos kariuomenės vadui, atsitiktinai teko tirti Stailso bylą. Sėkmė padėjo jam išgarsėti, ir jis nusprendė atsidėti nusikaltimų narpliojimui. Aš buvau sužeistas Some ir paleistas iš tarnybos į atsargą. Atsitiko taip, kad pagaliau drauge su Puaro apsigyvenau Londone. Kadangi buvau puikiai susipažinęs su daugeliu jo tirtų bylų, man dingtelėjo, kad keletą įdomiausių iš jų reikėtų aprašyti. Manau, kad geriausia pradėti nuo keisto įvykio, tuo metu sukėlusio didžiulį visuomenės susidomėjimą. Turiu omeny Pergalės puotos istoriją.

Galbūt kitos, ne tokios garsios, bylos geriau atskleistų savitus Puaro darbo metodus. Tačiau ši istorija – sensacinga, į ją buvo įsipainioję garsūs žmonės, spauda nepaprastai gyvai aptarinėjo šią *cause célèbre**, taigi, mano manymu, vertėtų žmonėms papasakoti, kaip Puaro išnarpliojo šią painią bylą.

---

* Garsią bylą *(pranc.), – vert. past.*

Puikų pavasario rytą mes sėdėjome Puaro kambaryje. Mano mažasis draugas kaip visada atrodė nepriekaištingai ir puošniai. Pakreipęs kiaušinio formos galvą, jis rūpestingai tepė pomada ūsus. Puaro buvo būdinga šiokia tokia tuštybė, deranti prie jo pomėgio tvarkai ir sisteminimui. Skaičiau *Daily Newsmonger*, tačiau laikraštis nuslydo ant grindų, ir aš paskendau niūriose mintyse. Puaro balsas pažadino mane iš susimąstymo:

– Apie ką gi taip galvojate, *mon ami**?

– Tiesą pasakius, – atsakiau, – mąstau apie tą mįslingą Pergalės puotą. Apie ją visi rašo, – bakstelėjau pirštu į laikraštį.

– Tikrai?

Aš pagyvėjau:

– Kuo daugiau skaitau, tuo darosi painiau. Kas nužudė lordą Kronšo? Ar Koko Kortni atsitiktinai mirė tą pačią naktį? Ar tai tik sutapimas? O gal ji tyčia pasirinko per didelę kokaino dozę? – aš trumpam nutilau, paskui susirūpinęs pridūriau: – Štai ko aš savęs klausiu.

Mano didžiam apmaudui, Puaro nerodė jokio susidomėjimo. Jis tik spoksojo į veidrodį ir murmėjo:

– Ši nauja ūsų pomada – tikras stebuklas! – tačiau, pajutęs mano žvilgsnį, skubiai pridūrė: – Žinoma, žinoma... Ir kaipgi jūs atsakytumėt į savo klausimus?

Man nespėjus prabilti, atsivėrė durys, ir mūsų šeimininkė pranešė atėjus inspektorių Džepą.

Šis Skotlend Jardo pareigūnas buvo senas mūsų draugas, taigi jį sutikome labai šiltai. Puaro sušuko:

– Ak, mano mielas Džepai, kodėl gi nusprendėte mus aplankyti?

– Mesjė Puaro, – atsakė Džepas, atsisėdęs ir linktelėjęs man, – tiriu bylą, kuri, man atrodo, turėtų jus sudominti. Taigi atėjau pasiklausti, ar neprisidėtumėt prie tyrimo?

* Mano drauge *(pranc.)*, – *vert. past.*

Puaro buvo geros nuomonės apie Džepo gabumus, nors ir nepritarė jo tyrimų metodams. Tačiau aš buvau įsitikinęs, kad didžiausias šio detektyvo talentas – puikus sugebėjimas išpešti naudos sau, parodant, kad teikia ją kitiems.

– Tai Pergalės puota. Nagi, jums tikrai būtų įdomu įsitraukti į šios bylos tyrimą, – įtikinamai tarė Džepas.

Puaro nusišypsojo man:

– Šiaip ar taip, būtų įdomu mano draugui Hastingsui. Jis kaip tik į tai gilinasi, *n-est-ce pas, mon ami**?

– Sere, – maloningai atsakė Džepas, – jums taip pat papasakosiu šią istoriją. Sakau jums, tirti tokią bylą – tikra garbė. Taigi reikalas toks. Manau, jau žinote svarbiausius faktus, mesjė Puaro?

– Tik iš laikraščių. O žurnalistų vaizduotė kartais gali ir suklaidinti. Papasakokite man visą istoriją...

Džepas patogiai užsimetė koją ant kojos ir pradėjo:

– Kaip visiems žinoma, praeitą antradienį vyko didžiulė Pergalės puota. Mūsų laikais skambiais pavadinimais dangstosi visi pigūs šokių vakarėliai, tačiau tai, kas vyko Koloso rūmuose ir kur dalyvavo visa Londono aukštuomenė, taip pat ir lordas Kronšo bei jo svečiai, buvo tikra puota.

– Jo *dossier***? – nutraukė Puaro. – Norėjau pasakyti, jo bioskopija... ne, kaip jūs tai vadinate? Biografija?

– Kronšo buvo penktasis vikontas – dvidešimt penkerių metų turtingas, nevedęs jaunuolis, labai mėgęs teatrą. Sklido kalbos, kad jis susižadėjęs su labai žavinga jauna dama panele Kortni (draugų vadinama tiesiog Koko) iš Olbanio teatro.

– Gerai. *Continuez****.

---

* Argi ne taip, mano drauge *(pranc.) – vert. past.*

** Dosjė *(pranc.), – vert. past.*

*** Tęskite *(pranc.), – vert. past.*

– Lordo Kronšo kompanijoje buvo šeši žmonės: jis pats, jo dėdė Justesas Belteinas, patraukli amerikietė našlė ponia Melebi, jaunas aktorius Krisas Deividsonas su žmona ir paskutinis, bet labai svarbus asmuo – panelė Koko Kortni. Kaip žinote, tai buvo kaukių balius, taigi Kronšo kompanionai apsirengė senosios italų komedijos personažų kostiumais.

– *Commedia dell'Arte**, – sumurmėjo Puaro, – žinau.

– Šiaip ar taip, jų kostiumai buvo sukurti pagal porceliano figūrėles iš Justeso Belteino kolekcijos. Lordas Kronšo vaidino Arlekiną, Belteinas – Punčinelą, ponia Melebi lydėjo jį kaip Pulčinela, Deividsonai vaizdavo Pjero ir Pjeretę, o panelė Kortni, žinoma, buvo Kolombina.

– Jau vakaro pradžioje buvo matyti, kad kažkas negerai. Lordas Kronšo buvo paniuręs, elgėsi keistai. Kai svečiai susirinko vakarieniauti nedideliame iš anksto užsakytame kambarėlyje, visi pastebėjo, kad jis susipykęs su panele Kortni. Buvo aiškiai matyti, kad ji apsiverkusi, atrodė, jog jai tuoj prasidės isterijos priepuolis. Vakarienė praėjo nesmagiai. Kai visi išėjo iš kambario, ji kreipėsi į Krisą Deividsoną ir garsiai paprašė parvežti ją namo, nes jai „tas balius jau įgriso“. Jaunasis aktorius dvejojo, žvalgėsi į lordą Kronšo, pagaliau nusivedė juos abu į vakarienės kambarį. Bet visos pastangos sutaikyti juodu buvo bergždžios, taigi Krisas iškvietė taksi ir nuvežė panelę Kortni, jau nesuvaldomai verkiančią, namo. Nors ir labai nusiminusi, Deividsonui ji nieko nepaaiškino, tik vis kartojo, kad „tas Kronšo dar pasigailės“. Tai vienintelė užuomina, kad jos mirtis galbūt neatsitiktinė, tačiau to per maža, kad būtų galima pradėti tyrimą. Kai Deividsonas vargais negalais ją nuramino, jau buvo per vėlu grįžti į Koloso salę, taigi jis nuvyko tiesiai į savo butą Čelsyje. Jo žmona

---

* Meno komedija *(ital.)*. Improvizuota komedija, ypač populiari Italijoje XVI–XVIII a. – *vert. past.*

grįžo netrukus ir papasakojo apie baisią tragediją, nutikusią po jo išvykimo.

– Lordas Kronšo darėsi vis niūresnis. Jis paliko savo bičiulius, ir niekas jo tą vakarą daugiau nematė. Maždaug pusę dviejų nakties, prieš pat kotiljoną, kai visi turėjo nusiimti kaukes, jį pastebėjo ir atpažino buvęs bendražygis kapitonas Digbis. Lordas stovėjo ložėje ir žvelgė žemyn, į sceną. „Sveikas, Kronšo! – šūktelėjo kapitonas. – Leiskis čia ir pabendrauk su mumis! Ko ten stypsai pasipūtęs? Eikš čia, kaip tik prasideda linksmybės." – „Gerai, – atsakė Kronšo. – Palaukit manęs, nes nerasiu jūsų minioje."

– Jis pasisuko ir išėjo iš ložės. Kapitonas Digbis, su kuriuo buvo ir ponia Deividson, laukė. Laikas bėgo, bet lordas Kronšo nesirodė. Pagaliau Digbis neteko kantrybės. Jis sušuko: „Ką jis sau galvoja? Kad mes lauksime visą naktį?!" Tada prie jų prisijungė ponia Melebi, ir jie viską papasakojo. „Klausykite! – gyvai sušuko gražioji našlė, – šiąnakt jis panašus į lokį, kuriam skauda galvą. Eikim ir suraskim jį." Prasidėjo nesėkminga paieška. Pagaliau poniai Melebi dingtelėjo, kad jis galėtų būti kambaryje, kur jie prieš valandą vakarieniavo. Jie pasuko ten. Koks vaizdas atsivėrė jų akims! Taip, Arlekinas buvo ten, tačiau jis gulėjo ant žemės, o jo širdyje stirksojo valgomasis peilis!

Džepas nutilo, Puaro linktelėjo jausdamas savo, kaip specialisto, vertę:

– *Une belle affaire**! Nėra jokio įtarimo, kas žmogžudys? Negali būti!

– Na, – tęsė inspektorius, – toliau viską žinote. Taigi įvyko dviguba tragedija. Kitą dieną visuose laikraščiuose pasirodė straipsneliai, kurių antraštės skelbė, kad populiari aktorė panelė Kortni rasta negyva savo lovoje, o mirtis ją

* Graži istorija *(pranc.)*. – *vert. past.*

ištiko dėl per didelės kokaino dozės. Ar tai buvo nelaimingas atsitikimas, ar savižudybė? Jos tarnaitė, iškviesta paliudyti, patvirtino, kad panelė Kortni seniai vartojusi kokainą, taigi buvo pripažinta, kad mirtis – nelaimingas atsitikimas. Nepaisant to, negalime visiškai atmesti savižudybės versijos. Jos mirtis ypač tragiška, nes nežinome, dėl ko buvo kilęs tas kivirčas praėjusią naktį. Beje, prie nužudytojo buvo rasta maža emalio dėžutė su užrašu iš deimantų „Koko". Dėžutė buvo pilna kokaino. Panelės Kortni tarnaitė paliudijo, kad ta dėžutė priklauso jos šeimininkei. Ji visada ją nešiojosi, nes jai nuolat reikėję narkotikų, kurių verge ji buvo tapusi.

– Ar lordas Kronšo taip pat vartojo narkotikus?

– Toli gražu ne. Jis negalėjo jų pakęsti.

Puaro susimąstęs linktelėjo.

– Kadangi jis turėjo tą dėžutę, žinojo, kad panelė Kortni juos vartoja. Argi tai nekelia jums jokių minčių?

– A! – neaiškiai atsiliepė Džepas.

Aš nusišypsojau.

– Na, štai ir visa byla, – tarė Džepas. – Ką manote?

– Galbūt radote dar ką nors, ko nepaminėjote?

– Taip, štai ką, – Džepas išsitraukė iš kišenės mažą daiktelį ir padavė Puaro. Tai buvo nedidelis žalio šilko bumbulas. Panašu, kad jis buvo negailestingai nuplėštas, nes nuo jo karojo keletas siūlų.

– Jį radome tvirtai suspaustą velionio rankoje, – paaiškino inspektorius.

Puaro tylomis grąžino bumbulą, paskui paklausė:

– Ar lordas Kronšo turėjo priešų?

– Kiek žinoma, ne. Tai buvo jaunas populiarus žmogus.

– Kam naudinga jo mirtis?

– Jo dėdė Justesas Belteinas paveldi visą turtą. Yra keletas su juo susijusių įtartinų faktų. Kai kurie žmonės sako,

kad vakarienės kambaryje girdėjo atkaklų ginčą, kuriame dalyvavo ir Justesas Belteinas. Be abejonės, mintis pasinaudoti valgomuoju peiliu kilo ginčo įkarštyje.

– Ką gi kalba ponas Belteinas?

– Sako, kad vienas padavėjas per daug išgėrė ir blogai pasijuto, taigi jis padėjo jam nusirengti. Taip pat ponas Belteinas teigia, kad viskas vyko šiek tiek po pirmos, o ne pusę dviejų. Kapitonas Digbis laiką nurodė visai tiksliai: nuo jo paskutinio pokalbio su Kronšo iki to momento, kai buvo rastas negyvėlio kūnas, tepraėjo tik dešimt minučių.

– Šiaip ar taip, manau, kad ponas Belteinas, vaidinęs Punčinelą, dėvėjo kostiumą su kupra bei raukta apykakle?

– Tiksliai nežinau, kaip atrodė tie kostiumai, – Džepas smalsiai pažvelgė į Puaro. – Be to, neįžvelgiu, kokią tai turi reikšmę...

– Neįžvelgiate? – Puaro šypsenėlė buvo šiek tiek pašaipi. Jis ramiai kalbėjo toliau, tačiau jo akyse įsižiebė žalia švieselė, kurią aš taip gerai pažinojau. – Tame vakarienės kambaryje buvo užuolaida, ar ne?

– Taip, bet...

– O už jos – pakankamai vietos, kad galėtų pasislėpti žmogus?

– Iš tiesų ten yra nedidelė niša, bet iš kur jūs tai žinote? Jūs buvote ten, ar ne, mesjė Puaro?

– Ne, mano mielas Džepai, tą užuolaidą aš išgalvojau. Be jos ši drama nepaaiškinama, o viskas turi būti paaiškinama. Tačiau sakykite, ar buvo iškviestas gydytojas?

– Žinoma, tuojau pat, tačiau jis jau nieko nebegalėjo padaryti. Mirtis tikriausiai ištiko akimirksniu.

Puaro nekantriai linktelėjo.

– Taip, taip, suprantu. Ar apklausėte gydytoją?

– Taip.

– Ar jis nepaminėjo kokių nors neįprastų simptomų, na, kas jam būtų pasirodę keista?

Džepas stebeilijo į mažąjį žmogutį.

– Taip, mesjė Puaro. Nežinau, iš kur jūs žinote, bet gydytojas iš tiesų pareiškė, kad nužudytojo kūnas neįprastai sustingęs, bet jis niekaip to negalėjęs paaiškinti.

– Aha! – sušuko Puaro. – Aha! *Mon Dieu**! Džepai, juk tai verčia susimąstyti, ar ne?

Tačiau aš mačiau, kad Džepo ta pastaba nė kiek nepaveikė.

– Mesjė, jeigu jūs turite omeny nuodus, tai kas galėtų nunuodyti žmogų, o paskui persmeigti jį peiliu?

– Iš tiesų tai būtų juokinga, – ramiai pripažino Puaro.

– Gal norėtumėt ką nors apžiūrėti, mesjė? Jeigu pageidautumėt užeiti į kambarį, kuriame rado kūną...

Puaro papurtė galvą.

– Visai nenoriu. Jūs pasakėte vieną tikrai mane dominantį dalyką – kad lordas Kronšo nekentė narkotikų.

– Tai nieko nenorite apžiūrėti?

– Tik vieną dalyką.

– Ką gi?

– Porceliano figūrėlių kolekciją, pagal kurią buvo pasiūti kaukių baliaus kostiumai.

Džepas spoksojo į Puaro.

– Na, jūs ir keistuolis!

– Ar galėčiau jas apžiūrėti?

– Jei norit, važiuokime į Berklio aikštę. Ponas Belteinas, arba jo šviesybė, kaip dabar turėčiau sakyti, neprieštaraus.

Mes sėdome į taksi. Naujojo lordo Kronšo nebuvo namuose, bet Džepo prašymu mus nuvedė į „porceliano kam-

---

* Dieve mano *(pranc.)*. – *vert. past.*

barį“, kur buvo laikomos brangios kolekcijos. Džepas bejėgiškai dairėsi aplink.

– Nežinau, mesjė, kaip manote rasti tai, ko ieškote.

Bet Puaro, jau pasistatęs kėdę prieš židinį, užšoko ant jos kaip vikrus paukštukas. Virš veidrodžio, ant mažos lentynėlės, stovėjo šešios porceliano figūrėlės. Puaro kurį laiką jas tyrė komentuodamas:

– *Les voilà**! Senoji italų komedija. Trys poros! Arlekinas ir Kolombina, Pjero ir Pjeretė – kokie elegantiški, aprengti baltais ir žaliais rūbais; ir Punčinelas bei Pulčinela – violetiniais bei gelsvais apdarais. Labai sudėtingas Punčinelo kostiumas: raukiniai ir klostės, kupra, cilindras. Kaip aš ir maniau, labai sudėtinga...

Jis atsargiai pastatė figūrėles į vietą ir nušoko nuo kėdės.

Džepas atrodė nepatenkintas, bet kadangi Puaro nė neketino nieko aiškinti, policininkas nutaisė meiliausią veido išraišką, kokią tik galėjo. Kai jau rengėmės išvykti, grįžo namų šeimininkas, ir Džepas mus pristatė vienus kitiems.

Šeštasis vikontas Kronšo buvo maždaug penkiasdešimties metų, lipšnių manierų, dailaus patvirkusio veido – senstelėjęs pasileidėlis nuobodžiaujančio pozuotojo mina. Man jis iš pat pradžių nepatiko. Mus jis sutiko gana maloniai, pareiškęs, kad daug girdėjo apie Puaro meistriškumą, ir pridūrė, kad pagelbės mums kiek tik galėdamas.

– Žinau, kad policija daro viską, ką gali, – tarė Puaro.

– Tačiau aš labai nerimauju, kad mano sūnėno mirties paslaptis taip ir nebus atskleista. Viskas be galo paslaptinga.

Puaro kiaurai pervėrė jį žvilgsniu.

– Jūs manote, kad jūsų sūnėnas neturėjo priešų?

– Niekada gyvenime. Esu visiškai tikras, – jis trumpam nutilo, paskui tęsė: – Jeigu norite ko nors manęs paklausti...

---

* Na štai *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Tik vieno dalyko, – Puaro balsas buvo rimtas. – Ar jūsų kostiumai buvo tiksliai nukopijuoti nuo šių figūrėlių?

– Tiksliai, iki mažiausios detalės.

– Dėkoju, milorde. Tai viskas, ką norėjau sužinoti. Geros jums dienos!

Kai išskubėjome į gatvę, Džepas paklausė:

– O kas toliau? Žinote, turėsiu viską pranešti Skotlend Jardui.

– *Bien**! Daugiau jūsų netrukdysiu. Turiu dar išsiaiškinti vieną kitą smulkmeną, ir tada...

– Kas tada?

– Byla bus baigta.

– Ką?! Ką jūs sakote?! Žinote, kas nužudė lordą Kronšo?

– *Parfaitement***.

– Kas? Justesas Belteinas?

– Ak, *mon ami*, juk žinote mano mažą silpnybę! Aš visada trokštu nutylėti detales iki paskutinės minutės. Bet nesibaiminkit. Viską atskleisiu, kai tik ateis laikas. Man nereikia garbės – tai bus jūsų byla, su sąlyga, kad leisite man savaip suvaidinti visą *dénouement****.

– Tai pakankamai garbinga, – atsakė Džepas, – žinoma, jeigu iš viso bus kokia nors *dénouement*. Jūs tikrai užsidaręs tarsi kokia austrė, ar ne? – Puaro nusišypsojo. – Na gerai, iki pasimatymo. Skubu į Jardą.

Jis nužirgliojo gatve, ir Puaro sustabdė pravažiuojantį taksi. Aš susidomėjęs paklausiau:

– Kurgi dabar važiuosim?

– Į Čelsį, pas Deividsonus, – jis pasakė vairuotojui adresą.

Aš klausinėjau toliau:

---

* Gerai *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Taip, žinoma *(pranc.)*, – *vert. past.*

*** Atomazgą *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Ką manote apie naująjį lordą Kronšo?

– O kaip jis atrodo mano mielam draugui Hastingsui?

– Aš juo intuityviai nepasitikiu.

– Jums jis primena piktąjį dėdę iš pasakų knygų, ar ne?

– O jums neprimena?

– Manau, kad su mumis jis elgėsi labai draugiškai, – išsisukinėdamas tarė Puaro.

– Kurgi ne! Jis turėjo priežasčių.

Puaro pažvelgė į mane, liūdnai papurtė galvą ir sumurmėjo kažką panašaus į „jokio sistemingumo".

Deividsonai gyveno daugiabučiame name, ketvirtame aukšte. Ponas Deividsonas buvo išvykęs, bet jo žmoną radome namie. Mus nuvedė į ilgą žemą kambarį. Ant langų kabojo rėksmingos spalvos rytietiškos portjeros. Oras buvo tvankus ir slogus, pernelyg smarkiai trenkė smilkalais.

Ponia Deividson atėjo netrukus. Tai buvo smulki, daili būtybė, tačiau patrauklų trapumą slopino valdingas ir vertinamas žydrų akių žvilgsnis.

Puaro paaiškino, kaip mes susiję su šia byla, ir ji liūdnai palingavo galvą:

– Vargšas Kronšo, vargšė Koko! Mes abu ją taip mėgome... Jos mirtis – mums tokia baisi nelaimė... Na, tai ko norėtumėt manęs paklausti? Ar turėsiu vėl iš naujo išgyventi tą baisų vakarą?

– Ak, madam, patikėkite, netrukdyčiau jūsų be reikalo. Inspektorius Džepas jau papasakojo man viską, ko reikia. Aš tik norėčiau pamatyti kostiumą, kurį vilkėjote tame kaukių baliuje.

Dama atrodė šiek tiek nustebusi, bet Puaro meilikaujamai tęsė:

– Suprantate, madam, darbe aš vadovaujuosi metodais, kurie taikomi mano šalyje. Mes visada „atkuriame“ nusikaltimą. Aš norėčiau surengti tikrą *représentation**, taigi, suprantama, kostiumai – išties labai svarbus dalykas.

Ponia Deividson vis dar dvejojo. Paskui ji tarė:

– Žinoma, aš girdėjau apie nusikaltimo „atkūrimą“, bet nemaniau, kad taip gilinatės į detales. Gerai, aš atnešiu kostiumą.

Ji išėjo iš kambario ir tuoj pat grįžo, nešina elegantišku balto ir žalio atlaso drabužiu.

Puaro jį paėmė, apžiūrėjo ir grąžino jai nusilenkdamas.

– *Merci, madame***! Matau, kad netyčia pametėte vieną žalią bumbulą, štai čia, nuo peties.

– Taip, jis nuplyšo per puotą. Aš jį padaviau vargšui lordui Kronšo, kad pasaugotų.

– Tai buvo po vakarienės?

– Taip.

– Prieš pat tragediją?

Šviesiose ponios Deividson akyse pasirodė nerimo šešėlis, bet ji greit atsakė:

– Oi ne, gerokai prieš tragediją. Tiesą sakant, tuojau po vakarienės.

– Suprantu. Ką gi, tai viskas. Daugiau jūsų netrukdysiu. *Bonjour, madame****.

Kai išėjome į lauką, tariau:

– Na, tai paaiškina žaliojo bumbulo paslaptį.

– Kažin...

– Ką jūs turite omeny?

– Matėte, kaip aš apžiūrėjau kostiumą, Hastingsai?

---

* Čia: atkūrimas *(pranc.), – vert. past.*

** Ačiū, ponia *(pranc.), – vert. past.*

*** Geros dienos, ponia *(pranc.), – vert. past.*

– Mačiau, bet kas iš to?

– *Eh bien**, tas bumbulas nenuplyšo, kaip sakė ponia. Anaiptol, jį kažkas nukirpo, nukirpo žirklėmis. Visi siūlai lygūs.

– Dieve mano! – aiktelėjau aš. – Pasidarė dar painiau.

– Priešingai, – maloniai atsakė Puaro, – viskas tampa daug aiškiau.

– Puaro, – sušukau, – vieną kartą aš jus užmušiu! Jūsų įprotis manyti, jog viskas nuostabiai paprasta, baisiai erzina!

– Bet, *mon ami*, argi jums viskas neatrodo nuostabiai paprasta, kai aš paaiškinu?

– Taip, tai visų nemaloniausia... Tada suvokiu, kad būčiau galėjęs susiprotėti ir pats.

– Žinoma, būtumėt, Hastingsai... Jums tik reikėtų tvarkingai surikiuoti savo mintis!.. Be sistemos...

– Taip, taip... – skubiai sutikau, nes puikiai žinojau, koks Puaro iškalbingas, kai pokalbis pakrypsta jo mėgstamiausia tema. – Sakykite, ką dabar darysime? Argi iš tikrųjų norite atkurti nusikaltimą?

– Vargu. Sakykim, kad drama baigėsi, bet jeigu aš pasiūlyčiau dar surengti... arlekinadą?

Puaro nutarė, kad tas paslaptingas vaidinimas įvyks kitą antradienį. Parengiamieji darbai mane labai suintrigavo. Viename kambario gale buvo įrengtas baltas ekranas, kitą galą slėpė sunkios užuolaidos. Atvyko žmogus ir atsigabeno kažkokią apšvietimo techniką, kiek vėliau – teatralų trupė, kuri išnyko Puaro miegamajame, laikinai paverstame persirengimo kambariu.

Džepas atkeliavo prieš pat aštuonias. Jis atrodė kiek sutrikęs. Oficialiam detektyvui Erkiulio Puaro planas nebuvo itin patrauklus:

---

* Na štai *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Truputį melodramatiška, kaip ir viskas, ką jis sumano. Bet tai nepakenks ir, jo žodžiais tariant, išvaduos mus nuo daugybės rūpesčių. Jis labai įžvalgus šios bylos atžvilgiu. Žinoma, aš pats irgi šį tą numanau.

Nujaučiau, kad Džepas perdeda, bet prižadėjau jam, kad galės viską daryti savaip.

– O! Štai ir svečiai.

Pirmiausia atvyko jo šviesybė lordas, lydimas ponios Melebi, kurios dar nebuvau matęs. Tai buvo graži tamsiaplaukė moteris, tik atrodė aiškiai susinervinusi. Kiek vėliau atvyko Deividsonai. Krisą Deividsoną irgi mačiau pirmąsyk. Jis buvo patrauklus, aukštas, tamsiaplaukis, be to, į akis krito tam tikras aktoriaus grakštumas.

Puaro susodino žmones veidu į apšviestą ekraną ir išjungė visas kitas lempas. Kambarys, išskyrus ekraną, paskendo tamsoje, iš kurios sklido Puaro balsas:

– Mesjė, madam, trumpai paaiškinsiu. Prieš ekraną pasirodys šešios figūros. Jas jau esate matę. Tai Pjero ir jo Pjeretė, juokdarys Punčinelas ir Pulčinela, gražioji šokėja Kolombina ir pagaliau Arlekinas – elfas, nematomas žmonėms!

Po šio trumpo pristatymo prasidėjo spektaklis. Visos Puaro paminėtos figūros viena po kitos pasirodydavo prieš ekraną, minutėlę sustingdavo ir dingdavo. Paskui užsidegė šviesa, ir per kambarį nuvilnijo palengvėjimo atodūsis. Visi buvo susinervinę ir nežinia ko išsigandę. Man dingtelėjo, kad Puaro idėja buvo itin paprasta: jeigu tarp mūsų būtų nusikaltėlis, jis tikriausiai palūžtų, vos tik išvydęs pažįstamą figūrą. Šis sumanymas aiškiai žlugo, tačiau Puaro visai neatrodė sutrikęs. Jis žengė į priekį maloniai šypsodamasis:

– Dabar, mesjė ir madam, malonėkite man pasakyti, ką jūs ką tik išvydote? Gal pradėkite jūs, milorde?

Džentelmenas atrodė sutrikęs:

– Manau, kad ne visai suprantu...

– Tik pasakykite, ką jūs matėte.

– Aš... na, aš sakyčiau... mes matėme šešias figūras, vaizduojančias senosios italų komedijos personažus, arba... mus pačius aname kaukių baliuje.

– Nesirūpinkite dėl to baliaus, milorde, – įsiterpė Puaro. – Man pakanka ir pirmojo jūsų sakinio. Madam, ar jūs sutinkate su milordu Kronšo?

– Aš...hm... taip, žinoma.

– Jūs sutinkate, kad čia buvo šešios figūros iš itališkosios komedijos?

– Na, žinoma.

– Mesjė Deividsonai? Ir jūs sutinkate?

– Taip.

– Madam?

– Taip.

– Hastingsai? Džepai? Taip? Sutinkate?

Puaro apžvelgė mus visus. Jo veidas išbalo, o akys sušvito – kaip katės.

– Vis dėlto, ponai, visi jūs klystate! Jūsų akys jums meluoja – kaip ir tada, Pergalės puotoje. Akys ne visada mato tiesą. Reikia žiūrėti savo sielos ir proto akimis, reikia mąstyti, pasitelkti pilkąsias smegenų ląsteles! Tai žinokite, kad ir šiandien, ir Pergalės kaukių baliuje jūs matėte ne šešias, o penkias figūras! Pažiūrėkit!

Šviesos vėl užgeso, ir prieš ekraną išdygo figūra – Pjero.

– Kas tai? – kamantinėjo Puaro. – Ar tai Pjero?

– Taip, taip, – šaukėme mes visi.

– Pažvelkite dar kartą!

Pjero staigiu judesiu nusimetė savo apdarą. Prožektoriaus šviesoje mes išvydome Arlekiną! Tą pačią akimirką pasigirdo šūksnis, apvirto kėdė...

– Prakeikimas! – suurzgė Deividsonas. – Prakeikimas! Kaipgi jūs atspėjote?!

Tada mes išgirdome antrankių spragtelėjimą ir šaltą, oficialų Džepo balsą:

– Kristoferi Deividsonai, aš jus suimu už vikonto Kronšo nužudymą! Viskas, ką pasakysite, bus panaudota prieš jus...

Po ketvirčio valandos mūsų laukė rafinuota vakarienė. Tiesiog švytintis Puaro buvo nepaprastai svetingas ir noriai atsakinėjo į smalsius mūsų klausimus.

– Viskas labai paprasta. Aplinkybės, kuriomis buvo rastas žalias šilkinis bumbulas, piršo mintį, kad jis nutrauktas nuo žudiko kostiumo. Tačiau nebeįtariau Pjeretės (nes reikia daug jėgų perverti žmogų neaštriu peiliu) ir supratau, kad žudikas – Pjero. Bet Pjero paliko puotą maždaug dvi valandas prieš žmogžudystę. Taigi jis turėjo sugrįžti ir nužudyti lordą Kronšo, arba, *eh bien*, jis nužudė lordą prieš išvykdamas! Tai visai įmanoma. Kas matė lordą Kronšo po vakarienės? Tik ponia Deividson. Įtariu, kad jos žodžiai – sąmoningas melas, susijęs su dingusiu bumbulu. Ji nukirpo bumbulą nuo savo kostiumo ir prisiuvo prie vyro drabužio, nes būtent ten jo ir trūko. O tas Arlekinas, kurį žmonės matė ložėje apie pusę dviejų, buvo netikras. Prisipažinsiu, iš pradžių maniau, kad ir ponas Belteinas gali būti kaltas. Bet, turint omenyje, kad jis vilkėjo sudėtingą kostiumą, vargu ar įmanoma vaidinti ir Punčinelą, ir Arlekiną. Kita vertus, Deividsonui, kuris yra panašaus amžiaus ir ūgio kaip nužudytasis, be to – aktorius, tai buvo visiškai paprasta.

– Man kėlė nerimą tik vienas dalykas. Gydytojas, aišku, turėjo suprasti, kuo skiriasi žmogus, miręs prieš dvi valandas, nuo žmogaus, mirusio prieš dešimt minučių. *Eh bien*, jis tai ir suprato. Bet jo niekas tiesiai nepaklausė: „Prieš kiek

laiko tas žmogus mirė?“ Tiesiog jam pranešė, kad tą žmogų prieš dešimt minučių dar matė gyvą! Todėl gydytojas ir nurodė, jog mirusiojo kūnas neįprastai sustingęs!

– Taigi mano teorija pasiteisino. Deividsonas nužudė lordą Kronšo tuoj po vakarienės. Kaip pamenate, tada juodu matė kartu nueinančius į vakarienės kambarį. Paskui jis išvežė panelę Kortni, paliko ją prie namų durų (užuot stengęsis ją nuraminti, kaip visiems pasakojo) ir skubiai grįžo į puotą – bet jau kaip Arlekinas, ne Pjero, paprasčiausiai nusimetęs viršutinį kostiumą.

Velionio dėdė palinko į priekį. Jis atrodė apstulbęs.

– Jeigu taip, žudikas jau iš anksto ruošėsi šiam nusikaltimui. Kokie gi buvo jo motyvai? Štai ko aš negaliu suprasti.

– Aha! Čia mes turime atsižvelgti ir į antrąją tragediją – panelės Kortni mirtį. Yra viena paprasta smulkmena, į kurią niekas neatkreipė dėmesio. Panelė Kortni mirė nuo per didelės kokaino dozės, bet jos narkotikai juk liko dėžutėje, kurią paskui rado prie lordo Kronšo kūno. Tad iš kur ji gavo mirtiną dozę? Narkotikų jai galėjo duoti tik vienas žmogus – Deividsonas. Tai viską paaiškina. Galima suprasti jos draugiškumą Deividsonui ir prašymą, kad jis parvežtų ją namo. Lordas Kronšo, kuris fanatiškai nekentė narkotikų, sužinojo, kad ji vartoja kokainą, ir įtarė, kad jų parūpina Deividsonas. Žinoma, pastarasis tai neigė, taigi lordas Kronšo nutarė per puotą visą tiesą sužinoti iš panelės Kortni. Jis galėjo atleisti nelaimingai merginai, bet nė neketino pasigailėti žmogaus, kuris užsidirbdavo pragyvenimui platindamas narkotikus. Deividsonui grėsė demaskavimas ir žlugimas. Jis atvyko į puotą, nusprendęs bet kokia kaina nutildyti Kronšo.

– Taigi Koko mirtis buvo nelaimingas atsitikimas?

– Įtariu, kad tai buvo nelaimingas atsitikimas, kurį gud-

riai surežisavo Deividsonas. Koko buvo įtūžusi ant Kronšo – pirmiausia už jo priekaištus, antra, už tai, kad atėmė jos narkotikus. Deividsonas davė jai kokaino ir tikriausiai pasiūlė padidinti dozę – atkeršyti „tam Kronšo“!

– Dar vienas klausimas, – tariau aš. – Niša ir užuolaida. Iš kur jūs apie tai žinojote?

– *Mon ami*, tai visiškai paprasta. Į tą mažą kambarėlį nuolat vaikščiojo padavėjai, taigi kūnas negalėjo visą laiką gulėti ten, kur jį rado. Kambaryje turėjo būti kokia nors vietelė kūnui paslėpti. Spėjau, kad tai užuolaida ir niša už jos. Deividsonas nutempė kūną ten, o paskui, kai atkreipė svečių dėmesį pasirodydamas ložėje, sugrįžo ir ištempė negyvėlį. Tada jam teliko skubiai dingti iš puotos. Tai vienas geriausių jo ėjimų. Jis – nekvailas tipas!

Manau, nesuklysiu tardamas, jog žaliose Puaro akyse perskaičiau neišsakytą pastabą: „Vis dėlto jis ne toks protingas kaip Erkiulis Puaro!“

Virėjos iš Klaphamo nuotykis

Kai gyvenau kartu su bičiuliu Erkiuliu Puaro, laikėmės tokios tradicijos – aš jam garsiai perskaitydavau rytinio laikraščio *Daily Blare* antraštes.

Daily Blare – tai laikraštis, išnaudojantis net mažiausią galimybę sukelti sensaciją. Žinios apie vagystes ir žmogžudystes būdavo pateikiamos ne paskutiniuose puslapiuose, o akindavo didelėmis raidėmis pirmajame laikraščio puslapyje.

Aš citavau laikraščio antraštes: BANKO TARNAUTOJAS DINGSTA SU PENKIASDEŠIMT TŪKSTANČIŲ VERTĖS APYVARTINIAIS VERTYBINIAIS POPIERIAIS. SUTUOKTINIS ĮKIŠA GALVĄ Į DUJINĘ ORKAITĘ. NELAIMINGAS ŠEIMYNINIS GYVENYMAS. DINGO DVIDEŠIMT VIENERIŲ METŲ GRAŽI MAŠININKĖ. KUR EDNOS LAUKAS?

– Na štai, Puaro, yra iš ko pasirinkti. Pabėgęs banko tarnautojas, paslaptinga savižudybė, dingusi mašininkė... Kuris faktas jus labiausiai sudomino?

Mano draugas išliko ramus, tik šiek tiek papurtė galvą.

– Nesusidomėjau nė vienu iš jų, *mon ami*. Šiandien aš linkęs pasimėgauti gyvenimu. Nebent įvyktų kas nors nepaprasta – tik tai priverstų mane pasijudinti. Iki greito pasimatymo! Turiu pasirūpinti savais reikalais.

– Kokiais gi? – norėjau pasitikslinti.

– Savo drabužiais, Hastingsai. Jeigu neklystu, ant mano naujo pilkojo kostiumo yra riebalų dėmė – vienintelė dėmelė, bet vis tiek ji mane erzina. Paskui turiu pasirūpinti žieminiu paltu – reikia pamerkti jį į Kitingso miltelius. Ir dar manau, taip... kad metas patrumpinti ūsus, galiausiai reikia gi sutepti juos pomada.

– Na, – tariau lėtai eidamas prie lango, – abejoju, ar sugebėsite įvykdyti šį beprotišką planą. Skambina į duris. Pas jus klientas.

– Jeigu tai ne valstybinės svarbos reikalas, manęs tai nejaudina, – oriai pareiškė Puaro.

Netrukus mūsų pokalbį nutraukė į kambarį įsiveržusi apkūni raudonskruostė moteris, net uždususi nuo greito kopimo laiptais.

– Tai jūs esate mesjė Puaro? – valdingai paklausė ji tiesiog krisdama į kėdę.

– Aš esu Erkiulis Puaro, klausau, ponia.

– Jūs nė truputėlio nepanašus į tokį, kokį tikėjausi išvysti, – pasakė moteris ir nepatenkinta nužvelgė jį. – Ar jūs sumokėjote už tai, kad išspausdintų laikraštyje žinutę, esą jūs puikus seklys, ar jie patys tai parašė?

– Ponia, – nekantriai ištarė Puaro ir atsistojo.

– Atleiskite, buvau įsitikinusi, kad jūs žinote, kokie dabar yra laikraščiai. Pradedu susidomėjusi skaityti „*Ką nuotaka pasakė neišvaizdžiai netekėjusiai draugei*“, o, pasiro-

do, visas straipsnis yra apie paprasčiausią vaistinėje parduodamą daiktą, kuriuo galima išsitrinkti galvą! Nieko daugiau, tik išpūsta reklama. Tikiuosi, kad neįsižeidėte? Pasakysiu, kokiu reikalu į jus kreipiuosi. Noriu, kad surastumėt mano virėją.

Puaro stebeilijo į ją negalėdamas ištarti nė žodžio. Aš šiek tiek pasitraukiau nuo jų – niekaip negalėjau nuslėpti šypsenos.

– Visa tai per tą nelemtą labdarą, – tęsė ponia. – Suteikti vilčių tarnams, pasirūpinti, kad tarnaitės taptų mašininkėmis ir viskuo, kas tik šauna jiems į galvą. Mano galva, reikia atsisakyti tokios labdaros. Įdomu būtų sužinoti, kuo gi *mano* tarnai galėtų skųstis? Per savaitę viena popietė ir vienas vakaras yra laisvi, kas antras sekmadienis – poilsio diena, švarūs drabužiai, valgo tą patį maistą, kaip ir mes, be to, visuose namuose nerastumėt nė gabalėlio margarino, o tik patį geriausią sviestą.

Pritrūkusi oro ji nutilo įkvėpti. Suprantama, Puaro pasinaudojo šia pauze. Kalbą jis pradėjo išdidžiai, retsykiais atsistodavo.

– Regis, jūs suklydote, ponia. Aš netiriu bylų, susijusių su namus aptarnaujančiu personalu. Esu privatus seklys.

– Aš tai žinau, – paprieštaravo mūsų viešnia. – Argi nesakiau, jog noriu, kad jūs surastumėt mano virėją? Pasakiusi man vos kelis žodžius, ji išėjo iš namų trečiadienį ir iki šiol negrįžo.

– Prašau atleisti, ponia, bet aš nesutinku narplioti šios istorijos. Linkiu jums gero ryto!

Moteris net purkštelėjo iš pasipiktinimo.

– Tai baigta, mano mielasis? Ak, koks pasipūtęs! Jus domina tik vyriausybės paslaptys ir grafienių brangeny-

bės? Jums leidus, pasakysiu, kad man kiekvieno tarno nukritęs plaukas nuo galvos yra ne mažiau svarbus kaip kokiai damai pradingusi diadema. Juk negalime visos būti nuostabios ponios, kurios, pasipuošusios deimantais ir perlais, vyksta pasivažinėti automobiliais. Gera virėja ir yra gera virėja – ir jos netekti man tas pat, kaip gražiai poniai prarasti perlus.

Buvo matyti, kad Puaro viduje vyksta kova: išdidumas grumiasi su jį užvaldžiusiu humoro jausmu. Galiausiai jis nusijuokė ir vėl atsisėdo.

– Jūsų teisybė, ponia, aš suklydau. Pastabos yra visiškai teisingos ir protingos. Ši byla tikrai išskirtinė. Niekada dar neteko medžioti dingusio namų tarno. Iš tiesų tai yra valstybinio lygio problema. Būtent tokios svarbios užduoties ir prašiau likimo siųsti man kaip tik prieš jums atvykstant. *En avant**! Taigi ta puikioji virėja išėjo trečiadienį, tai yra užvakar, ir iki šiol negrįžo?

– Taip, trečiadienis buvo jos poilsio diena.

– Tikriausiai ji pateko į avariją. Ar jūs teiravotės ligoninėse?

– Taip ir ketinau padaryti vakar, bet, įsivaizduokit, šį rytą atėjo paimti jos daiktų. O man ji neparašė nė vieno žodelio! Jeigu būčiau buvusi namuose, nebūčiau leidusi taip su manim pasielgti! Bet ką tik buvau išėjusi į mėsinę.

– Apibūdinkite man savo tarnaitę.

– Vidutinio amžiaus, apkūni, juodais žilstelėjusiais plaukais, labai išdidi. Vardu Eliza Dan. Ji dirbo pas mane jau dešimt metų.

– Gal jūs susikivirčijote su ja tą trečiadienį?

– Ne, visiškai ne. Todėl viskas labai keista.

---

* Pirmyn *(pranc.), – vert. past.*

– Kiek tarnaičių jūs turite, ponia?

– Dvi. Kambarinė Anė yra labai puiki mergina. Truputėlį užuomarša, o jos galvoje vien vaikinai, tačiau šiaip labai gera tarnaitė. Žinoma, jei neleidžiu atsitraukti nuo darbo.

– Ar ji gerai sutarė su virėja?

– Žinoma, būdavo visko, bet apskritai jiedvi sugyveno labai gerai.

– Ar mergina negali padėti atskleisti paslapties?

– Ji sakosi nieko nežinanti. Suprantama, juk tarnai visada palaiko vienas kitą.

– Ką gi, reikia patikrinti. Gal galėtumėt priminti, kur jūs gyvenate?

– Klaphame, Princo Alberto gatvėje 88.

– *Bien,* ponia, linkiu jums gero ryto. Galite neabejoti, šiandien pamatysite mane savo namuose.

Ponia Tod, tokia buvo mūsų naujosios pažįstamos pavardė, išėjo. Puaro kažkaip liūdnai pažvelgė į mane.

– Ką gi, Hastingsai, šita istorija kaip iš romano. Klaphamo virėjos dingimas! Niekada, *niekada* mūsų bičiulis inspektorius Džepas neturi apie tai sužinoti!

Erkiulis įjungė lygintuvą ir, kai šis įkaito, atsargiai sugeriamuoju popieriumi nuo savo pilkojo kostiumo panaikino riebalų dėmę. Deja, ūsų patrumpinimo procedūrą teko atidėti kitai dienai. Mes išsiruošėme į Klaphamą.

Princo Alberto gatvė buvo užstatyta nedideliais, tvarkingais, vienas į kitą kaip du vandens lašai panašiais namukais. Daugumos jų langus dengė nertos užuolaidos, prie durų kabojo blizgantys žalvariniai plaktukai.

Suradę 88 namą, paskambinome į duris. Jas atidarė iš pažiūros tvarkinga, malonaus veido tarnaitė. Ponia Tod mus pasitiko koridoriuje.

– Luktelėkite, Ane, – šūktelėjo ji tarnaitei. – Šis ponas yra seklys, ir jis norės užduoti jums keletą klausimų.

Anė atrodė suglumusi ir kažkaip maloniai susijaudinusi.

– Dėkoju, ponia, – pasakė Puaro nusilenkdamas. – Norėčiau pasikalbėti su jūsų tarnaite dabar ir, jeigu galima, akis į akį.

Mus nuvedė į nedidelę svetainę. Kai labai nepatenkinta ponia Tod išėjo iš kambario, Puaro pradėjo kryžminę apklausą.

– *Voyons, Mademoiselle Annie**, viskas, ką jūs mums pasakysite, bus labai svarbu. Jūs esate vienintelė, galinti padėti išnarplioti šią bylą. Be jūsų pagalbos aš esu bejėgis.

Merginos veidas rodė, kad sumišimas praėjo, ją vėl apėmė malonus jaudulys.

– Aš tikrai pasakysiu viską, ką žinosiu, pone, – ištarė ji.

– Puiku, – atsakė Puaro, pajutęs jai palankumą.

– Pirmiausia, kokia jūsų nuomonė apie šį atsitikimą? Iš karto matyti, kad jūs esate labai sumani mergina! Kaip jūs paaiškintumėt Elizos dingimą?

Paskatinta pagyrimo, Anė pradėjo egzaltuotai pasakoti:

– Baltaodžiai vergų pirkliai, pone, – iš pat pradžių taip sakiau! Virėja visada įspėdavo apie juos: „Negi neužuodžiat jų kvapo? Beje, neimkit iš jų saldainių, nesvarbu, koks mandagus tas žmogus būtų!“ Tai jos žodžiai. Iš štai jie ją pagavo! Aš tuo įsitikinusi. Tikriausiai ji nugabenta laivu į Turkiją ar kitą Rytų šalį. Girdėjau, ten mėgstamos apkūnios moterys.

Puaro klausė jos stengdamasis išlikti rimtas.

– Na, tai tikrai puiki idėja! Bet nejaugi ji būtų atsiuntusi ką nors paimti jos lagamino?

– Aš nežinau, pone. Galbūt ji nori turėti savo daiktus net ir tame svetimame krašte?

– O ar lagaminą paimti atėjo vyriškis?

---

* Klausykite, panele Ane *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Karteris Petersonas, pone.

– Ar jūs pati sudėjote daiktus į lagaminą?

– Ne, pone, viskas jau buvo sukrauta, lagaminas perrištas.

– Įdomu, įdomu. Tai tik patvirtina, kad, palikdama namus trečiadienį, ji jau buvo apsisprendusi negrįžti. Ar ir jūs taip galvojate?

– Taip, pone, – truputį nustebusi pridūrė Anė. – Aš apie tai nepagalvojau. Bet vis dėlto ar negalėjo tai būti baltaodžių vergų pirklių darbas? – paklausė ji melancholiškai.

– Be abejonės, – rimtai atsakė seklys ir klausinėjo toliau: – Ar jūs miegodavote tame pačiame kambaryje?

– Ne, pone, mes turėjome atskirus miegamuosius.

– O ar Eliza buvo kuo nors nepatenkinta? Ar šis darbas jums abiem patiko?

– Ji niekad neminėjo, kad žada išvykti. Čia dirbti visai neblogai, – mergina tarsi sudvejojo.

– Kalbėkit atvirai, – maloniai padrąsino Puaro. – Aš nieko nepapasakosiu jūsų šeimininkei.

– Na, žinoma, ji apdairi. Taip, ponia tokia. Tačiau maistas čia yra geras. Galima valgyti, kiek tik nori. Pietums būna karštas patiekalas, laisvadieniais – įdomios išvykos, kepimo riebalų gali imti, kiek širdis geidžia. Šiaip ar taip, jeigu Eliza ir norėjo ką nors pakeisti, tai išeiti neįspėjus – ne pats geriausias būdas. Aš tuo įsitikinusi. Ji būtų ištvėrusi tą mėnesį. Ir ponia juk nebūtų pasiėmusi jos mėnesio atlyginimo už tokį sprendimą!

– O ar darbas ne per sunkus?

– Na, ieškodama dulkių šeimininkė iššniukštinėja visus kampus. Tą patį daro, kai apsigyvena toks ponas – mes jį vadiname susimokančiu svečiu. Bet tik pusryčiai ir pietūs jam patiekiami tokie patys kaip ir šeimininkui. Ponas Todas ir tas svečias visą dieną praleidžia Sityje.

– Ar jums patinka šeimininkas?

– Jis visai neblogas. Ramaus būdo, tik truputėlį šykštokas.

– Gal galėtumėt prisiminti, kokie buvo paskutiniai Elizos žodžiai prieš jai išeinant?

– Galiu. Ji pasakė: „Jeigu po pietų liks konservuotų persikų, tai valgysime juos per vakarienę prie gabalėlio kiaulienos ir keptų bulvių“. Ji be galo mėgo konservuotus persikus. Nenustebčiau, jeigu ją, valgančią persikus, būtų ir sučiupę.

– Ar trečiadienis visada jai būdavo poilsio diena?

– Taip, ji būdavo laisva trečiadieniais, o aš – ketvirtadieniais.

Puaro uždavė dar porą klausimų ir pareiškė, kad pakaks. Kai tik Anė išėjo iš kambario, degdama smalsumu įlėkė ponia Tod. Supratau, kad ji labai įsižeidusi, jog jai nebuvo leista būti kartu, kai vyko pokalbis su Ane. Tačiau Puaro taktiškai ją nuramino.

– Tokiai protingai moteriai kaip jūs, ponia, sunku ištverti šitokią apklausą, bet mes, sekliai, esame priversti tai daryti. Suprantama, kad greitos nuovokos žmonėms tiesiog neužtenka kantrybės kvailystėms.

Šiek tiek numalšinęs ponios Tod pyktį, jis pakeitė temą pradėjęs klausinėti apie jos vyrą. Erkiulis išsiaiškino, kad ponios vyras dirba kažkokioje kompanijoje Sityje ir namuose būsiąs tik po šešių.

– Be abejonės, jis labai susirūpinęs ir susijaudinęs dėl šio nepaaiškinamo įvykio. Argi ne taip?

– Ne, jis niekada nesijaudina, – pareiškė ponia Tod. – „Susiraskit kitą, brangioji“. Štai ir viskas, ką *jis* pasakė! Jis toks ramus, kad kartais tai išveda mane iš pusiausvyros. „Nedėkinga moteris, – pasakė jis. – *Gerai*, kad ja atsikratėme.“

– O kaip į tai reagavo kiti namo gyventojai, ponia?

– Ar jūs turite galvoje poną Simpsoną, mūsų susimokantį svečią? Kol gauna savo pusryčius ir vakarienę, *jis* yra ramus.

– O kokia pono Simpsono profesija?

– Jis dirba banke.

Ponia Tod pasakė Simpsono vardą, ir tai man kažkodėl priminė *Daily Blare* antraštes.

– Tai jaunas vyras?

– Manyčiau, kad kokių dvidešimt aštuonerių. Ramus ir malonus vaikinas.

– Jums leidus, norėčiau su juo, beje, ir su jūsų vyru, šnektelėti. Kaip tik dėl to ir užeisiu šį vakarą. Drįstu pasakyti, kad jums, ponia, reikėtų pailsėti. Atrodote pavargusi.

– Aš irgi taip manau. Iš pradžių nerimavau dėl Elizos, vakar visą dieną laksčiau po parduotuves, nes buvo išpardavimas, o jūs, mesjė Puaro, turbūt suprantate, *ką tai* reiškia, tai šis, tai tas, na, tiek reikalų namuose, ir taip yra dėl to, kad Anė nespėja visų darbų padaryti. Šiaip ar taip, tikriausiai ji, būdama tokio permainingo charakterio, jums apie tai užsimins. Visa tai mane ir išsekino.

Puaro užjaučiamai kažką sumurmėjo. Mes išėjome.

– Keistas sutapimas, – tariau aš, – su vekseliais dingęs banko tarnautojas Deivisas dirbo tame pačiame banke kaip ir Simpsonas. Kaip jūs manote, ar čia nėra kokio nors ryšio?

Mano bičiulis nusišypsojo.

– Pabėgęs tarnautojas, dingusi virėja... Sunku įžvelgti ką nors bendra, na, nebent Deivisas atėjo pas Simpsoną, įsimylėjo virėją ir įtikino ją pabėgti drauge su juo!

Man tai pasirodė juokinga, bet Puaro išliko santūrus.

– Jis galėjo pasielgti dar blogiau, – prabilo jis priekaištingai. – Pagalvokit, Hastingsai, juk tremtyje virėja gali būti labiau reikalinga nei gražus veidelis!

Jis trumpam nutilo, paskui tęsė toliau:

– Įdomus atvejis, daugybė prieštaravimų. Man tai įdomu, nepaprastai įdomu.

Dar tą patį vakarą nukakome į Princo Alberto gatvės 88 namą ir apklausėme poną Todą – melancholišką, įkritusiais skruostais vyriškį, peržengusį keturiasdešimt, ir Simpsoną.

– O taip, taip, – pralemeno Todas. – Eliza. Taip... Gera virėja. Ekonomiška. Man tai labai svarbu.

– Gal bent nujaučiate, dėl kokios priežasties ji taip staiga jus paliko?

– Na, – neaiškiai ištarė ponas Todas, – turbūt suprantate, kokie yra tarnai. Mano žmona per daug jais rūpinasi. Visiškai išseko nuo to nuolatinio rūpinimosi. Ne tokia jau čia didelė problema. „Susiraskit kitą, brangioji“, – patariau jai. „Susiraskit kitą.“ Ir problema išspręsta. Nėra čia ko jaudintis dėl tokių menkniekių.

Ne ką daugiau išpešėme ir iš pono Simpsono. Tai buvo niekuo neišsiskiriantis akiniuotas jaunuolis.

– Turbūt ją mačiau, – pasakė jis. – Pagyvenusi moteris, ar ne? Tiesą sakant, su kita mergina, Ane, aš nuolat matausi. Ji labai miela.

– Ar jos gerai sutardavo?

Pasak pono Simpsono, jos nesugyveno, bent jis taip manąs.

– Na, nieko įdomaus nesužinojome, *mon ami*, – pasakė Puaro ruošdamasis išeiti.

Tačiau mus sulaikė ponia Tod, rėksmingu balsu pradėjusi pasakoti istoriją, tą pačią, kurią mes išklausėme ryte, tik šįkart ji buvo ilgesnė.

– Turbūt nusivylėt? – paklausiau bičiulio. – Ar tikėjotės ką nors sužinoti?

Puaro papurtė galvą.

– Galimybė, žinoma, buvo, – pasakė jis. – Bet per daug nesitikėjau.

Reikalai pajudėjo, kai kitą rytą Puaro gavo laišką. Jį perskaitęs, Erkiulis nuraudo iš pasipiktinimo ir padavė laišką man.

Ponia Tod laiške apgailestaudama rašė, kad po viso to, kas atsitiko, seklio paslaugos jai nebereikalingos. Pasirodo, ji pakalbėjusi su vyru ir supratusi, kad į šeimos reikalus seklių geriau nepainioti. Ponia Tod už konsultaciją įdedanti ginėją.

– Aha! – piktai sušuko Puaro. – Jie mano, kad taip lengvai atsikratys Erkiulio Puaro! Darau paslaugą – didžiulę paslaugą, apsiimdamas tirti šį nieko vertą reikalą, o jie manęs atsisako *comme ça**! Garantuoju, tai pono Todo darbas. Bet aš sakau – ne! Trisdešimt šešis kartus ne! Jeigu reikės, išleisiu savo ginėjas, trisdešimt šešis tūkstančius ginėjų, bet sužinosiu, kur šuo pakastas!

– Taip, – pritariau Erkiuliui. – Bet kaip?

Puaro šiek tiek nurimo.

– *D'abord***, – tarė jis, – pasinaudosime laikraščiais. Leiskit pagalvoti, taip... paskelbsime kažką tokio: *„Jei Eliza Dan atsilieps šiuo adresu, sužinos kai ką naudingo"*. Duokit žinutę į visus laikraščius, Hastingsai. O aš pateiksiu keletą užklausų. Paskubėkit, viskas turi būti padaryta kuo greičiau!

Nemačiau Erkiulio visą dieną. Vakare jis teikėsi papasakoti man, kuo buvo užsiėmęs.

– Apsilankiau kompanijoje, kurioje dirba ponas Todas. Tą trečiadienį jis buvo darbe. Bendradarbiai jį apibūdino kaip gero charakterio žmogų. Na, o Simpsonas ketvirtadienį sirgo

* Šitaip *(pranc.), – vert. past.*

** Iš pradžių *(pranc.), – vert. past.*

ir į banką neatėjo, bet trečiadienį buvo darbe. Todas su Deivisu yra šiokie tokie draugai, tačiau nieko išskirtinio. Regis, iš to nieko nepešime. Ne. Vienintelė viltis – paduoti skelbimą.

Visi pagrindiniai dienraščiai skelbimą išspausdino laiku. Puaro prašymu jie pasirodydavo kiekvieną savaitės dieną. Mano bičiulis domėjosi šia man neįdomia istorija apie dingusią virėją kažkaip ypatingai. Supratau tik tiek, kad tai yra jo garbės reikalas – atkakliai siekti tikslo iki pergalės. Kiekvieną rytą jis skubėdavo pasiimti laiškų, atidžiai juos nagrinėdavo, o paskui atsidusdavo ir padėdavo į šalį.

Galiausiai už savo kantrybę sulaukėme atpildo. Praėjus savaitei po ponios Tod apsilankymo, nuomininkė pranešė, kad skambinusi moteris, vardu Eliza Dan.

– *Enfin**! – sušuko Puaro. – Tegu atvyksta. Kuo greičiau, tuo geriau.

Mūsų nuomininkė paskubom išlėkė. Netrukus ji grįžo ir pranešė, kad panelė Dan jau čia. Atėjusi moteris iš tikrųjų buvo panaši į tą, kokios mes ieškojome: aukšta, stambi ir itin ori.

– Aš atsiliepiau į skelbimą, – paaiškino ji. – Pamaniau, kad čia koks nors nesusipratimas ar kažkas kita. Bet tai greičiausiai dėl to, kad jūs dar nežinote, jog aš gavau palikimą.

Puaro įdėmiai ją apžiūrėjo, paskui plačiu mostu prisitraukė kėdę.

– Dalykas yra tas, – pradėjo jis, – kad buvusi jūsų šeimininkė, ponia Tod, labai susirūpinusi dėl jūsų. Ji išsigando, kad jums nebūtų kas nors baisaus atsitikę.

Eliza Dan stovėjo nustebusi.

– Vadinasi, ji negavo mano laiško?

– Ji negavo nė trumpiausios žinutės, – seklys nutilo ir įtikinamai paragino: – Gal galėtumėt man papasakoti visą istoriją?

---

* Pagaliau *(pranc.)*, – *vert. past.*

Elizos Dan skatinti nereikėjo. Ji iš karto pasinėrė į ilgą pasakojimą.

– Trečiadienio vakare ėjau namo. Kai buvau prie pat namų, mane sustabdė vienas ponas – toks aukštas, barzdotas, ant galvos užsimaukšlinęs didžiulę skrybėlę. „Panelė Eliza Dan?“ – paklausė jis. „Taip“, – atsakiau aš. „Aš ieškojau jūsų 88 name, – tarė jis. – Jie pasakė, kad galiu sutikti jus čia begrįžtančią. Panele Dan, kad surasčiau jus, aš specialiai atvykau iš Australijos. Ar jūs prisimenate jūsų močiutės iš motinos pusės mergautinę pavardę?“ – „Džeinė Emot“, – pasakiau. „Tikrai tokia, – sutiko jis. – Panele Dan, turbūt niekada nežinojote, kad jūsų senelė turėjo labai gerą draugę Elizą Lič. Ji išvyko į Australiją, ten ištekėjo už labai turtingo kolonisto. Du jų vaikai mirė kūdikystėje, ir ji paveldėjo visą vyro turtą. Prieš keletą mėnesių moteris mirė, ir pagal jos pareikštą valią jūs šioje šalyje paveldėjote namą bei didžiulę sumą pinigų.“

– Jo žinia mane pribloškė, – tęsė panelė Dan. – Truputėlį suabejojau pasakojimu, tačiau ponas, tai pastebėjęs, nusišypsojo. „Suprantu jūsų atsargumą, panele Dan, – pasakė jis. – Štai rekomendacijos.“ Jis įteikė man laišką, parašytą teisininkų iš Melburno, Hirsto ir Kročeto kontoros, bei vizitinę kortelę. Šis žmogus ir buvo ponas Kročetas. „Yra viena ar dvi sąlygos, – pasakė jis. – Matote, mūsų klientė buvo šiek tiek ekscentriška. Jūs gausite palikimą su sąlyga, jeigu persikelsite į namą Kamberlende iki rytojaus dvyliktos valandos. Kitas reikalavimas nereikšmingas – tai tik sąlyga, kad jūs nebūtumėt tarnaitė.“ Mano veidas ištįso. „Ak, pone Kročetai, – tariau. – Aš esu virėja. Ar jie tuose namuose šito nepasakė?“ – „Brangioji, brangioji, – tarė jis. – Man nė į galvą neatėjo tokia mintis.

Pamaniau, kad jūs tikriausiai esate kompanionė ar guvernantė. Labai gaila, iš tikrųjų labai gaila." – „Ar aš prarasiu visus pinigus?" – paklausiau nekantriai. Jis trumpai pagalvojo. „Visada yra būdų apeiti įstatymus, panele Dan, – galų gale atsakė jis. – Mes, teisininkai, žinome tai. Yra tik viena išeitis – palikti darbą šią popietę." – „O kaip mano mėnesio atlyginimas?" – paklausiau. „Mano brangioji panele Dan, – pasakė jis šypsodamasis. – Atsisakydama mėnesio atlyginimo, jūs galite palikti darbdavį bet kurią minutę. Jūsų šeimininkė tai supras – juk ji turi atsižvelgti į aplinkybes. Keblumas yra laikas! Labai svarbu, kad jūs spėtumėt į traukinį, išvykstantį 11 valandą penkiasdešimt minučių iš King Kroso į šiaurę. Galiu paskolinti jums dešimt svarų – ar kiek reikia pinigų bilietui? – O jūs galėsite parašyti žinutę šeimininkei stotyje. Aš jai pats įteiksiu raštelį ir paaiškinsiu visas aplinkybes." Aš, žinoma, sutikau ir po valandos jau sėdėjau traukinyje tokia susijaudinusi, kad nežinojau, kur esu – danguj ar pragare. Iš tikrųjų, kol nusigavau į Karlaislį, buvau jau beveik patikėjusi, kad visa tai – tik viena iš istorijų apie pinigų išviliojimą piktnaudžiaujant pasitikėjimu. Tačiau aš nuėjau to pono nurodytu adresu. Adresas buvo teisingas – aš radau advokatus. Puikus, nedidelis namukas, o metinės pajamos siekė tris šimtus per metus. Tie teisininkai nedaug ką žinojo. Pasirodo, jie ką tik iš Londono buvo gavę laišką, kurį parašė vienas ponas. Laiške buvo parašyta, kad aš turiu nuosavybės teisę į namą, ir kad man priklauso 150 svarų sterlingų už pirmus šešis nuomos mėnesius. Ponas Kročetas atsiuntė mano daiktus, bet nė žodelio neparašė apie šeimininkę. Pagalvojau, kad ponia šiek tiek supyko, nes pavydėjo man sėkmės. Šeimininkė negrąžino mano daiktų dė-

žės, o visus drabužius atsiuntė popieriniuose paketuose. Na, suprantama, jeigu ji negavo mano laiško, tai pamanė, kad aš pasielgiau labai negražiai.

Puaro įdėmiai klausėsi šios ilgos istorijos. Dabar jis linksėjo galva, lyg būtų visiškai patenkintas.

– Dėkoju jums, madmuazele. Kaip jūs ir sakėte, įvyko šioks toks nesusipratimas. Atsilyginsime už jūsų vargą.

Jis padavė panelei voką.

– Ar jūs tuoj pat grįžtate į Kamberlendą? Jums leidus, kai ką pašnibždėsiu. *Nepamirškite, kaip gaminti valgį.* Visada gerai mokėti ką nors, ko būtų galima vėl imtis pašlijus reikalams.

– Lengvatikė, – sumurmėjo jis, kai mūsų viešnia išėjo, – bet turbūt ne daugiau nei dauguma jos sluoksnio žmonių.

Puaro veidas surimtėjo.

– Eime, Hastingsai, nešvaistykime laiko. Pagaukite taksi, o aš greitai parašysiu žinutę Džepui.

Kai aš grįžau su taksi, Puaro jau laukė prie slenksčio.

– Kur mes vykstame? – paklausiau nekantraudamas.

– Pirmiausia pas vieną siuntėją, kad išsiųstų šį laiškelį.

Kai tai buvo padaryta, Puaro lipdamas į taksi padavė raštelį su adresu vairuotojui.

– Klaphamas, Princo Alberto gatvė 88.

– Tai mes ten važiuojame? – paklausiau aš.

– *Mais oui**. Nors, atvirai kalbant, bijau, kad pavėluosime. Mūsų paukštelis jau bus išskridęs, Hastingsai.

– O kas yra mūsų paukštelis?

Puaro nusišypsojo.

– Niekuo neišsiskiriantis ponas Simpsonas.

– Ką?! – sušukau.

---

* Taip, žinoma *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Liaukitės, Hastingsai, nesakykite, jog jums dar neaišku!

– Kad virėja pasitraukė iš kelio, tą aš suprantu, – tariau truputį gindamasis. – Bet kodėl? *Kodėl gi* Simpsonui reikėjo ją išguiti iš namų? Ar ji žinojo ką nors apie jį?

– Nieko nežinojo.

– Na, tada...

– Bet jis norėjo kažko, ką ji turėjo.

– Pinigų? Palikimo iš Australijos?

– Ne, drauguži, visai ko kito.

Jis trumpam nutilo, paskui rūsčiai tarė:

– *Nuvalkioto metalinio lagamino...*

Šnairuodamas žiūrėjau į Puaro. Jo pareiškimas buvo toks neįtikėtinas, kad pamaniau, jog jis mane vedžioja už nosies, tačiau jis išliko toks pat rūstus ir rimtas.

– Taip, bet juk jis galėjo nusipirkti lagaminą, – neatlyžau aš.

– Jam nereikėjo naujo lagamino. Jam reikėjo ypatingo lagamino. Tikrai kilmingo gerbiamo žmogaus lagamino.

– Klausykit, Puaro! – sušukau. – Per daug keblu. Jūs vedžiojate mane už nosies.

Jis žvilgtelėjo į mane.

– Jums trūksta pono Simpsono proto vingrumo ir vaizduotės, Hastingsai. Taigi, bičiuli, trečiadienio vakarą virėją į spąstus įviliojo Simpsonas. Lengvai gavo išspausdintą vizitinę kortelę ir laišką, o kad visiškai įgyvendintų planą, jis netgi pasiryžo sumokėti šimtą penkiasdešimt svarų už namo nuomą vieneriems metams. Panelė Dan neatpažino jo – barzda, skrybėlė, vos juntamas užsieniečio akcentas visiškai suklaidino ją. Trečiadienis tuo ir baigėsi, jeigu neminėsime dar vieno nereikšmingo faktelio, kad Simpsonas pasisavino penkiasdešimt tūkstančių svarų sterlingų vertės apyvartinių vertybinių popierių.

– *Simpsonas* – bet juk tai *Deivisas*!

– Jeigu malonėsite leisti, aš pratęsiu, Hastingsai! Simpsonas žinojo, kad vagystė bus atskleista ketvirtadienį po pietų. Jis ketvirtadienį banke nepasirodė, tačiau laukė Deiviso, kol šis išeis priešpiečių. Turbūt jis prisipažino įvykdęs vagystę ir pažadėjo grąžinti vertybinius popierius Deivisui, taigi kažkaip Simpsonas sugebėjo jį įkalbėti drauge nueiti į Klaphamą. Tarnaitės nebuvo, nes jai buvo poilsio diena, ponia Tod buvo išvykusi prekių, taigi namuose nieko nebuvo. Kai banke buvo sužinota apie vagystę, Deivisas jau buvo dingęs, taigi įrodymai dėl įsipainiojimo į vagystę akivaizdūs. Deivisas yra vagis! Ponas Simpsonas visiškai saugus atėjo į darbą rytojaus dieną kaip sąžiningas darbuotojas, kokį visi mano jį esantį.

– O Deivisas?

Puaro išraiškingai mostelėjo ir lėtai papurtė galvą.

– Tai per žiauru, kad būtų tiesa, bet kaipgi kitaip tai paaiškinti, *mon ami?* Vienintelė problema žudikui – atsikratyti lavonu. Simpsonas pasirūpino tuo iš anksto. Aš buvau pritrenktas fakto, kad Elizai Dan, ketinusiai grįžti tą vakarą (tai patvirtina jos pastaba apie konservuotus persikus), *lagaminas buvo jau sukrautas, kai jie atėjo jo pasiimti.* Daiktus supakavo Simpsonas. Jis ir nusiuntė žinutę Karteriui Petersonui, kad šis užsuktų penktadienį. Būtent Simpsonas perrišo daiktų dėžę ketvirtadienio popietę. Koks įtarimas galėtų kilti? Tarnaitė išvyko ir atsiuntė kažką, kad paimtų jos daiktus. Šie jau adresuoti jos vardu, greičiausiai į geležinkelio stotį netoli Londono. Šeštadienio popietę Simpsonas, apsimetęs australu, pasiėmė lagaminą, priklijavo kitą kortelę bei adresą ir vėl kažkur išsiuntė „iki pareikalavimo". Dėl aiškių priežasčių pareigūnams kilo įtarimas, todėl jie atidarė dėžę.

Paaiškėjo tik vienas dalykas – dėžė buvo atsiųsta iš mazginės geležinkelio stoties, esančios netoli Londono, o siuntėjas – kažkoks barzdotas kolonistas. Ir jokių nuorodų į Princo Alberto gatvę 88. Na! Štai ir viskas.

Puaro spėjimai buvo teisingi. Simpsonas buvo išvykęs jau prieš kelias dienas, tačiau jam nepasisekė išsisukti nuo atsakomybės už padarytą nusikaltimą. Padedant radijui jis buvo aptiktas Olimpijoje, pakeliui į Ameriką. Metalinis lagaminas patraukė Glazgo geležinkelio darbuotojų dėmesį. Jame buvo rasti vargšelio Deiviso palaikai.

Ponios Tod vienos ginėjos čekis niekada nebuvo paverstas grynaisiais. Vietoj to Puaro jį įrėmino ir pakabino mūsų valgomajame ant sienos.

– Man tai – nedidelis prisiminimas, Hastingsai. Niekad nemenkinkite paprastų nekilnių žmonių. Istorijos pradžia – dingusi tarnaitė, pabaiga – šaltakraujis žudikas. Man tai vienas iš įdomiausių tyrimų.

Kornvalio paslaptis

– Ponia Pendželi, – pranešė mūsų šeimininkė ir diskretiškai išėjo.

Pas Puaro ateidavo daug keistų lankytojų, prašančių patarimo, tačiau, mano galva, moteris, kuri stovėjo viduje prie durų ir nervingai timpčiojo savo plunksnų apykaklę, buvo keisčiausia iš visų. Šiaip į šią damą niekaip nebūtum atkreipęs dėmesio – liesa, pavytusi apie penkiasdešimt metų moteris, vilkinti apkraštuotu kostiumėliu, ant kaklo pasikabinusi auksinę grandinėlę, iš po nepriderintos skrybėlaitės kyšojo žili išsidraikę plaukai. Provincijos miestelyje kiekvieną dieną galima sutikti šimtus tokių ponių.

Puaro žengtelėjo žingsnį į priekį ir maloniai pasisveikino. Viešnia buvo gerokai sumišusi.

– Maloningai prašau sėstis, madam. Tai mano kolega – kapitonas Hastingsas.

Moteris atsisėdo ir neryžtingai paklausė:

– Jūs – mesjė Puaro, seklys?

– Jūsų paslaugoms, madam.

Tačiau viešnia vis dar nedrįso kalbėti. Ji atsiduso, gniaužė pirštus, o jos skruostų raudonis vis ryškėjo.

– Gal... e... galiu jums kuo nors padėti, madam?

– Taip, aš maniau... tai yra, matote...

– Prašau tęsti, madam, prašau tęsti.

Padrąsinta ponia Pendželi susiėmė.

– Matote, mesjė Puaro, aš nenoriu turėti reikalų su policija. Jokiu būdu neičiau į policiją! Tačiau aš labai jaudinuosi dėl vieno dalyko. Ir dabar tiesiog nežinau, ar turėčiau... – ji staiga nutilo.

– Aš neturiu nieko bendra su policija. Esu privatus seklys, – ištarė Puaro.

Ponia Pendželi nusitvėrė šio žodžio:

– Privatus – štai ko aš pageidaučiau! Nenorėčiau kalbų ir triukšmo ar tauškalų laikraščiuose. Tai nedora, kaip jie rašo. Paskui šeimos nariai iš gėdos negali akių pakelti. Ir netgi jei aš žinočiau, kad tai tiesa, nors galbūt tai yra tik klaiki mano mintis, kurios aš niekaip negaliu atsikratyti, – ji stabtelėjo atsikvėpti. – Gal aš ir nedorai kaltinu vargšą Edvardą. Kiekvienai žmonai tai būtų baisu. Tačiau dabar laikraščiuose jūs gi skaitote apie tokius siaubingus dalykus.

– Prašau atleisti, ar jūs kalbate apie savo vyrą?

– Taip.

– Jūs kuo nors jį įtariate?

– Aš nenorėčiau taip sakyti, mesjė Puaro. Tačiau jūs skaitėte apie tokius atsitikimus, o vargšelės nieko net neįtarė.

Jau buvau bemanąs, kad ši moteris niekada nepasakys reikalo esmės, tačiau mano draugui užteko kantrybės ją kamantinėti.

– Kalbėkite nieko nebijodama, madam. Pagalvokite, kaip jūs džiaugsitės, jei mes sugebėsime įrodyti, kad šie įtarinėjimai yra visiškai nepagrįsti.

– Tai tiesa – bet kas geriau už šitą slegiantį netikrumą. O, mesjė Puaro, aš klaikiai bijau... Aš manau, kad mane *nuodija!*

– Kas verčia jus taip galvoti?

Ponia Pendželi, beveik atsikračiusi santūrumo, puolė taip detaliai pasakoti, lyg lankytųsi pas savo gydytoją.

– Kai pavalgote, skauda ir pykina? – pasiteiravo Puaro. – Ar jūs turite savo gydytoją, madam? Ką jis sako?

– Jo nuomone, tai – smarkus gastritas, mesjė Puaro. Bet aš matydavau, kaip jis painiojasi ir nerimauja. Be to, jis visą laiką keičia vaistus, tačiau man niekas nepadeda.

– Ar jūs kalbėjotės su juo apie savo įtarimus?

– Ne, žinoma, ne, mesjė Puaro. Miestelyje gali pasklisti apkalbos. Tikriausiai tai ir yra *gastritas*. Bet labai keistas dalykas – kai Edvardas savaitgalį išvyksta, aš vėl jaučiuosi gerai. Net mano dukterėčia Freda tai pastebi, mesjė Puaro. Be to, butelis su piktžoles naikinančiu skysčiu dabar yra pustuštis. O pasak sodininko, šis butelis niekada nenaudojamas.

Ji klausiamai pasižiūrėjo į Puaro. Seklys padrąsinamai jai nusišypsojo, ištiesė ranką ir pasiėmė pieštuką bei užrašų knygelę.

– Pabandykime šį reikalą spręsti dalykiškai. Kur jūs ir jūsų vyras gyvenate?

– Polgarvite, mažame Kornvalio miestelyje.

– Ar jūs ten seniai gyvenate?

– Keturiolika metų.

– Jūsų šeima – jūs ir jūsų vyras? Vaikų neturite?

– Ne.

– Regis, sakėte, kad turite dukterėčią?

– Taip, Freda Stenton, mano vyro vienintelės sesers duktė. Ji gyveno su mumis pastaruosius aštuonerius metus – iki praeitos savaitės.

– O kas atsitiko praėjusią savaitę?

– Nelabai malonūs dalykai. Net nežinau, kas atsitiko Fredai. Ji tokia šiurkšti ir akiplėša, o charakteris tiesiog šokiruojantis. Vieną kartą ji taip įsiplieskė, kad sugalvojo išeiti ir išsinuomoti butą miestelyje. Nuo to laiko jos nemačiau. Tiek to, tesižino ji pati, kaip sako ponas Rednoras.

– Kas tas ponas Rednoras?

Ponia Pendželi vėl susidrovėjo.

– O, jis... jis tik draugas. Labai malonus jaunuolis.

– Ir nieko tarp jo ir jūsų dukterėčios nebuvo?

– Visiškai nieko, – pabrėžiamai atsakė ponia Pendželi.

Puaro pakeitė temą.

– Kaip spėju, jūs ir jūsų vyras esate pakankamai turtingi?

– Taip, mes labai mėgstame keliauti.

– O pinigai – jūsų ar jūsų vyro?

– Ak, viskas priklauso Edvardui. Aš pati nieko neturiu.

– Supraskite, madam, norėdami būti dalykiški, kartais privalome būti atžarūs. Turime ieškoti motyvo. Jūsų vyras nenuodytų jūsų tiesiog *pour passer le temps**! Ar jūs nenumanote, kodėl ponas Pendželis galėtų norėti atsikratyti jumis?

– Kartu dirba geltonplaukė nenaudėlė, – pasakė ponia Pendželi, ir jos akys žybtelėjo. – Matot, mesjė Puaro, mano vyras yra stomatologas, ir, kaip jis sako, jam reikalinga žvitri mergiūkštė trumpai kirptais plaukais ir baltu chalatėliu, kuri derintų jo vizitus ir maišytų plombų medžiagas. Mane pasiekė gandai, kad tarp jų šis bei tas vyksta, bet Edvardas, žinoma, dievagojasi, kad nieko nėra.

---

* Laikui praleisti *(pranc.)*, – *vert. past.*

– O kas užsakė tą butelį su piktžolių naikinimo skysčiu?

– Mano vyras, maždaug prieš metus.

– O jūsų dukterėčia dabar turi savų pinigų?

– Maždaug 50 svarų per metus. Ji mielai sugrįžtų ir tvarkytų Edvardo namus, jei aš jį palikčiau.

– Tai jūs norėjote jį palikti?

– Neketinu leisti jam viską tvarkyti savo nuožiūra. Moterys nebėra tokios vergės kaip anksčiau, mesjė Puaro.

– Džiaugiuosi, kad jūsų dvasia tokia nepriklausoma, madam, tačiau verčiau imkimės reikalo. Ar jūs grįšite į Polgarvitą šiandien?

– Taip, atvažiavau čia su ekskursija. Traukiniu išvažiavau šeštą ryto, o namo grįšiu penktą po pietų.

– *Bien*! Šiuo metu neturiu daugiau ką pasakyti. Galiu atsidėti jūsų mažam reikaliukui. Rytoj aš būsiu Polgarvite. Ar galėčiau pristatyti Hastingsą kaip jūsų tolimą giminaitį – pavyzdžiui, jūsų antros eilės pusseserės sūnų? O aš būčiau jo ekscentriškas draugas užsienietis. Tarp kitko, valgykite tik tai, ką pasigaminsite pati arba bus paruošta jums matant. Ar turite patikimą tarnaitę?

– Džesė yra labai gera mergaitė, esu tuo įsitikinusi.

– Tad iki rytdienos, madam. Linkiu jums tvirtybės.

Puaro nusilenkdamas atsisveikino su ledi ir susimąstęs grįžo prie savo kėdės. Tačiau jis nebuvo taip susikaupęs, kad nepastebėtų dviejų plunksnų, moters nervingai išpeštų iš apykaklės. Seklys jas atsargiai pakėlė ir įdėjo į popieriaus dėžutę.

– Ką jūs manote apie šį reikalą, Hastingsai?

– Turiu pasakyti, kad tai – bjaurus reikalas.

– Taip, jei ledi įtarimai teisingi. Bet ar taip? Vargas tam vyrui, kuris užsakė butelį piktžolių nuodų. Jei jo žmona serga gastritu ir yra šiek tiek isterikė, po jo kojomis degs žemė.

– Jūs manote, kad viskas būtent taip ir yra?

– *Voilà**, nežinau, Hastingsai. Tačiau ši istorija mane domina, nepaprastai domina. Jums tikriausiai čia nėra nieko įdomaus – tik isteriški paistalai, bet manęs ponia Pendželi, kaip isteriška moteris, neerzina. Ką gi, jei aš neklystu, vyksta labai skaudi drama. Pasakykit, Hastingsai, ką jūs galvojate apie ponios Pendželi jausmus vyrui?

– Ji lojali, tačiau kažko bijo, – spėjau aš.

– Taip, paprastai moterims būdinga apkaltinti bet ką pasaulyje, tik ne savo vyrus. Jų tikėjimas vyrais neišblėsta nei džiaugsme, nei varge.

– Tačiau reikalą komplikuoja kita moteris.

– Taip, meilė gali pavirsti neapykanta, ypač kai pavyduliaujama. Tačiau neapykanta būtų nuvedusi ją į policiją, o ne pas mane. Jei ji būtų norėjusi pasipriešinti – sukelti skandalą. Ne, ne, duokime darbo savo mažosioms pilkosioms smegenų ląstelėms! Kodėl ji atėjo pas mane? Kad aš įtikinčiau, jog jos įtarimai klaidingi? Ar *teisingi*? Mano galva, čia yra kažkas, ko aš nesuprantu – kažkoks nežinomas veiksnys. Gal ji – puiki aktorė, mūsų ponia Pendželi? Ne, ji buvo geniali, prisiekiu – geniali, todėl aš taip ir susidomėjau. Prašau jus, Hastingsai, sužinoti, kada važiuoja traukiniai į Polgarvitą.

Iš Padingtono tinkamiausiu mums traukiniu mes išvykome dieną – pirmą valandą penkiasdešimt minučių, o Polgarvitą pasiekėme truputį po septynių. Kelionė praėjo be nuotykių, tad aš turėjau prisiversti pabusti iš malonaus snaudulio ir išlipti niūrioje mažoje stotyje. Mes nusinešėme daiktus į hercogystės viešbutį, o po lengvo užkandžio Puaro pasiūlė pasivaikščiojant nueiti popietinio vizito pas vadinamąją mano pusseserę.

* Na *(pranc.)*, – *vert. past.*

Pendželių namas stovėjo kiek atokiau nuo kelio, prieš namą augo senas sodas. Dvelktelėjęs vakaro vėjelis atnešė leukonijų ir razetų kvapą, ir mums pasirodė neįmanoma smurtą susieti su šio senojo pasaulio žavesiu. Puaro paskambino, paskui pasibeldė į duris. Tačiau niekas neatsiliepė, tad Erkiulis paskambino dar kartą. Netrukus duris atidarė tarnaitė pasišiaušusiais plaukais. Jos akys buvo paraudusios, ji smarkiai šnirpščiojo nosimi.

– Norėtume pasimatyti su ponia Pendželi, – paaiškino Puaro. – Ar galime įeiti?

Tarnaitė įsispoksojo į mus ir neįprastai tiesmukai atsakė:

– Argi jūs negirdėjote? Ji mirė. Šį vakarą, prieš pusvalandį.

Stovėjome apstulbę ir išsižioję.

– Nuo ko ji mirė? – pagaliau paklausiau.

– Tegu kas nors kitas pasako, – ji trumpai žvilgtelėjo per petį. – Jei namuose kas nors galėtų pabūti su šeimininke, aš dar šįvakar susidėčiau daiktus ir išeičiau. Bet aš nepaliksiu jos vienos mirusios – juk turi kas nors ja pasirūpinti. Ne mano reikalas ką nors sakyti, ir aš neketinu to daryti, bet juk visi tai žino. Visas miestelis žino. Ir jei ponas Rednoras neparašys vidaus reikalų ministrui, kas nors kitas tai padarys! Gydytojas gali sakyti, ką tik jis nori. Argi aš savo akimis nemačiau, kaip šeimininkas dar šiandien ėmė butelį su piktžolių nuodais nuo lentynos? Ir kaip jis atšoko, kai pasisukęs pamatė mane, žiūrinčią į jį? O šeimininkės košė jau stovėjo ant stalo, paruošta nešti jai! Nė kąsnelio daugiau neimsiu į burną šiuose namuose! Net jei mirčiau iš alkio!

– Kur gyvena gydytojas, lankęs jūsų ponią?

– Daktaras Adamsas? Už kampo, Didžiojoje gatvėje. Antras namas.

Puaro staigiai nusisuko. Buvo labai išblyškęs.

– Neketindama nieko sakyti, ta mergiotė pasakė labai daug, – trumpai pakomentavau.

Erkiulis stipriai suspaudė savo ranką kitos delnu.

– Aš buvau kvailys, nepateisinamas kvailys, Hastingsai. Didžiavausi savo sugebėjimais, o leidau atimti gyvybę žmogui, atėjusiam pas mane prašyti, kad tą gyvybę išsaugočiau. Niekada nemaniau, kad kas nors gali atsitikti taip greit. Teatleidžia man visagalis Dievas, bet aš net netikėjau, kad apskritai kas nors galėtų atsitikti. Jos pasakojimu aš iki galo nepatikėjau. Štai mes ir atėjome pas gydytoją. Pažiūrėsim, ką jis mums pasakys?

Adamsas iš pažiūros buvo tipiškas linksmas, draugiškas raudonskruostis provincijos daktarėlis. Jis pasitiko mus pakankamai mandagiai, tačiau po mūsų ištartų žodžių ir taip raudonas jo veidas tapo purpurinis.

– Prakeikimas! Nesąmonė! Kiekvienas žodis – visiška nesąmonė! Ar aš nemokėjau nustatyti diagnozės? Gastritas – paprasčiausias tikriausias gastritas. Šis miestas – paskalų irštva. Daugybė senų liežuvautojų susirenka ir tauškia dievai žino ką. Skaito šituos nešvankius laikraščius ir susigalvoja, kad kažkas čia, miestelyje, taip pat bus nunuodytas. Pamato butelį su piktžolių nuodais ant lentynos – ir pirmyn! – vaizduotė dėl niekniekio pagauna lyg ant sparnų. Pažįstu Edvardą Pendželį – jis nenunuodytų ir savo senelės šuns. Ir kodėl jis turėtų nuodyti savo žmoną? Atsakykit man!

– Yra vienas dalykas, kurio jūs, mesjė *le Docteur**, tikriausiai nežinote.

Puaro labai trumpai papasakojo apie ponios Pendželi apsilankymą pas jį. Sunku būtų buvę rasti žmogų, labiau nustebusį už daktarą Adamsą. Jo akys beveik iššoko ant kaktos.

---

* Gydytojau *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Dieve, išgelbėk mano sielą! – sušuko jis. – Vargšė moteris tikriausiai išėjo iš proto! Kodėl ji nepasikalbėjo su manimi? Tai būtų buvę geriausia.

– Ir jūs būtumėt pasišaipęs iš jos nuogąstavimų?

– Tikrai ne. Manau, kad esu tolerantiškas.

Puaro pažvelgė į jį šypsodamasis. Buvo matyti, kad gydytojas labiau sumišęs, nei norėtų pripažinti. Mums išėjus Erkiulis pratrūko juoktis.

– Jis užsispyręs kaip ožys. Jei pasakė, kad gastritas, tai ir baigta! Tik taip, ir kitkuo jo neįtikinsi.

– Ką darysime toliau?

– Grįšime į viešbutį ir praleisime siaubingą naktį jūsų Anglijos provincijos lovoje, *mon ami*. Pigi angliška lova gali suteikti daug nepatogumų!

– O rytoj?

– *Rien à faire**. Privalome grįžti į miestelį ir palaukti, kas bus toliau.

– Tai labai nuobodu, – tariau nusiminęs. – O jei nieko neatsitiks?

– Atsitiks! Pažadu. Mūsų senasis daktaras gali pateikti tiek paliudijimų, kiek tik nori, bet nesustabdys kelių šimtų pliauškiančių liežuvių. O jie mals, nes turi tikslą, paminėsite mano žodį!

Kitą rytą traukinys į miestelį išvažiavo vienuoliktą valandą. Prieš išvykdamas į stotį, Puaro pareiškė norįs pasimatyti su Freda Stenton, ponios Pendželi dukterėčia, apie kurią mums pasakojo velionė. Namą, kuriame ji nuomojosi butą, radome be didelio vargo. Kartu su ja buvo aukštas tamsiap-

* Nieko nedarysime *(pranc.)*, – *vert. past.*

laukis vyras, kurį panelė Freda šiek tiek susidrovėjusi pristatė kaip poną Džeikobą Rednorą.

Freda Stenton buvo labai simpatiška rausvaskruostė, tamsiaplaukė ir tamsiaakė senojo Kornvalio stiliaus mergina, tačiau tamsiose akyse žibsinčios ugnelės bylojo apie moters būdą, kurį nelabai išmintinga būtų provokuoti.

– Vargšė teta, – ištarė ji, kai Puaro prisistatė ir išdėstė savo atvykimo tikslą. – Baisiai liūdna. Visą rytą galvojau, kad galėjau būti jai geresnė ir kantresnė.

– Tu kovojai už tikrą vertybę, Freda, – pertraukė ją Rednoras.

– Taip, Džeikobai, bet esu ūmaus charakterio, žinau tai. Juoba tai buvo tik tetos kvailumas. Turėjau tik pasijuokti ir elgtis atlaidžiai. Žinoma, nesąmonė, kad dėdė ją nuodijo. Na, ji manė, kad ją nuodija! Pavalgiusiai jai *būdavo* bloga nuo bet kokio maisto, kurį jai duodavo dėdė. Bet esu įsitikinusi, kad ją supykindavo vien tik nuo minties apie tai. Ji įsikalė sau į galvą, kad jai bus bloga, ir taip būdavo.

– Dėl ko jūs vis dėlto nesutarėte, madmuazele?

Panelė Stenton dvejodama žvilgčiojo į Rednorą. Jaunasis džentelmenas greit suprato užuominą.

– Aš turėjau būti pakantesnis, Freda. Pasimatysime šį vakarą. Sudie, džentelmenai. Tikiuosi, jūs keliaujate į stotį?

Puaro patvirtino, ir Rednoras išėjo.

– Ar jūs susižiedavę? – pasiteiravo Puaro ir gudriai nusišypsojo.

Freda Stenton paraudo ir linktelėjo.

– O tai ir buvo visų rūpesčių su teta priežastis, – pridūrė ji.

– Jai nepatiko jūsų pasirinkimas?

– O ne, ne taip labai. Tačiau matote, ji... – mergina nutilo.

– Taigi? – paklausė Puaro atsargiai.

– Baisu būtų taip sakyti apie ją – juk ji mirusi. Tačiau jūs niekada nesuprasite, jei aš nepasakysiu šito. Teta buvo visiškai pametusi galvą dėl Džeikobo.

– Tikrai?

– Taip, argi tai – ne absurdas? Jai per penkiasdešimt, o jam nėra nė trisdešimt! Ir taip buvo. Ji ėjo iš proto dėl jo! Pagaliau turėjau jai pasakyti, kad jį dominu tik aš. Teta reagavo baisiai. Ji netikėjo nė vienu mano žodžiu, buvo labai šiurkšti ir visaip mane įžeidinėjo. Nenuostabu, jog aš neištvėriau. Papasakojau viską Džeikobui, ir mes nutarėme, kad geriausia man kuriam laikui būtų pasišalinti, kol ji ateis į protą. Vargšė teta, įsivaizduoju, kaip baisiai ji jautėsi.

– Matyt, kad taip. Ačiū jums, madmuazele, už tai, ką man papasakojote.

Mano nuostabai, netoliese gatvėje mūsų laukė Rednoras.

– Galiu atspėti, ką Freda jums pasakė, – tarė jis. – Tai buvo blogiausia, kas galėjo nutikti. Jūs turbūt įsivaizduojate, kaip tai nemalonu man? Prisipažinsiu, aš tikrai nedaviau jokio pagrindo... Iš pradžių buvau maloniai nustebintas – maniau, jog ponia padeda mums su Freda. Visa ta istorija – tikras absurdas ir labai nemaloni.

– Kada jūs rengiatės tuoktis su panele Stenton?

– Tikiuosi, greitai. Dabar, mesjė Puaro, būsiu jums atviras. Žinau truputį daugiau nei Freda. Ji tiki, kad jos dėdė nekaltas, o aš nesu tuo įsitikinęs. Tačiau galiu pasakyti jums vieną dalyką: laikysiu liežuvį už dantų apie tai, ką žinau. Neerzinkime miegančio šuns. Nenoriu, kad mano žmonos dėdė būtų apkaltintas žmogžudyste.

– Kodėl jūs man tai sakote?

– Todėl, kad esu apie jus girdėjęs ir žinau, jog esate

protingas žmogus. Visai galimas dalykas, kad jūs surasite įkalčių prieš jį. Tačiau noriu jūsų paklausti – ką tai duos? Vargšei moteriai nebepadėsime, be to, ji pati tikrai nebūtų norėjusi skandalo, ji apsiverstų karste vien nuo tokios minties.

– Tikriausiai jūs teisus. Taigi jūs norite, kad aš nebesigilinčiau į šį reikalą?

– Taip, aš taip manyčiau. Atvirai prisipažįstu, kad esu savanaudis. Matot, turiu prasiskinti sau kelią – kaip siuvėjas ir prekeivis ėmiausi smulkaus, bet gero verslo.

– Pone Rednorai, dauguma iš mūsų yra savanaudžiai, tačiau ne visi taip atvirai tai pripažįstame. Padarysiu, ko prašote, tačiau galiu jums iš karto pasakyti, kad nesugebėsite nuslėpti visos šios istorijos.

– O kodėl gi?

Puaro pakėlė pirštą. Iš turgaus, pro kurį mes ėjome, sklido triukšmas.

– Žmonių balsai – štai kodėl, Rednorai. Na, paskubėkime, kitaip pavėluosime į traukinį.

– Labai įdomu, ar ne, Hastingsai? – paklausė bičiulis, kai traukinys pajudėjo iš stoties.

Jis išsitraukė iš kišenės nedidukes šukas, mažuliuką veidrodėlį ir pradėjo skrupulingai šukuoti praradusius simetriją, kai bėgome į traukinį, ūsus.

– Regis, jums iš tikrųjų įdomu, – atsakiau aš. – Man tai – daugiau niekinga ir nemalonu. Kažin ar čia yra kas nors paslaptinga?

– Sutinku su jumis. Turbūt nėra jokios paslapties, – ištarė Puaro.

– Manote, kad galime patikėti merginos pasakojimu apie tetos aistrą? Tai man atrodo vienintelė abejotina šios

istorijos detalė. Ponia Pendželi buvo tokia maloni ir gerbiama moteris.

– Nieko čia ypatinga – tai visai įprasta. Jei atidžiau skaitytumėt laikraščius, dažnai rastumėt istorijų apie ne pirmos jaunystės malonias ir gerbiamas moteris, išgyvenusias su savo vyrais dvidešimt metų, kartais turinčias krūvas vaikų, kurios palieka vyrus dėl jauno, už jas daug jaunesnio vaikino. Jūs žavitės *les femmes**, Hastingsai. Jūs puolate prieš šias gražias, turinčias gerą skonį ir jums besišypsančias moteris ant kelių, tačiau, mano drauge, jūs nieko nenusimanote apie jų psichologiją. Moters gyvenimo rudenį visad ateina laikas, kai ji aistringai trokšta romano, nuotykio – kol dar ne per vėlu. Taip gali atsitikti ir moteriai, garbaus stomatologo žmonai, gyvenančiai provincijos miestelyje.

– Ir jūs manote, kad...

– Protingas vyras turėtų pasinaudoti tokiu momentu, – užbaigė mintį Puaro.

– Nemanau, kad ponas Pendželis toks jau protingas, – garsiai pagalvojau. – Jis tiesiog girdėjo viso miestelio gandus. Tačiau jūs teisus. Tik du vyrai – Rednoras ir daktaras, žinantys šį bei tą, – norėtų įvykį nuslėpti. Daktaras žinojo, kaip elgtis. Norėčiau pamatyti tą žmogų.

– Galite patenkinti šį norą. Grįžkite kitu traukiniu ir aplankykite daktarą, apsimetęs, kad skauda dantį.

Pažvelgiau į Puaro veriamu žvilgsniu.

– Norėčiau žinoti, kuo jus taip domina ši istorija?

– Mano susidomėjimą sukėlė labai taikli jūsų replika, Hastingsai. Po pokalbio su tarnaite jūs pasakėte, kad, neketindama sakyti nė žodžio, ji pasakė labai daug.

---

* Moterimis *(pranc.)*, – *vert. past.*

– O! – šūktelėjau dvejodamas ir griebiausi savo mėgstamo skepticizmo. – Stebiuosi, kodėl jūs nepanorote pasimatyti su Pendželiu?

– *Mon ami*, duodu jam tris mėnesius. O tada matysiu jį, kiek tik panorėsiu – teisiamųjų suole!

Šį kartą maniau, kad mano bičiulio pranašystės nepasitvirtins. Laikas bėgo, o Kornvalio istorija taip ir neiškilo viešumon. Mus užgriuvo kiti darbai, ir aš beveik pamiršau ponios Pendželi tragediją. Tačiau trumpa žinutė, pasirodžiusi laikraštyje, staiga man ją priminė. Žinutė skelbė, kad vidaus reikalų ministras davė įsakymą ekshumuoti ponios Pendželi kūną.

Netrukus istorija apie Kornvalio paslaptį tapo kiekvieno laikraščio pagrindine tema. Atrodė, kad paskalos niekada ir nebuvo nutilusios, o kai buvo paskelbtos našlio ir jo sekretorės panelės Marks sužadėtuvės, liežuviais pradėta plakti labiau nei bet kada. Pagaliau vidaus reikalų ministrui buvo nusiųsta peticija. Vargšės moters kūnas buvo ekshumuotas, ekspertai rado didžiulę aršeniko dozę. Ponas Pendželis buvo suimtas ir apkaltintas nužudęs žmoną.

Puaro ir aš dalyvavome parengtiniuose teismo posėdžiuose. Įrodymų buvo pateikta daugiau, nei galima buvo tikėtis. Daktaras Adamsas turėjo sutikti, kad apsinuodijimo aršeniku simptomai gali būti supainioti su gastrito požymiais. Ministerijos ekspertas pateikė kaltinamuosius įrodymus. Tarnaitė Džesė priplepėjo galybę dalykų, iš jų dauguma buvo paneigta, tačiau kai kurie teiginiai akivaizdžiai bylojo prieš suimtąjį. Freda Stenton paliudijo, kad jos tetai visada pasidarydavo bloga suvalgius vyro pagamintą maistą. Džeikobas Rednoras papasakojo, kaip jis ponios Pendželi mirties dieną buvo netikėtai užėjęs ir matė, kaip ponios vyras sandėliuke

dėjo butelį su piktžolių nuodais ant lentynos, o netoliese ant stalo buvo padėta ką tik žmonai išvirta košė. Pakviesta liudyti panelė Marks, šviesiaplaukė sekretorė, pravirko, puolė į isteriją ir papasakojo, kad tarp jos ir darbdavio buvę tam tikrų „momentų“ ir kad jis pažadėjęs ją vesti, jei tik žmonai kas nors atsitiktų. Pendželis paprašė advokato ir buvo patrauktas į teismą.

Džeikobas Rednoras ėjo su mumis pakeliui.

– Matote, pone Rednorai, – tarė Puaro, – aš buvau teisus. Žmonės prakalbo, ir anaiptol neabejodami tiesa. Neįmanoma buvo nuslėpti šios istorijos.

– Jūs buvote teisus, – atsiduso Rednoras. – Ar manote, kad jis dar gali būti išteisintas?

– Na, jis paprašė advokato. Galbūt jis turi kažką paslėpęs rankovėje, kaip jūs, anglai, sakote. Ar neužsuktumėt čia su mumis?

Rednoras sutiko. Aš užsakiau du stiklus viskio su soda ir puodelį šokolado. Pastarasis pageidavimas suglumino padavėją, ir aš net suabejojau, ar kada nors iš viso šokoladą atneš.

– Žinoma, – tęsė Puaro, – sukaupiau nemaža patirties spręsdamas panašius reikalus. Ir žinau tik vieną būdą, kaip jūsų draugas galėtų išsisukti.

– Kokį?

– Jūs turėtumėt pasirašyti šį dokumentą, – fokusininko mitrumu jis ištiesė prirašytą popieriaus lapą.

– Kas tai?

– Prisipažinimas, kad *jūs* nužudėte ponią Pendželi.

Netrukus Rednoras prapliupo juoktis.

– Jūs iš proto išėjote!

– Ne, mano drauge, aš neišprotėjau. Jūs atvykote čia ir pradėjote nedidelį verslą, tačiau jums labai trūko pinigų. Ponas Pendželis – labai turtingas žmogus. Jūs susipažinote su jo dukterėčia – ji taip meiliai šypsojosi. Bet jūsų netenkino nedidelis kraitis, kurį Pendželis būtų paskyręs jai ištekant. Jūs turėjote atsikratyti ir dėdės, ir tetos, kad pinigai atitektų panelei – vienintelei giminaitei. Kaip gudriai jūs viską sugalvojote! Rėžėtė sparną apie tą paprastą pagyvenusią moterį, kol ji tapo jūsų verge. Įteigėte jai abejones dėl vyro. Pirmiausia vargšė moteris sužinojo, kad vyras ją apgaudinėja, vėliau, ne be jūsų pagalbos, – kad yra nuodijama. Jūs dažnai būdavote jų namuose, tad progų įdėti aršeniko į jos maistą tikrai netrūko. Tačiau jūs niekada to nedarydavote, kai vyro nebūdavo namuose. Moteris negalėjo nutylėti savo įtarimų. Apie juos prasitarė dukterėčiai, be abejonės, kalbėjo ir su kitomis moterimis. Jums teko meilintis dviem moterims vienu metu, tačiau tai nebuvo taip jau sunku, kaip atrodo. Paaiškinote tetai, kad nenorite sukelti įtarimų jos vyrui, tad turite pasimeilinti ir dukterėčiai. O jaunosios ledi nereikėjo per daug įtikinėti – ji niekada nebūtų rimtai palaikiusi varžove savo tetos.

– Tačiau ponia Pendželi, nieko jums nesakiusi, sugalvojo pasitarti su *manimi*. Jeigu jai būtų buvę patikimai įrodyta, kad jos vyras mėgino ją nunuodyti, ji jaustųsi teisi palikdama vyrą ir sujungdama savo gyvenimą su jumis, – kaip, jos manymu, norėjote. Tačiau tai visiškai neatitiko jūsų plano. Jūs nenorėjote, kad netoliese šniukštinėtų seklys. Taigi kartą pasitaikė palankus momentas. Buvote jų namuose, kai ponas Pendželis virė žmonai košę, tad pagardinote maistą lemtingąja doze. Visa kita – vieni juokai. Dėdamasis, kad norite nuslėpti įvykį, patyliukais kurstėte gandus. Tačiau jūs neįvertinote Erkiulio Puaro, mano sumanusis jaunasis drauge.

Rednoras nepaprastai išblyško, tačiau stengėsi neišsiduoti.

– Labai įdomu ir sąmojinga, tačiau kodėl man visa tai pasakojate?

– Todėl, pone, kad aš atstovauju ne teisėtvarkai, o poniai Pendželi. Dėl jos aš suteiksiu jums galimybę pabėgti. Pasirašykite šį dokumentą ir turėsite dvidešimt keturias valandas veikti – dvidešimt keturias valandas aš neatiduosiu jo policijai.

Rednoras dvejojo.

– Jūs negalite nieko įrodyti.

– Negaliu? Aš – Erkiulis Puaro. Pažiūrėkite pro langą, pone. Ten gatvėje stovi du vyrai – jiems įsakyta nenuleisti nuo jūsų akių.

Rednoras žengtelėjo prie lango, atitraukė užuolaidą ir išsigandęs atšoko atgal šaukdamasis Dievo.

– Matote, pone? Pasirašykite – tai jūsų šansas.

– Kokias aš turiu garantijas...

– Kad aš ištesėsiu žodį. Erkiulio Puaro žodį. Pasirašysite? Gerai. Hastingsai, būkite toks malonus, pakelkite kairę užuolaidos dalį iki pusės lango. Tai ženklas, kad ponas Rednoras gali netrukdomas išeiti.

Išbalęs, niurnėdamas prakeiksmus, Rednoras išskubėjo iš patalpos. Puaro tyliai tarė jam įkandin:

– Bailys! Visada tai žinojau.

– Man regis, Puaro, jūs elgiatės nusikalstamai, – piktai tariau. – Visada pamokslavote apie sentimentalumą. O dabar dėl sentimentalumo leidžiate pabėgti pavojingam nusikaltėliui.

– Ne dėl sentimentalumo, o siekdamas tikslo, – patikslino Puaro. – Ar nesuprantate, mano drauge, kad mes neturime nė kruopelės įrodymų prieš jį? Ar man nueiti ir pasakyti

dvylikai flegmatiškų kornvaliečių, kad aš, Erkiulis Puaro, tai *žinau*? Jie juoktųsi iš manęs. Vienintelė išeitis buvo pagąsdinti jį ir gauti jo prisipažinimą. Tie du dykinėtojai, kuriuos pamačiau pro langą, labai pravertė. Nuleiskite užuolaidą, Hastingsai. Išvis nereikėjo jos kelti. Tiesiog tai buvo *mise en scène** dalis.

Paskui Puaro pridūrė:

– Gerai, gerai, turime laikytis duoto žodžio. Ar aš pasakiau „dvidešimt keturios valandos"? Tiek turės pakentėti vargšas ponas Pendželis – tai ne daugiau, nei jis nusipelnė; jūsų žiniai, jis apgaudinėjo žmoną. Esu labai griežtas, kai kalbama apie šeimyninį gyvenimą, jūs tai žinote. Taigi dvidešimt keturios valandos, ir kas tada? Labai pasitikiu Skotlend Jardu. Jie jį pagaus, *mon ami,* jie jį pagaus.

* Mizanscenos *(pranc.)*, – *vert. past.*

Džonio Veiverlio nuotykis

– Ar galite įsivaizduoti, kaip turi jaustis motina? – gal jau šeštą kartą pakartojo ponia Veiverli.

Ji maldaujamai pažvelgė į Puaro. Mano mažasis draugas, visuomet užjaučiantis į nelaimę patekusias motinas, energingai sumosavo rankomis:

– Taip taip, puikiai įsivaizduoju. Pasitikėkite senuoju Puaro.

– Policija... – pradėjo ponas Veiverlis.

Žmona iš karto jį nutraukė:

– Daugiau nebenoriu turėti jokių reikalų su policija. Mes pasitikėjome jais, ir štai, pažiūrėkit, kas atsitiko. Aš tiek daug girdėjau apie mesjė Puaro ir jo darbus, todėl pamaniau, kad tik jis gali padėti. Motinos jausmai...

Puaro skubiai gestu nutraukė besikartojančią moterį. Ponia Veiverli buvo tikrai nuoširdi, bet šis nuoširdumas keistai derėjo su blaiviu, įžūloku jos žvilgsniu. Vėliau sužinojau, kad ponios Veiverli tėvas – didelės plieno gamy-

bos įmonės vadovas, prasiskynęs kelią nuo paprasčiausio tarnautojo iki dabartinių aukštumų, ir supratau, kad ji daug ką paveldėjo iš jo.

Ponas Veiverlis, stambus, raudonskruostis, iš pažiūros draugiškas vyriškis, stovėjo plačiai išžergęs kojas. Jis priminė kaimo skvairą.

– Aš manau, jūs gerai susipažinęs su šiuo reikalu, mesjė Puaro?

Toks klausimas atrodė beveik nereikalingas. Pastarosiomis dienomis laikraščiai buvo pilni pranešimų apie sensacingą trejų metų vaiko Džonio Veiverlio pagrobimą. Džonis – pono Marko Veiverlio, gyvenančio Veiverlių dvare Sarėjuje, sūnus ir įpėdinis. Tai viena seniausių šeimų Anglijoje.

– Svarbiausi faktai man žinomi, tačiau malonėkite dar kartą papasakoti visą istoriją, jei galima, kuo smulkiau, – paragino seklys poną Veiverlį.

– Viskas prasidėjo prieš dešimtį dienų, kai gavau anoniminį laišką. Tai iš karto pasirodė bjaurus reikalas. Bet negalėjau nieko suprasti. Laiško autorius turėjo įžūlumo reikalauti, kad sumokėčiau jam dvidešimt penkis tūkstančius svarų sterlingų. Dvidešimt penkis tūkstančius, jūs įsivaizduojate, mesjė Puaro! Jei nesutiksiu, jis grasino pagrobti Džonį. Savaime suprantama, išmečiau laišką per daug nesukdamas sau galvos. Maniau, kad tai koks nevykęs pokštas. Po penkių dienų gavau dar vieną laišką: *„Jeigu nesumokėsite pinigų, jūsų sūnus bus pagrobtas dvidešimt devintą dieną“.* Tada buvo dvidešimt septinta. Eida susirūpino, tačiau aš nemaniau, kad visa tai taip rimta. Po velnių, juk mes gyvename Anglijoje! Čia niekas negrobia vaikų ir nereikalauja išpirkų.

– Žinoma, tai atsitinka retai, – pasakė Puaro. – Tęskite, mesjė.

– Taigi Eida nedavė man ramybės. Nors ir jausdamasis gana kvailai, išklojau viską Skotlend Jardui. Jie, kaip ir aš, manė, kad visa tai nerimta, ir sakė, jog tai kvailas pokštas. Dvidešimt aštuntą dieną gavau laišką: *„Jūs nesumokėjote. Jūsų sūnus bus pagrobtas dvidešimt devintą dieną, dvyliktą valandą dienos. Kad atgautumėt jį, reikės sumokėti penkiasdešimt tūkstančių svarų sterlingų"*. Aš vėl kreipiausi į Skotlend Jardo pareigūnus. Šis laiškas jiems padarė didesnį įspūdį. Jie buvo linkę manyti, kad visa tai parašė koks pamišėlis ir kad greičiausiai pagrobimą jis bandys įvykdyti kaip tik nurodytą valandą. Policija garantavo man, kad imsis visų atsargumo priemonių. Inspektorius Maknilas, pasirūpinęs pakankama apsauga, rytojaus dieną budės Veiverlių dvare.

– Namo grįžau palengvėjusia širdimi. Vis dėlto mes jautėmės kaip apsupti. Daviau nurodymus pasirūpinti, kad niekas neįeitų į namus ir neišeitų iš jų. Vakaras praėjo ramiai, bet rytojaus rytą blogai pasijuto žmona. Sunerimęs dėl jos sveikatos, pakviečiau gydytoją Deikersą. Ligos simptomai jam pasirodė keisti. Abejodamas, ar sakyti, kad tai panašu į apsinuodijimą, supratau, kad gydytojas irgi mano taip pat.

– Grįžęs į savo kambarį, apstulbau. Ant pagalvės gulėjo prismeigtas raštelis, kuriame jau pažįstamu braižu buvo parašyti du žodžiai: *„Dvyliktą valandą"*.

– Pajutau, kaip visas išraudau. Vadinasi, čia įsipainiojęs kuris nors tarnas. Pasikvietęs juos visus iš eilės kaltinau ir koneveikiau, bet jie vienas kito neišdavė. Tiktai panelė Kolins, mano žmonos sekretorė, prasitarė mačiusi Džonio auklę, anksti rytą einančią keliu. Pasikvietęs auklę, viską jai ir išklojau. Ši prisipažino palikusi Džonį su kita vaikų aukle ir slapčia ištrūkusi iš namų susitikti su draugu vyriškiu! Na ir dalykėliai čia vyksta! Ji sakėsi nesmeigusi raštelio prie pa-

galvės – gal tai ir tiesa, nežinau. Jaučiau, kad pernelyg rizikinga Džonį palikti su aukle, kuri galbūt dalyvauja sąmoksle. Buvau tikras, kad čia įsivėlęs kuris nors tarnas. Galiausiai netekau kantrybės ir visus juos atleidau – auklę ir kitus. Liepiau per valandą susikrauti daiktus ir išsinešdinti iš namų.

Prisiminęs savo įniršį, ponas Veiverlis dar labiau išraudo.

– Ar nemanote, kad tai buvo kiek neapgalvota, mesjė? – paklausė Puaro. – Mat taip elgdamasis galėjote veikti savo priešo naudai.

– Nesuprantu, kodėl? Išsiųsti visus tarnus krautis daiktų – taip, tai buvo mano mintis. Parašiau telegramą į Londoną, kad vakare atsiųstų naujų tarnų. Iki tol namuose buvo tik du žmonės, kuriais galėjau pasitikėti – mano žmonos sekretorė panelė Kolins ir Tredvelas, vyresnysis liokajus, tarnaujantis šiuose namuose nuo mano vaikystės.

– O toji panelė Kolins, ar ji ilgai dirba pas jus?

– Metus, – atsakė ponas Veiverlis. – Ji nepakeičiama sekretorė, be to, nebloga namų šeimininkė.

– O auklė?

– Ji pas mus tik šeši mėnesiai. Turėjo puikių rekomendacijų. Tiesą sakant, niekada tos auklės nemėgau, nors Džonis ją labai mylėjo.

– Vis dėlto, kaip suprantu, jos jau nebuvo, kai įvyko pagrobimas. Prašom tęsti.

Vyriškis kalbėjo toliau:

– Inspektorius Maknilas atvyko apie pusę vienuoliktos. Tarnai jau buvo išėję. Jis sakėsi esąs patenkintas mano nurodymais. Parke buvo išskirstyti žmonės, kurie saugojo visus kelius į namą, ir inspektorius užtikrino mane, kad jeigu visa tai – ne apgaulė, jie būtinai sučiupsią paslaptingąjį laiškų autorių.

– Džonis buvo su manimi, ir mudu su inspektoriumi nuėjome į vadinamąjį pasitarimų kambarį. Inspektorius užrakino duris. Kambaryje yra didelis senelio laikrodis, ir neslėpsiu, kad, rodyklei artėjant dvyliktos link, mane išpylė šaltas prakaitas. Pagaliau laikrodis išmušė vidudienį. Suspaudžiau Džonį glėbyje. Atrodė, kad grobikas gali nukristi tiesiai iš dangaus. Nuaidėjus paskutiniam dūžiui, lauke kilo didelis sąmyšis – girdėjosi, kaip kažkas bėga ir šaukia. Inspektorius metėsi atidaryti lango, o tuo momentu atbėgo konsteblis. „Mes pagavome jį, sere, – sušvokštė šis, – jis sėlino per krūmus visas tepaluotas."

– Nuskubėjome į terasą, kur du konstebliai laikė padaužiškos išvaizdos vaikinuką apšepusiais rūbais. Jis beviltiškai blaškėsi, stengdamasis ištrūkti. Vienas policininkų mums ištiesė ryšulį, atimtą iš suimtojo. Jame buvo gabalėlis vatos ir buteliukas chloroformo. Kai tai išvydau, man užvirė kraujas. Ten taip pat buvo raštelis, skirtas man. Jame buvo parašyta: *„Verčiau būtumėt sumokėjęs. Sūnaus išpirkimas jums kainuos penkiasdešimt tūkstančių. Nepaisant visų jūsų pastangų, jis pagrobtas dvidešimt devintą dieną, kaip ir žadėjau".*

– Aš su palengvėjimu garsiai nusijuokiau, bet čia pat išgirdau motoro burzgimą ir riksmą. Atsisukau. Žema, pilka mašina neįtikėtinu greičiu dūmė keliu pietinių vartų link. Šaukė vairuotojas. Bet labiausiai mane sukrėtė ne riksmas, o gelsvos Džonio garbanos šalia vairuotojo. Vaikas buvo mašinoje.

– Inspektorius nusikeikė: „Vaikas dar ką tik buvo čia! – sušuko jis ir nužvelgė mus visus – mane, Tredvelą, panelę Kolins. – Kada paskutinį kartą jį matėte?"

– Aš bandžiau prisiminti. Kai konsteblis pakvietė mus, išbėgau kartu su inspektoriumi, visai pamiršęs Džonį.

– Ir tada, mūsų dideliam nustebimui, pasigirdo bažnyčios laikrodžio dūžiai. Surikęs inspektorius išsitraukė savo laikrodį. Buvo lygiai dvylikta valanda. Mes lyg susitarę pasileidome bėgti į pasitarimų kambarį. Laikrodis ten rodė dešimt minučių po dvyliktos. Kažkas tyčia pastūmė rodyklę, nes iki šiol šis ėjo labai tiksliai – niekada neskubėjo ir nevėlavo.

Ponas Veiverlis nutilo. Puaro šyptelėjo ir pataisė kilimėlį, kurį susirūpinęs tėvas buvo sujaukęs.

– Miela problemėlė, keista ir žavi, – sumurmėjo seklys. – Su malonumu imsiuosi jos. Iš tikrųjų viskas buvo suplanuota *à marveille**.

Ponia Veiverli priekaištingai pažvelgė į Puaro.

– Bet mano berniukas... – sudejavo ji.

Puaro veidas iškart persimainė, ir jis tapo gailestingumo įsikūnijimu.

– Jam niekas negresia, madam. Būkite tikra – tie niekšai padarys viską, kad berniukui ir plaukas nuo galvos nenukristų. Argi jis nėra kalakutas, ne – višta, kuri deda auksinius kiaušinius?

– Mesjė Puaro, esu įsitikinusi, kad vienintelė išeitis – sumokėti. Iš pradžių buvau prieš, bet dabar... Motinos jausmai...

– Bet mesjė dar nebaigė pasakoti, – skubiai nutraukė ją Puaro.

– Manau, visa kita jūs puikiausiai žinote iš laikraščių, – tarė ponas Veiverlis. – Savaime suprantama, inspektorius Maknilas iškart paskambino policijai. Visur buvo išsiuntinėtas mašinos bei vyriškio aprašymas, ir jau atrodė, kad viskas baigsis gerai. Atitinkantis aprašymą automobilis, kuriame buvo vyriškis ir mažas berniukas, judėjo Londono link pravažiuodamas įvairius kaimelius. Vienoje vietoje jie sustojo. Bu-

---

* Puikiai *(pranc.)*, – *vert. past.*

vo pastebėta, kad vaikas verkė ir bijojo savo bendrakeleivio. Kai inspektorius pranešė, kad mašina sustabdyta ir abu keleiviai sulaikyti, aš kone paklaikau iš džiaugsmo. Visa kita jūs žinote. Tas vaikas buvo ne Džonis, o vyriškis pasirodė esąs aistringas automobilininkas, mėgstantis vaikus, geranoriškai vėžinęs mažylį, žaidusį Endsvelo gatvėse. Dėl perdėto pasitikėjimo savimi ir nevikrumo policija visai pametė pėdsakus. Jei jie nebūtų taip atkakliai persekioję niekuo dėtą mašiną, berniukas, ko gero, jau būtų čia.

– Nusiraminkite, mesjė. Policija yra drąsus ir protingas žmonių įrankis. Jų klaida buvo natūrali. Apskritai jie elgėsi teisingai. O vaikinukas, sugautas prie namų, suprantama, atkakliai neigė savo kaltę. Jis sakė, kad raštelį ir ryšulį už dešimt šilingų kažkas paprašė nunešti į Veiverlių dvarą. Nepažįstamasis pažadėjo dar tiek pat, jeigu šie daiktai bus pristatyti į vietą likus lygiai dešimt minučių iki dvyliktos. Jis turėjo per krūmus prisiartinti prie namo ir pabelsti į šonines duris.

– Visa tai melas, – karštai pareiškė ponia Veiverli.

– *En verité**, tai nesudėtinga istorija, – tarė Puaro susimąstęs. – Bet kol kas dar niekas nepaaiškėjo. Kaip mes žinome, tas vaikinukas kai ką apkaltino.

Seklys klausiamai pažiūrėjo į poną Veiverlį. Šis vėl išraudo.

– Jis turėjo įžūlumo tvirtinti, jog Tredvelas kaip tik ir buvo žmogus, kuris davė jam ryšulį. „Tiktai tas vyrukas nusiskuto ūsus.“ Tredvelas – jis juk gimė dvare!

Puaro nusišypsojo, atsakydamas į tokį nuoširdų kaimo džentelmeno pasipiktinimą.

– Vis dėlto juk ir pats įtariate, kad kažkas iš namiškių prisidėjęs prie grobimo.

– Taip, bet ne Tredvelas.

---

* Iš tikrųjų *(pranc.)*, – *vert. past.*

– O jūs, madam? – paklausė Puaro, staiga pasisukęs į moterį.

– Žmogus, davęs tam valkatai laišką ir ryšulį, negalėjo būti Tredvelas. Nors aš iš viso nemanau, kad jam kas nors tai davė. Tas tipas sakė, kad daiktai jam buvo įduoti dešimtą valandą. Kaip tik tada Tredvelas ir mano vyras buvo rūkomajame.

– Ar galėjote matyti mašinoje sėdinčio žmogaus veidą, mesjė? Ar jis buvo bent kiek panašus į Tredvelą?

– Buvau pernelyg toli, kad būčiau galėjęs matyti jo veidą.

– Ar Tredvelas turi brolį?

– Turėjo keletą, tačiau visi jie mirę. Jauniausiasis žuvo kare.

– Man dar nelabai aiškus Veiverlių dvaro planas. Mašina važiavo pietinių vartų link. Ar galima kaip nors kitaip išvažiuoti?

– Taip, pro rytinius vartus. Jie matyti nuo kitos namo pusės.

– Keista, kad niekas nematė į kiemą įvažiuojančios mašinos.

– Šalia namo eina kelias, nuo jo atsišakoja keliukas koplytėlės link. Tuo keliu pravažiuoja daugybė automobilių. Pagrobėjas turbūt pasistatė mašiną patogioje vietoje ir įsigavo į namą tuo metu, kai kilo sambrūzdis, nes visų dėmesys nukrypo kitur.

– Arba jis jau buvo namuose, – mąsliai tarė Puaro. – Ar ten yra vieta, kur galima pasislėpti?

– Savaime suprantama, prieš tai mes nuodugniai namo neapžiūrėjome. Nemanėm, kad tai būtina. Spėju, kad jis buvo pasislėpęs kur nors viduje. Tačiau kas jį galėjo įleisti?

– Apie tai pakalbėsim vėliau. Pabandykime išsiaiškinti viską iš eilės, metodiškai. Taigi namuose nėra specialios vietos, kur galima pasislėpti? Veiverlių dvaras senas, todėl tikėtina, kad name yra slaptų užkaborių.

– Iš tikrųjų! Juk yra vienas. Prieškambaryje atsidaro vienas panelis.

– Netoli pasitarimų kambario?

– Tiesiai už jo durų.

– *Voilà!*

– Bet apie jį žinome tik mes su žmona.

– O Tredvelas?

– Na, taip, jis galėjo girdėti, kai mes kalbėjome apie jį.

– O panelė Kolins?

– Niekada jai to neminėjau.

Puaro truputį pagalvojo.

– Gerai, mesjė. Dabar aš norėčiau apsilankyti Veiverlių dvare. Ar jums būtų patogu, jei atvykčiau šiandien po pietų?

– Kuo greičiau, tuo geriau.

– Mesjė Puaro! – sušuko ponia Veiverli. – Prašau jūsų perskaityti tai dar kartą.

Ji įbruko sekliui paskutinį priešo laišką, kurį Veiverliai gavo šį rytą, ir dėl to iš karto atskubėjo pas Puaro. Jame buvo smulkiai ir nuosekliai išdėstyta, kur ir kaip reikia sumokėti išpirką. Laiškas baigėsi grasinimu, kad už bet kokią išdavystę bus atimta vaiko gyvybė. Ponios Veiverli širdyje vyko kova tarp meilės pinigams ir meilės vaikui. Aiškėjo, kad pastaroji jau ima nugalėti.

Kai svečiai jau ketino išeiti, Puaro trumpam sulaikė moterį.

– Madam, prašau pasakyti teisybę. Ar jūs, kaip ir jūsų vyras, pasitikite ponu Tredvelu?

– Nesu priešiškai nusiteikusi, mesjė Puaro. Nesuprantu, kuo jis čia gali būti dėtas, bet, tiesą sakant, nemėgau jo niekada. Niekada!

– Dar vienas dalykas, madam. Ar galite duoti vaiko auklės adresą?

– Hamersmitas, Neteralio gatvė 149. Jūs net negalite įsivaizduoti...

– Aš niekada ir nemėgstu vaizduotis. Aš tik mąstau, mano pilkosios ląstelės dirba.

Kai durys užsidarė, Puaro priėjo prie manęs.

– Taigi madam niekuomet nemėgo liokajaus. Argi tai neįdomu, Hastingsai?

Nesidaviau kurstomas. Puaro mane jau tiek kartų buvo apmulkinęs, kad jaučiausi pavargęs. Žinoma, siūlo galas kažkur yra.

Baigę ilgą ir kruopščią ruošą, mes pagaliau leidomės į Neteralio gatvę. Mums pasisekė, kad radome panelę Džesę Viters namie. Tai buvo gal trisdešimt penkerių metų malonios išvaizdos savimi pasitikinti moteris. Negalėjau patikėti, kad ji kaip nors įsipainiojusi į šią istoriją. Auklė labai įsižeidė, kad buvo atleista iš darbo, tačiau pripažino, jog ir pati padarė klaidą. Ji buvo susižadėjusi su dailininku dekoratoriumi, gyvenančiu kaimynystėje, tad išbėgo iš namų pasimatyti su juo. Tai atrodė visai suprantama. Tiesiog negalėjau suprasti Puaro. Visi jo klausimai man neatrodė kaip nors susiję su byla. Daugiausia jį domino kasdienės auklės pareigos Veiverlių dvare. Laikas man gerokai prailgo, ir nuoširdžiai apsidžiaugiau, kai Puaro pagaliau susiruošė išeiti. Hamersmite jis sustabdė taksi ir liepė vairuotojui važiuoti į Vaterlo.

– Pagrobti žmogų nėra sunku, *mon ami*, – tarė jis, – tai visiškai nesunkiai galima buvo padaryti bet kurią dieną ištisus trejus metus.

– Nemanau, kad tai kaip nors susiję su nusikaltimu, – šaltai pasakiau aš.

– *Au contraire**, labai susiję, labai! Jeigu jau naudojate segtuką kaklaryšiams, tai bent jau pasirūpinkite, kad šis būtų tiksliai per vidurį. Dabar segtukas yra kokia šešioliktąja colio per daug nutolęs į dešinę.

---

* Priešingai *(pranc.)*, – *vert. past.*

Veiverlių dvaras buvo senas, bet įspūdingas, neseniai rūpestingai ir skoningai atnaujintas. Ponas Veiverlis parodė mums pasitarimų kambarį, terasą ir kitas vietas, susijusias su byla. Galiausiai, paprašytas Puaro, jis patraukė spyruoklę, įtaisytą sienoje, ir panelis pasistūmė į šalį. Perėjome nedidelį koridorių ir patekome į slaptąjį kambarėlį.

– Matote, – tarė ponas Veiverlis, – čia nieko nėra.

Maža patalpėlė buvo tuščia, ant grindų nesimatė jokio pėdsako. Aš priėjau iš arčiau apžiūrėti dėmę kampe, prie kurios jau lenkėsi Puaro.

– Ką jūs apie tai manote, mano drauge?

Ten buvo keturios pėdos, įspaustos viena šalia kitos.

– Šuo! – sušukau aš.

– Labai mažas šuo, Hastingsai.

– Špricas.

– Mažesnis už špricą.

– Grifonas? – pasiūliau abejodamas.

– Mažesnis net už grifoną. Tai veislė, nežinoma Kenelio klube.

Pažvelgiau į Puaro. Mano bičiulio akys degė iš nuostabos ir pasitenkinimo.

– Aš neklydau, – sumurmėjo jis. – Žinojau, kad neklystu. Eime, Hastingsai.

Vos tik mes grįžome į prieškambarį ir panelis užsistūmė mums už nugarų, pro šonines duris įėjo jauna moteris. Ponas Veiverlis pristatė ją mums:

– Panelė Kolins.

Tai buvo maždaug trisdešimties metų judri ir nuovoki moteris. Jos plaukai buvo šieno spalvos, ji nešiojo pensnė.

Puaro prašymu mes įsitaisėme nedideliame kambaryje, ir seklys nuodugniai išklausinėjo, ką moteris mano apie tar-

nus ir ypač apie Tredvelą. Sekretorė prisipažino nemėgstanti liokajaus.

– Jis pasipūtęs, – paaiškino ji.

Paskui Puaro pasidomėjo maistu, kurį ponia Veiverli valgė dvidešimt aštuntosios dienos vakarą. Panelė Kolins sakė irgi valgiusi to paties maisto savo kambaryje viršuje, bet nepasijutusi blogai. Kai ji jau rengėsi išeiti, aš bakstelėjau Puaro alkūne:

– Šuo, – sušnabždėjau.

– O taip, šuo! – jis plačiai nusišypsojo. – Galbūt namuose yra šunų, madmuazele?

– Kieme, būdose, laikomi du medžiokliniai šunys.

– Ne, turiu omenyje mažą kambarinį šuniuką*.

– Ne, nieko panašaus.

Puaro leido jai išeiti. Spausdamas skambutį jis pabrėžė:

– Ji meluoja, toji madmuazelė Kolins. Ko gero, aš irgi taip daryčiau ja dėtas. O dabar liokajus.

Tredvelas elgėsi labai oriai. Didžiuodamasis savimi, jis papasakojo pagrobimo istoriją, kuri iš esmės sutapo su pono Veiverlio pasakojimu. Be to, liokajus prisipažino žinojęs apie slaptąjį kambarėlį.

Kai jis pagaliau išėjo, iki paskutinės minutės taip ir išbuvęs orus lyg popiežius, sutikau pašaipų Puaro žvilgsnį.

– Na, ką jūs manote, Hastingsai?

– O jūs? – išsisukau.

– Jūs tampate labai atsargus. Pilkosios ląstelės dirbs tik tada, jei jas stimuliuosite. Bet aš neerzinsiu jūsų. Samprotaukime kartu. Kas šioje byloje jums atrodo labiausiai neįkandama?

---

* „Toy dog“ *(angl.)* reiškia ir žaislinį šuniuką, ir kambarinį šuniuką, laikomą malonumui suteikti. – *Vert. past.*

– Yra vienas dalykas, kuris man visai nesuprantamas, – pasakiau. – Kodėl pagrobėjas išvažiavo pro pietinius vartus, o ne rytinius, kur jo niekas nebūtų pamatęs?

– Labai gerai, Hastingsai. Tiesiog puiku! Ir dar – kodėl reikėjo įspėti Veiverlius iš anksto? Juk galima paprasčiausiai pagrobti vaiką ir laikyti, kol bus sumokėta išpirka.

– Nes jie tikėjosi, kad pinigai bus sumokėti, ir berniuko grobti neprireiks.

– Bet juk gana neįtikėtina, kad pinigai bus sumokėti tik paprasčiausiai pagrasinus.

– Taip pat jie norėjo nukreipti dėmesį į dvyliktą valandą. Kai sugaunamas vienas valkata, kitas išlenda iš slaptavietės ir nepastebėtas pasprunka su vaiku.

– Tai nepaaiškina klausimo, kodėl užpuolikai taip apsisunkino visiškai paprastą užduotį. Kodėl jie nurodė dieną ir valandą? Juk nebūtų buvę nieko lengviau, kaip palaukti patogios progos, sakykime, kai vaikas vaikščios lauke su aukle, ir jį pagrobti.

– Ta-aip, – sutikau abejodamas.

– Iš tikrųjų čia buvo sąmoningai suvaidintas farsas. O dabar aptarkime šį reikalą iš kitos pozicijos. Viskas rodo, kad namuose yra nusikaltimo bendrininkas. Pirma, paslaptingai apnuodijama ponia Veiverli. Antra, prismeigiamas prie pagalvės laiškas. Trečia, laikrodis pasukamas dešimčia minučių į priekį. Visa tai galima padaryti tik esant viduje. Slaptajame kambarėlyje nėra nė dulkelės. Kažkas turėjo jį iššluoti.

– Namuose yra keturi žmonės. Auklės galime neskaičiuoti, nes ji negalėjo iššluoti slaptojo kambarėlio, nors visus kitus darbus galėjo atlikti ir ji. Keturi žmonės – ponai Veiverliai, liokajus Tredvelas ir panelė Kolins. Pirmiausia aptarkime Kolins. Negalime sekretorei ko nors prikišti, išskyrus

tai, kad apie ją nedaug žinome, kad ji yra jauna ir protinga moteris ir kad namuose ji tik vieneri metai.

– Sakėt, kad ji melavo apie šunį, – priminiau jam.

– O taip, apie šunį... – Puaro paslaptingai nusišypsojo. – Dabar pakalbėkime apie Tredvelą. Dėl keleto priežasčių jis atrodo įtartinas. Pirma, valkata teigia, kad kaime liokajus jam padavė ryšulį.

– Bet Tredvelas turi alibi.

– Netgi jei ir taip, jis galėjo apnuodyti ponią Veiverli, prismeigti prie pagalvės raštelį, pastumti rodyklę ir iššluoti slaptavietę. Antra vertus, jis gimė ir užaugo Veiverlių dvare. Taigi nepanašu, kad liokajus pro pirštus žiūrėtų į šeimininko sūnaus pagrobimą.

– Tai kas gi tada?

– Kad ir kokia keista ta logika atrodytų, trumpai aptarkime ponią Veiverli. Ši moteris labai turtinga, visi pinigai priklauso jai. Būtent jos pinigais buvo suremontuotas nuskurdęs dvaras. Nėra jokių priežasčių grobti savo vaiką ir mokėti sau pinigus. Bet pono Veiverlio padėtis kitokia – turtinga jo žmona. Tai ne tas pat, kas būti turtingam pačiam. Tiesą sakant, man rodosi, kad ledi nelabai linkusi skirtis su savo pinigėliais, nebent priežastis tikrai rimta. O ponas Veiverlis – iš karto matosi, kad jis yra *bon viveur**.

– Negali būti, – sumurmėjau.

– Kodėl ne? Kas išsiunčia tarnus? Ponas Veiverlis. Jis gali rašyti raštelius, apnuodyti žmoną, pasukti laikrodį ir patvirtinti savo ištikimo pagalbininko Tredvelo alibi. Šis yra nuoširdžiai atsidavęs šeimininkui ir pasiruošęs besąlygiškai vykdyti jo nurodymus. Sąmoksle dalyvavo trys žmonės: Veiverlis, Tredvelas ir kažkoks Veiverlio draugas.

---

* Lėbautojas *(pranc.)*, – *vert. past.*

Policija suklydo palikdama ramybėje žmogų, vairavusį pilkąją mašiną ir vėžinusį kitą vaiką. Tas žmogus – trečiasis. Gretimame kaimelyje vyriškis paima vaiką gelsvomis garbanomis, įvažiuoja pro rytinius vartus ir išvažiuoja pro pietinius tinkamu momentu, mojuodamas ranka ir šaukdamas. Jie negali įžiūrėti jo veido ir mašinos numerio, taigi aišku, kad taip pat nemato ir vaiko veido. Paskui jis, klaidindamas policiją, leidžiasi Londono kryptimi. Tuo metu Tredvelas įduoda ryšulį ir raštelį tam netašytam vyrukui. Šeimininkas gali patvirtinti jo alibi tuo neįtikėtinu atveju, jei šis būtų atpažintas, nepaisant netikrų ūsų, kuriuos buvo prisiklijavęs. Vos tik lauke kyla sąmyšis ir inspektorius išbėga, ponas Veiverlis greitai paslepia vaiką slaptajame kambarėlyje ir pats išbėga iš paskos. Vėliau tą pačią dieną, išvažiavus inspektoriui ir kur nors išėjus panelei Kolins, jis paprasčiausiai pats nuveža vaiką į kokią nors saugią vietelę.

– O kaip šuo? – paklausiau. – Ir panelės Kolins melas?

– Tai buvo nedidelis mano pokštas. Paklausiau jos, ar namuose nėra žaislinių šunų, ir ji atsakė, kad ne. Bet aišku, keletas jų yra vaikų kambaryje. Matote, ponas Veiverlis į slaptąjį kambarėlį atnešė keletą žaislų, kad Džoniui nepabostų ten sėdėti.

– Mesjė Puaro... – tarė ponas Veiverlis, įėjęs į kambarį. – Ar jums kas nors paaiškėjo? Ar turite bent menkiausią supratimą, kur yra berniukas?

Puaro padavė jam lapelį popieriaus:

– Štai adresas.

– Bet čia nieko neparašyta.

– Nes parašyti turite jūs pats.

– Ką po vel... – ponas Veiverlis paraudo.

– Aš viską žinau, mesjė. Duodu jums dvidešimt keturias valandas sugrąžinti sūnų. Jums pakaks išradingumo paaiškinti, kaip atsirado vaikas. Jei ne, papasakosiu jūsų žmonai viską tiksliai taip, kaip buvo.

Ponas Veiverlis susmuko kėdėje ir užsidengė veidą rankomis.

– Džonis su mano senąja aukle, dešimt mylių nuo čia. Jis viskuo aprūpintas ir laimingas.

– Neabejoju. Jei netikėčiau, kad iš tiesų esate geras tėvas, neduočiau jums progos viską atitaisyti.

– Skandalas...

– Būtent. Jūsų giminė – sena ir garbinga. Daugiau nerizikuokite suteršti jos vardo. Gero vakaro... Tarp kitko, pone Veiverli, galiu jums duoti vieną naudingą patarimą – visuomet gerai iššluokite kampus!

Du įkalčiai

– Bet svarbiausia – jokio viešumo, – pakartojo Markas Hardmanas galbūt jau keturioliktą kartą.

Žodis *viešumas* jam kalbant skambėjo reguliariai kaip leitmotyvas. Ponas Hardmanas, nedidelio ūgio apkūnus vyras, kalbėjo aukštu graudžiu balsu, į akis krito išpuoselėtos rankos. Šiaip ar taip, ši garsenybė priklausė aukštuomenei. Markas Hardmanas buvo pakankamai turtingas, taigi pinigus galėjo beatodairiškai leisti aukštuomenės gyvenimo teikiamiems malonumams. Jo mėgstamiausias užsiėmimas buvo kolekcionuoti. Iš tikrųjų jis turėjo kolekcininko sielą: domėjosi senoviniais nėriniais, antikvarinėmis brangenybėmis, o viskas, kas buvo atlikta šiurkščiai ar moderniai, Marko Hardmano nė kiek netraukė.

Skubiai iškviesti atvykome pas jį. Regis, žmogelį kamavo dvejonės. Susiklosčius tokioms aplinkybėms vien mintis apie policiją jam buvo nepakenčiama. Tačiau nesikreipti į policiją reiškė nuolankiai susitaikyti, kad kai kurios jo kolekcijos brangenybės prarastos negrįžtamai. Taigi ponas Hard-

manas, neturėdamas kitos išeities, nusprendė kreiptis į seklį – mesjė Puaro.

– Mano rubinai, mesjė Puaro, ir smaragdų vėrinys – manoma, jog jis priklausęs Katerinai de Mediči... Ak, mano smaragdų vėrinys!

– Gal galėtumėt papasakoti, kokiomis aplinkybėmis jie dingo? – atsargiai pasiūlė Puaro.

– Aš pasistengsiu. Vakar dieną mano namuose vyko neoficialus arbatos vakarėlis: dalyvavo maždaug pustuzinis svečių. Per sezoną aš surengiu keletą tokių vakarėlių, ir nors man nederėtų girtis, jie visuomet turi didelį pasisekimą. Didžiojoje studijoje puikiai muzikavo pianistas Nokora, kontraltas Katerina Berd, atvykusi net iš Australijos. Turiu pasakyti, kad vakarėlio pradžioje nusprendžiau svečiams parodyti savąją viduramžių papuošalų kolekciją. Ją laikau štai šiame mažame sieniniame seife. Jis įrengtas kaip komoda, vidus išklotas raudonu aksomu, kad brangenybės atrodytų dar įspūdingiau. Paskui parodžiau vėduokles – antai, toje vitrinoje ant sienos. Na, vėliau visi nuėjome į studiją klausytis muzikos. Ir tik tada, kai visi išėjo, aš pamačiau, jog seifas apšvarintas! Matyt, aš jo gerai neuždariau, ir kažkas apsukriai tuo pasinaudojo. Rubinai, mesjė Puaro, ir smaragdų vėrinys – viso mano gyvenimo kolekcija! Atiduočiau viską, kad tik susigrąžinčiau tai! Tačiau jokio viešumo! Mesjė Puaro, juk jūs suprantate padėtį, tiesa? Mano paties svečiai, mano artimiausi draugai! Tai būtų baisus skandalas!

– Kai jūs ėjote į studiją, kas iš šio kambario išėjo paskutinis? – paklausė Puaro.

– Ponas Džonstonas. Turbūt pažįstate jį – Pietų Afrikos milijonierių? Jis visai neseniai išsinuomojo Abotberio namą Park Leine. Pamenu, jog kambaryje jis trumpam užtruko. Tačiau neabejoju, kad tai ne jo darbas!

– Ar per tą arbatos vakarėlį kas nors iš jūsų svečių kokiu nors reikalu buvo grįžęs į kambarį?

– Aš tikėjausi tokio klausimo, mesjė Puaro. Taip. Grafienė Vera Rosakova, ponas Bernardas Parkeris ir ledi Rankorn.

– Papasakokite mums apie juos.

– Grafienė Rosakova yra labai žavinga rusų ledi, senosios santvarkos atstovė, į mūsų kraštą atvykusi visai neseniai. Aš, žinoma, nustebau, radęs ją tame kambaryje, nes ji jau buvo atsisveikinusi su manimi. Grafienė kupinomis susižavėjimo akimis žvelgė į vėduoklių kolekciją. Suprantate, mesjė Puaro, kuo daugiau apie tai mąstau, tuo įtartiniau man viskas atrodo. Jūs taip nemanot?

– Labai įtartina. Papasakokite ir apie kitus svečius.

– Na, Parkerį pasiunčiau paimti dėžutės su miniatiūromis – nekantravau jas parodyti ledi Rankorn.

– O pati ledi Rankorn?

– Mano galva, jūs ir pats žinote, kad ledi Rankorn yra pagyvenusi moteris. Labai stipraus charakterio moteris. Daug laiko ji skiria įvairių labdaros komitetų veiklai. Į kambarį ji grįžo pasiimti rankinę, kurią ten buvo palikusi.

– *Bien, monsieur**. Taigi galime įtarti keturis žmones: rusų grafienę, anglų *grande dame***, Pietų Afrikos milijonierių ir poną Bernardą Parkerį. Tarp kitko, *kas jis toks* – tas ponas Parkeris?

Šis klausimas, regis, labai sutrikdė šeimininką.

– Jis... e... jis jaunuolis. Na, iš tikrųjų mano pažįstamas jaunuolis.

– Tai aš supratau, – niūriai atsakė Puaro. – O kuo jis užsiima, tas ponas Parkeris?

– Na, jis yra vienas iš daugelio jaunuolių šiame mies-

* Puiku, pone *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Kilni dama *(pranc.)*, – *vert. past.*

te... Kaip čia pasakius, jis nelabai kuo užsiima...

– Ar galėčiau sužinoti, kaip jis tapo jūsų draugu?

– Na... e... keletą kartų jis... pasitarnavo man.

– Tęskite, mesjė, – pasakė Puaro.

Hardmanas maldaujamai pažvelgė į seklį. Buvo visiškai akivaizdu, jog to daryti jis ypač nenori. Tačiau kai Puaro ir toliau nepermaldaujamai tylėjo, jis nusileido.

– Suprantate, mesjė Puaro, visi gerai žino, jog aš domiuosi antikvarinėmis brangenybėmis. Kartais norima atsikratyti šeimos vertybėmis, na, atvirai pasakysiu, tokiomis, kurių niekada neparduotum atviroje rinkoje ar antikvarui. Tačiau visai kas kita jas parduoti man asmeniškai. Parkeris aptaria tokių sandėrių detales ir palaiko ryšį su abiem suinteresuotomis šalimis. Taip mes išvengiame nesusipratimų. Ponas Parkeris praneša man apie galimus sandėrius. Pavyzdžiui, grafienė Rosakova nori parduoti iš Rusijos atsivežtas šeimos brangenybes. Bernardas turi viską detaliai išsiaiškinti ir suorganizuoti sandėrį.

– Aišku, – susimąstęs pasakė Puaro. – Ir jūs besąlygiškai juo pasitikite?

– Neturiu pagrindo juo nepasitikėti.

– Taigi kurį iš šių keturių žmonių jūs įtariate, pone Hardmanai?

– O, mesjė Puaro, koks klausimas! Aš jau sakiau jums, jie – mano draugai. Aš neįtariu nė vieno iš jų arba įtariu visus kartu – spręskite pats, kuris iš jų yra kaltas.

– Aš taip nemanau. Vieną iš šių keturių žmonių jūs tikrai įtariate. Sakote, kad tai ne grafienė Rosakova ir ne ponas Parkeris. Taigi kas – ledi Rankorn ar ponas Džonstonas?

– Jūs tikrai įvarėte mane į kampą, mesjė Puaro. Man labiausiai rūpi, kad nekiltų skandalas. Ledi Rankorn priklauso vienai iš seniausių Anglijos šeimų. Deja, tiesa tokia: jos tetą, ledi Karoliną, kankino sunki negalia. Žinoma, visi ledi

draugai buvo supratingi; tarnaitė grąžindavo nugvelbtus šaukštelius ir visus kitus daikčiukus kaip įmanoma greičiau. Taigi jūs suprantate, kokia nemaloni mano padėtis!

– Vadinasi, ledi Rankorn teta buvo kleptomanė? Labai įdomu. Jūs leisite man apžiūrėti seifą?

Gavęs pono Hardmano sutikimą, Puaro atidarė seifo duris ir pažvelgė į jo vidų: aksomu aptrauktos lentynos buvo tuščios.

– Netgi dabar durys kaip reikiant neužsidaro, – varstydamas jas murmėjo Puaro. – Įdomu, kodėl? O kas gi čia? Pirštinė, prignybta sąvaros. Vyriška pirštinė.

Jis ištiesė ją ponui Hardmanui.

– Tai ne mano pirštinė, – pareiškė šis.

– O štai ir dar kai kas! – Puaro pasilenkė ir nuo grindų pakėlė kažkokį nedidelį daikčiuką. Tai buvo plokščias portsigaras, pagamintas iš juodo muaro.

– Mano portsigaras! – sušuko ponas Hardmanas.

– Jūsų? Tikrai ne, mesjė. Tai ne jūsų inicialai.

Puaro parodė portsigarą – ant jo buvo matyti monograma – dvi supintos platininės raidės.

Hardmanas paėmė jį.

– Jūs teisus, – pareiškė jis. – Jis labai panašus į manąjį, tik inicialai kitokie. „B“ ir „P“. Dieve mano! Parkeris!

– Panašu, kad taip, – ištarė Puaro. – Gana neatsargus jaunuolis, ypač jeigu pirštinė taip pat jo. Tai jau būtų du įkalčiai, tiesa?

– Bernardas Parkeris, – sumurmėjo Hardmanas. – Koks palengvėjimas! Na, mesjė Puaro, atgauti brangenybes aš pavedu jums. Atiduokite šį reikalą į policijos rankas, jeigu manote... tai yra jeigu esate visiškai tikras, kad kaltas būtent jis.

– Matote, mano drauge, – pasakė Puaro man, kai mes abu išėjome iš namo, – su tituluotais asmenimis ponas Hard-

manas bendrauja pagal vienas taisykles, o su paprastais – pagal kitas. Taigi kol man nesuteiktas garbingas titulas, esu eilinis žmogus. Man gaila šio jaunuolio. Visa ši istorija šiek tiek keistoka, ar ne? Hardmanas įtarė ledi Rankorn, aš – grafienę ir Džonstoną, o iš tiesų tai buvo niekam neįdomus ponas Parkeris.

– O kodėl jūs įtarėte tuodu?

– *Parbleu**! Nieko nėra paprasčiau, kaip būti rusų pabėgėliu ar Pietų Afrikos milijonieriumi. Bet kuri moteris gali prisistatyti rusų grafiene; bet kas gali nusipirkti namą Park Leine ir pasivadinti Pietų Afrikos milijonieriumi. Kam tai įdomu? Matau, kad einame Baro gatve. Čia gyvena mūsų neatsargus jaunasis draugas. Taigi kaip jūs sakote, kalkime geležį, kol karšta.

Poną Bernardą Parkerį radome namuose. Apsivilkęs keistu purpurinės ir oranžinės spalvų chalatu, jis gulėjo išsidrėbęs ant priegalvių. Vargu ar kada nors jaučiau kam nors didesnę antipatiją nei šiam švebeldžiuojančiam balto, moteriško veido jaunuoliui.

– Labas rytas, mesjė, – linksmai pasisveikino Puaro. – Atėjau paprašytas pono Hardmano. Vakar per arbatėlę kažkas pavogė visas jo brangenybes. Mesjė, malonėkit atsakyti... ar tai jūsų pirštinė?

Matyt, ponas Parkeris nebuvo itin nuovokus. Jis ilgai spoksojo į pirštinę mėgindamas susigaudyti.

– Kur ją radote? – pagaliau paklausė jis.

– Ar ji jūsų, mesjė?

Regis, Parkeris pagaliau apsisprendė.

– Ne, ne mano, – pareiškė jis.

– O ar šis portsigaras jūsų?

– Žinoma, ne. Mano portsigaras sidabrinis.

– Puiku, mesjė. Ką gi, tada šiuo reikalu užsiims policija.

* Po velnių *(pranc.)*, – *vert. past.*

– O! Klausykite, jumis dėtas, aš to nedaryčiau! – sušuko ponas Parkeris šiek tiek sunerimęs. – Toji policija... ji siaubinga. Luktelėkite truputėlį. Aš nueisiu pas senį Hardmaną. Žiūrėkite – ak, palaukite...

Tačiau Puaro ryžtingai išėjo.

– Turbūt suteikėme jam peno apmąstymams? – nusijuokė jis. – Kur tai nuves, pažiūrėsim rytoj.

Tačiau Hardmano istoriją teko prisiminti dar tą pačią dieną. Netikėtai atsidarė durys, ir pas mus tarsi viesulas įsiveržė žmogysta, apsigaubusi sabalų kailiais, ant galvos užsidėjusi plačią skrybėlę su didžiule plunksna (ši diena buvo tokia šalta, kokia gali būti birželį tik Anglijoje). Grafienė Vera Rosakova iš tikrųjų buvo triukšminga asmenybė.

– Tai jūs esate mesjė Puaro? Ką jūs padarėte? Jūs apkaltinote tą vargšą jaunuolį! Tai žema! Šmeižikiška! Aš pažįstu jį. Jis dar geltonsnapis, nekaltas avinėlis – jis niekada negalėtų vogti. Jis man labai padėjo. Manot, kad aš liksiu nuošalyje ir ramiai žiūrėsiu į jį, kankinamą ir pjudomą?

– Žvilgtelėkite, madam, ar tai jo portsigaras? – Puaro ištiesė juodo muaro dėžutę.

Grafienė žiūrėjo į ją tylėdama.

– Taip, tai Bernardo portsigaras. Aš gerai jį prisimenu. Na, ir kas? Jūs jį radote kambaryje? Mes visi ten buvome; mano galva, ten jis ir pametė jį. Ak! Jūs, policininkai... blogesni už raudongvardiečius...

– O ši pirštinė taip pat jo?

– Iš kur aš [illegible] žinoti? Visos pirštinės vienodos. Ir nemėginkite manęs sulaikyti – jis turi būti išlaisvintas. Reikia sugrąžinti jo gerą vardą, ir tai turite padaryti jūs! Aš parduosiu savo brangenybes ir gerai jums sumokėsiu.

– Madam...

– Taigi jūs sutinkate? Ne, ne, nesiginčykite. Vargšas

berniukas! Jis atėjo pas mane su ašarom akyse. „Išgelbėsiu jus, – tariau aš. – Aš nueisiu pas tą žmogų – pas tą žmogėdrą, tą pabaisą! Patikėkite tą reikalą Verai.“ Dabar viskas sutvarkyta ir aš galiu ramiai išeiti.

Ji išdūmė iš kambario taip, kaip ir įėjo – be jokių ceremonijų, paskui save palikdama stiprų egzotiškų kvepalų šleifą.

– Kokia moteris! – sušukau aš. – Kokie kailiai!

– O taip, jie atrodė kaip tikri! Argi netikra grafienė gali vilkėti tikrais kailiniais? Aš juokauju, Hastingsai... ne, manau, ji tikrai rusė. Na ką gi, pasirodo, ponas Bernardas nuėjo pas ją guostis.

– Portsigaras priklauso jam. Įdomu, o jeigu ir pirštinė...

Šypsodamasis mano bičiulis iš kišenės ištraukė antrą pirštinę ir padėjo ją šalia pirmosios. Nebuvo jokios abejonės, jog tai pora.

– Puaro, iš kur jūs gavote šią pirštinę?

– Drauge su lazda ji buvo numesta ant stalo prieškambaryje – jo namuose, Baro gatvėje. Iš tikrųjų labai neapdairus jaunuolis, tas mesjė Parkeris. Ką gi, *mon ami*, mes turime būti labai atidūs. O dabar pagal visas etiketo taisykles aš turiu apsilankyti Park Leine.

Suprantama, aš lydėjau savo draugą. Džonstonas buvo išėjęs, tačiau mums pavyko pasimatyti su jo asmeniniu sekretoriumi. Sužinojome, kad iš Pietų Afrikos Džonstonas atvyko visai neseniai. Prieš tai jis niekada nėra buvęs Anglijoje.

– Jis domisi brangakmeniais, tiesa? – surizikavo pasidomėti Puaro.

– Jį labiau domina aukso gavyba, – nusijuokė mūsų pašnekovas.

Šis pokalbis privertė Erkiulį susimąstyti. Vėlai vakare, mano didžiai nuostabai, radau jį uoliai bestudijuojantį rusų kalbos gramatiką.

– Dieve mano, Puaro! – sušukau aš. – Nejaugi jūs mokotės rusų kalbos tam, kad galėtumėt kalbėtis su grafiene jos gimtąja kalba?

– Bičiuli mano, ji tikrai nesiklausys manęs, jei aš kalbėsiu angliškai!

– Erkiuli, juk visi kilmingieji rusai kalba prancūziškai.

– Jūs esate tikras žinių aruodas, Hastingsai! Ką gi, aš liausiuosi sukęs galvą dėl painaus rusų kalbos alfabeto, – pasakė Puaro ir teatrališkai nusviedė knygą.

Tačiau aš nebuvau labai patenkintas. Draugo akyse spinduliavo man seniai pažįstamos liepsnelės. Tai ženklas, kad Erkiulis Puaro patenkintas savimi.

– Galbūt, – gudraudamas tariau aš, – jūs abejojate, ar ji tikrai rusė? Taip ketinate ją patikrinti?

– O ne, ne. Ji tikrai rusė.

– Na, tada...

– Jeigu jūs, Hastingsai, norite išgarsėti tirdamas šią bylą, kaip neįkainojamą pagalbą rekomenduoju „Pirmuosius rusų kalbos žingsnius“.

Jis nusijuokė ir nutilo. Aš pakėliau knygą nuo grindų ir skatinamas smalsumo įnikau ją nagrinėti. Deja, Puaro užuominų taip ir nesupratau.

Kitą rytą jokių naujienų nebuvo, tačiau tai, regis, mano mažojo draugo nė kiek nejaudino. Per pusryčius jis pareiškė ketinąs dieną aplankyti poną Hardmaną. Šį garbaus amžiaus aukštuomenės plevėsą mes radome namie. Šįkart jis atrodė daug ramesnis, nei vakar.

– Na, mesje Puaro, kokios naujienos? – nekantriai pasiteiravo jis.

Puaro padavė jam popieriaus skiautelę.

– Mesjė, čia parašyta žmogaus, kuris pavogė jūsų brangenybes, pavardė. Ar turėčiau šį reikalą atiduoti į policijos

rankas? O gal norėtumėt susigrąžinti brangenybes į tai nepainiodamas policijos?

Ponas Hardmanas nustebęs spoksojo į lapelį. Galų gale jis atgavo žadą.

– Neįtikėtina. Aš labai nenorėčiau, kad dėl šio atsitikimo kiltų koks nors skandalas. Aš jums suteikiu *carte blanche**, mesjė Puaro. Neabejoju jūsų diskretiškumu.

Išėję iš pono Hardmano, sustabdėme taksi. Puaro paliepė vežti mus į „Karltono“ viešbutį pas grafienę Rosakovą. Po kelių minučių buvome palydėti į ledi apartamentus. Grafienė, pasipuošusi prabangiu, bet tiesiog barbariško sukirpimo peniuaru, pasitiko mus ištiestomis rankomis.

– Mesjė Puaro! – sušuko ji. – Jums pavyko? Jūs išteisinote tą vargšą vaikelį?

– *Madame la Comtesse***, jūsų draugui ponui Parkeriui suėmimas negresia.

– Ak, koks jūs protingas žmogus! Nuostabu! Kaip greitai jūs viską padarėte!

– Ponui Hardmanui pažadėjau, jog brangenybės bus grąžintos dar šiandien.

– Na ir kas?

– Madam, būčiau jums labai dėkingas, jeigu nedelsdama viską man atiduotumėt. Apgailestauju, kad turiu skubinti jus, mat manęs laukia taksi – jeigu kartais būčiau priverstas važiuoti į Skotlend Jardą; mes, belgai, esame taupūs, madam.

Keletą sekundžių ji sėdėjo nė nekrustelėdama – pūtė dūmų kamuolius ir atidžiai žiūrėjo į Puaro. Staiga ji prapliupo juoktis, atsistojo ir nuėjo prie stalo. Tada atidarė stalčių ir išėmė juodo šilko rankinę, kurią grakščiai mestelėjo Puaro.

– O mes, rusai, priešingai, – esame švaistūnai, – pasa-

* Veiksmo laisvę *(pranc.), – vert. past.*

** Grafiene *(pranc.), – vert. past.*

kė ji ramiai, tačiau šiek tiek lengvabūdiškai. – Visa bėda, jog norint tokiam būti, reikia turėti daug pinigų. Galite nežiūrėti į rankinės vidų. Ten visos brangenybės.

Puaro atsistojo.

– Sveikinu jus, madam, – jūs esate labai nuovoki.

– Ak! Kas man belieka, kai jūsų laukia taksi?

– Jūs labai maloni, madam. Ar dar ilgai būsite Londone?

– Manau, kad ne. Beje, jūsų dėka.

– Dar kartą atsiprašau.

– Galbūt dar bus proga susitikti.

– Tikiuosi.

– O aš – ne! – juokdamasi sušuko grafienė. – Sakau jums didžiulį komplimentą – šiame pasaulyje beveik nėra vyrų, kurių aš bijočiau. Sudie, mesjė Puaro.

– Sudie, grafiene. Ak... atleiskite man, visai pamiršau! Jums leidus, grąžinsiu jūsų portsigarą, – nusilenkęs Puaro padavė jai mažą juodo muaro portsigarą, tą patį, kurį rado prie seifo. Moteris paėmė jį. Jos veido išraiška beveik nepasikeitė, ji tik kilstelėjo antakį ir sumurmėjo: „Žinoma!“

– Kokia moteris! – susižavėjęs sušuko Puaro, kai lipome laiptais žemyn. – *Mon Dieu, quelle femme**! Jokių ginčų, protestų, jokio melo! Vienas reikšmingas žvilgsnis ir iš karto teisingai suprasta situacija. Sakau jums, Hastingsai, moteris, kuri moka pralaimėti nerūpestingai šypsodamasi, toli nueis! Ji pavojinga; jos nervai geležiniai; ji... – nebaigęs minties Puaro suklupo.

– Verčiau kiek apsiramintumėt ir žiūrėtumėt, kur einate, – patariau aš. – Kada jūs ėmėt įtarti grafienę?

– *Mon ami*, man nedavė ramybės pirštinė *ir* portsigaras – kitaip tariant, du įkalčiai. Bernardas Parkeris, supranta-

* Dieve mano, kokia moteris *(pranc.)*, – *vert. past.*

ma, galėjo pamesti arba vieną, arba kitą daikčiuką, bet vargu ar galėjo prarasti abu drauge. Ne, tai būtų buvę *pernelyg* neatsargu! Netgi jei tie daiktai buvo pakišti, norint apkaltinti Parkerį, vis tiek būtų pakakę vieno daikto – portsigaro *arba* pirštinės – o ne abiejų. Taigi priėjau išvadą, jog vienas iš šių daiktų – ne Parkerio. Iš pradžių maniau, kad portsigaras priklauso jam, o pirštinė – ne. Tačiau radęs pirštinės porą, supratau, kad kažkas čia ne taip. Kieno gi tada portsigaras? Buvo visiškai aišku, jog jis – ne ledi Rankorn nuosavybė: tai rodė inicialai. Pono Džonstono? Bet tik tuo atveju, jei jis būtų prisidengęs svetima pavarde. Aš pasikalbėjau su jo sekretoriumi ir iš karto supratau, jog Džonstonas elgiasi visiškai garbingai. Pono Džonstono praeitis nebuvo slepiama. Vadinasi, grafienė? Ji tariamai atsivežė brangenybių iš Rusijos; iš tikrųjų jai tereikėjo išimti brangakmenius iš apsodų, ir vargu ar jie kada nors būtų buvę atpažinti. Jai buvo visai nesunku prieškambaryje paimti vieną iš Parkerio pirštinių ir įkišti ją į seifą. Tik, *bien sûr** , ji nesitikėjo, kad pames savąjį portsigarą.

– Bet kodėl ant jo pritaisytos raidės „B“ ir „P“? Juk grafienės inicialai yra „V“ ir „R“.

Puaro atlaidžiai nusišypsojo.

– Būtent, *mon ami*, tačiau rusų alfabeto „B“ yra „V“, o „P“ yra „R“.

– Na, jūs gi suprantate, kodėl aš negalėjau atspėti. Aš juk nemoku rusų kalbos.

– Hastingsai, aš jos taip pat nemoku. Štai kodėl aš nusipirkau tą knygelę ir atkreipiau į ją jūsų dėmesį.

Jis atsiduso.

– Nuostabi moteris... Mano drauge, turiu nuojautą, net neabejoju – aš vėl ją sutiksiu. Tik įdomu kur?

---

* Žinoma *(pranc.), – vert. past.*

Kryžių karalius

– Tikrovė, – ištariau, padėdamas į šalį laikraštį *Daily Newsmonger*, – yra keistesnė už grožinę kūrybą!

Ši pastaba, kuri tikriausiai nepasižymėjo originalumu, regis, įsiutino mano draugą. Pakreipęs kiaušinio formos galvą, jis smulkmeniškai nubraukė nesamą dulkelę nuo pedantiškai išlygintų kelnių ir pareiškė:

– Kokia prasminga mintis! Mano draugas Hastingsas – tikras mąstytojas!

Nerodydamas jokio susierzinimo dėl šios nepelnytos pašaipos, aš bakstelėjau į ką tik skaitytą *Daily Newsmonger*:

– Ar skaitėte rytinį laikraštį?

– Taip. Ir perskaitęs tvarkingai sulanksčiau jį, o nenumečiau ant grindų kaip jūs, visiškai nepaisantis tvarkos ir nuoseklumo.

(Tai blogiausia Puaro savybė. Jis ypač vertina tvarkingumą ir nuoseklumą, tai, jo nuomone, vos ne vieninteliai dalykai, lemiantys jam sėkmę.)

– Juk jūs pastebėjote laikraščio žinutę apie impresarijo Henrio Ridburno nužudymą? Tai ji paskatino mane pasakyti, kad tikrovė ne tik keistesnė už grožinę literatūrą – ji dar ir dramatiškesnė. Įsivaizduokite tą solidžią vidurinės klasės šeimą, Oglanderius. Tėvas ir motina, sūnus ir duktė – viena iš tūkstančių tokių šeimų šioje šalyje. Šeimos vyrai kasdien vyksta į miestą, moterys prižiūri namus. Jų gyvenimas eina ramiai ir monotoniškai. Praėjusį vakarą jie sėdėjo savo puikioje užmiesčio svetainėje Deizimede, Stretheme, ir lošė bridžą. Staiga stiklo durys atsivėrė ir vidun įsvirduliavo moteris. Ant jos pilkos atlasinės suknelės matėsi tamsiai raudona dėmė. Susmukdama ant grindų be sąmonės, ji ištarė vienintelį žodį: „Žmogžudystė“. Galbūt iš laikraščių nuotraukų Oglanderiai atpažino garsiąją, neseniai Londoną pavergusią šokėją Valeriją Senkler.

– Kieno šis iškalbingumas: jūsų ar *Daily Newsmonger*? – pasiteiravo Puaro.

– Laikraštį jau reikėjo spausdinti, tad jie pasitenkino nuogais faktais. Bet aš iškart pajutau, kokia dramatiška ši istorija.

– Drama yra nuolatinis žmogaus prigimties palydovas, – susimąstęs linktelėjo Puaro. – Tačiau ji *nebūtinai* yra tai, ką jūs turite galvoje. Nepamirškite to. Tiesa, mane irgi domina ši byla – galbūt dalyvausiu ją tiriant.

– Nejaugi?

– Taip. Šįryt man paskambino kažkoks džentelmenas ir Mauranijos princo Polo vardu susitarė dėl susitikimo.

– Bet kaip visa tai susiję?

– Jūs neskaitote žaviųjų angliškų paskalų laikraštukų. Juose gausu pikantiškų istorijų, prasidedančių „šarka patarška...“ arba „laputei smalsu...“ Pažvelkite.

Akimis sekiau, kaip Erkiulis storą trumpą pirštą vedžio-

ja ties laikraščio pastraipa *„Ar tikrai užsienietis princas ir garsi šokėja yra artimi?! Ar damai patinka jos naujasis žiedas su deimantais?“*

– O dabar grįžkime prie dramatiško jūsų pasakojimo, – tarė Puaro. – Madmuazelė Senkler ką tik nualpo ant svetainės kilimo Deizimede, prisimenate?

Aš gūžtelėjau pečiais:

– Madmuazelei išlemenus pirmuosius žodžius, abu Oglanderių vyriškiai išėjo: vienas – pakviesti gydytojo damai, kuri, matyt, buvo baisiai sukrėsta, o kitas – į policijos nuovadą. Pastarasis, papasakojęs, kas nutiko, palydėjo policininkus į Mon Dezirą, puikiąją pono Ridburno vilą netoli Deizimedo. Ten, bibliotekoje, jie rado gulintį vyrą praskeltu it kiaušinio lukštas pakaušiu. Beje, tas žmogus garsėjo nekokia reputacija.

– Tai dėl mano kaltės jūsų stilius tapo toks glaustas, – geraširdiškai pasakė Puaro. – Meldžiu atleisti... O! Štai ir mesjė princas!

Mūsų garbingasis svečias buvo pristatytas kaip grafas Feodoras. Jis atrodė keistai: į akis krito aukštas ūgis, nekantrumas, smakras, rodantis neryžtingumą, garsioji Mauranbergų burna ir tamsios ugningos fanatiko akys.

– Mesjė Puaro?

Mano draugas nusilenkė.

– Mesjė, mane ištiko didelė bėda, didesnė, negu galėčiau apsakyti...

Puaro mostelėjo ranka:

– Man suprantamas jūsų susirūpinimas. Tikriausiai madmuazelė Senkler jums labai brangi?

– Tikiuosi, kad ji taps mano žmona, – paprastai atsakė princas.

Puaro atsisėdo ant kėdės ir įdėmiai nužvelgė pašnekovą.

– Aš ne pirmasis šeimoje ryžtuosi morganatinei* santuokai, – tęsė princas. – Mano brolis Aleksandras irgi nepakluso imperatoriui. Dabar gyvename laisvesniais laikais, mažiau paisome senųjų luomų prietarų. Be to, iš tikrųjų madmuazelė Senkler savo kilme prilygsta man. Jūs turbūt girdėjote kai ką apie jos praeitį?

– Pasakojama daug romantiškų istorijų apie panelės kilmę – įprasta, kad sklando gandai apie garsias šokėjas. Girdėjau, neva ji yra airės padienės namų darbininkės duktė. Dar pasakojama, kad jos motina – didžioji rusų kunigaikštienė.

– Pirmoji istorija, žinoma, prasimanymas, – tarė jaunuolis. – O antroji – teisinga. Šiaip jau Valerija linkusi išlaikyti paslaptį, tačiau man leido tai numanyti. Be to, ji nesąmoningai tai įrodė daugybę kartų. Aš tikiu paveldimumu, mesjė Puaro.

– Aš irgi tikiu paveldimumu, – susimąstęs pasakė Puaro. – Teko matyti keistų su tuo susijusių dalykų, *moi qui vous parle***... Grįžkime prie reikalo, mesjė prince. Ko tikitės iš manęs? Ko jūs bijote? Juk galiu kalbėti atvirai, tiesa? Ar madmuazelė Senkler kaip nors susijusi su nusikaltimu? Be abejo, ji pažinojo Ridburną?..

– Taip. Jis prisipažino ją mylįs.

– O madmuazelė?

– Ji neturėjo ką jam atsakyti.

Puaro įdėmiai pažvelgė į princą:

– Ar ji turėjo priežasčių jo bijoti?

– Buvo toks atsitikimas, – padvejojęs tarė jaunuolis. – Jūs pažįstate aiškiaregę Zarą?

---

* Santuoka tarp kilmingo ir nekilmingo asmens, kai nekilmingasis ar jo vaikai negali paveldėti kilmingojo titulo ar turtų. – *vert. past.*

** Bet ar man jums tai aiškinti? *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Ne.

– Ji nuostabi. Jums vertėtų kada nors su ja pasitarti. Mes su Valerija buvome pas Zarą praėjusią savaitę. Ji mums būrė kortomis. Valerijai Zara kalbėjo apie bėdas – besitvenkiančius debesis. Būrėja atvertė paskutinę kortą, dengiančiąją – taip ji vadinama (tai buvo kryžių karalius), ir perspėjo Valeriją: „Saugokis. Esi vieno žmogaus galioje. Tu jo bijai, jis kelia tau didžiulį pavojų. Žinai apie ką kalbu?“ Išbalusi Valerija linktelėjo ir tarė: „Taip, taip, žinau“. Netrukus mes išėjome. Paskutiniai Zaros žodžiai buvo tokie: „Saugokis kryžių karaliaus. Tau gresia pavojus!“ Aš bandžiau iškvosti Valeriją, bet ji man nieko nepasakė – tvirtino, kad viskas gerai. Tik dabar, po vakarykščio įvykio, esu labiau negu bet kada įsitikinęs, jog kryžių karalius – tai Ridburnas. Ji jo bijojo.

Princas staiga nutilo.

– Taigi suprantate mano susijaudinimą, kai šįryt atverčiau laikraštį. Tarkime, Valerija, apimta pykčio protrūkio... O ne, tai neįmanoma!

Puaro atsistojo ir maloniai patapšnojo jaunuoliui per petį.

– Nesielvartaukite. Leiskitę tai sutvarkyti man.

– Jūs vyksite į Strethemą? Manau, ji dar ten, Deizimede – sugniuždyta šoko.

– Važiuoju nedelsdamas.

– Aš viskuo pasirūpinau – per ambasadą. Jus visur įleis.

– Tuomet mes išvykstame. Juk lydėsite mane, Hastingsai? *Au revoir*, mesjė prince.

Mon Deziras buvo itin puiki, moderni ir ištaiginga vila. Nuo kelio iki vilos tęsėsi trumpa alėja, o nuostabūs sodai driekėsi keletą akrų už namo.

Paminėjus princo Polo vardą, duris atidaręs vyresnysis liokajus tuoj pat nuvedė mus į tragedijos vietą. Biblioteka buvo didžiulė, išilgai viso pastato besitęsianti patalpa, abiejuose galuose – po langą. Pro vieną jų matėsi kelias į sodybą, pro kitą – į sodą. Pastarojo lango nišoje ir gulėjo kūnas, išneštas policijai viską apžiūrėjus.

– Kaip apmaudu, – sumurmėjau aš Puaro. – Kas žino, kokius įkalčius jie sunaikino?

– Ak, – nusišypsojo mano mažasis draugas, – kiek kartų jums reikės kartoti, kad įkalčiai slypi *viduje*? Pilkosios smegenų ląstelės gali išaiškinti bet kokią paslaptį.

Puaro pasisuko į vyresnįjį liokajų.

– Manau, išskyrus išneštą kūną, viskas liko nepaliesta?

– Taip, sere. Viskas tebėra taip, kaip buvo prieš policijai atvykstant vakar vakare.

– Šios užuolaidos... Matau, jos užtraukiamos kaip tik ties lango niša. Tokios pat ir prie kito lango. Ar jos buvo užtrauktos vakar vakare?

– Taip, sere, aš tai darau kiekvieną vakarą.

– Taigi Ridburnas turėjo atitraukti jas pats?

– Manyčiau, taip, sere.

– Ar žinojote, kad jūsų šeimininkas laukia svečio praėjusį vakarą?

– Jis to nesakė, sere. Bet šeimininkas liepė jo netrukdyti po pietų. Matote, sere, iš bibliotekos į terasą vedančios durys yra namo šone. Jis galėjo bet ką pro jas įleisti.

– Ar jis taip dažnai darydavo?

– Manau, taip, – diskretiškai kostelėjo vyresnysis liokajus.

Puaro nužingsniavo prie šių durų. Jos buvo neužrakintos. Pro jas seklys pateko į terasą, kuri dešinėje jungėsi su keliuku į sodybą. Kairėje pusėje stūksojo raudonų plytų siena.

– Čia sodas, sere. Tolėliau yra vartai į jį, bet jie visada užrakinami šeštą valandą vakaro.

Puaro linktelėjo ir lydimas vyresniojo liokajaus grįžo į biblioteką.

– Ar girdėjote ką nors, kas vyko čia vakar vakare?

– Na, sere, mes girdėjome balsus bibliotekoje, šiek tiek prieš devynias. Tai nebuvo neįprasta, ypač jei išgirsdavome damos balsą. Suprantama, būdami tarnų patalpoje kitoje namo pusėje, mes negalėjome išgirsti, kas kalbama. Tą vakarą, apie vienuoliktą valandą, atvyko policija.

– Kiek balsų girdėjote?

– Negalėčiau pasakyti, sere. Aš tik nugirdau damos balsą.

– A!

– Atleiskite, sere, bet gydytojas Rajanas dar neišvyko, gal norėtumėt jį pamatyti?

Mes iškart sutikome, ir po kelių minučių gydytojas, linksmas vidutinio amžiaus vyras, suteikė Erkiuliui Puaro visą reikalingą informaciją. Ridburnas gulėjęs netoli lango, galva prie marmurinio suolo. Galvoje buvo dvi žaizdos: viena tarpuakyje, o kita – lemtingoji – žiojėjo pakaušyje.

– Jis gulėjo ant nugaros?

– Taip. Štai žymė, – gydytojas parodė į tamsią dėmelę ant grindų.

– Ar žaizda negalėjo atsirasti nuo smūgio, kai jis nugriuvo ant grindų?

– Tai neįmanoma. Šiaip ar taip, kaukolė suknežinta kažkokiu įrankiu.

Puaro susimąstęs žvelgė priešais save. Abiejų langų nišose stovėjo po išraižytą marmurinį suolą. Jų šoninės atramos buvo liūto galvos formos. Seklio akys nušvito.

– Tarkime, jis griuvo aukštielnikas galva į šią atramą –

kyšančią liūto galvą, o tada nuslydo ant grindų. Ar dėl to galėjo atsirasti būtent tokia žaizda?

– Galėjo, bet rasto kūno padėtis paneigia šią prielaidą. Be to, jei taip, ant marmuro turėjo likti kraujo žymių.

– Tačiau jas galėjo nuplauti?

– Vargu, – patraukė pečiais gydytojas, – kam naudinga, kad nelaimingas atsitikimas atrodytų kaip žmogžudystė?

– Teisybė, – nenoromis sutiko Puaro. – Kaip manote, ar galėjo bent vieną iš smūgių suduoti moteris?

– Tikrai ne. Jūs turite galvoje madmuazelę Senkler? – paklausė gydytojas.

– Neturiu omenyje konkrečių žmonių, kol nesu visiškai įsitikinęs, – maloniai atsakė Puaro ir atkreipė dėmesį į atviras stiklo duris.

Gydytojas tęsė:

– Kaip tik pro čia madmuazelė Senkler ir išlėkė. Pro medžius galima matyti Deizimedą. Žinoma, daugelis pakelės namų nuo fasado yra arčiau, bet Deizimedas, nors ir tolėliau, yra vienintelė sodyba, matoma iš čia.

– Dėkoju jums už paslaugumą, daktare. Eime, Hastingsai, pasekime madmuazelės pėdomis.

Aš sekiau paskui Puaro takeliu per sodą. Išėję pro geležinius vartus, mes perėjome nedidelį vejos ruožą ir pro sodo vartelius patekome į Deizimedą, paprastą namelį. Sklypas užėmė maždaug pusę akro žemės. Puaro parodė į laiptelius, vedančius prie stiklo durų, ir tarė:

– Madmuazelė Senkler įėjo pro čia. Mes pernelyg neskubame, todėl verčiau žingsniuokime prie priekinių durų.

Įleidusi į vidų ir nuvedusi mus į svetainę, tarnaitė išėjo ieškoti ponios Oglander. Kambarys, matyt, buvo netvarkytas nuo praėjusio vakaro. Židinys buvo pilnas pelenų, bri-

džo stalas tebestovėjo kambario viduryje, ant jo riogsojo atversta kortų krūvelė ir išdalytos kitos kortos. Svetainė buvo perkrauta pigių dekoratyvinių daikčiukų, ant sienų kabojo gausybė nelabai skoningų šeimos portretų.

Puaro įsistebeilijo į paveikslus atlaidžiu žvilgsniu, paskui keletą jų, truputį pakrypusių, pataisė.

– *La famille**, koks stiprus ryšys, tiesa? Grožis slypi jausmuose.

Aš pritariau Puaro ir toliau spoksojau į šeimos nuotrauką, vaizduojančią džentelmeną su žandenomis, ledi aukštyn sukeltais plaukais, tvirtai sudėtą stambų vaikiną ir dvi mergytes, išpuoštas daugybe nepriderintų kaspinų. Pamaniau, jog tai senas Oglanderių šeimos paveikslas, todėl susidomėjęs tyriau jį.

Durys atsivėrė, ir įėjo jauna moteris. Jos tamsūs plaukai buvo rūpestingai sušukuoti, ji vilkėjo gelsvai rusvą sportinio stiliaus švarką, segėjo tvido sijoną.

Moteris klausiamai pažvelgė į mus. Puaro žengtelėjo į priekį.

– Panelė Oglander? Apgailestauju, kad jus trukdau – ypač po to, ką išgyvenote. Visa tai tikriausiai jus labai sutrikdė.

– Tai mus kiek prislėgė, – pripažino jaunoji dama.

Aš buvau bepradedąs manyti, kad jokia tragedija nesujaudins panelės Oglander dėl jos vaizduotės stokos. Mano įsitikinimas sustiprėjo jai vėl prabilus.

– Atsiprašau dėl netvarkos kambaryje. Tarnai taip kvailai pasimetę...

– Praėjusį vakarą jūs sėdėjote šiame kambaryje, *n'est-ce pas**?

– Taip, mes lošėme bridžą po vakarienės, kai...

* Šeima *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Atleiskite, kiek laiko jūs žaidėte?

– Na, – panelė Oglander pamąstė. – Negalėčiau tiksliai pasakyti. Galbūt buvo dešimta valanda vakaro. Prisimenu, kad sužaidėme keletą kartų.

– O kur jūs pati sėdėjote?

– Veidu į langą. Žaidžiau su motina, buvau išmetusi paprastą kortą. Staiga atsivėrė durys, ir į kambarį įsvirduliavo panelė Senkler.

– Jūs atpažinote ją?

– Tos moters veidas man pasirodė lyg ir matytas.

– Ji tebėra šiuose namuose, tiesa?

– Taip, bet panelė Senkler nenori nieko matyti. Ji vis dar jaučiasi sugniuždyta.

– Manau, ji sutiks priimti mane. Gal pasakytumėt madmuazelei, kad esu čia Mauranijos princo Polo prašymu?

Man pasirodė, kad žodžiai apie princą sutrikdė nepalaužiamą panelės Oglander ramybę. Ji išėjo iš kambario daugiau netarusi nė žodžio, tačiau netrukus grįžo ir pranešė, kad madmuazelė Senkler mus priims savo kambaryje.

Mudu su Puaro nusekėme paskui panelę Oglander į viršų. Įėjome į erdvų šviesų miegamąjį. Ant sofos prie lango gulėjusi moteris atsigręžė. Nors abiejų moterų veido bruožai ir odos spalva buvo panašūs, man iš karto į akis krito jų skirtybės. Kiekvienas Valerijos Senkler žvilgsnis, kiekvienas jos judesys buvo labai išraiškingi – ji tarytum skleidė romantiškos dvasios šleifą. Iš po ryškiai raudono flanelės chalato švysčiojo Valerijos pėdos – ir nors tai buvo tik naminis drabužis, moters žavesys suteikė jam egzotiško pikantiškumo: chalatas atrodė tarsi tviskantis rytietiškas apdaras.

Senkler akys įsmigo į Puaro.

---

* Ar ne? *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Jus atsiuntė Polas? – jos balsas, rodos, buvo neatsiejamas nuo jos išvaizdos.

– Taip, madmuazele. Esu čia, kad pasitarnaučiau jam – ir jums taip pat.

– Ką norite sužinoti?

– Viską, kas atsitiko praėjusį vakarą. *Viską*.

Ji šyptelėjo.

– Negi manote, kad meluočiau? Nesu kvaila. Puikiai suvokiu, kad geriau nieko neslėpti. Žmogus, kurį nužudė, žinojo mano paslaptį ir grasino ją atskleisiąs. Bandžiau su juo susitarti Polo labui. Negalėjau rizikuoti prarasti Polą... Šantažuotojas nebegyvas, tad aš esu saugi. Nepaisant visko, aš jo nežudžiau.

– Nebūtina man tai sakyti, madmuazele, – Puaro šypsodamasis papurtė galvą, – o dabar papasakokite, kas atsitiko vakar vakare.

– Pasiūliau jam pinigų. Regis, jis norėjo derėtis su manimi. Paskyrė pasimatymą praėjusį vakarą, devintą valandą. Aš turėjau atvykti į Mon Dezirą. Žinojau tą vietą, jau buvau ten lankiusis. Aš turėjau įeiti per šonines duris į biblioteką, kad tarnai manęs nepamatytų.

– Atleiskite, madmuazele, bet nejaugi nebijojote eiti ten viena devintą valandą vakaro?

Ar man tik pasirodė, ar ji iš tikrųjų šiek tiek dvejojo prieš atsakydama?

– Turbūt bijojau. Bet paprasčiausiai nebuvo žmogaus, kurio galėčiau prašyti mane palydėti. Aš nekreipiau dėmesio į pavojų. Ridburnas įleido mane į biblioteką. O, kas jis per žmogus! Džiaugiuosi, kad jis miręs! Ridburnas žaidė su manimi tarsi katinas su pele. Jis tyčiojosi iš manęs. Aš prašiau ir maldavau jo suklupusi ant kelių. Pasiūliau visus savo brangakmenius. Tačiau veltui! Jis pasakė

savo sąlygas. Turbūt nutuokiate, ko jam reikėjo. Nesutikau. Pasakiau, ką apie jį galvoju, rėkiau ant jo. Jis tik ramiai šypsojosi. Kai aš galiausiai nutilau, pasigirdo garsas – iš už užuolaidų... Ridburnas taip pat išgirdo. Nužingsniavo prie lango ir plačiai atitraukė užuolaidas. Ten slėpėsi vyras – baisus, panašus į valkatą. Jis smogė Ridburnui vieną, paskui kitą kartą, ir šis susmuko. Tada valkata kruvina ranka griebė mane. Aš ištrūkau, prasmukau pro duris ir iš visų jėgų leidausi bėgti. Kai pastebėjau šviesas šiame name, ėmiau lėkti jo link. Pro pakeltas žaliuzes išvydau keletą bridžą žaidžiančių žmonių. Aš tiesiog įgriuvau į kambarį. Uždususi dar sugebėjau ištarti „Žmogžudystė!" Tada viskas aptemo...

– Ačiū, madmuazele. Tai tikriausiai labai sukrėtė jūsų nervų sistemą. O tas valkata, ar galėtumėt jį apibūdinti? Ar prisimenate, ką jis vilkėjo?

– Ne, viskas įvyko taip greitai. Bet aš bet kada pažinčiau tą žmogų – jo veidas įsirėžė į mano sąmonę.

– Dar vienas klausimas, madmuazele. Ar užuolaidos *kito* lango, pro kurį matyti kelias į sodybą, buvo užtrauktos?

Pirmą kartą šokėjos veidas atrodė sutrikęs. Regis, ji stengėsi prisiminti.

– *Eh bien, mademoiselle**?

– Manau, esu beveik tikra – taip, žinoma! Jos *nebuvo* užtrauktos.

– Keista, nes kitos užuolaidos buvo užtrauktos. Na, bet tai, drįsčiau teigti, nesvarbu. Ar ilgam čia pasiliksite, madmuazele?

– Gydytojui leidus, rytoj galėsiu grįžti į miestą, – ji apsižvalgė po kambarį. Panelė Oglander buvo išėjusi. – Šie žmo-

---

* Na, madmuazele? *(pranc.)*, – *vert. past.*

nės, na, jie labai geri, bet ne mano aplinkos. Aš šokiruoju juos! O aš, deja, nemėgstu *bourgeoisie**!

Vos pastebimas kartėlis slypėjo jos žodžiuose.

– Suprantu, – linktelėjo Puaro. – Tikiuosi, mano klausimai pernelyg jūsų neišvargino?

– Visiškai ne, mesjė. Aš tik labai norėčiau, kad Polas viską sužinotų kaip galima greičiau.

– Tada palinkėsiu jums geros dienos, madmuazele.

Išeidamas iš kambario Puaro stabtelėjo ir įsispitrėjo į lakuotus batelius.

– Čia jūsų bateliai, madmuazele?

– Taip, mesjė. Juos ką tik atnešė nuvalytus.

– Įdomu, – tarė Puaro, mums leidžiantis laiptais. – Namiškiai nepamiršo nublizginti batų, nors jie pernelyg pasimetę, kad išvalytų židinį. Ką gi, *mon ami*, iš pradžių dar atrodė, kad čia yra šiek tiek intrigos, bet dabar bijau, tikrai nuogąstauju, kad šį reikalą turime laikyti esant baigtą. Viskas atrodo pakankamai paprasta.

– O žudikas?

– Erkiulis Puaro nemedžioja valkatų, – išdidžiai pareiškė mano draugas.

Panelė Oglander mus pasitiko vestibiulyje.

– Gal truputį palauktumėte svetainėje, mama norėtų su jumis pasikalbėti.

Svetainė tebebuvo nesutvarkyta. Puaro tingiai rinko kortas, maišydamas jas savo mažomis, skrupulingai išpuoselėtomis rankomis.

– Žinote, ką aš manau, mano drauge?

– Na? – susidomėjęs paklausiau.

– Panelė Oglander suklydo, padėjusi paprastą kortą. Jai reikėjo išmesti tris pikų kortas.

---

* Buržuazijos *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Puaro! To jau per daug!

– *Mon Dieu*, juk negaliu visą laiką kalbėti tik apie nusikaltimus!

Staiga jis tarsi sustingo:

– Hastingsai, *Hastingsai*. Žiūrėkit! Kortų komplekte trūksta kryžių karaliaus!

– Zara! – sušukau.

– A? – regis, Puaro nesuprato mano užuominos. Jis greitai sumaišė kortas ir sudėjo jas į dėžutes. Buvo matyti, kad jis labai susirūpinęs.

– Hastingsai, – galiausiai ištarė, – aš, Erkiulis Puaro, vos nepadariau didelės klaidos – labai didelės klaidos.

Aš spoksojau į jį susidomėjęs, bet nieko nesupratau.

– Mes turime pradėti iš naujo, Hastingsai. Taip, privalome pradėti iš pradžių. Tik šį kartą mes nesuklysime.

Jo kalbą nutraukė į svetainę įėjusi graži vidutinio amžiaus ledi. Rankoje ji nešėsi kelias namų ūkio knygas. Puaro nusilenkė jai.

– Jei teisingai supratau, sere, jūs esate, hm, panelės Senkler draugas?

– Mane atsiuntė jos draugas, madam.

– A, suprantu. Maniau, galbūt...

Puaro staiga stačiokiškai mostelėjo į langą:

– Jūsų žaliuzės nebuvo nuleistos praėjusį vakarą?

– Manau, kad ne. Dėl to panelė Senkler taip aiškiai ir matė šviesą.

– Vakar vakare švietė mėnulis. Keista, kodėl jūs, sėdėdama veidu į langą, nematėte madmuazelės Senkler?

– Turbūt mes buvome įsigilinę į žaidimą. Nieko panašaus anksčiau nebuvo atsitikę.

– Tikiu jumis, madam. Ir dar galiu jus nuraminti – madmuazelė Senkler išvyksta rytoj.

– O! – garbiosios ledi veidas pragiedrėjo.

– O aš jums palinkėsiu gero ryto, madam.

Mums išeinant pro priekines duris, Puaro kreipėsi į laiptus šlavusią tarnaitę:

– Ar tai jūs nublizginote jaunosios ledi batelius?

– Ne, sere, – papurtė galvą kambarinė, – ne aš. Apskritai nemanau, kad juos kas nors valė.

– Kas gi tuomet juos nuvalė? – paklausiau Puaro, kai ėjome keliu.

– Niekas. Jų paprasčiausiai nereikėjo valyti.

– Mano galva, vaikščiojant taku ar keliuku gražų vakarą batelių galima ir neišsipurvinti, tačiau perbridus per aukštą sodo žolę jie turėjo išsiterlyti.

– Taip, – atsakė Puaro keistai šypsodamasis, – tokiu atveju sutinku, jie turėjo išsitepti.

– Bet...

– Pakentėkite dar valandėlę, mano drauge. Mes grįžtame į Mon Dezirą.

Vyresnysis liokajus nustebo vėl išvydęs mus, tačiau neprieštaravo, kad grįžtume į biblioteką.

– Ei, Erkiuli, juk tai ne tas langas, – riktelėjau bičiuliui, einančiam prie lango, pro kurį buvo matyti kelias į sodybą.

– Manau, jūs klystate, mano drauge. Žiūrėkit, – jis parodė į marmurinio liūto galvą. Ant jos buvo matyti išblukusi dėmė. Paskui Puaro bakstelėjo pirštu į panašią dėmę ant išblizgintų grindų.

– Kažkas smogė Ridburnui kumščiu į tarpuakį. Griūdamas jis trinktelėjo pakaušį į liūto galvą ir susmuko ant grindų. Tada jį nutempė prie kito lango ir ten paguldė, tačiau kiek kitu kampu. Apie tai buvo užsiminęs gydytojas.

– Bet kodėl? Tai juk visiškai nereikalinga.

– Priešingai, tai buvo būtina. Be to, šis faktas leidžia nustatyti žudiko tapatybę, nors, tarp kitko, tas žmogus visai neketino žudyti Ridburno, todėl kažin ar galima jį taip vadinti. Beje, tai turėjo būti labai stiprus vyras!

– Nes sugebėjo nutempti kūną iki kito lango?

– Ne visai. Tai buvo įdomi byla. Tik aš vos neapsikvailinau.

– Ar tai reiškia, kad byla baigta? Jūs viską žinote?

– Taip.

Staiga aš prisiminiau.

– Ne, – sušukau, – vieno dalyko jūs *nežinote*!

– Kokio?

– Jūs nežinote, kur yra trūkstamas kryžių karalius!

– Taip? Na, tai juokinga! Tikrai juokinga, mano drauge.

– Kodėl?

– *Nes jis mano kišenėje*! – Puaro ištraukė kortą ir ja pamosikavo.

– O! – ištariau kiek nusiminęs. – Kur jūs ją radote? Čia?

– Ši korta visiškai nereikšminga. Jos tiesiog neištraukė kartu su kitomis. Ji gulėjo dėžutėje.

– Hm! Vis dėlto ji jums pakišo mintį, tiesa?

– Taip, mano drauge. Reiškiu pagarbą jo didenybei karaliui.

– Ir madam Zarai!

– Ak taip, jai irgi.

– O ką mes dabar veiksime?

– Grįšime į miestą. Tik prieš tai persimesiu keliais žodžiais su viena dama Deizimede.

Duris mums atvėrė ta pati nedidukė tarnaitė.

– Visi dabar valgo priešpiečius, sere. Na, nebent jūs atėjote pasimatyti su panele Senkler – ji šiuo metu ilsisi.

– Pakaks, jei galėsiu keletą minučių pakalbėti su ponia Oglander. Gal praneštumėt jai?

Mus nuvedė į svetainę palaukti. Eidamas pro valgomąjį spėjau pamatyti Oglanderius. Prie stalo sėdėjo ir du stambūs, tvirti vyrai; vienas jų buvo ūsuotas, o kitas dar ir su barzda.

Po kelių minučių ponia Oglander įėjo į kambarį ir klausiamai pažvelgė į Puaro. Šis nusilenkė ir tarė:

– Madam, mes savo šalyje labai mylime ir gerbiame motinas. *Mère de famille**, ji – pati svarbiausia!

Ponia Oglander atrodė kiek nustebinta tokios pradžios.

– Atėjau kaip tik dėl tos priežasties – nuraminti motiną. Pono Ridburno žudikas nebus surastas. Nesibaiminkite. Aš, Erkiulis Puaro, jums tai sakau. Juk aš teisus, ar ne? O gal man reikėtų nuraminti žmoną?

Trumpam stojo tyla. Atrodė, jog ponia Oglander akimis tiria Puaro. Pagaliau ji ramiai tarė:

– Nesuprantu, kaip jūs sužinojote – bet jūs esate teisus.

Puaro niūriai linktelėjo.

– Aš baigiau, madam. Nesijaudinkite. Jūsų anglų policininkai ne tokie įžvalgūs kaip Erkiulis Puaro.

Jis pabarbeno nagu į šeimos portretą ant sienos.

– Jūs turėjote dar vieną dukterį. Ji juk mirusi, madam?

Ponia Oglander vėl kiek patylėjo ir tiriamai žvelgdama į Puaro ištarė:

– Taip, ji mirusi.

– A! – gyvai prabilo Puaro. – Na, mums jau laikas grįžti į miestą. Beje, jums leidus, grąžinsiu kryžių karalių į malką. Tai buvo vienintelė jūsų klaida. Suprantate, maždaug valandą žaisti bridžą tik su penkiasdešimt viena korta – na, toks lošimas neužtruktų nė minutės! *Bonjour**!

– Dabar, mano drauge, – tarė Puaro, kai mes traukėme stoties link, – jums viskas paaiškėjo!

---

* Šeimos motina *(pranc.), – vert. past.*

– Nieko nesuprantu! Tai kas gi nužudė Ridburną?

– Džonas Oglanderis jaunesnysis. Nebuvau įsitikinęs, kuris tai padarė: tėvas ar sūnus, bet pasirinkau sūnų – kaip stipresnį ir jaunesnį. Tai turėjo būti vienas iš jų, dėl lango.

– Kodėl?

– Iš bibliotekos galima išeiti keturiais būdais – pro dvejas duris ir du langus, tačiau tiko tik vienas. Pro abejas duris ir vieną langą, tiesiogiai arba ne, išeinama priešais namo fasadą. Tragedija turėjo įvykti prie galinio lango, kad atrodytų, jog Valerija Senkler atsirado Deizimede atsitiktinai. Ji nualpo iš tikrųjų, tad Džonas Oglanderis parnešė ją ant pečių. Štai kodėl aš minėjau, kad tai turėjo būti stiprus vyras.

– Tuomet jie ten ėjo kartu?

– Taip. Prisimenate, kaip dvejojo Valerija, kai aš paklausiau, ar ji nebijojo eiti viena? Ją lydėjo Džonas Oglanderis. Manau, tai nesuminkštino Ridburno. Jie ginčijosi, ir turbūt kokie nors įžeidžiami žodžiai apie Valeriją privertė Oglanderį smogti šeimininkui. Visa kita jūs jau žinote.

– Bet kodėl būtent bridžas?

– Bridžui reikia keturių žaidėjų. Šis paprastas dalykas iš tikro įtikina. Kas galėjo pamanyti, kad tą vakarą kambaryje buvo tik trys žmonės?

Aš tebebuvau suglumęs.

– Nesuprantu vieno dalyko. Kas sieja Oglanderius su šokėja Valerija Senkler?

– A, stebiuosi, kad jūs to nesuvokiate. Juk pakankamai ilgai žiūrėjote į tą paveikslą ant sienos, ilgiau už mane. Kita ponios Oglander duktė gali būti mirusi jos šeimai, bet pasaulis ją žino kaip Valeriją Senkler!

– *Ką*?!

---

* Geros dienos *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Nejaugi nepastebėjote panašumo, išvydęs abi seseris drauge?

– Ne, – prisipažinau. – Tik pamaniau, kokios jos nepanašios.

– Tai dėl to, kad jūs pernelyg pasiduodate romantiškiems įspūdžiams, Hastingsai. Seserų veido bruožai labai panašūs, kaip ir odos spalva. Įdomu tai, kad Valerija gėdijasi savo šeimos, o šie – jos. Vis dėlto pavojaus akimirką ji kreipėsi pagalbos į brolį, o reikalams pakrypus į blogąją pusę, jie laikėsi vienas kito. Šeimos stiprybė – nuostabus dalykas. Visi šeimos nariai sugeba vaidinti. Štai iš kur Valerijos artistiškumas. Kaip ir princas Polas, aš tikiu paveldimumu! Vis dėlto jie apgavo *mane*! Jei ne laimingas atsitiktinumas bei provokuojamas klausimas poniai Oglander, kurios atsakymas nesutapo su dukters parodymu apie tai, kaip šeimos nariai sėdėjo tą vakarą, Oglanderiai būtų įveikę Erkiulį Puaro.

– Ką pasakysite princui?

– Kad Valerija negalėjo įvykdyti nusikaltimo ir kad labai abejoju, jog tą valkatą apskritai kada nors suras. Taip pat paprašysiu perduoti linkėjimų Zarai. Tai bent keistas sutapimas! Manau pavadinti šią nedidelę istoriją „Kryžių karaliaus nuotykiais“. Kaip manote, mano drauge?

Lemešerių palikimas

Drauge su Puaro mudu išnagrinėjome daug keistų bylų, tačiau, manau, nė viena iš jų negali lygintis su ta nepaprasta įvykių seka, kuri daugelį metų buvo prikauščiusi mudviejų dėmesį ir kurios kulminacija tapo problema, kurią išspręsti buvo patikėta Puaro. Pirmą kartą Lemešerių šeimos istorija mūsų dėmesį patraukė vieną vakarą dar karo laikais. Paskui ilgą laiką mudu buvome atitolę vienas nuo kito, tačiau visiškai neseniai vėl susitikome ir pratęsėme mūsų senų dienų pažintį Belgijoje. Kai mudu susitikome po ilgo nesimatymo, Puaro laikė rankoje nedidelį paketėlį, skirtą Kariuomenės departamentui, kurį, dideliam tos įstaigos atstovų pasitenkinimui, jis jiems netrukus perdavė. Paskui papietavome Karltone drauge su aukšto rango kariškiu, kuris mums laukiant kiekvieno naujo patiekalo dosniai žarstė komplimentus Puaro. Karininkas turėjo su kažkuo skubiai susitikti, tad netrukus mus paliko vienus. Mes neskubėdami išgėrėme kavą ir pakilome.

Kai jau ėjome pro duris, išgirdau sveikinimą savo adresu. Balsas man pasirodė kažkur girdėtas, ir atsisukęs pamačiau kapitoną Vincentą Lemešerį, jauną vyriškį, kurį pažinojau gyvendamas Prancūzijoje. Jis sėdėjo drauge su vyresniu žmogumi; judviejų panašumas liudijo, kad abu jie iš tos pačios giminės. Taip ir buvo – Vincentas mums pristatė poną Hugo Lemešerį, kuris pasirodė esąs mano jaunojo draugo dėdė.

Itin artimai su kapitonu Lemešeriu aš nebendravau – tiesiog jis buvo mano geras pažįstamas, malonus jaunuolis, šiek tiek svajotojas. Prisiminiau girdėjęs, kad jis priklausė senai garbingai giminei, Nortumberlende turinčiai dvarą, kurio istorija siekia dar ikireformacinio sąjūdžio laikus. Mudu su Puaro niekur neskubėjome ir, mano jaunojo pažįstamojo pakviesti, prisėdome prie jų staliuko ir kurį laiką maloniai šnekučiavomės apie šį bei tą. Vyresnysis Lemešeris buvo apie keturiasdešimt metų amžiaus vyriškis, savo pakumpusiais pečiais primenantis mokslininką. Pasirodo, taip ir buvo – kaip tik tuo metu vyriausybės užsakymu jis vykdė kažkokius cheminius tyrimus.

Mūsų pokalbį nutraukė aukštas tamsaus gymio jaunuolis, kuris atžirgliojo prie staliuko, aiškiai susijaudinęs.

– Ačiū Dievui, kad jus abudu čia suradau! – sušuko jis.

– Kas nutiko, Rodžeri? – paklausė Vincentas.

– Jūsų tėvas, Vincentai. Pavojingai nukrito. Jaunas arklys... – sakinio pabaigos aš nebegirdėjau, nes jiedu nusisuko į šalį ir kalbėjo tyliai.

Per keletą minučių abu mūsų draugai susiruošė išeiti. Pasirodo, Vincento Lemešerio tėvas, mėgindamas išjodinėti jauną žirgą, smarkiai susižeidė; anot Rodžerio, buvo akivaizdu, kad kito ryto jis vargu ar sulauksiąs. Vincentas mirtinai išbalo; atrodė, kad naujiena jį visiškai pribloškė. Tam tikra

prasme aš nustebau, nes, spręsdamas iš kai kurių užuominų, dar tuomet, kai pažinojau jį Prancūzijoje, maniau, kad jis ir tėvas nebuvo patys geriausi draugai. Todėl dabar šis gilaus sielvarto demonstravimas mane gerokai suglumino.

Tamsaus gymio jaunuolis, kuris mums buvo pristatytas kaip pusbrolis, ponas Rodžeris Lemešeris, liko su mumis, ir mes po kurio laiko išėjome trise.

– Gana keistas atvejis, – prašneko jaunuolis. – Galimas daiktas, jis sudomins jus, mesjė Puaro. Aš girdėjau apie jus iš Higinsono – pažįstate jį? (Higinsonas buvo aukštojo karininko draugas.) – Jis sako, kad jūs esate tikras psichologijos banginis.

– Taip, aš tyrinėju psichologiją, – atsargiai patvirtino mano draugas.

– Ar matėte mano pusbrolio veidą? Jis atrodė visiškai palūžęs, ar ne? Ar žinote kodėl? Tai dėl seno giminės prakeikimo! Ar norėtumėt išgirsti šią istoriją?

– Būtumėt labai malonus, jei man ją papasakotumėt.

Rodžeris Lemešeris pažvelgė į laikrodį.

– Turiu sočiai laiko. Susitiksiu su jais Karaliaus sankryžoje. Taigi, mesjė Puaro, Lemešeriai yra sena giminė. Sykį, dar viduramžiais, vienas iš Lemešerių giminės didikų ėmė įtarinėti savo žmoną neištikimybe. Ji prisiekinėjo esanti nekalta, tačiau senasis baronas Hugo nenorėjo ir klausyti jos įtikinėjimų. Jiedu turėjo vieną vaiką, sūnų, tačiau baronas Hugo vis teigdavo, kad berniukas nėra jo sūnus, todėl negalįs paveldėti giminės turtų. Neprisimenu, ką jis padarė: na, kažką iš linksmų viduramžių fantazijų – užmūrijo juos abu gyvus sienoje ar panašiai; taigi jis juos nužudė, o ji mirdama tvirtino, kad yra nekalta ir iškilmingai visiems laikams prakeikė Lemešerių giminę. Esą nė vienas Lemešerių giminės pir-

magimis nebūsiąs giminės turtų paveldėtojas. Po kurio laiko moters nekaltumas buvo akivaizdžiai įrodytas. Rodos, baronas Hugo apsivilko ašutinę ir baigė savo dienas ant kelių vienuolio celėje. Tačiau keisčiausia yra tai, kad nuo tos iki šios dienos nė vienam Lemešerių giminės pirmagimiui sūnui nepavyko paveldėti giminės turtų. Jie atitekdavo velionio broliams, sūnėnams, jaunesniesiems sūnums, tačiau niekuomet vyriausiajam sūnui. Vincento tėvas buvo antrasis iš penkių sūnų, pirmasis iš kurių mirė dar vaikas. Be abejo, per karą Vincentas neabejojo, kad kas jau kas, o jis esąs pasmerktas žūti. Tačiau įvyko gan keistas dalykas – du jo jaunesni broliai žuvo, o jis liko sveikut sveikutėlis.

– Įdomi istorija, – mąsliai ištarė Puaro. – Tačiau dabar jo tėvas miršta, ir panašu, kad jam, vyriausiajam sūnui, šį kartą pasiseks?

– Būtent. Atrodo, prakeikimas surūdijo – matyt, neatlaikė šiuolaikinio gyvenimo tempų.

Puaro papurtė galvą, tarytum abejodamas pašnekovo sąmojumi. Rodžeris Lemešeris vėl pažvelgė į savo laikrodį ir pranešė, kad jam laikas eiti.

Istorijos atomazga buvo kitą rytą, kai mudu su Puaro gavome žinią apie kapitono Vincento Lemešerio žūtį. Jis važiavo į šiaurę Škotijos pašto traukiniu ir naktį, atsidaręs vagono duris, nušoko nuo bėgių. Šokas dėl tėvo žūties, matyt, trumpam aptemdė jo sąmonę. Vėl buvo plačiai kalbama apie keistąjį Lemešerių giminę persekiojantį prakeikimą susiejant jį ir su naujuoju paveldėtoju, Vincento tėvo broliu Ronaldu Lemešeriu, kurio vienintelis sūnus buvo miręs Some.

Manau, kad mūsų atsitiktinis pasimatymas su jaunuoju Vincentu paskutinį jo gyvenimo vakarą gerokai sustiprino mūsų susidomėjimą viskuo, kas susiję su Lemešerių gimine.

Po poros metų mes sužinojome apie Ronaldo Lemešerio mirtį, kuris, jau paveldėdamas giminės dvarus, buvo invalidas. Netrukus mirė jo brolis Džonas, žvalus, sveikatingas vyras, su berniuku gyvenęs Itone.

Lemešerių giminę iš tiesų persekiojo bloga lemtis. Per patį pirmąjį savo gimtadienį po to, kai tėvas paveldėjo giminės turtus, berniukas netyčia nusišovė tėvo šautuvu. Po staigios jo tėvo mirties nuo vapsvos įgėlimo palikimas atiteko jauniausiajam broliui iš penkių – Hugo, kurį mes buvome sutikę su Vincentu šio mirties išvakarėse Karltone.

Mes su Puaro tarpusavyje pasišnekėdavome apie Lemešerių giminę persekiojančią neįtikėtiną nelaimių grandinę, bet daugiau nesigilinome, tačiau artėjo laikas, kai mums teko tapti aktyviais šios istorijos dalyviais.

Vieną rytą pas mus apsilankė ponia Lemešer. Tai buvo stambi, guvi apie trisdešimt metų amžiaus moteris. Jos elgesys atskleidė ryžtingą charakterį, taip pat racionalų mąstymą. Ji kalbėjo su nežymiu užatlantės akcentu.

– Mesjė Puaro. Malonu jus matyti. Mano vyras, Hugo Lemešeris, kadaise buvo susitikęs su jumis, tačiau vargu ar jūs atsimenate šį faktą.

– Aš atsimenu jį kuo puikiausiai, madam. Tai buvo Karltone.

– Jūsų atmintis tiesiog nuostabi. Mesjė Puaro, aš labai susirūpinusi.

– Dėl ko, madam?

– Dėl savo vyresniojo sūnaus: kaip žinote, aš turiu du berniukus – Ronaldui aštuoneri, o Džeraldui šešeri.

– Tęskite, madam: kodėl jūs turėtumėt jaudintis dėl mažojo Ronaldo?

– Mesjė Puaro, per pastaruosius šešis mėnesius jis jau tris kartus vos vos išvengė mirties: sykį vos neprigėrė, kai vasarą buvome Kornvalyje, sykį vos neužsimušė, kai iškrito pro vaikų kambario langą, ir sykį buvo apsinuodijęs ptomainu.

Tikriausiai Puaro veido išraiška pernelyg iškalbingai atspindėjo jo mintis, nes ponia tučtuojau sureagavo:

– Be abejo, jūs galvojate, kad aš tik kvaila moteris, iš adatos mėginanti priskaldyti vežimą.

– Jokiu būdu ne, madam. Kiekviena motina turi pagrindo išgyventi dėl tokių sutapimų, tačiau aš nežinau, kaip galėčiau jums padėti. Aš nesu *le bon Dieu**, kad galėčiau suvaldyti jūrą; ant vaikų kambario langų aš patarčiau uždėti groteles; na, o dėl maisto – kas gali prilygti atidžiai motinos akiai?

– Tačiau kodėl nuolatos kas nors atsitinka Ronaldui, o ne Džeraldui?

– Tai atsitiktinumas, madam – *le hasard***!

– Jūs taip manote?

– O ką galvojate jūs, madam – jūs ir jūsų vyras?

Ponios Lemešer veidu nuslinko šešėlis.

– Kalbų apie atsitiktinumus Hugo nė neklausytų. Kaip tikriausiai girdėjote, yra manoma, kad giminę persekioja prakeikimas: nė vienas vyriausiasis sūnus negali paveldėti turto. Hugo tuo tiki. Jis traukte įsitraukęs į giminės istoriją ir prietaringas iki kraštutinumo. Kai mėginu pasiguosti jam dėl nerimo, jis tiesiog atšauna, kad tai – prakeikimas, ir mes negalį nuo jo pabėgti. Tačiau aš esu iš Jungtinių Valstijų, mesjė Puaro, o ten žmonės tokiais dalykais, kaip prakeikimas, nelabai tiki. Mes jais netgi mėgaujamės, na, kaip savotišku senos aukštos kilmės giminės atributu,

---

* Gerasis Dievas *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Atsitiktinumas *(pranc.)*, – *vert. past.*

savotišku *cachet**, giminės vizitine kortele, išskiriančia ją iš kitų – pats suprantate. Aš buvau tik muzikinės komedijos aktorė, atliekanti nereikšmingą vaidmenį, kai pirmąsyk sutikau Hugo. Pagalvojau, kad jo giminės prakeikimas yra tik romantiška istorija, tinkama pasakoti prie židinio vakarais. Tačiau pavojus pradeda grėsti pačios vaikams... Aš juos tiesiog dievinu, mesjė Puaro. Bet ką dėl jų padaryčiau.

– Tai jūs atsisakote tikėti giminės legenda, madam?

– Ar gali legenda perpjauti gebenės stiebelį?

– Kaip jūs pasakėte, madam? – sušuko Puaro, o jo veidas rodė, kad jis apstulbęs.

– Aš klausiu, ar gali legenda – arba vaiduoklis, jei norite – perpjauti gebenės stiebą? Aš nieko nekalbu apie Kornvalį. Bet kuris berniukas gali nuplaukti toli nuo kranto ir nuvargęs susidurti su sunkumais – nors Ronaldas mokėjo plaukti dar būdamas ketverių. Tačiau gebenė yra kitas reikalas. Abu mano berniukai labai išdykę. Kartą jie suprato, kad galima laipioti gebene ir labai pamėgo tai. Vieną dieną Ronaldas (Džeraldo tąsyk kartu nebuvo) be perstojo karstėsi gebene, kol ji nulūžo, ir jis nukrito. Laimei, jis rimtai nesusižeidė. Tačiau aš atidžiai apžiūrėjau gebenę: ji buvo smarkiai įpjauta, mesjė Puaro, tyčiomis perpjauta!

– Tai, ką jūs man dabar čia kalbate, yra labai rimta, madam. Sakote, jūsų jaunesnysis berniukas tuo metu buvo kitur?

– Taip.

– Ir tada, kai jis apsinuodijo ptomainu, jaunesniojo brolio taip pat nebuvo drauge?

– Ne, tąsyk jie buvo kartu.

– Keista, – sumurmėjo Puaro. – Dabar, madam, pasakykite, kas dar, be šeimos narių, gyvena jūsų namuose?

---

* Čia: ženklu *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Panelė Saunders, vaikų prižiūrėtoja, ir Džonas Gardineris, mano vyro sekretorius.

Ponia Lemešer nutilo, tarytum šiek tiek sutrikusi.

– Ir kas dar, madam?

– Neretai mūsų namuose svečiuojasi majoras Rodžeris Lemešeris: su juo taip pat bendravote restorane tą vakarą.

– A, taip. Rodos, jis – jūsų vyro pusbrolis?

– Tolimas pusbrolis. Jis nepriklauso mūsų giminės šakai. Tačiau atrodo, kad dabar jis yra artimiausias mano vyro giminaitis. Jis – mielas žmogus, ir mes juo labai džiaugiamės. Berniukai prie jo taip pat labai prisirišę.

– Ar ne jis išmokė vaikus laipioti gebene?

– Gali būti. Kartais jis pernelyg kursto juos išdykauti.

– Madam, aš atsiimu savo anksčiau pasakytus žodžius. Pavojus realus, ir manau, kad galiu jums padėti. Aš siūlyčiau, kad jūs leistumėt mums abiem apsistoti pas jus. Ar jūsų vyras tam neprieštaraus?

– O ne. Tačiau jis manys, kad tai yra visiškai beprasmiška. Man kelia įniršį tai, kad jis pasyviai laukia berniuko mirties.

– Nusiraminkite, madam. Leiskite mudviem pasirengti kelionei kaip reikiant.

Mes greitai susitvarkėme ir kitą rytą jau važiavome traukiniu šiaurės kryptimi. Puaro buvo paskendęs savo mintyse. Ūmai jis grįžo į tikrovę ir paklausė:

– Ar būtent iš tokio traukinio Vincentas Lemešeris iškrito?

Jis šiek tiek pabrėžė žodį „iškrito".

– Tikiuosi, jūs čia neįžvelgiate nešvaraus žaidimo? – pasiteiravau.

– Ar jums neatrodo, Hastingsai, kad kai kurios Lemešerių giminės narių mirtys galėjo būti, sakykime, surežisuotos? Na, kad ir Vincento atvejis. Arba berniuko iš Itono – nelaimingas atsitikimas su ginklu visuomet yra dviprasmiškas. Manyti, kad vaikas iškrito pro vaikų kambario langą ir mirtinai prisitrenkė – taip, tai natūralu, tas įvykis mažai įtartinas. Tačiau kodėl tik vienas vaikas, Hastingsai? Kam naudinga vyriausiojo sūnaus mirtis? Jo jaunesniajam broliui, septynerių metų vaikui? Absurdas!

– Gal su kitu jie ketina susidoroti vėliau, – pasakiau savo mintį aš, tačiau visiškai nesvarsčiau, kas tie „jie“. Puaro papurtė galvą, lyg išreikšdamas nepasitenkinimą.

– Apsinuodijimas ptomainu? – mąstė jis. – Labai panašius simptomus sukelia ir atropinas. Taip, mes privalome būti ten.

Ponia Lemešer gyvai pasveikino mus, atvykusius į jos namus. Netrukus ji nuvedė mus į savo vyro studiją ir paliko su juo. Hugo Lemešeris buvo gerokai pasikeitęs nuo to laiko, kai paskutinį kartą jį mačiau. Pečiai pakumpo dar labiau, o veidas įgavo keistą pilkšvą atspalvį. Jis tylėdamas klausėsi, kaip Puaro aiškino mūsų atvykimo tikslą.

– Kaip tiksliai jūsų žodžiai atitinka praktišką ir racionalų Seidės mąstymą! – pagaliau pratarė jis. – Bet kuriuo atveju pasilikite, mesjė Puaro, esu dėkingas už jūsų pastangas. Tačiau to, kas yra parašyta, neištrinsi. Nusidėjėlio kelias sunkus. Mes, Lemešerių giminės žmonės, žinome – nė vienam iš mūsų nelemta pabėgti nuo savo likimo.

Puaro paminėjo nupjautą gebenės stiebą, tačiau Hugo, atrodo, šis argumentas padarė labai menką įspūdį.

– Be abejo, kurio nors nerūpestingo prižiūrėtojo darbas – taip, taip, nupjauta kažkokiu įrankiu, tačiau nemanau,

kad veikta tikslingai. Ir dar daugiau pasakysiu, mesjė Puaro: laukti liko nebeilgai.

Puaro atidžiai pasižiūrėjo į jį.

– Kodėl taip sakote?

– Todėl, kad aš ir pats esu pasmerktas. Pernai buvau pas gydytoją. Aš sergu nepagydoma liga – pabaigos nebereikės ilgai laukti; tačiau dar iki mano mirties neteksime Ronaldo. Paveldėtoju taps Džeraldas.

– O jei kas nors atsitiks jūsų antrajam sūnui?

– Nieko jam neatsitiks, jam niekas negresia.

– O jeigu? – neatlyžo Puaro.

– Po jo eilėje yra mano pusbrolis Rodžeris.

Netikėtai į kambarį įėjo vyriškis, nešinas popierių ryšuliu. Į akis krito gera figūra ir garbanoti kaštoniniai plaukai.

– Dabar šitie popieriai nesvarbu, Gardineri, – tarė Hugo Lemešeris ir kreipėsi į mus: – Mano sekretorius, ponas Gardineris.

Sekretorius nusilenkė, ištarė keletą mandagių frazių ir išėjo. Nepaisant jo geros išvaizdos, kažkuo tas žmogus buvo atstumiantis. Po kurio laiko vaikštinėjome puikaus senove dvelkiančio dvaro apylinkėmis, ir aš apie tai užsiminiau Puaro. Mano nuostabai, jis man pritarė.

– Taip, taip, Hastingsai, jūs teisus. Man jis taip pat nepatinka. Jis pernelyg gerai atrodo. Jis vienas iš tų, kurie dirba tik lengvą ir švarų darbą... O, štai ir vaikai.

Mums priešais ėjo ponia Lemešer; šalia jos žingsniavo abudu berniukai. Tai buvo gražūs vaikai – jaunesnysis tamsus, kaip motina, o vyresnėlis išsiskyrė kaštoninėmis garbanomis. Jie žaviai kratė mūsų rankas, o po kelių minučių jau buvo Puaro draugai. Netrukus mus supažindino ir su panele Saunders, sunkiai apibūdinama moteriškos lyties būtybe. Taigi susipažinome su visais namo gyventojais.

Keletą dienų mūsų viešnagė Lemešerių dvare buvo maloni ir nerūpestinga – tiesa, buvome budrūs, tačiau tai nedavė jokių rezultatų. Abu berniukai gyveno normalų, laimingą gyvenimą, ir iš šalies neatrodė, kad kas nors čia ne taip. Ketvirtąją dieną nuo mūsų atvykimo pasisvečiuoti atvažiavo majoras Rodžeris Lemešeris. Jis buvo nelabai pasikeitęs, vis toks pat nerūpestingas ir ne pagal amžių valiūkiškas, nepraradęs įpročio į viską žiūrėti pro pirštus. Iš karto buvo matyti, kad jis – berniukų numylėtinis: jie pasitiko jį klykdami iš džiaugsmo ir tučtuojau nusitempė į kiemą žaisti indėnus. Pastebėjau, kad Puaro nerūpestingai nusekė jiems įkandin.

Kitą dieną visi, taip pat ir berniukai, buvome pakviesti arbatos pas ledi Kleigeit. Jos valdos ribojosi su Lemešerių žemėmis. Ponia Lemešer, nors ir pasiūlė mums prisijungti prie draugijos, atrodė visiškai patenkinta, kai Puaro atsisakė ir prisipažino kur kas labiau norįs pailsėti namie.

Vos tik visi išvyko, seklys griebėsi darbo. Jis man priminė gudrų terjerą. Manau, name neliko nė kertelės, kurios jis nebūtų apšniukštinėjęs. Viską jis darė taip ramiai ir metodiškai, kad judesiai negalėjo sukelti jokio įtarimo. Tačiau paieškos rezultatai Puaro tikrai netenkino. Kiek vėliau mes gurkšnojome arbatą su panele Saunders, kuri taip pat vakarėlyje nedalyvavo.

– Berniukams ten patiks, – sumurmėjo ji savo dusliu balsu. – Tikiuosi, jie elgsis gražiai ir neištryps gėlių lysvių. Taip pat neslampinės netoli bičių avilių.

Puaro gėrė arbatą ir netikėtai sustingo. Jis atrodė kaip žmogus, ką tik išvydęs vaiduoklį.

– Bičių? – paklausė jis griausmingai.

– Taip, mesjė Puaro, bičių. Trys aviliai. Ledi Kleigeit labai didžiuojasi savo bitėmis.

– Bičių?! – suriko Puaro dar kartą. Tada pašoko nuo kėdės ir ėmė vaikštinėti po terasą sunėręs rankas ant galvos. Aš negalėjau suprasti, kodėl mažasis žmogus taip susijaudino, vos išgirdęs minint bites.

Tuo metu pasigirdo grįžtančio automobilio variklio garsas. Kai visa kompanija lipo iš automobilio, Puaro stovėjo ant slenksčio.

– Ronaldą įgėlė! – šūksniu pranešė Džeraldas.

– Nieko baisaus, – pasakė ponia Lemešer. – Jis nė nesutino. Įgeltą vietą mes patepėme amoniaku.

– Parodyk, vyruk, – paprašė Puaro. – Kurioje vietoje?

– Čia, ant kaklo, šone, – reikšmingai atsakė Ronaldas. – Bet man neskauda. Tėtis pasakė: „Nejudėk, ant tavęs tupi bitė“. Aš sustojau ir nė krust, o jis ją nuėmė, tačiau ji suspėjo man įgelti. Man neskaudėjo, tik tarytum adatėle bakstelėjo, bet aš neverkiau, nes aš jau didelis ir kitais metais eisiu į mokyklą.

Puaro apžiūrėjo vaiko kaklą. Priėjęs prie manęs ir paėmęs už rankos, jis sumurmėjo:

– Šį vakarą, *mon ami*, šį vakarą mes turėsime šiokio tokio darbelio! Nieko niekam nesakykite.

Bičiulis man atsisakė pasakyti ką nors daugiau, tad visą vakarą mane kankino smalsumas. Jis anksti atsiskyrė nuo draugijos ir pasuko savo kambario link. Aš pasekiau jam įkandin. Kai užlipome laiptais aukštyn, jis paėmė man už rankos ir davė nurodymus:

– Nenusirenkite. Palaukite kurį laiką, paskui užgesinkite šviesą ir ateikite čionai pas mane.

Aš linktelėjau galva. Po kurio laiko, kaip buvo sutarta, atėjau ir radau jį jau laukiantį manęs.

Puaro gestu nurodė man tylėti, ir mes tylutėliai nusėlinome palei vaikų kambarius. Priėję Ronaldo kambarėlį, įslinkinome vidun ir atsistojome tamsiausiame kampe. Vaiko kvėpavimas atrodė gilus ir ramus.

– Regis, jis labai giliai miega, – sušnabždėjau aš.

Puaro linktelėjo.

– Migdomieji, – sumurmėjo jis.

– Kodėl?

– Kad nesuriktų, kai...

– Kai?.. – paklausiau aš, sekliui nutilus.

– Kai jam po oda suleis nuodų, *mon ami*! Ša, daugiau nebekalbėkime, nors nemanau, kad artimiausiu metu kas nors turėtų įvykti.

Tačiau Puaro suklydo. Kažin ar praėjo dešimt minučių, kai durys tyliai atsidarė ir kažkas įėjo į kambarį. Išgirdau skubrų kvėpavimą, lovos link vedančius žingsnius. Tada netikėtai pasigirdo spragtelėjimas, ir miegantį vaiką apšvietė mažo elektrinio žibintuvėlio šviesa. Tačiau žibintuvėlio savininkas ir toliau skendėjo tamsoje. Žmogus padėjo žibintuvėlį. Dešiniojoje rankoje jis laikė švirkštą, o kairiąja palietė berniuko kaklą. Puaro ir aš šokome tą pačią akimirką. Žibintuvėlis nuriedėjo ant grindų, ir tamsoje mes susikovėme su įsibrovėliu. Jo jėga buvo nepaprasta. Tačiau šiaip taip mes jį įveikėme.

– Šviesą, Hastingsai, aš turiu pamatyti jo veidą – nors bijau, kad pernelyg gerai žinau, kam tas veidas priklauso.

„Nujaučiu ir aš“, – pagalvojau, grabinėdamasis po grindis žibintuvėlio. Kurį laiką, matyt, skatinamas slaptos antipatijos, galvojau, kad tai sekretorius. Tačiau kai grūmėmės, pamaniau, kad tas monstras – žmogus, kuriam bus naudinga jo mažųjų giminaičių mirtis – būtent Rodžeris.

Koja užkliudžiau žibintuvėlį. Pakėliau jį ir įjungiau šviesą. Žmogus, kurio veidą jis apšvietė, buvo ne kas kitas kaip Hugo Lemešeris, berniuko tėvas! Žibintuvėlis vos neiškrito iš mano rankos.

– Neįmanoma, – kimiai sumurmėjau aš. – Tai neįmanoma!

Lemešeris gulėjo be sąmonės. Mudu su bičiuliu jį nunešėme į jo kambarį ir paguldėme ant lovos. Puaro pasilenkė ir kažką atsargiai ištraukė iš jo dešinės rankos. Jis parodė tą daiktą man. Tai buvo švirkštas. Aš krūptelėjau.

– Kas jame? Nuodai?

– Skruzdžių rūgštis, manyčiau.

– Skruzdžių rūgštis?

– Taip. Tikriausiai jis ją gavo distiliavęs skruzdes. Kaip pameni, jis yra chemikas. Kaltė dėl berniuko mirties būtų buvusi suversta bitei.

– O Dieve, – sušnibždėjau aš. – Jo paties sūnus! Ir jūs tikėjotės, kad kaltininkas bus būtent šis žmogus?

Puaro liūdnai linktelėjo galvą.

– Taip. Be abejo, jis nesveikas. Manau, kad giminės istorijos palaikymas tapo jo manija. Troškimas užvaldyti giminės dvarus paskatino jį atlikti daugelį nusikaltimų. Galimas daiktas, mintis padaryti pirmąjį nusikaltimą jam šovė į galvą tada, kai tą atmintiną naktį jis važiavo traukiniu į šiaurę drauge su Vincentu. Jis žinojo nebūsiąs demaskuotas: Ronaldo sūnus negyvas, o pats Ronaldas jau pakeliui į aną pasaulį. Jis surežisavo ir atsitikimą su ginklu, o be to – tai aš supratau tik dabar – tuo pačiu metodu, suleisdamas skruzdžių rūgšties į kaklo kraujagyslę, pasiuntė anapilin savo brolį Džoną. Taip jis pasiekė savo tikslo ir tapo giminės žemių šeimininku. Tačiau triumfas buvo neilgalaikis – netrukus jam buvo nustatyta nepagydoma liga. Be kita ko, jis turėjo pamišėliams

būdingą „idée fixe“ – vyriausieji Lemešerių giminės sūnūs neturėtų tapti paveldėtojais. Įtariu, kad incidentas per maudynes taip pat buvo surežisuotas – tai jis paskatino berniuką plaukti taip toli nuo kranto. Kai šiuo manevru savo užmačių įgyvendinti jam nepavyko, jis nupjovė gebenę, o dar po kurio laiko apnuodijo vaiko maistą.

– Šėtoniška! – sumurmėjau aš, viduje visas drebėdamas. – Ir kaip gudriai suplanuota.

– Taip, *mon ami*, nėra nieko nuostabiau nei nepaprastas psichikos ligonio mąstymo logiškumas! Na, nebent begalinis sveiko žmogaus mąstymo ekscentriškumas! Aš manau, kad tik pastaruoju metu jis galutinai „nuvažiavo į šoną“, o iš pradžių tai buvo ne beprotybė, bet metodas.

– Ir kaip aš galėjau pagalvoti, kad galima įtarti Rodžerį – tą puikų vyrą.

– Tai natūrali prielaida, *mon ami*. Mes žinojome, kad jis taip pat tą naktį keliavo į šiaurę su Vincentu. Mes žinojome ir tai, kad jis yra pirmasis giminės turtų paveldėtojas po Hugo ir jo vaikų. Tačiau šios prielaidos nepagrindžia jokie faktai. Gebenė buvo įpjauta tuo metu, kai namie tebuvo tik mažasis Ronaldas, tuo tarpu Rodžerio tikslas būtų buvęs abiejų vaikų žūtis. Tas pats pasakytina ir apie Ronaldo maisto užnuodijimą. O šiandien, kai jie grįžo namo, ir aš išgirdau Ronaldo tėvo žodžius, kad vaikui įgėlė bitė, prisiminiau kitą šios giminės nario mirtį nuo vapsvos įgėlimo – taigi viską supratau!

Hugo Lemešeris mirė po kelių mėnesių privačioje psichiatrijos ligoninėje, į kurią buvo išvežtas po šio įvykio. Jo našlė po metų ištekėjo už pono Džono Gardinerio, minėtojo sekretoriaus garbanotais kaštoniniais plaukais. Ronaldas paveldėjo plačias savo tėvo valdas ir dabar klestėte klesti.

– Taigi, – kartą pasakiau Puaro, – dar viena iliuzija išsklaidyta. Jūs labai sėkmingai susidorojote su Lemešerių giminės prakeikimu.

– Man keista, – mąsliai pratarė Puaro. – Man iš tiesų labai keista...

– Ką jūs norite pasakyti?

– *Mon ami*, atsakysiu jums vienu vieninteliu, bet svarbiu žodžiu – *raudona*!

– Jūs apie kraują? – paklausiau aš. Mano balsas virto vos girdimu šnabždesiu.

– Jūsų vaizduotė, kaip paprastai, labai melodramatiška, Hastingsai. Aš turiu omenyje šį tą kur kas labiau kasdieniško – mažojo Ronaldo Lemešerio plaukų spalvą...

Prarastoji kasykla

Giliai atsidusęs padėjau ant stalo savo čekių knygelę.

– Įdomu, – pareiškiau, – mano kredito perviršis nė kiek nemažėja.

– Ir tai jūsų nejaudina? Jei pereikvočiau kreditą, visą naktį nesudėčiau bluosto, – atsakė Puaro.

– Nė kiek neabejoju, jog jūsų piniginiai reikalai, kaip ir visa kita, yra puikiai subalansuoti, – atkirtau.

– Kreditas – keturi šimtai keturiasdešimt keturi svarai ir keturiasdešimt keturi pensai, – akivaizdžiai patenkintas pasakė Puaro. – Gražus skaičius, ar ne?

– Jūsų banko valdytojas tikriausiai labai taktiškas žmogus. Matyt, jis gerai žino jūsų aistrą simetriškoms detalėms. Kodėl jums neinvestavus, tarkim, kokių trijų šimtų svarų iš jų į Porkupino naftos telkinius? Šiandienos laikraščiai ateinantiems metams prognozuoja stebėtinai gerą akcijų vertę – žadama išmokėti šimto procentų dividendus.

– Ne, tai tikrai ne man, – papurtė galvą Erkiulis. – Sensacijų aš nemėgstu. Man labiau prie širdies saugios ir apgalvotos investicijos – *les rentes**, konsolai arba, kaip jūs, anglai, sakote, konversija.

– Tai jūs niekada nebuvote pasiryžęs spekuliuoti?

– Ne, *mon ami*, – gana griežtai atkirto Puaro. – Niekada. Man priklauso keturiolika tūkstančių Birmos kasyklų akcijų, kurias jūs vadinate pirmos klasės, arba itin saugiais, vertybiniais popieriais.

Puaro nutilo laukdamas mano prašymo tęsti pasakojimą.

– Na ir? – paskatinau jį aš.

– Bet už jas nepaklojau nė skatiko. Ne, tai buvo atlygis už darbą, užduotį, kurią puikiai atliko mano mažosios pilkosios ląstelės. Na, ar norėtumėt išgirsti šią istoriją?

– Žinoma, norėčiau.

– Šios kasyklos yra Birmos teritorijoje, maždaug už dviejų šimtų mylių nuo Rangūno. XV amžiuje jas aptiko kinai. Kasyklose jie dirbo net iki musulmonų maišto laikų, o 1868–aisiais kasyklos buvo apleistos galutinai. Iš viršutinės telkinio dalies kinai išgaudavo rūdą, kurioje buvo gausu švino ir sidabro. Tačiau kalnakasius domino tik sidabras, o šlaką su švinu jie tiesiog palikdavo. Į tą faktą, kad toje vietovėje yra kasyklų, buvo atkreiptas dėmesys, ir netrukus Birmoje buvo pradėti žvalgybos darbai. Deja, senos šachtos ilgainiui prisipildė vandens, ir visos pastangos rasti rūdos atsargų buvo bergždžios. Sindikatai pasiuntė ten daugybę paieškos būrių, kurie apieškojo didžiulę teritoriją, tačiau ir šis darbas nebuvo vainikuotas

* Renta *(pranc.), – vert. past.*

sėkme. Vis dėlto vieno sindikato atstovas sugebėjo susekti kinų šeimą, kuri, kaip buvo įtariama, turėjo popierius, kuriuose buvo tiksliai nurodyta kasyklos vieta. Šeimos galva buvo toks Vu Lingas.

– Kokia įdomi komercinio romano pradžia! – sušukau.

– Kodėl gi ne? *Mon ami*, yra ir kitokių romanų, romanų, kurių herojai – nebūtinai neprilygstamo grožio auksaplaukės merginos. Ne, aš klystu, jus visuomet žavėjo kaštoniniai plaukai. Ar pamenat?..

– Ką gi, prašau tęsti, – skubiai paprašiau.

– *Eh bien,* mano drauge, sindikatas pabandė surasti šį Vu Lingą – turtingą prekybininką, didžiai gerbiamą jo gyvenamoje provincijoje. Vu Lingas iš karto prisipažino turįs dokumentus, taip reikalingus sindikatui, ir pareiškė pasirengęs derėtis dėl jų pardavimo. Tačiau kalbėtis kinas sutiko tik su sindikato vadovais. Galiausiai buvo sutarta, jog jis atvyks į Angliją ir susitiks su svarbios bendrovės direktoriais.

– Vu Lingas į Angliją plaukė laivu „SS Assunta“, kuris šaltą ūkanotą lapkričio rytą prisišvartavo Sautamptone. Pasitikti svečio iš Londono į Sautamptono uostą išvyko vienas iš sindikato direktorių – toks ponas Personas. Tačiau dėl tiršto rūko traukinys, kuriuo keliavo direktorius, gerokai vėlavo, ir, atvykęs į uostą, Personas sužinojo, kad Vu Lingas jau palikęs laivą ir specialiu traukiniu išvažiavęs į Londoną. Kiek suirzęs ponas Personas grįžo į sostinę. Jis net neįtarė, kur kinas būtų galėjęs apsistoti. Tačiau vėliau sindikato būstinėje pasigirdo telefono skambutis. Pasirodo, Vu Lingas apsistojo viešbutyje, esančiame Raselo aikštėje. Kelionė jį truputėlį išvargino, tačiau jis pareiškė be jokio vargo galįs dalyvauti kitą dieną įvyksiančiame valdybos posėdyje.

– Posėdis prasidėjo vienuoliktą valandą ryto. Kai praslinkus pusvalandžiui Vu Lingas dar nebuvo atvykęs, sekretorius paskambino į viešbutį ir sužinojo, jog kinas su kažkokiu draugu išėjo maždaug pusę vienuoliktos. Taigi paaiškėjo, kad jis išvyko ketindamas dalyvauti susitikime. Tačiau laikrodis išmušė dvyliktą, o Vu Lingo vis dar nebuvo. Žinoma, buvo manoma, jog kinas, nepažinojęs Londono, galėjo pasiklysti, tačiau tą dieną į viešbutį jis negrįžo. Labai susirimęs ponas Personas kreipėsi į policiją. Ir kitą dieną nepavyko aptikti nė vieno dingusio vyriškio pėdsako. Tačiau dar kitos dienos vakare iš Temzės buvo ištrauktas negyvėlis – tai buvo nelaimėlio kino kūnas. Su kasykla susijusių popierių nebuvo nei jo drabužių kišenėse, nei viešbučio kambaryje.

– Tada, *mon ami*, buvo kreiptasi į mane. Man paskambino pats ponas Personas. Nors Vu Lingo mirtis jį giliai sukrėtė, tačiau buvo matyti, kad svarbiausia jam – atgauti popierius, dėl kurių kinas ir atvyko į Angliją. Suprantama, policijai labiau rūpėjo surasti Vu Lingo žudiką, o „kažkokie popieriai" jiems buvo antraeilis dalykas. Ponas Personas norėjo, kad aš bendradarbiaučiau su policija ir kartu atstovaučiau bendrovės interesams.

– Aš gana noriai sutikau. Supratau, jog ieškoti galima dviem kryptimis. Pirma, žudikas galėjo būti vienas iš bendrovės darbuotojų, žinojusių apie kino atvykimą, antra, jis galėjo būti vienas iš laivo keleivių, ką nors girdėjusių apie Vu Lingo kelionės tikslą. Pirmiausia pasirinkau antrąjį variantą, nes įtariamųjų buvo gerokai mažiau. Toks mano pasirinkimas visiškai patenkino inspektorių Milerį. Tas vyrukas buvo visiška mūsų bičiulio Džepo priešybė – pasipūtęs, blogų manierų, taigi visiškai nepakenčiama as-

menybė. Mes kartu apklausėme laivo vyresniuosius, tačiau jie nieko dora negalėjo pasakyti. Vu Lingas kelionės metu beveik visą laiką buvo vienas, bendravo tik su dviem keleiviais: kažkokiu Dajeriu, prastos reputacijos bankrutavusiu europiečiu, ir iš Honkongo keliavusiu jaunu banko tarnautoju Čarlzu Lesteriu. Mums pavyko gauti momentines abiejų vyrų nuotraukas. Beveik nekilo jokių abejonių, jog kaltas galėtų būti Dajeris. Be to, sužinojome, kad jis buvo susidėjęs su kinų sukčių gauja. Iš tikrųjų būtent Dajeris kėlė daugiausia įtarimų.

– Vėliau mes apsilankėme viešbutyje Raselo aikštėje. Kai tik viešbučio tarnautojai pamatė Vu Lingo nuotrauką, kaipmat jį atpažino. Mes parodėme jiems ir Dajerio nuotrauką, bet šveicorius patikino mus, jog tai – ne tas žmogus, kuris tą lemtingą rytą atvyko į viešbutį. Turbūt intuityviai nusprendžiau jam parodyti ir Lesterio nuotrauką. Nustebau, kai tarnautojas iš karto jį atpažino. „Taip, pone, – pareiškė jis. – Būtent šis ponas atvyko į viešbutį pusę vienuoliktos ir teiravosi pono Vu Lingo, o vėliau su juo išėjo."

– Reikalai pajudėjo. Netrukus mes susitikome su ponu Čarlzu Lesteriu. Jis maloniai mus sutiko, nuoširdžiai apgailestavo dėl ankstyvos kino mirties ir patikino sieksiąs mums padėti kaip tik galėsiąs. Štai ką jis mums papasakojo. Kaip ir buvo susitaręs su Vu Lingu, jis užsuko į viešbutį pusę vienuoliktos ryto. Tačiau Vu Lingas nepasirodė. Netrukus atėjo kino tarnas ir paaiškino, jog jo ponas išvykęs ir pasisiūlė palydėti jaunuolį į vietą, kur šis galės susirasti jo šeimininką. Nieko neįtardamas Lesteris sutiko. Kino tarnas greitai pagavo taksi, ir kurį laiką jie važiavo dokų link. Staiga supratęs vykstant kažką negero, Lesteris

sustabdė taksi ir, neklausydamas tarno prieštaravimų, išlipo. Tai, anot Lesterio, yra viskas, ką jis žino.

– Padėkojome už pasakojimą ir išėjome. Tačiau netrukus paaiškėjo, jog mums papasakota istorija – nevisiškai tiksli. Pirmiausia Vu Lingas neturėjo tarno nei laive, nei viešbutyje. Antra, suradome taksi vairuotoją, tą rytą vežusį du vyriškius. Vairuotojas teigė, jog Lesteris nestabdė automobilio ir iš jo neišlipo. Jis kartu su kinu nuvyko į vieną gana prastos reputacijos vietelę Laimhauze, esančią pačiame kinų kvartalo centre. Ši vietelė yra tikrų tikriausia landynė. Joje, kaip yra žinoma, renkasi opijaus rūkytojai. Tiedu ponai įėjo vidun, o maždaug po valandos anglas (taksistas atpažino Lesterį nuotraukoje) išėjo vienas. Jis buvo išbalęs ir gana prastai atrodė. Taksi vairuotojui buvo liepta nuvežti jį iki artimiausios metro stoties.

– Mes pasidomėjome Čarlzo Lesterio finansiniais reikalais ir sužinojome, jog šis „nuostabaus charakterio“ žmogus giliai įklimpęs į skolas, be to, niekaip negalįs atsispirti lošimo pagundoms. Žinoma, visą tą laiką mes akylai stebėjome ir Dajerį. Vis dar buvo mažytė tikimybė, jog jis galėjo apsimesti ir prisistatyti kaip Lesteris, tačiau šios minties teko atsisakyti. Jo alibi nusikaltimo dieną buvo nepriekaištingas. Žinoma, opijaus rūkyklos savininkas, kaip įprasta rytiečiams, viską flegmatiškai neigė. Jis niekada nematęs Čarlzo Lesterio. Tą rytą jo namuose nebuvę jokių dviejų ponų. Šiaip ar taip, policija klysta – šioje vietoje opijaus niekada niekas nerūkę...

– Vis dėlto jo užsispyrimas nė kiek nepagelbėjo Čarlzui Lesteriui. Jis buvo sulaikytas kaip įtariamasis dėl Vu Lingo nužudymo. Buvo apieškoti visi jo daiktai, tačiau svarbūs dokumentai taip ir nebuvo aptikti. Opijaus rūkyklos savininkas taip pat buvo suimtas, tačiau per kratą jo namuose nieko

įtartina nerasta. Policija visiškai bergždžiai vargo – jiems nepavyko aptikti nė krislelio opijaus.

– Tačiau mano bičiulis Personas buvo labai sunerimęs. Jis susijaudinęs blaškėsi po mano kambarį ir nuoširdžiai sielojosi.

– Juk jūs turite kokių nors minčių, mesjė Puaro?! – primygtinai klausė jis. – Jūs privalote turėti kokių nors minčių!

– Žinoma, aš turiu minčių, – neskubėdamas atsakiau. – Čia ir slypi visa problema. Žmogus turi pernelyg daug įvairių minčių, ir jos veda jį skirtingomis kryptimis.

– Pavyzdžiui? – neatlyžo Personas.

– Pavyzdžiui, taksi vairuotojas, kuris tik žodžiu patvirtino tą dieną nuvežęs du vyrukus į tą namą. Tai viena mintis. Kita mintis – į kurį tiksliai namą jie nuėjo? Įsivaizduokime, kad jie paliko taksi prie to namo, įėjo vidun, išėjo pro kitas duris ir nuėjo dar kur nors?

Buvo matyti, jog šie žodžiai poną Personą tiesiog pribloškė.

– Ir jūs nieko nedarote, tiesiog sėdite ir mąstote? Ar mes negalime ko nors *padaryti*?

– Kaip suprantate, mano drauge, jis buvo labai nekantrus žmogus. „*Monsieur**, – pasakiau oriai, – Erkiulis Puaro niekada nelakstys pirmyn ir atgal siaubingomis Laimhauzo gatvėmis kaip koks mažas valkataujantis šunytis. Nurimkite. Mano agentai dirba.“

– Kitą dieną ponui Personui jau turėjau naujienų. Du vyrai iš tikrųjų įėjo pro vienas ir išėjo pro kitas duris, o tada nužingsniavo prie mažos užkandinės šalia upės. Kažkas matė, kaip į užkandinę jie įėjo abu, o iš jos Lesteris išėjo vienas.

---

* Pone *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Tada įsivaizduokite, Hastingsai, šį poną Personą tiesiog užvaldė beprotiška idėja. Jis puolė reikalauti, kad mes patys nueitume į tą užkandinę ir viską pamatytume savo akimis. Aš prieštaravau ir prašiau, tačiau jis nė nemanė klausyti. Jis tikino, kad reikia užsimaskuoti, jis net liepė man, ne... aš net negaliu to ištarti – nusiskųsti ūsus! Taip, *rien que ça**! Aš bandžiau aiškinti jam, kad yra kvaila ir absurdiška naikinti grožį be priežasties. Be to, ar negalėtų belgas džentelmenas, želdinąs ūsus, norėti pažinti gyvenimą ir rūkyti opijų lygiai taip pat, kaip ir belgas be ūsų?

– *Eh bien*, pagaliau jis šios minties atsisakė, tačiau vis vien reikalavo, kad mes imtumėmės šio reikalo. Jis pasirodė tą patį vakarą. *Mon Dieu*, į ką jis buvo panašus! Jis vilkėjo kažkokiu, kaip jis pats pavadino, bušlatu, smakras buvo purvinas ir apžėlęs, o šalikas, kuriuo jis buvo apsivyniojęs kaklą, baisiausiai dvokė. Ir, ar galite įsivaizduoti, jis buvo labai patenkintas! Kuo toliau, tuo labiau įsitikinu, kad anglai yra tikri bepročiai! Jis šiek tiek pakeitė ir mano išvaizdą. Aš leidau jam tai padaryti. Ar galima ginčytis su maniaku? Galų gale mes išvykome. Ar aš galėjau jam leisti eiti vienam? Jam, pasirengusiam vaidinti vaikui?

– Žinoma, kad negalėjote, – atsakiau.

– Taigi mes atvykome į vietą. Ponas Personas vaidino jūreivį ir stengėsi kuo keisčiau kalbėti angliškai. Jis sapaliojo įvairias nesąmones, net nesupratau, ką jis ten pliurpė. Vėliau mes atsidūrėme nedideliame žemame kambarėlyje, kuriame buvo daug kinų. Valgėme ypatingus pa-

---

* Čia: nieko sau! *(pranc.)*, – *vert. past.*

tiekalus. *Ah, Dieu, mon estomac**! – Puaro paplekšnojo ties krūtine ir tęsė: – Tada prie mūsų priėjo savininkas – piktai besišypsantis kinas.

– Jūs, ponai, nepatikti maistas čia? – paklausė jis. – Jūs ateiti kai ko geresnis. Gal pipkė, a?

– Ponas Personas gana smarkiai jūrininko batu stūktelėjo po stalu man į koją ir pareiškė: „Neturiu nieko prieš, Džonai. Vesk mus".

– Nudžiugęs kinas palydėjo mus pro duris į rūsį. Iš ten pro slaptas duris vėl kažkur pakliuvome, leidomės laiptais, vėl lipome, kol atsidūrėme kambaryje, pilname patogių sofų ir pagalvių. Mes išsitiesėme, kinų berniukas nuavė mūsų batus. Tai buvo geriausia vakaro akimirka. Paskui mums buvo atneštos pypkės su opijumi. Mes apsimetėme, kad rūkome, paskui dėjomės miegą ir sapnuoją. Kai tik likome vieni, ponas Personas tyliai mane pašaukė ir tuojau pat pradėjo šliaužti grindimis. Patekome į kitą kambarį, kuriame miegojo kažkokie žmonės, tada šliaužėme toliau, kol išgirdome du besikalbančius vyrus. Pasislėpėme už užuolaidos ir ištempę ausis klausėmės. Jie kalbėjosi apie Vu Lingą.

– Kaip ten su dokumentais? – paklausė vienas.

– Ponas Lesteris jie paimti, – atsakė kitas, mūsų galva, kinas. – Jis sakyti, padėk juos į saugus vietą, kur policija neieškoti.

– Betgi jis cypėje, – pareiškė pirmasis.

– Jis išeiti. Policija nežinoti tiksliai, ar jis tai daryti.

Jie dar truputėlį pasišnekėjo ir pradėjo eiti mūsų link. Turėjom kuo greičiau grįžti į mūsų kambarį.

---

* O Dieve, mano skrandis! *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Greičiau nešdinamės iš čia, – po kelių minučių tarė Personas. – Ši vietelė nėra itin saugi.

– Jūs teisus, *monsieur*, – sutikau. – Šį farsą vaidiname pernelyg ilgai.

Mums pavyko paspnikti. Žinoma, mes turėjome dosniai sumokėti už pypkes. Kai tik išėjome iš Laimhauzo, Personas giliai atsiduso ir tarė:

– Tikrai esu laimingas, kad tai pasibaigė. Turėjome tai padaryti, kad įsitikintume.

– Taip, žinoma, – sutikau. – Manau, kad po šio vakaro maskarado mums nebus sunku rasti tai, ko ieškome.

– Ir tikrai nebuvo sunku, – netikėtai užbaigė pasakojimą Puaro.

Ši netikėta pabaiga mane labai nustebino. Negalėdamas ištarti nė žodelio, įsistebeilijau į jį.

– Bet kur jie buvo? – paklausiau.

– Kišenėje – *tout simplement**.

– Bet kieno kišenėje?

– Pono Persono, *parbleu*.

Pamatęs, kaip aš sumišau, Puaro tęsė:

– Jūs dar nesupratote? Ponas Personas, kaip ir ponas Čarlzas Lesteris, buvo prasiskolinęs. Ir Personas, ir Lesteris mėgo lošti. Todėl jam ir kilo mintis pavogti dokumentus iš kino. Jis niekieno nekliudomas pasitiko jį Sautamptone, kartu su juo atvyko į Londoną ir nusivežė į Laimhauzą. Diena buvo ūkanota, ir kinas net nepastebėjo, kur vyksta. Mano galva, ponas Personas gana dažnai parūkydavo opijaus toje vietelėje ir, suprantama, turėjo nemažai įtartinų sėbrų. Nema-

---

* Viskas paprasta *(pranc.)*, – *vert. past.*

nau, kad jis norėjo žudyti. Jis sumąstė, jog koks nors kinas galėtų apsimesti Vu Lingu ir taip gauti pinigus už dokumentų pardavimą. Planas sekėsi visai neblogai. Tačiau rytiečiui daug papras čiau buvo nužudyti Vu Lingą ir įmesti jo kūną į upę. Bendrininkas kinas ėmėsi savo veiklos metodų, net neatsiklausęs Persono. Įsivaizduojate, kaip šis išsigando. Juk kas nors galėjo pamatyti jį traukinyje kartu su Vu Lingu. O žmogžudystė – tai ne paprastas pagrobimas!

– Jį galėjo išgelbėti tik kinas, tas, kuris prisistatė Vu Lingu viešbutyje Raselo aikštėje. Kad tik lavonas nebūtų aptiktas pernelyg greitai! Gal Vu Lingas jam buvo minėjęs apie susitarimą su Čarlzu Lesteriu, turėjusiu vėliau užsukti pas jį į viešbutį? Tai pakišo Personui puikią mintį, kaip būtų galima apkaltinti kitą žmogų. Čarlzas Lesteris turėjo būti paskutinis žmogus, kurį matė Vu Lingo draugijoje. Viešbutyje apsistojusiam kinui buvo nurodyta prisistatyti Lesteriui kaip Vu Lingo tarnui ir kuo greičiau nuvežti jį į Laimhauzą. Kyla įtarimas, kad čia Lesteriui buvo pasiūlyta išgerti. Galimas dalykas, jog į gėrimą buvo įmaišyta narkotikų. Kai šis maždaug po valandos išėjo iš užkandinės, jis menkai teprisiminė, kas įvyko. Taigi viskas klostėsi sklandžiai. Kai tik Lesteris sužinojo apie Vu Lingo mirtį, labai išsigando ir pradėjo neigti tą dieną buvęs Laimhauze.

– Tai, žinoma, labai būdinga Personui. Tačiau ar Personas buvo patenkintas? Aišku, kad ne. Mano elgesys jį gąsdino, tad jis nusprendė visiškai sužlugdyti Lesterį. Todėl jis sumanė keistą maskaradą. Šis spektaklis turėjo mane visiškai užliūliuoti ir įtikinti. Ar aš neminėjau, kad jis atrodė kaip vaikas, gavęs vaidmenį spektaklyje? *Eh bien*, aš irgi suvaidinau rolę. Jis grįžo namo džiūgaudamas. Tačiau ryte atsibudęs

prie savo slenksčio pamatė inspektorių Milerį. Dokumentai buvo rasti, žaidimas baigtas. Personas nuoširdžiai gailėjosi, jog bandė apmulkinti Erkliulį Puaro! Visas šis reikalas turėjo tik vieną rimtą problemą.

– Kokia gi ta problema? – pasmalsavau.

– Įtikinti inspektorių Milerį! Tikras gyvulys. Užsispyręs, ir dar kvailys. O galiausiai visi laurai atiteko jam!

– Prasti popieriai, – sušukau.

– Na, bet aš šį bei tą gavau. Kaip mažytę kompensaciją už mano paslaugas kiti Birmos kasyklos direktoriai įteikė man keturiolika tūkstančių kasyklos akcijų. Ne taip jau blogai, ar ne? Tačiau kai galvojate, kaip geriau investuoti pinigus, maldauju jus, Hastingsai, laikykitės konservatyvių idėjų. Tai, ką perskaitote laikraščiuose, gali būti tikra apgaulė. Tarp Porkupino direktorių gali būti ne vienas toks kaip ponas Personas!

Plimuto ekspresas

Alekas Simpsonas, tarnaujantis Anglijos karališkajame jūrų laivyne, palikęs laivą, Niutono Aboto stotyje įsėdo į Plimuto ekspreso pirmos klasės kupė. Jam iš paskos nešikas vilko sunkų lagaminą. Jis jau norėjo jį padėti į bagažui skirtą vietą, bet jaunas jūreivis jį sustabdė.

– Ne, palikit jį ant sėdynės. Aš vėliau pats jį padėsiu.

– Ačiū, sere, – nešikas kilniaširdiškai linktelėjo ir išėjo.

Durys trinktelėjo; pasigirdo griausmingas balsas:

– Tik į Plimutą. Persėdimas į Torkį. Kita stotis – Plimutas.

Nuaidėjo šaižus švilpesys, ir traukinys lėtai pajudėjo iš stoties. Leitenantas Simpsonas kupė buvo vienas. Jis atitraukė langą, giliai įkvėpė žvarbaus gruodžio oro ir suraukė antakius. Kas per kvapas! Primena ligoninę, kai operavo koją. Chloroformas, tai jo kvapas!

Simpsonas nuleido langą ir persėdo į kitą sėdynę. Išsitraukė iš kišenės pypkę ir prisidegė. Kurį laiką taip sėdėjo ir rūkė. Paskui atsipeikėjo, atsidarė lagaminą ir išsitraukė iš jo

keletą laikraščių ir žurnalų. Tada jį uždarė ir norėjo pakišti po priešais esančia sėdyne, bet kliudė kažkoks daiktas. Simpsonas dar kartą nekantriai pastūmė lagaminą, bet jis taip ir kyšojo pusiau išlindęs.

– Kodėl, po velnių, jis nelenda? – suniurzgė sau po nosim ir, nutaręs pažiūrėti, kas ten yra, ištraukė lagaminą iš po sėdynės. Jis pasilenkė ir...

Po akimirkos naktyje nuskardėjo riksmas, ir didelis traukinys, įsijungus avariniam stabdžiui, pamažu sustojo.

– *Mon ami*, – pasakė Puaro. – Žinau, kad jus labai domina Plimuto ekspreso paslaptis. Štai, paskaitykite tai!

Puaro per stalą staigiu judesiu padavė man raštelį. Jis buvo trumpas ir paprastas.

„Brangus sere, būsiu dėkingas, jeigu kuo greičiau mane aplankysite.

Nuoširdžiai Jūsų,
Ebenezeras Halidėjus"

Aš nieko nesupratau ir klausiamai pažiūrėjau į Puaro. Atsakydamas į mano nebylų klausimą, jis paėmė laikraštį ir garsiai perskaitė:

– *„Praeitą naktį nutiko sensacingas įvykis. Jaunas jūrų karininkas pakeliui į Plimutą savo kupė po sėdyne rado nudurtos į širdį moters lavoną. Karininkas tučtuojau nuspaudė avarinį stabdį, ir traukinys buvo sustabdytas. Maždaug trisdešimties metų moteris buvo prabangiai apsirengusi, bet jos asmenybė dar nenustatyta."*

Vėliau perskaitėme kitą žinią: *„Nustatyta, kad moteris, rasta nužudyta Plimuto ekspreso kupė, yra ponia Rupert Karington"*.

– Dabar suprantate, mano drauge? O jeigu ne, pridursiu. Prieš ištekėdama, ponia Rupert Karington buvo Flosė Halidėj, senojo pono Halidėjaus, amerikiečio plieno karaliaus, duktė.

– Ir jis panoro susitikti su jumis? Nuostabu!

– Aš jam praeityje esu padaręs nedidelę paslaugėlę. O kartą, kai su karališkuoju vizitu lankiausi Paryžiuje, sutikau ten panelę Flosę. Ji apie mane pasakė: *La jolie petite pensionnaire**! Ji turėjo gražų kraitį! Ir tai kėlė nerimą, mat ji įsivėlė į meilės romaną.

– Kaip tai nutiko?

– Kažkoks grafas de la Rošforas. *Un bien mauvais sujet***! Kaip jūs pasakytumėt, niekšas. Paprasčiausias avantiūristas, žinantis, kaip patikti jaunoms romantiškoms mergaitėms. Laimei, jos tėvas laiku apie tai sužinojo. Jis ją paskubomis parsivežė į Ameriką. Kiek vėliau aš išgirdau apie jos vestuves, bet nieko nežinau apie jos vyrą.

– Hm, jeigu spręsime iš atsiliepimų, garbingasis Rupertas Karingtonas dorybėmis nepasižymi. Jis gana greitai prašvilpė savo pinigus arklių lenktynėse, ir galiu tik įsivaizduoti, kad senojo Halidėjaus doleriai jam pasipainiojo pačiu laiku. Šiaip jau, manyčiau, geros išvaizdos ir žavių manierų, jokių skrupulų neturinčiam jaunam nenaudėliui turėjo būti sunku susirasti žmoną.

– O, vargšelė jaunoji ledi! *Elle n'est pas bien tombée****!

– Manau, jog jis iš karto leido suprasti, kad jos pinigai, o ne ji pati jį suviliojo. Tikriausiai jie greitai išsiskyrė. Vėliau girdėjau gandus, kad jie išsiskyrė oficialiai.

– Senasis Halidėjus nėra kvailys. Jis neleido naudotis jos pinigais.

---

* Žavingas mažasis pensininkas *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Nenaudėlis *(pranc.)*, – *vert. past.*

*** Jai nelabai pasisekė *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Aš manau. Na, kad ir kaip ten būtų, kalbama, kad iš tikrųjų garbingojo Ruperto finansinė padėtis yra itin sunki.

– Aha. Įdomu...

– Įdomu kas?

– Mano gerasis drauge, jūs man neleidžiate nė žodžio pasakyti. Aš matau, kad jums tai įdomu. Gal palydėtumėt mane pas poną Halidėjų? Prie kampo yra taksi stotelė.

Po kelių minučių mes privažiavome nuostabų namą Park Leine. Jį ir buvo išsinuomojęs amerikiečių magnatas.

Mus pakvietė į biblioteką. Po akimirkos įėjo stambus, tvirtas vyriškis. Jo akys verte vėrė, o smakras rodė atkaklumą.

– Mesjė Puaro? – tarė ponas Halidėjus. – Manyčiau, kad neturiu aiškinti, dėl ko jus pakviečiau. Laikraščius jūs skaitėte, o aš noriu veikti greitai ir nedelsdamas. Sužinojau, kad jūs esate Londone, taip pat prisimenu, kokį gerą darbą jūs man padarėte. Aš prisimenu vardus. Palaikau ryšį su geriausiais Skotlend Jardo pareigūnais, bet noriu turėti savo žmogų. Pinigai nesvarbu. Visi doleriai buvo uždirbti mano mergytei, o dabar jos nebėra. Ir aš išleisiu visus pinigus iki paskutinio cento, kad tik pagaučiau tą prakeiktą niekšą, kuris tai padarė. Pamatysite! Taigi, jeigu jūs sutiksite, tai priklausys nuo jūsų.

Puaro nusilenkė.

– Aš sutinku, pone, dar ir todėl, kad Paryžiuje keletą kartų buvau sutikęs jūsų dukterį. O dabar prašyčiau jūsų papasakoti jos kelionės į Plimutą aplinkybes, visas smulkmenas ir detales, kurios, jūsų nuomone, yra susijusios su byla.

– Na, visų pirma, – pasakė Halidėjus, – ji neketino važiuoti į Plimutą. Ji ruošėsi prisijungti prie svečių, kuriuos pasikvietė hercogienė Svonsi į savo namus Eivonmed Korte. Iš Padingtono Londone ji išvyko dvyliktą valandą keturiolika minučių ir į Bristolį atvyko keturioliktą valandą penkiasde-

šimt minučių. Čia ji turėjo persėsti. Pagrindiniai Plimuto ekspresai, žinoma, važiuoja per Vestberį, o Bristolis išvis aplenkiamas. Dvyliktos valandos traukinys nesustodamas važiuoja į Bristolį, paskui sustoja Vestone, Tauntone, Ekseteryje ir Niuton Abote. Kupė, kuri buvo rezervuota iki Bristolio, mano duktė važiavo viena. Jos tarnaitė važiavo trečios klasės kupė kitame vagone.

Puaro linktelėjo, o ponas Halidėjus tęsė:

– Vakarėlis Eivonmed Korte turėjo būti labai linksmas, su šokiais, todėl mano duktė vežėsi beveik visas savo brangenybes, kurių vertė – apie šimtas tūkstančių dolerių.

– *Un moment**, – įsikišo Puaro. – Kas saugojo brangenybes? Jūsų duktė ar tarnaitė?

– Duktė. Ji visuomet savo brangenybes vežasi mažame mėlyno tymo lagaminėlyje.

– Tęskite, mesjė.

– Bristolyje tarnaitė Džeinė Meison paėmė savo šeimininkės nesesera bei kitus daiktus ir nuėjo pas ją į kupė. Tarnaitės nuostabai, mano duktė jai pasakė, kad Bristolyje ji nelipsianti, o važiuosianti toliau. Ji paliepė Meison paimti bagažą ir palikti jį stoties saugykloje. Ji pasiūlė jai išgerti arbatos bufete ir laukti šeimininkės stotyje, kol ji į Bristolį sugrįš apie pietus. Tarnaitė, nors ir labai apstulbusi, padarė taip, kaip buvo liepta. Ji paliko daiktus bagažo saugykloje ir išgėrė arbatos. Laikas ėjo, bet jos šeimininkė nesirodė. Atvykus paskutiniam traukiniui, Meison nuėjo pernakvoti į šalia stoties esantį viešbutį. Šį rytą ji perskaitė apie tragediją ir pirmu pasitaikiusiu traukiniu grįžo į miestą.

– Ar niekuo negalima paaiškinti staigaus jūsų dukters planų pasikeitimo?

---

* Minutėlę *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Na, kai kas žinoma. Anot Džeinės Meison, Bristolyje savo kupė Flosė buvo ne viena. Su ja buvo vyriškis. Bet jis stovėjo žiūrėdamas į langą, taigi jo veido nesimatė.

– Traukinyje, be abejo, buvo koridorius?

– Taip.

– Kurioje pusėje?

– Platformos pusėje. Mano duktė, kalbėdama su Meison, buvo koridoriuje.

– Ir jums nekyla jokių abejonių... Atleiskit man, – Puaro atsistojo ir rūpestingai pataisė rašalinę, kuri truputėlį buvo pasvirusi. – *Je vous demande pardon**, – jis vėl atsisėdo ir tęsė: – Tiesiog susinervinu, kai pamatau ką nors kreivai padėtą. Keista, tiesa? Taigi aš ketinau paklausti, pone, ar jums nekyla jokių abejonių, kad šis galbūt netikėtas susitikimas buvo jūsų dukters staigių planų pasikeitimo priežastis?

– Ko gero, tai vienintelė protinga prielaida.

– Jūs nenumanote, kuris džentelmenas ten galėjo būti?

Akimirką milijonierius dvejojo, paskui atsakė:

– Ne, aš visai nenutuokiu.

– Na, o kaip buvo rastas lavonas?

– Jį rado jūrų karininkas ir iš karto pakėlė aliarmą. Traukinyje buvo gydytojas. Jis apžiūrėjo kūną ir nustatė, kad iš pradžių jai buvo užduota chloroformo, o paskui ji nudurta. Jo nuomone, ji jau buvo mirusi keturias valandas. Taigi ji buvo nužudyta ne per toliausiai nuo Bristolio. Tikriausiai tarp jo ir Vestono, galimas daiktas – tarp Vestono ir Tauntono.

– O lagaminėlis su brangenybėmis?

– Lagaminėlio, mesjė Puaro, nebuvo!

– Dar vienas klausimas, pone. Jūsų dukters turtas – kam jis turėjo atitekti po jos mirties?

* Prašau atleisti *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Flosė parašė testamentą tuoj po sutuoktuvių ir viską paliko savo vyrui, – Halidėjus kiek padelsė, paskui tęsė: – Mesjė Puaro, turiu jums pasakyti, kad aš savo žentą laikau nenaudėliu, ir mano patarimu duktė su juo išsiskyrė. Tai nebuvo sudėtinga. Sutvarkiau taip, kad jos pinigų jis niekaip negautų, kol ji gyva. Netgi kai jie gyveno visiškai atskirai, ji dažnai sutikdavo su jo reikalavimais duoti pinigų. Tai buvo geriau, nei kelti skandalą. Taigi aš buvau pasiryžęs visam tam padaryti galą. Galiausiai Flosė sutiko, ir mano advokatai pradėjo skyrybų procesą.

– O kur yra ponas Karingtonas?

– Mieste. Jis buvo išvykęs į kaimą, bet praeitą vakarą sugrįžo.

Kurį laiką Puaro pasvarstė, paskui pasakė:

– Manau, tai viskas, ką norėjau išgirsti iš jūsų.

– Ar nenorėtumėt pamatyti tarnaitės Džeinės Meison?

– Jeigu galima.

Halidėjus paskambino varpeliu ir davė liokajui trumpą nurodymą.

Po kelių minučių į kambarį įėjo Džeinė Meison, garbinga šiurkščių veido bruožų moteris. Tai, kad po tragedijos jos veidas buvo visiškai ramus, rodė, kad ji – gera tarnaitė.

– Ar leisite man užduoti keletą klausimų? Ar jūsų šeimininkė vakar ryte buvo tokia pati kaip visada? Ar ji nebuvo susijaudinusi ar sumišusi?

– O ne, sere.

– Bet Bristolyje ji buvo visiškai kitokia?

– Taip, sere, prislėgta, tokia susinervinusi, atrodė, nesuvokė, ką sako.

– Ką ji tiksliai pasakė?

– Na, kiek prisimenu, sere, ji pasakė: „Meison, mano planai pasikeitė. Kai kas atsitiko, turiu omenyje, kad aš čia nelipsiu. Aš privalau važiuoti toliau. Išneškit bagažą ir palikit

jį saugykloje, išgerkit arbatos ir laukit manęs stotyje“. – „Laukti jūsų čia, ponia?“ – aš paklausiau. „Taip, taip. Neišeikit iš stoties. Aš grįšiu vėlesniu traukiniu. Kada, nežinau.“ – „Labai gerai, ponia“, – pasakiau aš. Man nedera klausinėti, bet man visa tai pasirodė labai keista.

– Tai nebuvo įprastas jūsų šeimininkės elgesys?

– Visiškai neįprastas, sere.

– Ką jūs pagalvojote?

– Na, sere, aš pamaniau, kad tai susiję su tuo džentelmenu, kuris buvo kupė. Ji su juo kalbėjo, kelis kartus atsisuko į jį, lyg norėdama įsitikinti, kad teisingai elgiasi.

– Bet jūs nematėte džentelmeno veido?

– Ne, sere, jis visą laiką stovėjo nugara į mane.

– Vis dėlto gal jūs galėtumėt jį apibūdinti?

– Jis vilkėjo lengvą, gelsvai rusvą apsiaustą, buvo užsidėjęs kelioninę kepurę, aukštas ir lieknas, tamsių plaukų.

– Jūs jo nepažinote?

– O ne, nemanau.

– Ar negalėjo tai būti ponas Karingtonas?

Meison šiek tiek išgąstingai pažiūrėjo ir pasakė:

– Aš taip nemanau, pone!

– Bet jūs nesate tuo *tikra?*

– Tai dėl pono kūno sudėjimo, sere, bet aš net nepagalvojau, kad tai galėtų būti jis. Mes taip retai jį matydavome... Aš *negalėčiau* laiduoti, kad tai buvo ne jis!

Puaro nuo kilimo pakėlė smeigtuką ir žiūrėdamas į jį piktai suraukė antakius, paskui paklausė:

– Ar galėjo taip būti, kad Bristolyje į traukinį įlipo žmogus prieš jums ateinant į kupė?

Meison galvojo.

– Taip, pone, manau, kad galėjo taip būti. Mano vagone buvo labai daug žmonių. Aš užtrukau keletą minučių, kol galė-

jau išlipti. Ant platformos taip pat buvo labai daug žmonių, ir dėl to aš sugaišau. Bet su ponia jis negalėjo šnekėti ilgiau nei minutę ar dvi. Aš garantuoju, kad jis atėjo koridoriumi.

– Žinoma, tai labai tikėtina.

Puaro nutilo, antakiai vis dar buvo suraukti.

– Ar jūs žinote, kaip buvo apsirengusi mano šeimininkė, sere?

– Laikraščiuose apie tai buvo šiek tiek parašyta, bet aš norėčiau, kad jūs tai patvirtintumėt.

– Ji buvo užsidėjusi baltosios lapės kailio kepuraitę, sere, su baltu taškuotu vualiu, vilkėjo mėlyną buklė apsiaustą, segėjo taip pat mėlyno atspalvio, kaip jie vadina elektrinės spalvos, sijoną.

– Hm, gana įspūdingai.

– Taip, – pridūrė ponas Halidėjus, – inspektorius Džepas mano, kad tai padės nustatyti vietą, kur įvyko nusikaltimas. Bet kas, matęs ją, prisimintų.

– *Précisément**! Dėkoju, madmuazele.

Tarnaitė išėjo iš kambario.

– Na, – Puaro greitai atsistojo. – Tai ir viskas, ką galėjau nuveikti, nebent, mesjė, jūs man papasakotumėt viską, absoliučiai *viską*.

– Bet aš taip ir padariau!

– Esate tuo tikras?

– Visiškai.

– Tada nėra ko daugiau pridurti. Pone Halidėjau, aš turiu atsisakyti bylos.

– Kodėl?

– Todėl, kad jūs nebuvote su manimi visiškai atviras.

– Aš jus patikinu...

* Kaip tik tai *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Ne, jūs kažką slepiate.

Kurį laiką buvo tylu. Tada Halidėjus iš kišenės išsitraukė popierėlį ir padavė jį mano draugui.

– Spėju, jūs turite omeny šitai, mesjė Puaro. Bet kaip jūs apie tai sužinojote – aš tiesiog sutrikęs!

Puaro nusišypsojo ir išvyniojo popierėlį. Raštelis buvo parašytas smulkiomis gulsčiomis raidėmis. Puaro jį garsiai perskaitė.

*„Chère Madame**,*

Negaliu nė apsakyti, kaip laukiu tos minutės, kai vėl jus susitiksiu. Po jūsų tokio malonaus atsakymo į mano laišką aš vos galiu ištverti – taip nekantrauju vėl pasimatyti. Aš niekados nepamiršiu dienų, praleistų Paryžiuje. Baisiausia yra tai, kad jūs rytoj išvykstate iš Londono. Tačiau labai greitai, galbūt greičiau, nei jūs manote, aš turėsiu laimės dar kartą pamatyti mylimąją, kuri užvaldė mano širdį.

Jums be galo atsidavęs, kuo nuoširdžiausiai –

Armanas de la Rošforas"

Puaro nusilenkdamas raštelį grąžino Halidėjui.

– Manau, mesjė, jūs nežinojote, kad jūsų duktė ketina atnaujinti santykius su grafu de la Rošforu?

– Tai buvo kaip perkūnas iš giedro dangaus. Aš radau šį raštelį savo dukters rankinėje. Kaip jūs turbūt žinote, mesjė Puaro, šis vadinamasis grafas yra pats niekšingiausias nuotykių ieškotojas.

Puaro linktelėjo. Halidėjus pasiteiravo:

– Bet aš norėčiau sužinoti, kaip jūs sužinojote apie šį laiškelį?

---

* Brangi ponia *(pranc.)*, – *vert. past.*

Mano draugas nusišypsojo.

– Pone, aš nežinojau. Bet detektyvui nepakanka vien tik sekti pėdsakais ar atpažinti cigarečių pelenus. Jis taip pat privalo būti puikus psichologas. Aš žinojau, kad jūs nemėgote savo žento ir nepasitikėjote juo. Jis turės naudos iš jūsų dukters mirties; tarnaitės apibūdintas paslaptingasis žmogus labai primena jį. Vis dėlto jūs jo nepersekiojate! Kodėl? Žinoma, todėl, kad jūsų įtarimai yra kitokie. Štai kodėl buvo aišku, kad jūs kažką slepiate.

– Jūs teisus, mesjė Puaro. Aš buvau įsitikinęs, kad kaltas Rupertas, kol neradau šio laiškelio. Jis mane baisiausiai sutrikdė.

– Taip, grafas rašo *„galbūt greičiau, nei jūs manote“*. Be abejo, jis nenorėjo laukti tiek laiko, kol jūs sužinosite apie jo atsiradimą. Ar tai jis važiavo iš Londono dvyliktos valandos traukiniu ir atėjo koridoriumi iki jūsų dukters kupė? Grafas de la Rošforas, jei atmintis manęs neapgauna, taip pat yra aukštas ir tamsus.

Milijonierius pritariamai linktelėjo.

– Na, tuomet, mesjė, aš jums linkiu geros dienos. Aš manau, Skotlend Jardas turi dingusių brangenybių sąrašą?

– Taip, inspektorius Džepas jau turėtų būti čia, jei norite su juo pasikalbėti.

Džepas, senas mūsų draugas, pasisveikindamas su Puaro buvo apsimestinai atsainus.

– Kaip laikotės, mesjė? Juk mes nejaučiame viens kitam antipatijos, nors mūsų požiūris į tuos pačius dalykus skirtingas. Kaip jūsų „mažos pilkosios ląstelės“, stiprėja, ar ne?

Puaro šyptelėjo.

– Jos dirba, mano gerasis Džepai, galite nė neabejoti!

– Taigi viskas gerai. Manote, kad tai buvo gerbiamasis Rupertas ar koks kitas sukčius? Žinoma, mes stebime visas

įtartinas vietas. Mes sužinosime, jeigu blizgučiais bus prekiaujama, ir, žinoma, kad ir kas tai būtų, jis ilgai nesižavės jų blizgesiu. Aš ketinu išsiaiškinti, kur vakar buvo Rupertas Karingtonas. Tai šiek tiek paslaptinga. Mano vyrai stebi jį.

– Pavydėtinas apdairumas, bet galbūt jau per vėlu, – ramiai pasakė Puaro.

– Jūs visados juokaujate, mesjė Puaro. Na, aš išvykstu į Padingtoną. Bristolis, Vestonas, Tauntonas – štai mano tikslas. Sudie.

– Gal jūs šį vakarą dar aplankytumėt mus ir papasakotumėt, jei ką sužinosite?

– Žinoma, jei spėsiu grįžti.

– Gerasis inspektorius tiki, kad reikalo esmė – judėjimas, – sumurmėjo Puaro, kai mūsų draugas pasišalino. – Jis keliauja, matuoja pėdsakus, renka purvą ir cigarečių pelenus! Jis labai užsiėmęs! Jis uoliai veikia, užuot šnekėjęs. O jeigu aš paminėčiau žodį „psichologija“, žinote, kaip jis reaguotų, mano drauge? Jis nusišypsotų. Sau jis pasakytų: „Vargšelis senasis Puaro! Jis sensta“. O Džepas yra „jaunesnioji karta“, kuri beldžiasi į duris. Ir *ma foi*! Jie taip įnirtingai beldžiasi, kad net nepastebi, jog durys atidarytos!

– Tad ką ketinate daryti jūs?

– Kadangi mes galime *carte blanche**, aš nepagailėsiu trijų pensų ir paskambinsiu į viešbutį „Ritz“, kur, kaip jums turbūt žinoma, mūsų grafas apsistojo. Paskui, kadangi truputį peršlapau kojas ir du kartus nusičiaudėjau, grįšiu į savo kambarius ir išgersiu ramunėlių arbatos!

Puaro aš pamačiau tik kitą rytą. Radau jį bebaigiantį pusryčiauti.

---

* Veikti savo nuožiūra *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Na, – pasiteiravau nekantriai. – Kas nors atsitiko?

– Nieko.

– O kaip Džepas?

– Aš jo nemačiau.

– Grafas?

– Jis užvakar išvažiavo iš „Ritz" viešbučio.

– Žmogžudystės dieną?

– Taip.

– Na, viskas aišku! Rupertas Karingtonas kaltas.

– Vien tik todėl, kad grafas de la Rošforas išvyko iš viešbučio? Jūs per daug skubate, mano drauge.

– Na, kad ir kaip ten būtų, Rošforą reikia susekti ir suimti! Bet koks galėtų būti jo motyvas?

– Šimto tūkstančių vertės brangenybės. Tai labai geras žmogžudystės motyvas. Ne, man svarbesnis yra klausimas: kodėl ją reikėjo žudyti? Kodėl paprasčiausiai nepavogus brangenybių? Ji jo nepersekiotų.

– Kodėl ne?

– Nes ji yra moteris, *mon ami*! Ji mylėjo šį vyrą, tad praradimą būtų išgyvenusi tyliai. O grafas, kuris yra geras moterų psichologas – todėl ir turi tokį pasisekimą tarp jų – tuo būtų buvęs visiškai tikras! Antra vertus, jei ją nužudė Rupertas Karingtonas, pavogtos brangenybės būtų puikus įkaltis prieš jį.

– Tai pretekstas.

– Gal jūs ir teisus, mano drauge. O, štai ir Džepas! Aš atpažįstu jo beldimą.

Inspektorius patenkintas šypsojosi.

– Labas rytas, Puaro. Ką tik grįžau. Atlikau gerą darbą. O jūs?

– Aš? Aš kruopščiai sudėliojau savo mintis, – ramiai atsakė Puaro.

Džepas iš širdies nusijuokė.

– Senasis bičiulis sensta, – pašnibždėjo Džepas man. – Mums, jauniems, nepakeliui! – pasakė garsiai.

– *Quel dommage**, – tarstelėjo Puaro.

– Na, tiek to, ar norite išgirsti, ką aš nuveikiau?

– Gal leistumėt man spėti? Šalia geležinkelio tarp Vestono ir Tauntono jūs radote peilį, kuriuo buvo įvykdytas nusikaltimas, ir dar jūs apklausėte berniuką, laikraščių pardavėją. Jis Vestone kalbėjosi su ponia Karington.

Džepas išsižiojo:

– Kaip, po galais, jūs tai sužinojote? Tik nesakykite man, kad tai jūsų *visagalės* mažos pilkosios ląstelės!

– Aš džiaugiuosi girdėdamas, kad nors kartą jūs pripažįstate, kad jos yra *visagalės*! Pasakykite man, ar ji davė berniukui arbatpinigių šilingą?

– Ne, tai buvo pusė kronos**! – Džepas nusiramino ir išsiviepė. – Kokie ekstravagantiški tie amerikiečių turtuoliai!

– Ir todėl berniukas jos nepamiršo?

– Kurgi ne. Kiekvieną dieną juk po pusę kronos niekas nedalija. Ji šūktelėjo jį ir nusipirko du žurnalus. Vieno žurnalo viršelyje buvo mėlynai apsirengusi mergina. „Tai man tiks", – pasakė ji, o berniukas ją puikiai įsidėmėjo. Na, to man pakako. Pasak daktaro, nusikaltimas turėjo būti padarytas dar neprivažiavus Tauntono. Nutaręs, kad jie tuoj pat peilio atsikratė, aš ėjau palei geležinkelio bėgius jo ieškodamas ir, be abejo, radau. Tauntone pasiteiravau mūsų vyriškio, bet, žinoma, kadangi stotis yra didelė, atrodo, niekas jo nepastebėjo. Jis tikriausiai grįžo į Londoną vėlesniu traukiniu.

Puaro linktelėjo.

– Labai tikėtina.

* Kaip gaila *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Viena krona – penki šilingai. – *red. past.*

– Bet kai aš grįžau, sužinojau dar šį tą. Jie jau pradėjo pardavinėti brangenybes. Tas didžiulis smaragdas praeitą naktį buvo įkeistas. Ir tai padarė mums žinomas asmuo. Kaip jūs manote, kas jis?

– Nenutuokiu, žinau nebent tai, kad jis nedidelio ūgio.

Džepas nustėro.

– Taip, jūs teisus. Jis gana mažo ūgio. Tai Redas Narkis.

– Kas tas Redas Narkis? – paklausiau.

– Didelis sukčius, brangenybių vagis, sere. Vienas jis nedirba. Paprastai jam talkininkauja moteris, vardu Greisė Kid. Bet šį kartą, regis, jos ten nebuvo – gal ji išvyko į Olandiją su likusiu grobiu.

– Ar jūs suėmėte Narkį?

– Žinoma. Bet prisiminkite, mums reikia kito vyro, to, kurį matė traukinyje su ponia Karington. Tai jis suplanavo nusikaltimą. Bet Narkis niekada neįskųs draugo.

Aš pastebėjau, kad Puaro akys pasidarė dar žalesnės.

– Aš manau, – pasakė jis ramiai, – kad galiu surasti Narkio draugužį.

– Viena iš jūsų mažųjų paslapčių, tiesa? – Džepas aštriai pažiūrėjo į Puaro. – Nuostabu, kaip jūs kartais sugebate visiems būti geras. Jūsų amžius ir apskritai... Velniškai sekasi, žinoma.

– Galbūt, galbūt, – sumurmėjo mano draugas. – Hastingsai, mano skrybėlę! Ir šepetį! Taigi! Mano kaliošai, jei vis dar lyja! Negali neįvertinti ramunėlių arbatos poveikio. *Au revoir**, Džepai.

– Sėkmės, Puaro.

Puaro sustabdė pirmą pasitaikiusį taksi ir įsakė vežti mus į Park Leiną. Kai mes sustojome priešais Halidėjaus na-

---

* Viso gero *(pranc.), – vert. past.*

mą, seklys vikriai iššoko iš automobilio, užmokėjo vairuotojui ir paskambino prie namo varpeliu. Tyliai kažką pasakė pasirodžiusiam tarpduryje liokajui, ir mus tuoj pat įleido vidun. Mes užlipome į paskutinį namo aukštą ir įėjome į mažą jaukų miegamąjį.

Puaro apžvelgė kambarį ir įsmeigė akis į juodą lagaminėlį. Tada atsiklaupė prie jo, apžiūrėjo prie jo priklijuotas etiketes ir iš savo kišenės ištraukė laido gniužulėlį.

– Pasakykite ponui Halidėjui, kad jis būtų toks malonus ir čia pas mus užliptų, – per petį pasakė liokajui Puaro.

Tarnas išėjo, o Puaro įgudusia ranka pabandė atrakinti lagaminą. Po kelių minučių užraktas pasidavė, ir seklys pakėlė lagamino dangtį. Jis pradėjo raustis tarp drabužių ir mėtė juos ant grindų.

Ant laiptų pasigirdo sunkūs žingsniai, ir netrukus į kambarį įėjo Halidėjus.

– Ką, po velnių, jūs čia darote? – paklausė jis įdėmiai žiūrėdamas.

– Aš ieškojau, mesjė, štai *šito*, – Puaro ištraukė iš lagamino apsiaustą, šviesiai mėlynos spalvos sijoną ir nedidukę baltosios lapės kailio kepuraitę.

– Ką jūs čia darote? – aš atsigręžiau, kai pasigirdo į kambarį įėjusios tarnaitės Džeinės Meison žodžiai.

– Gal galėtumėt uždaryti duris, Hastingsai. Ačiū. Taip, ir prašyčiau atsistoti į jas nugara. O dabar, pone Halidėjau, leiskite jums pristatyti Greisę Kid, arba kitaip Džeinę Meison, kuri greitai, lydima malonaus inspektoriaus Džepo eskorto, prisijungs prie savo nusikaltimo bendrininko, Redo Narkio.

Puaro protestuojamai pamojavo ranka.

– Tai buvo labai lengva, – jis dar sau įsidėjo ikrų ir tęsė: – Tie tarnaitės atkakliai brukami žodžiai apie šeimininkės dra-

bužius... Tai man pasirodė labai keista. Kodėl ji taip norėjo mūsų dėmesį sutelkti į juos? Pagalvojau, kad apie paslaptingąjį vyrą Bristolyje mums pasakojo tik tarnaitė. Jeigu atsižvelgtume į gydytojo parodymus, ponia Karington galėjo būti nužudyta dar prieš pasiekiant Bristolį. Bet tada būtų paaiškėję, kad tarnaitė buvo nusikaltimo bendrininkė. Kadangi ji buvo bendrininkė, pasirūpino, kad būtų remiamasi ne tik jos vienos parodymais. Drabužiai, kuriuos dėvėjo ponia Karington, buvo labai įspūdingi. Ir jeigu kas nors matė ledi, vilkinčią šviesiai mėlynu buklė apsiaustu ir sijonu, dėvinčią balto kailio kepuraitę, jis galės prisiekti, kad matė ponią Karington.

– Aš ėmiausi atkurti vaizdą. Tarnaitė įsigyja sau drabužių kopiją. Ji ir jos bendrininkas tarp Londono ir Bristolio, galbūt tuomet, kai traukinys įvažiuoja į tunelį, pakiša pauostyti chloroformo ir nuduria ponią Karington. Jos kūnas pakišamas po sėdyne, o tarnaitė užima ponios vietą. Vestone ji turi ką nors padaryti, kad ją pastebėtų. Kaip? Labiausiai tikėtina, kad ji užkalbins berniuką, pardavinėjantį laikraščius. Ji pasistengia, kad jis ją prisimintų. Duoda jam nemažai arbatpinigių. Ji taip pat atkreipia jo dėmesį į savo drabužių spalvą užsimindama apie vieną iš žurnalų. Pakeliui iš Vestono ji išmeta peilį pro langą, tarsi pažymėdama vietą, kur tariamai įvykdomas nusikaltimas, ir persirengia arba užsimeta ilgą lietpaltį. Tauntone ji išlipa iš traukinio ir kaip galima greičiau grįžta į Bristolį, kur jos bendrininkas tinkamu laiku paliko bagažą saugykloje. Jis paduoda jai bilietą, o pats grįžta į Londoną. Ji laukia ant platformos, puikiai atlieka savo vaidmenį, eina į viešbutį pernakvoti ir ryte grįžta į miestą, tiksliai taip, kaip ji sakė.

– Kai Džepas grįžo iš ekspedicijos, jis patvirtino visas mano dedukcines mintis ir išvadas. Jis taip pat man papasa-

kojo, kad gerai žinomas sukčius užstatė brangenybes. Aš žinojau, kad nesvarbu, kas tai būtų, jis turėtų būti visiška priešingybė žmogui, kurį apibūdino Džeinė Meison. Kai aš išgirdau, kad tai buvo Redas Narkis, visados dirbantis su Greise Kid, na, aš jau žinojau, kur ją surasti.

– O grafas?

– Kuo daugiau aš apie jį galvojau, tuo labiau dariausi tikras, kad jis su šiuo reikalu neturi nieko bendro. Tas džentelmenas pernelyg rūpinasi savo kailiu, kad rizikuotų žmogžudyste. Tai visiškai nebūdinga jo charakteriui.

– Taigi, mesjė Puaro, – pasakė Halidėjus, – aš jums esu labai skolingas. Ir čekis, kurį išrašiau po pietų, to neatpirks.

Puaro kukliai nusišypsojo ir sumurmėjo man:

– Gerasis Džepas... jam oficialiai padėkos, viskas gerai, bet, nors jis gavo Greisę Kid, man atrodo, kaip sakoma, įvariau jį į kampą.

Šokoladinių saldainių dėžutė

Naktis buvo audringa. Piktdžiugiškai stūgavo vėjas, į langus plakė stiprūs lietaus šuorai.

Mudu su Puaro sėdėjome prie židinio. Maloni šiluma glostė kojas. Mus skyrė nedidelis stalelis. Priešais mane ant stalo buvo padėtas puikiai paruošto karšto punšo stiklas, o ties Puaro – tiršto riebaus šokolado puodelis. Šokolado, kurio aš nebūčiau gėręs už jokius pinigus. Erkiulis gurkštelėjo iš rausvo kiniško puodelio rudo tąsaus gėrimo ir patenkintas atsiduso.

– *Quelle belle vie**! – sumurmėjo jis.

– Taip, tas gerasis senasis pasaulis, – pritariau. – Aš turiu darbą, gerą darbą, jūs esate garsus...

– O, *mon ami*! – suskato prieštarauti Puaro.

– Bet jūs išties garsus! Kai prisimenu visus sėkmingus tyrimus, negaliu atsistebėti. Netikiu, kad žinote, kas yra nesėkmė.

---

* Gyvenimas puikus! *(pranc.), – vert. past.*

– Parodykit tą juokingą keistuolį, kuris prisipažintų tai žinąs!

– Ne, rimtai. Ar jus kada nors buvo ištikusi nesėkmė?

– Daugybę kartų. *La bonne chance** negali lydėti tavęs visada. Labai dažnai atlikdamas užduotį būdavau apšaukiamas. Dusyk, kai sėkmė jau buvo čia pat, mane paguldė liga. Reikia mokėti ir laimėti, ir pralaimėti, mano drauge.

– Ne tai turėjau galvoje, – nutraukiau Puaro. – Man įdomu, ar jums kada nors teko patirti visišką nesėkmę dėl savo kaltės?

– Suprantu. Jums knieti sužinoti, ar man teko kada nors likti kvailio vietoje? Vieną kartą, mano drauge, – mąsli šypsena iš lėto nušvietė jo veidą. – Taip, vieną kartą tikrai apsikvailinau.

Susijaudinęs jis net kilstelėjo nuo kėdės.

– Žinau, mano drauge, kad aprašote mano sėkmingai ištirtas bylas. Pats laikas papildyti jūsų aprašymų sąrašą pasakojimu apie nesėkmę.

Puaro pasilenkė norėdamas į židinį įmesti pliauską. Paskui rūpestingai nusišluostė rankas į netoliese ant vinies kabojusį rankšluostėlį, patogiai atsilošė ir pradėjo pasakoti.

– Tai, apie ką ketinu jums papasakoti, nutiko prieš daugelį metų Belgijoje. Tuo metu valoniškoje** jos dalyje vyko smarki kova tarp bažnyčios ir valstybės. Ponas Polis Derularas, apie kurį ir pasakosiu, buvo deputatas. Niekam nebuvo paslaptis, kad greitu laiku jis būtų galėjęs tapti ministru. Ponas Derularas buvo vienas atkakliausių bažnyčios priešininkų, tad nesunku suprasti, kad jam atėjus į valdžią nesantaika

* Sėkmė *(pranc.)*, – *vert. past.*

* * Prancūziškai kalbančioje. – *Vert. past.*

dar labiau padidėtų. Tai buvo keistas žmogus – negėrė, nerūkė, tačiau į kitas silpnybes jis nežiūrėjo taip skrupulingai. Suprantate, Hastingsai, *c'était des femmes – toujours des femmes**!

Prieš keletą metų jis vedė jauną briuselietę, susikrovusią didelį kraitį. Be abejonės, pinigai darančiam karjerą vyrui labai pravertė, nes jo giminė nebuvo turtinga. Be to, dabar jis galėjo tituluotis baronu. Pora neturėjo vaikų, o po dvejų metų žmona nusirito nuo laiptų ir mirė. Pagal velionės testamentą Poliui Derularui liko visas jos turtas. Be viso to, jam liko ir namas Briuselyje, Luizės gatvėje.

Būtent šiame name vėliau ir jį patį ištiko netikėta mirtis. Beje, kaip tik tada atsistatydino ministras, kurio portfelis turėjo atitekti Derularui. Visi laikraščiai išspausdino ilgus nekrologus. Buvo rašoma, kad mirtis užklupo tuojau po vakarienės, o jos priežastis – širdies smūgis.

Tuo metu aš, *mon ami*, tarnavau Belgijos policijoje. Polio Derularo mirtis manęs per daug nesujaudino. Tai suprantama, nes aš – *bon catholique***. Taigi ši netektis man pasirodė paties likimo siųsta.

Maždaug po trijų dienų, atostogų išvakarėse, mano namus aplankė moteris, veidą paslėpusi po tankiu šydu. Iššyk pastebėjau, kad ji – *jeune fille tout à fait comme il faut****.

– Ar jūs esate Erkiulis Puaro? – paklausė ji žemu maloniu balsu.

Linktelėjau.

– Seklys?

Linktelėjau dar kartą ir pasiūliau:

---

* Tai moterys, visada moterys! *(pranc.), – vert. past.*

** Geras katalikas *(pranc.), – vert. past.*

*** Visiškai jaunutė mergina *(pranc.), – vert. past.*

– Prašau sėstis, panele.

Ji įsitaisė kėdėje ir atsismaukė šydą. Jos akys buvo ašarotos, gana žaviame veide atsispindėjo kažkoks keistas nerimas.

– Pone, – prabilo ji, – suprantu, kad ketinate atostogauti. Vis dėlto norėčiau jūsų paprašyti imtis privataus tyrimo. Matote, aš negaliu kreiptis į policiją.

Papurčiau galvą.

– Apgailestauju, bet prašote neįmanomo dalyko. Net ir atostogaudamas esu policininkas.

Ji pasilenkė prie manęs.

– *Ecoutez, monsieur**. Prašau jūsų tik kai ką išsiaiškinti. Jūsų valia pranešti rezultatus policijai ar ne. Jei tai, ką aš iš tikrųjų galvoju, yra tiesa, be policijos įsikišimo vis tiek neapsieitume.

Jos žodžiai privertė mane suklusti, ir aš pasirengiau klausytis jos nepertraukdamas.

Švelnus raudonis nudažė jos skruostus.

– Dėkoju, pone. Prašau jūsų išaiškinti pono Polio Derularo mirties aplinkybes.

– *Comment***? – šuktelėjau nustebęs.

– Negaliu nieko daugiau pasakyti, bet moteriška intuicija sako, ir aš esu tuo įsitikinusi, kartoju – įsitikinusi, kad ponas Derularas mirė ne savo mirtimi.

– Bet gydytojai neabejoja, kad...

– Gydytojai gali klysti. Polis buvo toks tvirtas, toks smarkus. Ak, pone Puaro, maldauju, padėkite man...

Vargšė jaunoji moteris, visiškai praradusi savitvardą, suklupo prieš mane. Turėjau kuo greičiau ją paguosti.

– Padėsiu jums, panele. Esu beveik įsitikinęs, kad jūsų būgštavimai nepagrįsti, bet ateitis parodys. Pirmiausia papa-

---

* Išklausykite, pone *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Kaip? *(pranc.)*, – *vert. past.*

sakokite apie visus žmones, pono Derularo mirties dieną buvusius jo namuose.

– Visų pirma tai, žinoma, tarnaitės – paprastos kaimo merginos Žanetė ir Felisa bei virėja Deniza, tarnaujanti jau daug metų. Taip pat Fransua, šiuose namuose dirbantis pakankamai seniai. Dar buvo pono Derularo motina, kuri gyveno su juo, ir aš – Virginija Menar. Esu neturtinga velionės Derularo žmonos pusseserė ir atvykau čia prieš gerą trejetą metų. Tai ir viskas. Tiesa, dar nepaminėjau poros svečių.

– Kas jie tokie?

– Ponas de Sen Alaras, Polio Derularo kaimynas Valonijoje, ir jo bičiulis iš Anglijos Džonas Vilsonas.

– Ar jie vis dar svečiuojasi pas jus?

– Tik ponas Vilsonas, nes ponas de Sen Alaras vakar išvyko.

– Kokius jūs įsivaizduojate tolesnius mūsų veiksmus, panele Menar?

– Jei jūs pasirodytumėte mūsų namuose po kokio pusvalandžio, per tą laiką sugalvočiau jūsų vizito priežastį. Geriausia būtų apsimesti žurnalistu. Pasakyčiau, kad atvykote iš Paryžiaus su pono de Sen Alaro rekomendaciniu laišku. Ponios Derular sveikata silpna, ir kažin ar jai rūpės smulkmenos.

Šis paprastas panelės Menar sumanytas planas padėjo man patekti į minėtus namus. Po trumpo pokalbio su mirusio deputato motina, aristokratiška ir žavinga, bet išties silpnos sveikatos moterimi, ėmiau veikti.

– Tikiuosi, suprantate, mano drauge, koks sunkus uždavinys man teko? Namų šeimininkas mirė prieš trejetą dienų. Jeigu tai žmogžudystė, tai vienintelis jos įrankis galėjo būti *nuodai*! O aš neturėjau galimybės apžiūrėti kūno ir ištirti aplinkybių, kuriomis buvo panaudoti nuodai. Nebuvo jokių įkal-

čių, tiesioginių ar netiesioginių, į kuriuos būčiau galėjęs atsižvelgti. Ar tikrai šeimininkas buvo nunuodytas? O gal jis mirė savo mirtimi? Aš, Erkiulis Puaro, pats turėjau tai išsiaiškinti.

Norėdamas atkurti nelemto vakaro aplinkybes, pirmiausia apklausiau tarnus. Ypač man rūpėjo vakarienei patiekti valgiai. Pasirodo, kad sriubą iš bendro dubens visiems išpilstė pats Derularas. Po sriubos valgyti kotletai, vištiena, gertas vaisių kompotas. Visa tai vėl dalijo pats šeimininkas. Galiausiai į valgomąjį buvo atneštas didelis kavinukas. Taigi, *mon ami*, buvo tiesiog neįmanoma nunuodyti vieną žmogų, bet nenunuodyti kitų.

Po vakarienės ponia Derular, lydima panelės Virginijos, grįžo į savo kambarį. Trys vyriškiai nuėjo į pono Derularo darbo kabinetą. Jiems draugiškai besišnekučiuojant apie šį bei tą, deputatas staiga net neaiktelėjęs tarsi pakirstas griuvo ant grindų. Išpuolęs iš kabineto ponas de Sen Alaras paliepė Fransua nedelsiant bėgti gydytojo. Jo manymu, namų šeimininką neabejotinai ištikusi apopleksija. Kai gydytojas atvyko, niekuo nebuvo galima padėti.

Ponas Džonas Vilsonas, kuriam mane pristatė panelė Virginija, buvo tipiškas vidutinio amžiaus apkūnus anglas. Apie nelaimę kalbėjo trumpai, painiodamas angliškus ir prancūziškus žodžius: „Derularas tapti labai raudonas iš veido ir būti nukristi".

Tai ir viskas, ką pavyko iš jo išpešti. Beliko apžiūrėti nelaimės vietą – darbo kabinetą. Čia paprašiau mane palikti vieną. Iki šiol nepastebėjau nieko, kas galėtų patvirtinti panelės Menar prielaidą. Norom nenorom piršosi mintis, kad ji suklydo. Buvo akivaizdu, jog ji buvo susižavėjusi Poliu Derularu, o tai trukdė jai blaiviai mąstyti. Vis dėlto viską kruopščiai apžiūrėjau. Gal kokia nors užnuodyta adata buvo sumaniai paslėpta velionio kėdėje, ir niekieno nepastebėtas dūris

tapo staigios mirties priežastimi? Bet man nepavyko aptikti nė menkiausio pėdsako, patvirtinančio šią prielaidą. Praradęs viltį atsilošiau kėdėje.

– *Enfin*, atsisakau tai narplioti! – sušukau garsiai. – Nematau nė menkiausio įkalčio. Viskas nekaltų nekalčiausia.

Vos ištariau šiuos žodžius, mano akis patraukė šokoladinių saldainių dėžutė, gulinti ant stalo. Širdis ėmė plakti smarkiau. Gal ji ir nesusijusi su pono Derularo mirtimi, bet vis dėlto aš ja susidomėjau. Atidariau dėžutę. Ji buvo pilna, nė vienas saldainis nepaimtas. O įdomiausia, Hastingsai, kad pati dėžutė buvo rožinės, o jos dangtelis – mėlynos spalvos. Nieko nuostabaus, jei rožinę dėžutę puošia mėlynos juostelės ar atvirkščiai, tačiau kai dėžutė yra vienos spalvos, o dangtelis – kitos, to jau iš tikrųjų per daug – *ça ne se voit jamais**!

Iki tol dar nemaniau, kad ji galėtų man kaip nors praversti, bet tada supratau, jog vis dėlto reikia atidžiau ja pasidomėti. Paskambinęs varpeliu pasikviečiau Fransua ir pasiteiravau, ar buvęs jo šeimininkas mėgo saldumynus. Šiek tiek melancholiška šypsena pasirodė jo lūpose.

– Labai, pone. Namuose visada būdavo dėžutė šokoladinių saldainių. Juk žinote, kad jis negėrė vyno?

– Tai kodėl nė vienas saldainis iš dėžutės nesuvalgytas? – atidaręs parodžiau aš.

– Atleiskite, pone, bet ši dėžutė nauja, pirkta šeimininko mirties dieną, kai ankstesnioji jau buvo beveik tuščia.

– Taigi saldainiai iš senosios dėžutės buvo baigti valgyti kaip tik tą nelemtą dieną? – iš lėto pasitikslinau.

– Taip, pone. Kitą rytą radau ją tuščią ir išmečiau.

– Ar ponas Derularas smaguriaudavo saldainiais kiaurą dieną?

---

* Tai neįmanoma! *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Paprastai tik po pietų, pone.

Pradėjau kai ką suprasti.

– Fransua, ar galite būti diskretiškas?

– Žinoma, pone, jei tik reikia.

– *Bon**! Tai žinokite, kad aš tarnauju policijoje. Ar galėtumėt surasti man senąją saldainių dėžutę?

– Be abejo, pone. Ji dar turėtų būti šiukšlių dėžėje.

Jis išėjo ir po kelių minučių grįžo nešinas kiek apdulkėjusia dėžute. Ji buvo tokia pati kaip ta, kurią radau aš, išskyrus tai, kad atneštoji buvo mėlyna, o dangtelis – rožinis. Padėkojęs Fransua dar kartą paprašiau būti jį diskretišką ir tyliai patraukiau savais keliais.

Nužingsniavau tiesiai pas pono Derularo gydytoją. Manęs laukė nelengvas uždavinys. Gydytojas puikiai sugebėjo atsiriboti nuo manęs išmoktų žodžių frazėmis, bet, mano manymu, toli gražu nebuvo toks tikras dėl to, kas nutiko, kaip stengėsi parodyti.

– Tokia mirtis galėjo ištikti dėl daugybės priežasčių, – jis bėrė žodžius, o aš nesėkmingai bandžiau įsikišti. – Audringas įniršio protrūkis, neigiamos emocijos po sočių pietų, *c'est entendu***, ir to rezultatas – smarkus kraujo išsiliejimas į smegenis ir... še tai tau!

– Bet juk ponas Derularas nepatyrė neigiamų emocijų?

– Nė neabejoju, kad jis tą dieną ne juokais susikirto su ponu de Sen Alaru.

– Kodėl taip manote?

– *C'est évident****! – gydytojas gūžtelėjo pečiais. – Juk ponas de Sen Alaras buvo fanatiškas katalikas. Ginčai

---

* Gerai! *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Suprantama *(pranc.)*, – *vert. past.*

*** Akivaizdu *(pranc.)*, – *vert. past.*

dėl bažnyčios atskyrimo nuo valstybės niekais pavertė jų draugystę. Nebuvo nė dienos, kad jie nesirietų. Ponui de Sen Alarui Derularas atrodė tikras šėtonas.

Tai buvo gana netikėta informacija, suteikusi peno apmąstymams.

– Dar vienas klausimas, daktare. Ar galėjo mirtina nuodų dozė būti šokoladiniuose saldainiuose?

– Manyčiau, taip, – iš lėto nutęsė šis. – Gryna ciano rūgštis, jei ji, žinoma, neišgaravusi, galėtų sukelti mirtį. Užtektų mažutėlaičio lašelio, kurį vieni juokai nuryti nė nepastebėjus. Bet ši prielaida neatrodo labai įtikima. Šokoladiniai saldainiai, pilni morfino ar strichnino... – jo veidą iškreipė pasibjaurėjimo grimasa. – Suprantate, Puaro, užtektų vieno vienintelio kąsnelio!

– Dėkoju, daktare.

Po vizito pas gydytoją atėjo laikas aplankyti vaistininkus, ypač praktikuojančius Luizės gatvės kaimynystėje. Kartais pravartu būti policininku, nes informaciją gali gauti be jokio vargo. Dėmesį atkreipiau į vaistus, kurių didelė dozė jau yra nuodai. Tai buvo atropino lašai, kuriuos ponia Derular lašindavosi į akis. Didelė atropino dozė yra nuodai, tad buvau benudžiungąs, kad aptikau siūlo galą. Deja, paaiškėjo, kad apsinuodijimo atropinu požymiai labai panašūs į apsinuodijimo ptomainu požymius, o jie neturi nieko bendro su mano tiriamu atveju. Be to, vaistininko parodytas receptas buvo senas. Pasirodo, ponia Derular jau daugelį metų serga abiejų akių katarakta.

Buvau jau beišeinąs, kai išgirdau vaistininko balsą:

– *Un moment**, pone Puaro. Prisiminiau, kad mergina, kuri man pateikė šį receptą, minėjo dar eisianti į anglų vaistinę. Gal ten pasiseks ką nors išsiaiškinti?

---

* Minutėlę *(pranc.), – vert. past.*

Nedelsdamas paklausiau jo patarimo, tuo labiau kad eidamas tokias pareigas be vargo galėjau gauti norimą informaciją. Iš tikrųjų pono Derularo mirties išvakarėse šioje vaistinėje buvo išrašytas receptas ponui Džonui Vilsonui. Anot vaistininko, tai buvusios pačios paprasčiausios trinitrino tabletės. Panorau jas pamatyti. Kai vaistininkas jas parodė, mano širdis suspurdo – tokias mažas tabletėles visiškai nesunku įgrūsti į šokoladinius saldainius.

– Ar tai nuodai? – pasiteiravau.

– Ne, pone.

– Ar galėtumėt man paaiškinti jų poveikį?

– Šios tabletės mažina kraujospūdį. Jos skiriamos ligoniams, sergantiems sunkiomis širdies kraujagyslių ligomis, pavyzdžiui, *angina pectoris*. Jos mažina arterinį spūdį, o sergantiems ateroskleroze...

– *Ma foi*! – neapsikentęs pertraukiau jį. – Šie jūsų samprotavimai man nieko nesako. Ar nuo jų veidą išmuša raudonis?

– Taip.

– Tarkim, kad aš išgėriau dešimt ar net dvidešimt tablečių. Kas nutiktų?

– Nepatarčiau jums to daryti, – pamokomai įspėjo pašnekovas.

– Ir jūs vis dar tvirtinate, kad tai – ne nuodai?

– Daugybė dalykų, kurių nevadiname nuodais, žmogui gali būti mirtini, – atsakė jis tuo pačiu tonu.

Išėjau švytėdamas iš pasitenkinimo. Pagaliau ledai pajudėjo!

Dabar žinojau, kad Džonas Vilsonas turėjo nusikaltimo įrankį. Tačiau koks buvo jo motyvas? Jis atvyko į Belgiją verslo reikalais ir paprašė poną Derularą, kurį mažai tepažinojo, suteikti jam prieglobstį. Negalėjo būti nė kalbos, kad Polio mirtis jam

būtų buvus kuo nors naudinga. Be to, ir Anglijos pareigūnai man patvirtino, kad jis jau keletą metų sunkiai serga širdies angina. Taigi jam reikėjo tablečių. Nepaisant to, buvau įsitikinęs, kad kažkas išsiblaškęs per klaidą iš pradžių atidarė pilną šokoladinių saldainių dėžutę, o paskui apsižiūrėjęs kelis senojoje dėžutėje likusius saldainius „įdarė“ trinitrino tabletėmis. Saldainiai buvo nemaži, tad, mano galva, į juos buvo įsprausta net dvidešimt ar trisdešimt tablečių. Bet kas galėjo tai padaryti?

Namuose buvo apsistoję keletas svečių. Džonas Vilsonas turėjo nusikaltimo įrankį, Sen Alaras – motyvą. Prisiminkite, kad jis buvo fanatikas, o juk nieko nėra baisesnio už religinius fanatikus. Galbūt jis pavogė trinitriną iš Vilsono? Todėl šiam ir teko skubiai kreiptis į anglų vaistinę. Nieko nepadarysi, teko dar kartą apsilankyti Luizės gatvėje. Pasirodė, kad ponas Vilsonas yra išėjęs. Negaišdamas pasikalbėjau su kambarine Felisa, tvarkiusia jo kambarį. Norėjau iš jos išpešti, ar tiesa, kad prieš kurį laiką Vilsonas pasigedęs vaistų buteliuko, kurį laikė padėjęs ant praustuvės. Mergina entuziastingai patvirtino, kad tai – tikrų tikriausia tiesa. Ji, Felisa, net buvo dėl to apkaltinta! Anglų džentelmenas apkaltino ją, kad ji sudaužiusi buteliuką ir neišdrįstanti prisipažinti. Bet ji nė nepalietusi buteliuko! Tai, be jokios abejonės, Žanetės darbas – ji amžinai kiša nosį kur nereikia.

Vargais negalais nutraukiau nesibaigiantį žodžių srautą ir paskubėjau dingti jai iš akių. Dabar žinojau viską, ką norėjau žinoti. Beliko išspręsti galvosūkį. Jaučiau, kad bus nelengva. Vis labiau buvau linkęs manyti, kad būtent ponas de Sen Alaras nugvelbė buteliuką su trinitrino tabletėmis nuo Vilsono praustuvės. Bet jei norėčiau tuo įtikinti kitus, tektų pateikti įrodymų. O jų aš neturėjau!

Ne bėda! Pats jau puikiai žinojau, kaip viskas buvo, tad tai neatrodė beviltiška. Juk pamenat, Hastingsai, kad panašių

sunkumų mums kildavo ir anksčiau. Reikėjo laiko, kad paskutinė grandis sujungtų visus nusikaltimą liudijančius įrodymus.

Tada paprašiau pakviesti panelę Menar. Ji pasirodė tuojau pat. Kai pasiteiravau pono de Sen Alaro adreso, jos veide pasirodė susirūpinimas.

– Kam jums jo prireikė, pone?

– Tai būtina, panele.

Mačiau, kaip ji jaudinasi ir abejoja.

– Kažin ar ponas Sen Alaras jums ką nors dora pasakys. Jis iš tų žmonių, kurių mintys sklando padebesiais. Paprastai jis net nelabai pastebi, kas vyksta aplinkui.

– Galbūt, panele. Tačiau jis – senas pono Derularo draugas, galintis papasakoti daugybę įdomių dalykų iš praeities, tarkim, apie seną neapykantą ar... meilę.

Mergina paraudo ir papūtė lūpas.

– Kaip norite, bet... dabar esu įsitikinusi, kad klydau. Labai gražu, kad jūs mano prašomas sutikote ištirti pono Derularo mirties aplinkybes, bet tuo metu buvau prislėgta, beveik pamišusi iš sielvarto. Dabar matau, kad nėra jokios paslapties, kurią reikėtų atskleisti. Maldauju jus baigti tai.

Atidžiai pažvelgiau į ją.

– Panele, – pradėjau, – kartais šuniui sunku aptikti pėdsaką, bet, kartą jį užuodęs, ir verčiamas nepasitrauks! Žinoma, jei jis – geras šuo! O aš, Erkiulis Puaro, panele, esu puikus pėdsekys!

Ji išklausė mano monologą ir išėjo iš kambario, netarusi nė žodžio. Netrukus grįžo su popieriaus skiautele, ant kurios buvo parašytas mane dominantis adresas.

Vos palikęs šiuos nelinksmus namus, gatvėje pastebėjau manęs lūkuriuojantį Fransua.

– Jokių naujienų, pone?

– Nieko daugiau nei anksčiau.

– Vargšas ponas Derularas, – atsiduso jis. – Pritariu jo pažiūroms. Ir aš nepasitikiu tais kunigais. Tiesa, namuose, kuriuose visos moterys tokios pamaldžios, negalėčiau apie tai nė užsiminti. *Madame est très pieuse – et Mademoiselle Virginie aussi**.

Panelė Virginija? „*Très pieuse*?“ Prisiminęs ašarotą, aistra alsuojantį jos veidą per pirmąjį mūsų susitikimą, to tikrai nepasakyčiau.

Sužinojęs pono de Sen Alaro adresą, negaišau nė minutės. Leidausi į kelionę ir neilgai trukus jau buvau *château***, stūksančios Ardėnuose, prieigose. Sukau galvą, kaip rasti priežastį pakliūti vidun. Galiausiai sumaniau – kaip jūs manote, ką? Ogi apsimesti monteriu, *mon ami*. Prisipažinsiu, akimirką išsigandau, kai paaiškėjo, kad teks pašalinti mažą dujų nuotėkį šeimininko miegamajame. Bet išskubėjau atsinešti įrankių ir pasistengiau grįžti po valandos, kai žinojau galėsiąs netrukdomas viską apžiūrėti. Vargu ar pats žinojau, ką tikiuosi rasti. Tiksliau, kažin ar galėjau viltis, kad aptiksiu vienintelį man rūpimą daiktą. Juk ponas de Sen Alaras niekada nebūtų rizikavęs laikyti buteliuko savo namuose.

Vos tik pamatęs virš praustuvės nedidelę spintelę, neatsispyriau pagundai pažvelgti, kas gi joje laikoma. Atrakinti įrankiais, kuriuos buvau pasiėmęs, pasirodė vieni juokai. Pravėręs spintelės dureles, pamačiau daugybę senų buteliukų. Ėmiau juos vieną po kito virpančiomis rankomis ir staiga net šūktelėjau iš netikėtumo. Įsivaizduokit, mano drauge, aš laikiau rankoje mažą buteliuką, ant kurio buvo Briuselio anglų vaistinės etiketė. Ten buvo parašyta: „*Trinitrino tabletės. Gerti po vieną. Ponas Džonas Vilsonas*“.

---

* Ponia labai pamaldi, panelė Virginija – irgi *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Pilis *(pranc.)*, – *vert. past.*

Užgniaužęs emocijas uždariau spintelę, paslėpiau buteliuką kišenėje ir ėmiausi tvarkyti dujų nuotėkį. Visada reikia laikytis metodų. Baigęs palikau *château* ir suskubau į artimiausią traukinį. Vėlų tos pačios dienos vakarą jau buvau Briuselyje. Ryte, kai rašiau oficialų pranešimą policijos prefektui, gavau raštelį nuo senosios ponios. Buvau primygtinai prašomas kuo greičiau atvykti į Luizės gatvę.

Duris man atidarė Fransua.

– Ponia Derular laukia jūsų.

Fransua palydėjo mane į ponios kambarį. Ji nerimaudama laukė sėdėdama didžiuliame fotelyje.

– Pone Puaro, – prabilo ji, – ką tik sužinojau, kad nesate tas, kuo dedatės. Jūs tarnaujate policijoje.

– Tai tiesa, ponia.

– Jūs atvykote čia ištirti mano sūnaus mirties aplinkybių?

– Tai tiesa, ponia, – pakartojau.

– Būčiau laiminga, jei papasakotumėt man, ką pavyko sužinoti.

Kurį laiką dvejojau.

– Pirmiausia norėčiau sužinoti, kas jums tai pasakė?

– Tas, kuriam daugiau neberūpi ši ašarų pakalnė.

Šie žodžiai ir tonas, kuriuo jie buvo ištarti, privertė suvirpėti mano širdį. Neturėjau ką atsakyti.

– Taigi, pone, primygtinai prašau papasakoti, ar pasistūmėjo į priekį jūsų tyrimas?

– Jis baigtas, ponia.

– Mano sūnus?..

– Buvo apgalvotai nužudytas.

– Jūs žinote, kas tai padarė?

– Taip, ponia.

– Kas žudikas?

– Ponas de Sen Alaras.

– Klystate. Ponas de Sen Alaras neįvykdė šio nusikaltimo.

– Bet įrodymai mano rankose, ponia.

– Dar kartą prašau jūsų viską man papasakoti.

Šį kartą paklusau ir nuosekliai atskleidžiau jai, kaip išsiaiškinau tiesą. Ji klausėsi labai atidžiai. O kai baigiau pasakoti, palingavo galvą.

– Taip, taip, būtent taip, kaip jūs sakote, viskas ir buvo, išskyrus vieną vienintelį dalyką. Mano sūnų nužudė ne ponas de Sen Alaras, bet aš, jo motina.

Apstulbęs žvelgiau į ją, o ji tebelinkčiojo galvą.

– Dėl to ir pasiunčiau jūsų pakviesti. Laimei, prieš išvykdama į vienuolyną Virginija man apie jus papasakojo. Klausykite, pone Puaro! Mano sūnus buvo blogas žmogus. Jis persekiojo bažnyčią. Ir baigė savo gyvenimą kaip mirtinas nusidėjėlis. Jis pražudė ne tik savo, bet ir kitų žmonių sielas. Tačiau tai – ne viskas. Vieną rytą, kai dar gyva buvo mano marti, aš, išėjusi iš savo kambario, išvydau ją, stovinčią viršutinėje laiptų aikštelėje. Parimusi prie turėklų, ji skaitė laišką. Netrukus pamačiau prie jos besiartinantį savo sūnų. Vieno stumtelėjimo užteko, kad ji strimgalviais nuriedėtų žemyn ir susitrenktų galvą į marmurinius laiptus. Kai ją pakėlė, ji jau buvo mirusi. Mano sūnus pasirodė esąs žudikas, ir tik aš, jo motina, tai žinojau.

Ji trumpam užmerkė akis.

– Jūs negalite nė įsivaizduoti, pone, mano kančios, mano sielvarto. Ką galėjau daryti? Pranešti policijai? Neprisiverčiau taip pasielgti. Nors tai ir buvo mano pareiga, bet pasirodžiau esanti silpnadvasė. Kita vertus, ar jie būtų manimi patikėję? Juk akys kartais mane apgauna, taigi greičiausiai būtų buvę nuspręsta, kad aš suklydau. Tylėjau. Bet sąžinė

nedavė ramybės. Nutylėjusi tiesą, ir pati jaučiausi žudikė. Mano sūnus paveldėjo žmonos pinigus. Jis klestėte klestėjo. Netrukus būtų gavęs ministro portfelį. Tada būtų galėjęs dar labiau persekioti bažnyčią. O dar Virginija. Ji, vargšelė, tokia miela ir religinga, be galo juo susižavėjo. Jis turėjo nepaaiškinamą ir baisią galią pavergti moteris. Mačiau, kas atsitiks, ir buvau bejėgė užkirsti tam kelią. Jis nė nemanė jos vesti. O metas, kai ji būtų galutinai pasiryžusi paaukoti jam visą save, vis artėjo.

Tuomet netikėtai supratau, ką turėčiau daryti. Jis buvo mano sūnus. Aš suteikiau jam gyvybę. Buvau už jį atsakinga. Polis nužudė vienos moters kūną, o dabar kėsinasi pražudyti kitos sielą! Nuėjau į pono Vilsono kambarį ir paėmiau jo tabletes. Kartą jis juokais buvo prasitaręs, kad buteliuko užtektų žmogui nunuodyti. Sūnaus kambaryje ant stalo, įprastoje vietoje, be vargo radau padėtą saldainių dėžutę. Tiesa, ji buvo pilna, nes iš pradžių nepastebėjau greta buvusios jau pradėtos. Pasirodė, kad šioje tebuvo likęs vienas saldainis. Taigi buvo labai paprasta. Mat mūsų namuose niekas, išskyrus mano sūnų ir Virginiją, nevalgė saldainių. Kadangi ji turėjo praleisti visą naktį mano kambaryje, viskas klostėsi taip, kaip buvau sumaniusi...

Ji nutilo, užmerkė akis, o netrukus jau vėl žvelgė tiesiai į mane.

– Pone Puaro, esu jūsų rankose. Man ne kažin kiek beliko gyventi. Už tai, ką padariau, teks atsakyti prieš Dievą. Ar manote, kad turiu būti nubausta dar ir žemėje?

Mane tebekankino abejonės.

– O tas tuščias vaistų buteliukas? – paklausiau vilkindamas laiką. – Kaip jis atsidūrė pas poną de Sen Alarą?

– Kai jis atėjo su manimi atsisveikinti, paslapčiomis įkišau buteliuką į jo kišenę, nes nesugalvojau, kaip kitaip juo atsikraty-

ti. Esu tokia paliegusi, kad beveik nepajėgiu išeiti iš namų be kitų aplinkinių pagalbos. O tuščias buteliukas, surastas mano kambaryje, galėjo tapti rimtu įkalčiu. Suprantate, pone, – ji pakilo nuo fotelio, – tikrai nenorėjau, kad įtartumėt poną de Sen Alarą. Net mintyse to neturėjau. Maniau, kad jo kamerdineris, radęs tuščią buteliuką, išmes nieko niekam nesakęs.

– Suprantu, ponia, – linktelėjau.

– Ir ką nusprendėte?

Aš pakilau.

– Ponia, – pasakiau, – turiu garbės palinkėti jums geros dienos. Aš savo iniciatyva ėmiausi tyrimo ir... suklydau! Dabar viskas baigta.

Akimirką patylėjusi, ji vėl negarsiai prabilo:

– Panelė Virginija išėjo naujokystę vienuolyne ir tapo tikra vienuole. Tokia štai, garbusis sekly, istorija. Turiu pridurti, kad mano vaidmuo šioje istorijoje ne per geriausias.

– Kažin, – paprieštaravau. – Kas jums beliko daryti, taip susiklosčius aplinkybėms?..

– *Ah, sacré, mon ami**! – sušuko staiga įsikarščiavęs Puaro. – Ar suprantate, kaip viskas buvo? Pasirodžiau tikrų tikriausias kvailys! Kur buvo mano galva! O juk visą laiką svarbiausią įkaltį turėjau savo rankose.

– Kokį įkaltį?

– Argi nesuprantate? Saldainių dėžutę! Nė vienas gerai matantis žmogus nebūtų galėjęs padaryti tokios klaidos! Juk apie tai, kad ponia Derular kenčia nuo kataraktos, sužinojau dar su vaistininku aiškindamasis apie atropino lašus. Taigi ji vienintelė iš visų namiškių galėjo nepastebėjusi supainioti dėžučių dangtelius. Būtent saldainių dėžutė užvedė mane ant

* Prakeikimas, mano drauge! *(pranc.)*. – *vert. past.*

kelio, bet iki pačios paskutinės minutės nesugebėjau įvertinti jos tikrosios reikšmės. – Be to, – tęsė Puaro, – ir psichologas pasirodžiau prastas. Jeigu nusikaltimą būtų įvykdęs ponas de Sen Alaras, jis nieku gyvu nebūtų pasilikęs įkalčio. Tai, kad radau tuščią buteliuką, atvirkščiai, tik patvirtino šio pono nekaltumą. Juk ir panelė Virginija užsiminė apie jo išsiblaškymą. Visa tai yra nedovanotinos klaidos, apie kurias galiu papasakoti tik jums. Šitaip apsikvailinti! Sena bejėgė moteris taip paprastai ir apdairiai įvykdė žmogžudystę, kad aš, Erkiulis Puaro, buvau visiškai apmulkintas. *Sapristi**! Nesinori nė prisiminti! Užmirškime. Ne, palaukit. Jei jums kada nors pasirodys, kad pradedu pernelyg puikuotis, nors tai ir nepanašu į mane...

Klausiausi jo vos galėdamas nuslėpti šypseną.

– *Eh bien*, mano drauge, tik ištarkite „saldainių dėžutė“. Ar sutinkate?

– Sutarta!

– Pagaliau, – mąsliai tęsė Puaro, – tai irgi buvo patirtis! Aš – šiuo metu nepralenkiamas Europos seklys – galiu sau tai leisti.

– Saldainių dėžutė, – murmtelėjau pusbalsiu.

– *Pardon, mon ami***?

Žvelgiau į Puaro veidą, kuriame atsispindėjo kuo nekalčiausia nuostaba, ir mano širdis prisipildė atlaidumo. Taip, man dažnai nuo jo kliūdavo, bet aš, nors ir nesu nepralenkiamas Europos seklys, taip pat galiu būti kilniaširdis.

– Ak, niekai, – paskubėjau atsakyti patogiau įsitaisydamas. Ir, prisidegęs dar vieną pypkę, tylomis šyptelėjau pats sau.

---

* Po velnių! *(pranc.), – vert. past.*

** Čia: dovanokit, ką jūs pasakėte? *(pranc.), – vert. past.*

Povandeninio laivo brėžiniai

Pasiuntinys atnešė raštelį. Kai Puaro jį perskaitė, akys sublizgėjo iš susijaudinimo ir susidomėjimo. Pasakęs keletą žodžių pasiuntiniui, jis atsigręžė į mane ir tarė:

– Greičiau kraukitės lagaminą, mano drauge. Važiuojam į Šarplsą.

Pradėjau pasakojimą, paminėdamas garsią šalies vietovę Šarplsą. Pasirodo, ši vieta priklauso lordui Alovėjui. Žinomas ministrų kabineto narys Alovėjus buvo naujai sudarytos Gynybos ministerijos vadovas. Kaip seras Ralfas Kertisas, didelės inžinerinės firmos bosas, šis lordas išgarsėjo Anglijos parlamento Žemuosiuose rūmuose. Dabar apie jį daug kalbama kaip apie *ateities* žmogų, ir jei gandai apie dabartinio ministro pirmininko Deivido Makadamo blogą sveikatą pasitvirtintų, labai tikėtina, jog lordas būtų pakviestas užimti jo postą.

Apačioje mūsų jau laukė *Rolls-Royce* automobilis. Kai automobilis panėrė į tamsą, apibėriau Puaro klausimais.

– Kam, po paraliais, galėjo prireikti mūsų taip vėlai? – nenustygau. – Jau po vienuoliktos!

Puaro papurtė galvą.

– Be abejonės, atsitiko kažkas labai svarbaus.

– Prisimenu prieš keletą metų įvykusį gana bjaurų skandalą, susijusį su Ralfu Kertisu, dėl kažkokios apgaulės su akcijomis. Galiausiai jis buvo išteisintas. Gal vėl kas nors panašaus įvyko?

– Dėl to vargu ar jam būtų reikėję pasiųsti manęs paimti vidury nakties, mano drauge.

Buvau priverstas sutikti. Likusią kelionės dalį praleidome tylėdami. Kai tik išvažiavome iš Londono, galinga mašina padidino greitį, ir po valandos mes jau buvome Šarplse.

Vyriausiasis liokajus iškart nuvedė mus į mažą kabinetą. Čia laukė lordas Alovėjus – aukštas, kuklios išvaizdos žmogus, tiesiog spinduliuojantis energija ir gyvybingumu. Jis atsistojo pasisveikinti su mumis.

– Mesjė Puaro, malonu jus matyti. Jau antrą kartą vyriausybė prašo jūsų paslaugų. Aš labai gerai prisimenu, ką padarėte dėl mūsų per karą, kai ypač keistomis aplinkybėmis buvo pagrobtas ministras pirmininkas. Jūsų profesionalumas ir, leiskite pridurti, diskretiškumas išgelbėjo mus.

Puaro akys trumpam blykstelėjo.

– Milorde, ar galiu manyti, kad tai dar vienas atvejis, reikalaujantis diskretiškumo?

– Ypač diskretiškas. Seras Haris ir aš... O, leiskite pristatyti: admirolas Haris Verdeilas, mūsų pirmasis jūrų lordas, mesjė Puaro ir kapitonas...

– Hastingsas, – prisistačiau.

– Daug apie jus girdėjau, mesjė Puaro, – tarė seras Haris, paspausdamas ranką. – Atsitiko labai keistas dalykas, ir jeigu galėtumėt tai išaiškinti, būtume labai jums dėkingi.

Pirmasis jūrų lordas man iškart patiko. Šiurkštokas, bet, matyt, doras senosios kartos jūreivis.

Puaro klausiamai žiūrėjo į juos abu. Lordas Alovėjus pradėjo pasakoti.

– Žinoma, jūs suprantate, kad visa tai yra konfidencialu, mesjė Puaro? Mes patyrėme didelių nuostolių. Pavogti naujo Z tipo povandeninio laivo brėžiniai.

– Kada tai atsitiko?

– Šįvakar, mažiau nei prieš tris valandas. Jūs turbūt suprantate, mesjė Puaro, nelaimės mastą. Svarbiausia, kad brėžinių dingimo faktas neiškiltų viešumon. Aš kiek įmanoma aiškiau pateiksiu jums faktus. Šį savaitgalį mano namuose svečiavosi admirolas su šeima – žmona ir sūnumi, bei ponia Konrad, ledi, gerai žinoma Londono visuomenėje. Damos nuėjo miegoti gana anksti – apie dešimtą valandą. Kaip žinome, anksti atsigulė ir ponas Leonardas Verdeilas. Seras Haris buvo čia, apačioje. Mes norėjome aptarti šio naujo povandeninio laivo tipo konstrukciją. Aš paprašiau pono Ficrojaus, savo sekretoriaus, iš seifo, stovinčio šiame kampe, išimti brėžinius bei jų dokumentus ir paruošti man. Kol sekretorius buvo tuo užsiėmęs, mes su admirolu rūkydami cigarus vaikštinėjom po terasą ir mėgavomės šiltu birželio oru. Kai baigėme rūkyti ir šnekėtis, nusprendėme tvarkyti reikalus. Vos tik pasukome už terasos kampo, lyg ir pamačiau kažkokį šešėlį. Jis tarsi išslydo pro terasos duris, štai čia, kirto terasą ir dingo. Tačiau į tai nekreipiau per daug dėmesio. Žinojau, kad Ficrojus buvo šiame kambaryje, ir man net į galvą nešovė mintis, jog kas nors galėtų būti ne taip. Žinoma, dabar aš kaltinu save. Mes grįžome terasa ir į kambarį įėjome pro šias stiklo duris. Būtent tada iš vestibiulio įėjo mano sekretorius.

– „Ar paėmėte viską, ko mums gali prisireikti, Ficrojau?“ – paklausiau. – „Manau, kad taip, lorde Alovėjau. Visi popieriai ant jūsų stalo“, – atsakė šis ir palinkėjo mums abiem labos nakties. „Palaukit truputėlį, – ištariau eidamas prie stalo. – Galbūt prireiks to, ko jums nepaminėjau.“ Aš greitai apžvelgiau ant stalo gulinčius popierius. „Pamiršote patį svarbiausią dalyką, Ficrojau, – pasakiau. – Povandeninio laivo brėžinius!“ – „Brėžiniai yra pačiame viršuje, lorde Alovėjau.“ – „O ne, jų nėra“, – papriekaištavau versdamas popierius. „Bet aš padėjau juos ten prieš kelias minutes!“ – „Na, dabar jų čia nėra“, – pasakiau.

Tarsi išmuštas iš vėžių Ficrojus žengtelėjo į priekį. Faktas atrodė neįtikėtinas. Pervertėme visus ant stalo padėtus popierius, apieškojome seifą, bet galiausiai padarėme išvadą, kad dokumentai prapuolė. Ir dingo jie per labai trumpą laiką – per tas dvi minutes, kol Ficrojaus nebuvo kambaryje.

– Kodėl gi jis buvo išėjęs iš kambario? – tuoj pat susidomėjo Puaro.

– Būtent šito aš jo ir paklausiau! – sušuko seras Haris.

– Pasirodo, – tęsė lordas Alovėjus, – kaip tik tuo metu, kai sekretorius baigė tvarkyti mano dokumentus, jį išgąsdino moters riksmas. Išbėgęs į vestibiulį, ant laiptų jis pamatė ponios Konrad tarnaitę prancūzę. Išbalusi ir susijaudinusi mergina pasakė, jog ką tik matė vaiduoklį – aukštą, baltą, tyliai slenkančią figūrą. Ficrojus nusijuokė iš jos būgštavimų ir kiek galėdamas mandagiau pasakė jai, kad nebūtų kvaila. Paskui jis grįžo į kambarį. Kaip tik tada pro terasos duris įėjome mes.

– Viskas atrodo labai aišku, – susimąstęs pratarė Puaro. – Kyla vienintelis klausimas – ar tarnaitė buvo bendrinin-

kė? Ar ji šaukė, kaip buvo susitarusi su savo sąjungininku, besislepiančiu lauke, ar jis tiesiog tykojo čia, laukdamas patogios progos išlįsti. Tai, ką jūs matėte, turbūt buvo vyras, ne moteris?

– Negaliu pasakyti, mesjė Puaro. Tai buvo tik šešėlis.

Admirolas taip prunkštelėjo, kad negalėjom neatkreipti į tai dėmesio.

– Turbūt ponas admirolas nori kažką pasakyti, – ramiai, šiek tiek šypsodamasis ištarė Puaro. – Jūs matėte tą šešėlį, sere Hari?

– Ne, nemačiau, – atsakė šis. – Nematė ir Alovėjus. Tikriausiai medžio šaka susvyravo, ar kas nors panašaus. Kai suprato esąs apvogtas, priėjo išvadą, kad matė kažką einantį terasa. Lordą apgavo vaizduotė, štai ir viskas.

– Paprastai apie mane negalvojama kaip apie lakios fantazijos žmogų, – maloniai paprieštaravo lordas Alovėjus.

– Nesąmonė, visi fantazuojame. Visi galime prisiversti patikėti, kad išvydome daugiau, negu matėme iš tikrųjų. Visą gyvenimą praleidau jūroje. Seno jūrininko patirčiai negali prilygti nė vieno sausumoje gyvenančio žmogaus patirtis. Juk ir aš žiūrėjau į terasą, tad turėjau matyti tą patį, ką ir jūs – jeigu ten iš viso buvo ką matyti.

Pastaba gerokai suerzino Puaro. Jis pakilo ir greitai nužingsniavo prie stiklo durų.

– Jums leidus, – pasakė jis, – turime tai išsiaiškinti, jei įmanoma.

Erkiulis išėjo į terasą, o mes nusekėm jam iš paskos. Jis išsitraukė iš kišenės žibintuvėlį ir apšvietė žolių, augančių terasos pakraščiuose, viršūnėles.

– Kur jis perėjo terasą, milorde? – pasidomėjo Puaro.

– Kažkur priešais stiklo duris.

Seklys perėjo visą terasą ir grįžo atgal pašviesdamas žibintuvėliu, ir tai truko kelias minutes. Paskui jį išjungė ir atsitiesė.

– Seras Haris teisus, o jūs, milorde, klystate, – tyliai pasakė jis. – Šįvakar smarkiai lijo. Jei kas nors palietė šią žolę, negalėjo nepalikti pėdsakų. Tačiau čia nėra jokių žymių.

Jo akys nužvelgė ir vieno, ir kito vyro veidą. Lordas Alovėjus atrodė suglumęs, jis negalėjo patikėti tuo, ką išgirdo, tačiau admirolas buvo patenkintas.

– Žinojau, jog negalėjau suklysti. Pasitikėkite mano akimis visada.

Jis tikrai atrodė kaip senas sąžiningas jūrų vilkas. Negalėjau susilaikyti nenusišypsojęs.

– Taigi galime įtarti tik žmones, buvusius name, – ramiai kalbėjo Puaro. – Grįžkime į vidų. Milorde, ar galėjo kas nors įeiti į kabinetą iš vestibiulio, kol ponas Ficrojus ant laiptų šnekėjosi su tarnaite?

Lordas Alovėjus papurtė galvą.

– Tai visiškai neįmanoma. Jam būtų reikėję praeiti pro jį.

– O ponas Ficrojus? Ar esate tikras dėl jo?

Lordo Alovėjaus veidą išmušė raudonis.

– Visiškai, mesjė Puaro. Galiu laiduoti už savo sekretorių. Neįmanoma, kad jis būtų kaip nors su tuo susijęs.

– Viskas atrodo neįmanoma, – kiek pamokomu balsu pratarė Puaro. – Gal brėžiniams išaugo mažyčiai sparniukai, ir jie išskrido – *comme ça*! – seklys papūtė lūpas kaip juokdarys cherubinas.

– Neįmanoma, – nekantriai atkirto lordas Alovėjus. – Prašyčiau, mesjė Puaro, net nemėginti įtarinėti Ficrojaus. Supraskite vieną dalyką: jeigu jis būtų norėjęs gauti brėžinius,

ar nebūtų buvę lengviau juos tiesiog nukopijuoti. Kam vogti juos ir patekti į tokią bėdą?

– Milorde, – pritarė Puaro, – jūs ką tik padarėte *bien juste** pastabą. Taigi mąstote nuosekliai ir metodiškai. *L'Angleterre*** gali didžiuotis jumis.

Lordą Alovėjų, regis, sutrikdė šis staiga išsprūdęs pagyrimas. Puaro samprotavo toliau:

– Kambarys, kuriame sėdėjote visą šį vakarą...

– Svetainė? Taip?

– Jos durys yra taip pat į terasos pusę, nes prisimenu, kad minėjote, jog įėjote pro jas. Ar negalėjo kuris nors iš svečių išeiti pro svetainės duris ir prasmukti pro šitas, kol pono Ficrojaus nebuvo kambaryje, ir sugrįžti tuo pačiu keliu?

– Bet mes būtume jį matę, – paprieštaravo admirolas.

– Ne, jeigu būtumėt ėję atsukę nugaras į kitą pusę.

– Ficrojaus nebuvo kambaryje tik kelias minutes – tiek laiko mums reikėjo nueiti iki terasos galo ir atgal.

– Nesvarbu, tokia galimybė yra. Beje, kol kas vienintelė.

– Bet svetainėje juk nieko nebuvo, kai mes išėjome, – tęsė admirolas.

– Jis galėjo ateiti čia vėliau.

– Jūs manote, – lėtai svarstė Alovėjus, – jog, kai Ficrojus išgirdo šaukiančią tarnaitę ir išėjo, kažkas jau buvo pasislėpęs svetainėje? Ir kad tas žmogus lakstė čionai ir tenai pro duris, ir paliko svetainę, kai Ficrojus grįžo į šį kambarį?

– Vėl logiškai mąstote, – linktelėjo Puaro.

– Jūs puikiai aiškinate įvykį.

– Gal kas nors iš tarnų?

---

* Labai teisingą *(pranc.), – vert. past.*

** Anglija *(pranc.), – vert. past.*

– Arba svečias. Šaukė ponios Konrad tarnaitė. Ką galite pasakyti apie ponią Konrad?

Lordas Alovėjus kurį laiką pagalvojo.

– Sakiau jums, kad ji yra gerai visuomenėje žinoma dama. Iš dalies tai tiesa – ji pati dažnai rengia pokylius ir eina kviečiama į kitus. Tačiau iš tiesų nežinome, nei iš kur ji kilusi, nei kokia jos praeitis. Ji dažnai lankosi pas diplomatus, užsienio reikalų ministerijoje. Tuo yra susidomėjusios ir slaptosios tarnybos.

– Suprantu, – pasakė Puaro. – Ir ji šį savaitgalį buvo pakviesta čia?

– Na taip. Ar dėl to turėtume pasiaiškinti? Norėjome stebėti ją iš arčiau.

– *Parfaitement*! Galbūt ji apsukriai tuo pasinaudojo.

Lordas Alovėjus atrodė sumišęs. Puaro tęsė toliau:

– Sakykite, milorde, ar ji buvo informuota apie tai, ką judu su admirolu ruošiatės aptarti?

– Taip, – atsakė Alovėjus, – mat seras Haris pasakė: „O dabar apie povandeninį laivą! Prie darbo!“ Ar kažkaip panašiai. Visi išėjo iš kambario, bet ji grįžo pasiimti knygos.

– Suprantu, – garsiai mąstė Puaro. – Jau labai vėlu. Bet tai skubus reikalas. Norėčiau tuojau pat apklausti šio vakaro pasisėdėjimo dalyvius, jei tai įmanoma.

– Žinoma, tai galima surengti, – pritarė lordas Alovėjus. – Tačiau yra vienas keblumas – mes nenorėtume, jog apie tai sužinotų daugiau žmonių, negu reikia. Tada apklausa būtų pateisinama. Žinoma, ledi Džiuljeta Verdeil ir jaunasis Leonardas čia niekuo dėti, tačiau ponia Konrad, jeigu ji nekalta, – visai kas kita. Gal jūs galėtumėt pasakyti tik faktą, jog dingo svarbus dokumentas, tačiau nenurodyti koks ir nepaaiškinti dingimo aplinkybių?

– Kaip tik taip ir ketinau padaryti, – Puaro meiliai šypsojosi. – Iš tikrųjų aš pagalvojau apie visas čia esančias moteris. Tikiuosi, ponas admirolas atleis man, tačiau net ir geriausios žmonos...

– Tai joks įžeidimas, – atsakė seras Haris, – dievaži, visos moterys skleidžia gandus! Norėčiau, kad Džiuljeta mažiau kalbėtų ir mažiau žaistų bridžą. Tačiau moterys šiais laikais visada yra nelaimingos – šoktų jos ar loštų. Aš pažadinsiu Džiuljetą ir Leonardą. Ar galiu, Alovėjau?

– Ačiū. O aš pakviesiu ponios Konrad tarnaitę. Mesjė Puaro norės ją pamatyti. O ji gali pažadinti savo šeimininkę. Pasirūpinsiu tuo dabar. Taip pat pasirūpinsiu, kad būtų pakviestas Ficrojus.

Ponas Ficrojus buvo liesas, išbalusiu ir šaltu veidu jaunuolis su pensnė. Jis patvirtino žodis į žodį tai, ką mums papasakojo lordas Alovėjus.

– Ką jūs apie tai galvojate, pone Ficrojau?

Sekretorius gūžtelėjo pečiais.

– Be abejo, kažkas žinojo apie dokumentus ir laukė tinkamos progos, pasislėpęs lauke. Tas žmogus galėjo viską matyti pro stiklo duris ir įslinkti vidun, kai tik aš išėjau iš kambario. Apgailestauju, kad lordas Alovėjus nepuolė vytis, kai pamatė jaunuolį išeinantį.

Puaro nepataisė jo, tačiau tuoj pat paklausė:

– Ar tikite tarnaitės prancūzės žodžiais, kad ji mačiusi vaiduoklį?

– Vargu, mesjė Puaro!

– Turiu omenyje, kad ji tikrai taip pagalvojo?

– Na, dėl to tai aš nieko negaliu pasakyti. Ji iš tikrųjų atrodė gerokai susijaudinusi, net rankas susiėmusi už galvos.

– Ak! – sušuko Puaro.

Erkiulis tapo panašus į žmogų, netikėtai kažką atradusį.

– Iš tikrųjų? Ir ji, be abejo, graži mergina? – tęsė Puaro.

– Neatkreipiau į tai daug dėmesio, – pono Ficrojaus balsas buvo prislopintas.

– Jūs turbūt nematėte jos šeimininkės?

– Iš tikrųjų mačiau. Ji buvo laiptų viršuje, galerijoje, ir šaukė savo tarnaitę: „Leonika!" Tada ji mane ir pamatė. Žinoma, ji tuoj pat pasišalino.

– Į viršų, – tarė Puaro suraukdamas antakius.

– Suprantama, visa tai man yra labai nemalonu. Tiksliau, būtų nemalonu, jei lordas Alovėjus nebūtų atsitiktinai tuo metu pamatęs išeinančio vyro. Šaip ar taip, būčiau patenkintas, jeigu pageidautumėte apieškoti mane ir mano kambarį, – pasakė Ficrojus.

– Jūs tikrai būtumėt patenkintas?

– Žinoma, taip.

Negirdėjau Puaro atsakymo, nes tuo metu pasirodė lordas Alovėjus ir pranešė mums, kad abi damos ir ponas Leonardas Verdeilas laukia svetainėje.

Moterys vilkėjo chalatais. Ponia Konrad buvo apie trisdešimt penkerių metų amžiaus graži šviesiaplaukė moteris. Buvo matyti, kad ji linkusi *embonpoint**. Ledi Džiuljetai Verdeil galėjai duoti apie keturiasdešimt. Ji buvo tamsaus gymio, aukšta ir nepaprastai liekna, rankos ir kojos buvo labai gražios, ji nenustygo vietoje demonstruodama nepriklausomybę. Jos sūnus – tikra priešingybė šiurkštokam, tvirtai sudėtam tėvui – atrodė gana moteriškai.

Kaip ir buvome sutarę, Puaro pradėjo biurokratinę procedūrą ir paaiškino norįs sužinoti, ar čia susirinkusieji šįva-

---

* Pilnėti *(pranc.), – vert. past.*

kar ką nors girdėję arba matę, kas bent kiek galėtų pagelbėti narpliojant šį įvykį.

Pirmiausia Erkiulis atsigręžė į ponią Konrad ir paklausė, ar ji galėtų būti tokia maloni ir tiksliai informuoti, ką veikė.

– Aš užlipau į viršų ir paskambinau tarnaitei. Kadangi ji neatėjo, išėjau ir pasikviečiau ją. Girdėjau ją kalbančią ant laiptų. Kai ji sušukavo man plaukus, leidau jai išeiti. Beje, tarnaitė buvo neįprastai susinervinusi. Aš dar valandėlę paskaičiau, paskui nuėjau miegoti.

– O jūs, ledi Džiuljeta?

– Aš užlipau į viršų ir tuoj pat atsiguliau – buvau labai pavargusi.

– O kaip dėl jūsų knygos, brangioji? – saldžiai šypsodamasi paklausė ponia Konrad.

– Mano knygos? – paraudo Džiuljeta.

– Na taip. Kai išsiunčiau Leoniką, jūs lipote laiptais. Minėjote, kad buvote apačioje, svetainėje, pasiimti knygos.

– O taip, aš buvau nulipusi į apačią. Aš... aš... buvau pamiršusi.

Ledi Džiuljeta nervingai sunėrė rankas.

– Ar jūs girdėjote, kaip šaukė ponios Konrad tarnaitė, miledi?

– Ne. Ne, aš negirdėjau.

– Kaip keista, juk tuo metu turėjote būti svetainėje.

– Aš nieko negirdėjau, – pasakė ledi Džiuljeta tvirtesniu balsu.

Puaro atsisuko į jaunąjį Leonardą.

– Pone?

– Aš nieko neveikiau. Užlipau į viršų ir nuėjau miegoti.

Puaro palietė savo smakrą.

– Deja, bijau, kad ši apklausa man nė kiek nepadėjo. Ponai ir ponios, apgailestauju, labai apgailestauju, jog trumpam turėjau sutrikdyti jūsų miegą. Prašau jūsų priimti mano atsiprašymus.

Gestikuliuodamas ir atsiprašinėdamas Puaro išlydėjo juos iš svetainės, tada pasisuko į tarnaitę prancūzę – gražią, įžūliai atrodančią merginą. Lordas Alovėjus ir ponas Verdeilas buvo išėję su damomis.

– Na, madmuazele, – kreipėsi jis pagyvėjusiu balsu, – leiskite sužinoti teisybę. Tik nepasakokit man pasakų. Kodėl jūs šaukėte ant laiptų?

– Ak, mesjė, aš pamačiau aukštą figūrą, visą baltą...

Puaro sustabdė ją įspėjamai pamojuodamas pirštu.

– Argi neprašiau nepasakoti man pasakų? Leiskite atspėti. Jis pabučiavo jus, ar ne? Ponas Leonardas Verdeilas, turiu galvoje?

– *Eh bien,* mesjė, bet pagaliau kas čia blogo?

– Tokiomis aplinkybėmis tai visiškai normalu, – labai mandagiai atsakė Puaro. – Bet papasakokite, kas atsitiko?

– Jis tyliai priėjo iš užpakalio ir sugriebė mane. Aš išsigandusi sušukau. Jei būčiau žinojusi, būčiau nešaukusi, bet jis prislinko prie manęs kaip katė. Tada pasirodė ponas *le secrêtaire**, o ponas Leonardas užlėkė laiptais į viršų. Ką aš galėjau pasakyti? Ypač *a jeune homme comme ça – tellement comme il faut***? *Ma foi*, aš sugalvojau vaiduoklį...

– Ir viskas paaiškinta! – linksmai sušuko Puaro. – Tada jūs užlipote į madam, jūsų šeimininkės, kambarį. Beje, kur yra jos kambarys?

– Jis pačiame gale. Į tą pusę.

---

* Sekretorius *(pranc.)*, *– vert. past.*

** Tokiam nepriekaištingam jaunuoliui *(pranc.)*, *– vert. past.*

– Tiesiai virš kabineto. *Bien, mademoiselle*, nebetrukdysiu jūsų. Ir *la prochaine fois**, nešaukite.

Išleidęs ją, Puaro šypsodamasis grįžo prie manęs.

– Įdomus atsitikimas, ar ne, Hastingsai? Man gimė keletas minčių. *Et vous***?

– Ką ponas Leonardas darė ant laiptų? Man tas jaunuolis nepatinka, Puaro. Turiu pasakyti, kad jis elgėsi kaip jaunas padauža.

– Sutinku su jumis, *mon ami*.

– Sekretorius Ficrojus, atrodo, yra sąžiningas jaunuolis.

– O lordas Alovėjus, žinoma, jį atkakliai palaiko.

– Ir dar jo elgesys yra kažkoks toks...

– Pernelyg geras, kad tai būtų tiesa? Aš taip pat tai pajutau. Bet ponia Konrad visai nėra gera.

– Ir jos kambarys yra virš kabineto, – garsiai mąsčiau neatitraukdamas akių nuo Puaro.

Šis šyptelėjo ir neigiamai papurtė galvą.

– Ne, *mon ami*, negaliu prisiversti iš tikrųjų patikėti, kad ši nepriekaištinga ledi galėtų repečkotis kaminu žemyn arba nusileisti per balkoną.

Jam bekalbant, atsidarė durys, ir, didelei mano nuostabai, tikrąja to žodžio prasme įplasnojo ledi Džiuljeta Verdeil.

– Mesjė Puaro, – ištarė ji, šiek tiek sulaikiusi kvapą, – ar galiu pasikalbėti su jumis akis į akį?

– Miledi, kapitonas Hastingsas yra kaip antrasis aš. Galite kalbėti, nekreipdama į jį jokio dėmesio, lyg jo čia visai nebūtų. Prašau sėstis.

Ji atsisėdo ir toliau įdėmiai žiūrėjo į Puaro.

---

* Kitą kartą *(pranc.)*, – *vert. past.*

** O jums? *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Tai, ką turiu pasakyti, yra gana sudėtinga. Jūs tiriate šį nusikaltimą. Jei dokumentai būtų grąžinti, ar tyrimas būtų nutrauktas? Turiu omenyje, ar tai gali būti padaryta neužduodant klausimų?

Puaro įdėmiai žiūrėjo į ją.

– Jei teisingai jus suprantu, madam, jie bus atiduoti į mano rankas, tiesa? Ir aš turėsiu grąžinti juos lordui Alovėjui su sąlyga, kad jis neklausinės, iš kur juos gavau?

Ji linktelėjo galva.

– Kaip tik tai ir norėjau pasakyti. Tačiau turiu būti tikra, jog nebus jokio viešumo.

– Nemanau, kad lordas Alovėjus labai trokštų viešumo, – niūriai atkirto Puaro.

– Tuomet jūs sutinkate?! – energingai sušuko ji.

– Luktelėkit, miledi. Tai priklauso nuo to, kaip greitai jūs galite atiduoti dokumentus į mano rankas.

– Beveik tuoj pat.

Erkiulis žvilgtelėjo į laikrodį.

– O tiksliau?

– Sakykim, po dešimties minučių, – sušnabždėjo ji.

– Sutinku, miledi.

Ji išskubėjo iš kambario. Aš švilptelėjau.

– Ar galėtumėt padaryti išvadas, Hastingsai?

– Tai susiję su bridžu, – trumpai atsakiau aš.

– O, jūs netgi prisimenate neatsargius admirolo žodžius! Kokia atmintis! Sveikinu jus, Hastingsai.

Daugiau nebespėjome nieko šnektelėti – įėjo lordas Alovėjus ir klausiamai pažiūrėjo į Puaro.

– Ar turite kokių tolesnių planų, mesjė Puaro? Apgailestauju, kad mūsų atsakymai į klausimus jus nuvylė.

– Visai ne, milorde. Jie pakankamai pagelbėjo. Man nėra

būtinybės daugiau čia pasilikti. Jums leidus, grįšiu į Londoną.

Lordas Alovėjus atrodė priblokštas.

– Bet... bet... ką jūs išsiaiškinote? Jūs žinote, kas paėmė brėžinius?

– Taip, milorde, žinau. Sakykit, jeigu dokumentai jums bus grąžinti anonimiškai, ar tęsite tyrimą?

Alovėjus nustebęs žiūrėjo į jį.

– Turite galvoje, už tam tikrą pinigų sumą?

– Ne, milorde. Grąžinti besąlygiškai.

– Žinoma, atgauti brėžinius būtų puiku, – lėtai ištarė lordas Alovėjus. Jis atrodė suglumęs ir nieko nesuprantąs.

– Tada norėčiau rimtai patarti tuo ir pasitenkinti. Tik jūs, admirolas ir jūsų sekretorius žino, kokiomis aplinkybėmis dingo dokumentai. Tik jie turi žinoti, kad jie grąžinti. Galite pasikliauti manimi, aš visada jus palaikysiu. Tegu tai būna mano paslaptis. Prašėte padėti sugrąžinti dokumentus – aš tai padariau. Daugiau nieko nežinote, – Puaro ištiesė ranką ir tęsė: – Milorde, džiaugiuosi, kad jus sutikau. Tikiu jumis ir jūsų atsidavimu Anglijai. Valdykite jos likimą stipria, tvirta ranka.

– Mesjė Puaro, prisiekiu jums, jog padarysiu viską, kas įmanoma. Galbūt tai yra klaida, galbūt – dorybė. Bet aš tikiu savimi.

– Taip daro kiekvienas didis žmogus. Aš taip pat! – išdidžiai pareiškė Puaro.

Po kelių sekundžių prie durų privažiavo automobilis. Lordas Alovėjus nuoširdžiai atsisveikino su mumis ant laiptų. Buvo matyti, kad jis labai atgijęs.

– Jis – didis žmogus, Hastingsai, – pakartojo Puaro, kai išvažiavome. – Jis yra protingas, turtingas, eina aukštas pa-

reigas. Jis – stiprus žmogus. Būtent tokio žmogaus Anglijai ir reikia. Žmogaus, kuris sugebėtų valdyti šalį šiais sunkiais rekonstrukcijos laikais.

– Aš visiškai su jumis sutinku, Puaro. Bet kaip ledi Džiuljeta? Ji grąžins dokumentus į rankas lordui Alovėjui? Ką ji pagalvos sužinojusi, jog išvykote nieko nepasakęs?

– Hastingsai, aš jums užduosiu mažytį klausimėlį. Kodėl ji neatidavė man dokumentų tada, kai su manimi kalbėjo?

– Nes neturėjo jų su savimi.

– Puiku. Kiek laiko būtų užtrukę, kol ji būtų atnešusi juos iš savo kambario? Arba iš bet kokios slėptuvės name? Neatsakykit. Aš jums tai pasakysiu. Gal kokias dvi su puse minutės! Tačiau ji paprašė dešimties minučių. Kodėl? Aišku, jai reikėjo gauti dokumentus iš kažkokio kito asmens ir paaiškinti tam asmeniui priežastį ar jį įtikinti, kad juos atiduotų. Na, o kas tas asmuo galėtų būti? Žinoma, kad ne ponia Konrad, bet, sakykime, ledi Džiuljetos šeimos narys – vyras arba sūnus. Kuris iš jų galėtų būti? Leonardas Verdeilas sakė, kad nuėjo miegoti. Mes žinome, kad tai netiesa. Tarkim, jo motina nuėjo į jo kambarį ir rado jį tuščią. Na, sakykim, nulipo žemyn, kupina nepaaiškinamos baimės – jis nėra jos gerasis sūnelis! Ji nerado jo, bet vėliau girdėjo jį neigiant, jog buvo išėjęs iš savo kambario. Ji nusprendė, kad būtent jis pavogė dokumentus. Todėl ir kalbėjosi su manimi!

– Bet, *mon ami*, – tęsė Puaro, – mes žinome kai ką, ko nežino ledi Džiuljeta. Mes žinome, kad jos sūnus negalėjo būti kabinete, nes buvo ant laiptų – mergino gražiąją tarnaitę prancūzę. Nors ji to nežino, Leonardas Verdeilas turi alibi.

– Tai kas tada pavogė dokumentus? Juk iš įtariamųjų sąrašo jau išbraukėm visus – ledi Džiuljetą, jos sūnų, ponią Konrad ir jos tarnaitę.

– Būtent. Pasukit smegeninę, mano drauge. Sprendimas labai aiškus.

Aš sumišęs pakračiau galvą.

– Betgi taip! Jei tik būsit atkaklus! Paklausykit, Ficrojus išėjo iš savo kabineto ir paliko dokumentus ant stalo. Po kelių minučių į kambarį įėjo lordas Alovėjus. Jis priėjo prie stalo, bet dokumentų ten nebuvo. Įmanomi tik du dalykai. Arba Ficrojus nepaliko tų popierių ant stalo, o įsidėjo juos į kišenę – tačiau tai neprotinga, nes, kaip paaiškino Alovėjus, sekretorius galėjo juos bet kada nusikopijuoti. Arba dokumentai vis dar buvo ant stalo, kai lordas Alovėjus priėjo prie jo. Taigi tada jis įsikišo juos į kišenę.

– Vagis – lordas Alovėjus, – apstulbau. – Bet kodėl? Kodėl?

– Argi ne jūs man papasakojot apie skandalą, susijusį su juo praeityje? Jūs pasakėt, kad lordas buvo išteisintas. O jei vis dėlto tai buvo tiesa? Anglijos visuomenė neatleistų jokio skandalo. Jei vagystė iškiltų viešumon ir įkalčiai būtų prieš jį, sudie jo politinei karjerai. Manykim, kad jį šantažavo, o reikalaujama kaina buvo povandeninio laivo brėžiniai.

– Betgi jis išdavikas! – sušukau.

– Oi ne, ne išdavikas. Jis protingas ir sumanus. Tarkime, mano drauge, jis nukopijavo brėžinius – jis juk protingas inžinierius, bet padarė nedidelių pakeitimų kiekvienoje dalyje taip, kad projektas būtų praktiškai neįgyvendinamas. Aš manau, kad suklastotus brėžinius jis atidavė priešų agentui – poniai Konrad, o kad nekiltų įtarimo dėl jų tikrumo, suvaidino, jog brėžiniai pavogti. Todėl jis ir sakė, jog matė vyrą, išbėgantį pro terasos duris. Mano galva, lordas padarė viską, kad nė ant vieno namo gyventojo nekristų įtarimas. Bet jis nesi-

tikėjo, kad admirolas bus toks atkaklus. Taigi kitas jo rūpestis buvo apsaugoti nuo nemalonės savo sekretorių Ficroją.

– Visa tai tik jūsų spėjimai, – paprieštaravau aš.

– Tai psichologija, *mon ami*. Žmogus, kuris būtų atidavęs tikrus brėžinius, nebūtų toks sąžiningas kaip tas, ant kurio krinta tik įtarimas. Ir kodėl jis taip rūpinosi, kad jokių vagystės detalių nesužinotų ponia Konrad? Nes jis padavė netikrus, šiek tiek pakeistus brėžinius jai anksčiau vakare ir nenorėjo, kad ji sužinotų, jog vagystė įvyko vėliau.

– Tikiuosi, jūs teisus, – atsidusau.

– Žinoma, aš teisus. Aš kalbėjau su Alovėjumi, kaip vienas garbingas žmogus kalbasi su kitu garbingu žmogumi. Jis puikiai mane suprato. Pamatysit.

Dėl vieno dalyko esu tikras. Tą dieną, kai lordas Alovėjus tapo ministru pirmininku, atėjo čekis ir nuotrauka su parašu. Ant jos buvo parašyta: *Mano ištikimam draugui Erkiuliui Puaro – Alovėjus.*

Tikiu, kad Z tipo povandeninis laivas yra didžiausias karinio jūrų laivyno pasididžiavimas. Manoma, kad šis laivas padarys revoliuciją karo laivų srityje. Dar girdėjau, jog kažkurios užsienio valstybės specialistai net bandė sukonstruoti kažką panašaus, tačiau rezultatai buvo nekokie. Bet aš vis dar esu tos nuomonės, kad Puaro tik spėliojo. Šiomis dienomis jis tai daro pernelyg dažnai.

Butas ketvirtame aukšte

– Velnias, – pasakė Pat.

Vis labiau niršdama, ji atkakliai rausėsi mažame šilkiniame krepšelyje, kurį vadino vakariniu rankinuku. Du jaunuoliai ir dar viena mergina nekantriai ją stebėjo. Jie visi stovėjo priešais užrakintas Patricijos Garnet buto duris.

– Nieko nebus, – tarė Pat. – Jo čia nėra. Ką mes dabar darysime?

– Koks gyvenimas be rakto? – sumurmėjo Džimis Folkneris.

Tai buvo neaukštas plačiapetis gerų, žydrų akių jaunuolis.

Pat piktai atsisuko į jį:

– Džimi, nejuokauk. Tai rimta.

– Pažiūrėk dar kartą, Pat, – paprašė Donovanas Beilis. – Jis turi ten būti.

Jo tingus, malonus balsas, rodos, tiko prie lieso, tamsaus silueto.

– Jei tu iš viso jį pasiėmei, – tarė kita mergina, Mildreda Houp.

– Žinoma, pasiėmiau, – pasakė Pat. – Man atrodo, kad daviau jį vienam iš judviejų, – pasisukusi į vyrukus, ji metė kaltinamą žvilgsnį. – Aš paprašiau Donovano, kad jį paimtų.

Tačiau atpirkimo ožį buvo ne taip lengva rasti. Donovanas viską griežtai paneigė, o Džimis jį užtarė.

– Aš pats mačiau, kaip tu jį įsidėjai į rankinę, – pareiškė Džimis.

– Na, tada jį išmetė vienas iš jūsų, kai pakėlėte krepšį. Jis porą kartų buvo nukritęs.

– „Porą kartų“, – sušuko Donovanas. – Tu pametei jį mažiausiai tuziną kartų, be to, vis pamiršdavai, kur tik įmanoma.

– Po galais, nesuprantu, kodėl ji nuolatos viską mėto, – tarė Džimis.

– Reikalo esmė – kaip mes pakliūsime vidun? – pasiteiravo Mildreda.

Ji buvo protinga mergina ir visada „ėjo prie reikalo esmės“, tačiau toli gražu nebuvo tokia patraukli kaip impulsyvioji nenuorama Pat.

Visi keturi bukai žvelgė į užrakintas duris.

– Gal durininkas galėtų mums padėti? – pasiūlė Džimis. – Nejaugi jis neturi visrakčio ar ko nors panašaus?

Pat papurtė galvą.

– Yra tik du raktai. Vienas – viduje, pakabintas virtuvėje, o kitas yra – ar turėtų būti – pragaištingoje rankinėje. – Jeigu tik butas būtų pirmame aukšte, – suinkštė ji. – Mes galėtume patekti vidun išlaužę langą... Bet tu juk nenorėtum būti įsilaužėlis, ar ne, Donovanai?

Donovanas mandagiai, bet griežtai atsisakė tapti įsibrovėliu.

– Butas penktame aukšte – tai turėtų būti truputėlį rizikingas žygis, – pasakė Džimis.

– O gaisrininkų kopėčios? – pasidomėjo Donovanas.

– Čia jų nėra.

– Turėtų būti, – pasakė Džimis. – Šešių aukštų pastate turėtų būti avarinės kopėčios.

– Aš irgi taip manau, – sutiko Pat. – Bet tai, kas *turėtų* būti, mums nepadės. Ar aš kada nors įeisiu į savo butą?

– Ar čia nėra tokio daikto?.. – paklausė Donovanas. – Tokio daikto, kuriuo krautuvininkai užkelia kotletus ir Briuselio kopūstus?

– Patarnautojų liftas, – pasakė Pat. – O taip, bet tai tik didžiulis vielinis krepšys. Palaukit – sugalvojau. O kaip anglies liftas?

– Puiki idėja, – sutiko Donovanas.

Tačiau Mildreda taip nemanė:

– Jis bus užsklęstas, – tarė ji.– Turiu galvoje, Pat virtuvėje, iš vidaus.

Bet ši mintis buvo akimirksniu atmesta.

– Tu taip manai? – nesutikdamas paklausė Donovanas.

– Tik ne Pat virtuvėje, – tarė Džimis. – Pat niekuomet nieko nerakina ir neužsklendžia.

– Nemanau, kad jis užsklęstas, – sutiko Pat. – Šįryt aš ištraukiau šiukšlių dėžę, ir esu tikra, kad lifto neužsklendžiau, o paskui net nebuvau prie jo priėjusi.

– Taigi šis atradimas mums labai naudingas, vis dėlto leisiu sau įspėti, jaunoji Pat, kad per savo nerūpestingumą bet kurią naktį gali būti apvogta, – pridūrė Džimis.

Mergina nekreipė dėmesio į šiuos žodžius.

– Eime, – sušuko Pat ir pasileido laiptais. Likusieji sekė jai iš paskos. Pat vedė juos tamsiais užkaboriais, užgriozdintais vežimėliais, kol pasiekė butų aikštelę ir parodė liftą. Jame buvo palikta šiukšlių dėžė, taigi Donovanas ją nukėlė ir at-

sargiai atsistojo ant platformos, į jos vietą. Jis suraukė nosį:

– Truputėlį dvokia, – tarstelėjo jis. – Ką padarysi? Ar aš vienas leidžiuosi į šią avantiūrą, ar kuris nors eis su manim?

– Aš irgi einu, – pasakė Džimis.

Jis įlipo į liftą ir atsistojo prie Donovano.

– Tikiuosi, mus pakels, – pridūrė jis abejodamas.

– Tu juk nesveri daugiau negu tona anglių, – tarė Pat, kuri paprastai sunkiai suvokdavo daikto svorį ar dydį.

– Na, šiaip ar taip, mes tai greitai išsiaiškinsime, – linksmai pasakė Donovanas ir trūktelėjo virvę.

Pasigirdo džerškėjimas, ir vyrukai išnyko iš akių.

– Šis daiktas kelia siaubingą triukšmą, – tarė Džimis, kai jie jau kilo tamsoje. – Ką pamanys kitų butų gyventojai?

– Vaiduokliai arba įsilaužėliai, aš manau, – atsakė Donovanas. – Gana sunkus darbas traukti šią virvę. Vienuolių namų nešikas dirba daug sunkiau, negu aš kada nors įsivaizdavau. Džimi, seni, o tu skaičiuoji aukštus?

– O Dieve! Ne. Pamiršau apie tai.

– Na, nieko tokio, nes aš skaičiuoju. Dabar esame ketvirtame. Kitas kaip tik mūsų.

– Štai turbūt dabar, – suniurnėjo Džimis, – nenustebsiu, jei Pat vis dėlto užsklendė duris.

Tačiau nerimauta be reikalo. Medinės durys atsivėrė vos prisilietus, ir Donovanas su Džimiu pateko į svaiginančią Pat virtuvės tamsybę.

– Mums reikėjo pasiimti žibintą į šį pašėlusį nakties žygį! – sušuko Donovanas. – Jeigu gerai pažįstu Pat, viskas turėtų mėtytis ant grindų. Išdaužysime begalę indų, ieškodami elektros jungiklio. Džimi, nesišlaistyk, kol neuždegsiu šviesos.

Donovanas sėlino labai atsargiai ir tik vienintelį kartą suniurnėjo „Prakeikimas!“, kai bedėsi šonu į virtuvės stalo

kampą. Pagaliau jis priėjo prie jungiklio ir dar kartą tamsoje pasigirdo „Prakeikimas!“

– Kas atsitiko? – paklausė Džimis.

– Šviesa neįsijungia. Manau, kad perdegė lemputė. Palauk truputėlį. Įjungsiu šviesą svetainėje.

Durys į svetainę buvo koridoriuje. Džimis girdėjo, kaip Donovanas išėjo, ir netrukus nauji prislopinti keiksmai pasiekė jo ausis. Pats jis labai atsargiai slinko per virtuvę.

– Kas nutiko?

– Nežinau. Turbūt naktį veikia kažkokie burtai. Visi daiktai, regis, ne savo vietoje. Stalai ir kėdės ten, kur mažiausiai tikiesi juos būsiant. Oi, velnias! Štai dar viena!

Tačiau kaip tik tada Džimis sėkmingai pasiekė elektros jungiklį ir jį paspaudė. Dar po akimirkos jaunuoliai žvelgė vienas į kitą, o jų veiduose atsispindėjo nebylaus siaubo išraiška.

Tai buvo ne Pat svetainė. Jie buvo ne tame bute.

Pirmiausia į akis krito kambarys, kokį dešimt kartų labiau apkrautas negu Pat, taigi nenuostabu, kad Donovanas kaskart beviltiškai sutrikdavo, kai susidurdavo su kėdėmis ir stalais. Viduryje stovėjo apvalus stalas, užtiestas gelumbės staltiese, o langą puošė pakabinta plačialapė gėlė. Tiesą sakant, tai buvo toks kambarys, kurio šeimininkui – vaikinai buvo tuo visiškai tikri – sunkiai pasiaiškintum. Tyliai baisėdamiesi jie pažvelgė į stalą, ant kurio gulėjo nedidelė krūvelė laiškų.

– Ponia Ernestina Grant, – sušnibždėjo Donovanas, paėmęs laišką ir perskaitęs pavardę. – O Dieve! Tu manai, ji išgirdo mus?

– Stebuklas, kad ji neišgirdo tavęs, – pasakė Džimis. – Kai tu šūkavai ir nuolatos trankeisi į baldus. Nagi, dėl Dievo meilės, nešdinamės greičiau iš čia.

Jie paskubomis išjungė šviesą ir pirštų galiukais tuo pačiu keliu nupėdino prie lifto. Džimis atsiduso iš palengvėjimo, kai jie, daugiau nepatyrę jokių nuotykių, ėmė greitai leistis liftu.

– Man patinka, kad ši moteris gerai, kietai miega, – rodydamas jai palankumą pasakė jis. – Tai ponios Ernestinos Grant dorybė.

– Dabar suprantu, – tarė Donovanas, – turiu omenyje, žinau, kodėl mes apsirikome aukštu. Juk buvome laiptų aikštelėje, taigi pradėjome kilti nuo pamatinio aukšto.

Netrukus Donovanas patraukė virvę, ir liftas užsidarė.

– Šį kartą mes esam ten, kur reikia.

– Aš nuoširdžiai tikiuosi, kad taip ir yra, – pasakė Džimis lipdamas į rašalo juodumo tuštumą. – Daugiau tokio šoko mano nervai neišlaikytų.

Tačiau daugiau nervintis neteko. Jie sėkmingai įjungė šviesą Pat virtuvėje, atrakino pagrindines duris ir įleido laukiančias merginas.

– Jūs ilgai sugaišote, – bambėjo Pat. – Mes su Mildreda ištūnojome čia šimtą metų.

– Mes patyrėme nuotykį, – pasakė Donovanas. – Kad kiek, būtume nutempti į policiją kaip pavojingi nusikaltėliai.

Pat patraukė į svetainę, įjungė šviesą ir numetė ant sofos apsiaustą. Gyvai susidomėjusi ji klausėsi Donovano ataskaitos.

– Džiaugiuosi, kad ji jūsų nepagavo, – pareiškė ji savo nuomonę. – Esu tikra, kad tai sena pikčiurna. Šįryt gavau iš jos raštelį – nori su manim pasimatyti ir, matyt, dėl ko nors pasiskųsti, greičiausiai dėl mano pianino. Žmonės, nemėgstantys pianinų virš savo galvų, neturėtų kraustytis gyventi į butus. Donovanai, tu susižeidei ranką. Eik ir nusiplauk ją po čiaupu.

Donovanas stebėdamasis pažvelgė į savo ranką. Jis pakluso ir išėjo iš kambario, bet netrukus šūktelėjo Džimį.

– Ei! – atsiliepė tas, – kas atsitiko? Tikiuosi, nesmarkiai susižeidei, ar ne?

– Aš visiškai nesusižeidžiau.

Donovano balsas skambėjo taip keistai, kad Džimis nustebęs įsistebeilijo į jį. Donovanas ištiesė nuplautą ranką, ir Džimis įsitikino, kad ant jos nėra jokio įbrėžimo ženklo.

– Tai gana keista, – pasakė Džimis raukydamasis. – Ten buvo nemažai kraujo. Iš kur jis atsirado? – ir staiga jis suprato tai, ką jo nuovokesnis draugas suprato jau anksčiau. – Dėl Dievo meilės, – pridūrė jis, – tai turbūt iš to buto, – ir nutilo galvodamas, kokios galimybės gali būti susijusios su šiais žodžiais. – Tu neabejoji, kad tai buvo, hm, kraujas? Ne dažai?

Donovanas papurtė galvą.

– Ten tikrai buvo kraujas, – jis sudrebėjo.

Jie pažvelgė vienas į kitą. Ta pati mintis sukosi abiejų galvose. Džimis pirmas išreiškė ją žodžiais:

– Sakau, – tarė jis nerangiai, – gal mes turėtume, na, nusileisti ir apsidairyti? Pažiūrėti, ar ten viskas gerai, supranti?

– O kaip merginos?

– Mes joms nieko nesakysim. Pat tuoj pat prisijuos prijuostę ir iškeps mums omletą. Mes greit grįšime. Jos net nepastebės, kad mes dingę.

– Na gerai, eime, – pasakė Donovanas. – Manau, reikia išsiaiškinti. Mano galva, ten tikrai neatsitiko nieko blogo.

Tačiau iš balso buvo galima spręsti, kad jis nėra tuo įsitikinęs. Jie nuėjo iki lifto ir nusileido aukštu žemyn. Šįkart jie lengvai rado kelią per virtuvę ir dar kartą įjungė šviesą svetainėje.

– Tai turėtų būti čia, – pasakė Donovanas, – tik čia aš galėjau išsitepti... Virtuvėje prie nieko nesiliečiau.

Jiedu apsidairė ir susiraukė. Viskas buvo taip tvarkinga ir kasdieniška, jokių smurto ar kraujo pėdsakų.

Staiga Džimis, pagriebęs savo bendrininko ranką, galvotrūkčiais metėsi pirmyn.

– Pažvelk!

Donovanas, pamatęs, kur rodo Džimio pirštas, suriko. Iš po sunkių ripso užuolaidų kyšojo pėda – moters pėda, apauta originaliu odiniu bateliu.

Džimis nuėjo prie užuolaidų ir staigiai jas atitraukė. Lango nišoje, ant grindų prie tamsios lipnios balos tįsojo susirietęs moters kūnas. Be jokios abejonės, ji buvo negyva. Džimis bandė ją pakelti, bet Donovanas jį sustabdė.

– Geriau nedaryk to. Neturėtume jos liesti, kol neatvyks policija.

– Policija. O taip, aišku. Koks nemalonus reikalas. Donovanai, kaip tu manai, kas ji? Ponia Ernestina Grant?

– Regis, taip. Kad ir kaip būtų, jeigu šiame bute yra dar kas nors, tai tūno labai tyliai.

– Ką darysime toliau? – paklausė Džimis. – Bėgsime atsivesti policininko ar paskambinsime iš Pat buto?

– Manau, kad geriausia būtų paskambinti. Eime, juk mes galim išeiti ir per pagrindines duris. Negi visą naktį važinėsime aukštyn ir žemyn tuo dvokiančiu liftu?

Džimis sutiko, bet jau eidamas pro duris suabejojo:

– Kaip manai, gal kuriam iš mūsų reikėtų pasilikti čia ir prižiūrėti viską, kol atvyks policija?

– Taip, manau tu teisus. Tu pasilik, o aš nubėgsiu į viršų ir paskambinsiu.

Jis greitai užbėgo laiptais ir paskambino. Duris atidarė įraudusi Pat, gražioji Pat, ryšinti prijuoste. Jos akys išsiplėtė iš nuostabos.

– Tu? Bet, Donovanai, kaip tu? Ar kas nors atsitiko?

Jis suėmė jos delnus.

– Viskas gerai, Pat, tik mes tame bute padarėme gana nemalonų atradimą. Moteris – negyva.

– O! – aiktelėjo ji. – Kaip siaubinga. Jai buvo priepuolis ar kas nors panašaus?

– Ne. Atrodo, na, atrodo, kad ji buvo nužudyta.

– O Donovanai!

– Žinau. Tai gana baisu.

Jis tebelaikė ją už rankų. Ji jų neatitraukė, netgi laikėsi įsitvėrusi. Brangioji Pat – kaip jis myli ją. Ar jis jai rūpi kiek nors? Kai kada jam atrodydavo, kad taip, nors kartais jis sunerimdavo, kad Džimis Folkneris... tačiau prisiminęs Džimį, kantriai laukiantį apačioje, Donovanas pasijuto kaltas.

– Pat, mieloji, mes turime paskambinti policijai.

– Mesjė teisus, – pasakė balsas už jo. – O tuo tarpu, kol jie atvyks, galbūt aš galėsiu kuo nors padėti.

Pat ir Donovanas, stovėję buto tarpduryje, įsispoksojo į laiptinę. Ant laiptų, truputėlį aukščiau jų, stovėjo žmogus. Jis nulipo žemyn, iki jų regėjimo lauko.

Įbedę akis jie spoksojo į neaukštą vyrą vešliais ūsais ir kiaušinio formos galva. Žmogeliukas dėvėjo prabangų chalatą ir avėjo išsiuvinėtas šlepetes. Jis galantiškai nusilenkė Patricijai.

– Madmuazele! – pasisveikino jis. – Kaip jūs turbūt jau žinot, aš esu buto viršutiniame aukšte nuomininkas. Aš mėgstu būti aukštai – kad matyčiau Londono vaizdą iš viršaus. Aš nuomoju butą pono O'Konoro vardu. Bet aš nesu airis. Mano pavardė kitokia. Štai todėl ir drįstu pasiūlyti savo pagalbą. Prašom, – jis plačiu mostu išsitraukė vizitinę kortelę ir padavė ją Pat. Ji perskaitė pavardę.

– Mesjė Erkiulis Puaro. O! – sulaikė kvėpavimą mergina. – Tas pats mesjė Puaro? Didysis seklys? Ir jūs tikrai mums padėsite?

– Toks mano sumanymas, madmuazele. Aš vos nepasisiūliau padėti anksčiau.

Pat suglumo.

– Aš girdėjau, kai svarstėte, kaip įeiti į butą, o aš puikiai sugebu atrakinti spynas. Aš, be abejo, būčiau atidaręs duris, bet nesiryžau to pasiūlyti. Būčiau pasirodęs labai įtartinas.

Pat nusijuokė.

– Dabar, mesjė, – pasakė Puaro Donovanui, – meldžiu jus, eikite vidun ir paskambinkite policijai. O aš nulipsiu į tą butą.

Pat nuėjo kartu su sekliu. Džimį jie rado „savo poste“, ir Pat jam paaiškino, iš kur atsirado Puaro, o sekliui papasakojo savo ir Donovano nuotykius. Puaro atidžiai jo klausėsi.

– Sakote, lifto durys buvo neužsklęstos? Jūs įėjote į virtuvę, paspaudėte jungiklį, bet šviesa neįsijungė.

Kalbėdamas Puaro atėjo į virtuvę. Jo pirštai palietė elektros jungiklį.

– *Tiens! Voilà ce qui est curieux*!* – pasakė jis, kai užsidegė šviesa. – Dabar viskas veikia puikiai. Įdomu, – iškėlęs pirštą, Puaro paragino elgtis kuo tyliau ir įsiklausė. Ramybę drumstė silpnas garsas – be abejonės, knarkimas. – O! – tarstelėjo seklys. – *La chambre de domestique***.

Iš virtuvės jis nustypseno į nedidelį sandėliuką, kuriame buvo dar vienerios durys. Jis atidarė tas duris ir įjungė šviesą. Kambarys buvo panašus į šuns būdą, statybininkų manymu, tinkamą gyventi žmogui. Beveik visą erdvę užėmė lova. Lovoje ant nugaros pravira burna gulėjo raudonskruostė mergina ir ramiai sau knarkė.

Puaro išjungė šviesą ir paragino grįžti.

---

* Matote! Štai kas įdomu! *(pranc.), – vert. past.*

** Tarnų kambarys *(pranc.), – vert. past.*

– Ji nepabus, – tarė jis. – Mes leisime jai pamiegoti, kol atvyks policija.

Jie vėl nuėjo į svetainę. Netrukus atėjo ir Donovanas.

– Policija tuoj bus čia, – pasakė jis uždusęs. – Liepė mums nieko neliesti.

Puaro linktelėjo.

– Mes nieko ir neliesime, – tarė jis. – Mes tik apsidairysime.

Jis nuėjo į kambarį. Su Donovanu atėjo ir Mildreda, ir dabar visi keturi jaunuoliai stovėjo tarpduryje ir įdėmiai stebėjo Puaro.

– Štai ko aš niekaip nesuprantu, sere, – pasakė Donovanas. – Aš net nebuvau prisiartinęs prie lango – tai iš kur man ant rankos atsirado kraujo?

– Mano jaunasis drauge, atsakymas jums prieš akis. Kokios spalvos staltiesė? Raudonos, ar ne? Ir, žinoma, jūs buvote prisilietęs prie stalo.

– Taip, buvau. Ar?.. – jis nutilo.

Puaro linktelėjo. Jis pasilenkė virš stalo ir ranka parodė tamsią dėmę ant raudonos staltiesės.

– Nusikaltimas buvo padarytas čia, – tarė jis iškilmingai. – Kūnas patrauktas vėliau.

Tada seklys išsitiesė ir ėmė lėtai dairytis po kambarį. Jis nejudėjo, nieko nelietė, tačiau jį stebintis ketvertukas tarsi pajuto, kad kiekvienas daiktas, esantis šiame tvankiame kambaryje, atskleidžia savo paslaptis.

Erkiulis Puaro linktelėjo galvą, lyg būtų kažką išsiaiškinęs, ir tyliai atsiduso.

– Suprantu, – pasakė jis.

– Ką suprantate? – smalsiai paklausė Donovanas.

– Suprantu, – tarė Puaro, – kaip jūs, be abejo, jautėtės baldais užgriozdintame kambaryje.

Donovanas gailiai nusišypsojo.

– Taip, man tikrai buvo sunkoka judėti, – prisipažino jis. – Viskas sustatyta kitose vietose, ne taip, kaip pas Pat, ir aš niekaip negalėjau suprasti, kas yra.

– Ne viskas, – pasakė Puaro.

Donovanas smalsiai pažvelgė į jį.

– Turiu galvoje, – ramiai pasakė Puaro, – kad kai kurie daiktai visada yra tam tikrose vietose. Daugiabučiame name durys, langai, židiniai visada yra toje pačioje vietoje, jeigu butai yra vienas po kitu.

– Ar tai ne knaisiojimasis po smulkmenas? – paklausė Mildreda kiek abejodama.

– Visada reikia kalbėti absoliučiai tiksliai. Tai mano mažytė – kaip jūs, anglai, sakote – užgaida.

Laiptinėje pasigirdo žingsniai, ir netrukus vidun įėjo trys vyrai. Tai buvo policijos inspektorius, konsteblis ir skyriaus chirurgas. Inspektorius pažino Puaro ir pasisveikino su juo beveik pagarbiai. Tada jis pasisuko į kitus:

– Aš norėsiu išklausyti visus, – pradėjo jis, – bet pirmiausia...

Puaro pertraukė jį:

– Turiu tokį pasiūlymą. Mes grįšime į butą viršuje, ir madmuazelė padarys tai, ką ir ketino – iškeps mums omleto. Aš jaučiu silpnybę omletams. Tada, pone inspektoriau, kai jūs baigsite darbuotis čia, prisijungsite prie mūsų, ir galėsite mus ramiai apklausti.

Taip jie ir susitarė. Puaro nuėjo su jaunimu.

– Mesjė Puaro, – pasakė Pat, – jūs esate toks šaunus. Ir aš jums iškepsiu puikaus omleto. Aš tikrai kepu juos velniškai gerai.

– Tai gerai. Kartą, madmuazele, aš mylėjau gražią, jauną

anglę, kuri buvo labai panaši į jus, bet, deja, ji nemokėjo virti. Taigi viskas turbūt pakrypo į gera.

Puaro balsas skambėjo liūdnai, ir Džimis Folkneris smalsiai pažvelgė į jį.

Vis dėlto paskui seklys stengėsi visiems suteikti malonumo ir pralinksminti. Niūri tragedija apačioje buvo beveik pamiršta.

Kai omletas jau buvo suvalgytas ir deramai įvertintas, pasigirdo žingsniai: atėjo inspektorius Raisas ir gydytojas. Konsteblį jie paliko apačioje.

– Taigi, mesjė Puaro, – pasakė jis. – Viskas aišku ir akivaizdu – ne tai, kas jus sudomintų, tačiau gali būti, kad vyrą sugauti bus sunku. Aš tik norėčiau išgirsti, kokiomis aplinkybėmis sužinojote apie įvykį?

Donovanas su Džimiu smulkiai nupasakojo, kas įvyko tą vakarą. Inspektorius pasisuko į Pat ir papriekaištavo:

– Jūs neturėtumėt palikti savo lifto durų neužsklęstų. Jums tikrai nederėtų taip nerūpestingai elgtis.

– Būsiu apdairesnė, – drebėdama pasakė Pat. – Kas nors gali ateiti ir nužudyti mane kaip tą vargšę moterį.

– Taip, tačiau jie atėjo ne tuo keliu, – pasakė inspektorius.

– Jūs mums papasakosite, ką aptikote, ar ne? – paklausė Puaro.

– Nežinau, ar turėčiau, bet kadangi tai jūs, mesjė Puaro...

– *Précisément,* – pasakė Puaro. – O šie jaunuoliai... jie bus diskretiški.

– Laikraščiai vis tiek netrukus suuos, – tarė inspektorius. – Jokios paslapties čia nėra. Nužudytoji moteris – tikrai Ernestina Grant. Buvau atsivedęs durininką, kad atpažintų kūną. Tai maždaug trisdešimt penkerių metų amžiaus moteris. Ji sėdėjo prie stalo ir buvo nušauta mažo kalibro automa-

tiniu pistoletu; greičiausiai nušovė priešais ją sėdėjęs žmogus. Ji virto į priekį – štai kaip ant stalo atsirado kraujo dėmė.

– Bet nejaugi niekas negalėjo išgirsti šūvio? – paklausė Mildreda.

– Prie pistoleto buvo pritaisytas duslintuvas. Ne, jūs nieko nebūtumėt išgirdę. Tarp kitko, ar girdėjote tarnaitės klyksmą, kai pranešėme jai, kad jos šeimininkė negyva? Ne. Na, tai tik patvirtina, kad niekas negalėjo nieko girdėti.

– O ką papasakojo tarnaitė? – paklausė Puaro.

– Tai buvo jos laisvadienis. Ji turi savo raktą. Grįžo apie dešimtą. Visur buvo ramu. Ji pagalvojo, kad jos šeimininkė jau atsigulusi.

– Tai ji nebuvo užėjusi į svetainę?

– Ne, ji atnešė vakarinio pašto laiškus, bet nieko neįprasto nepamatė – nieko daugiau nei ponas Folkneris ir ponas Beilis. Juk žudikas meistriškai paslėpė kūną po užuolaidomis.

– Bet tai buvo keistas poelgis, jūs taip nemanote?

Puaro balsas buvo labai romus, tačiau kažkas privertė inspektorių greitai pakelti akis.

– Norėjo laimėti laiko, kol bus atskleistas nusikaltimas?

– Galbūt, galbūt, bet tęskite, ką pradėjote pasakoti.

– Tarnaitė išėjo penktą valandą. Gydytojas nustatė, kad mirtis ištiko apytiksliai prieš keturias penkias valandas. Ar ne taip?

Mažakalbis gydytojas tik pritariamai linktelėjo galvą.

– Dabar po vienuolikos penkiolika. Tikslus laikas, manau, gali būti apibrėžtas gana konkrečiai, – pridūrė inspektorius.

Jis išsitraukė sulamdytą popieriaus lapą.

– Tai mes radome velionės suknelės kišenėje. Nebijokite, čia nėra jokių pirštų antspaudų.

Puaro ištiesino lapelį. Jame tiesiomis didžiosiomis raidėmis buvo parašyti keli žodžiai:

UŽSUKSIU PAS TAVE ŠĮVAKAR PUSĘ AŠTUONIŲ.

Dž. F.

– Kompromituojantis dokumentas paliktas nusikaltimo vietoje, – pakomentavo jis grąžindamas lapelį.

– Na, jis nežinojo, kad lapelis buvo jos kišenėje, – pasakė inspektorius. – Jis turbūt galvojo, kad moteris sunaikino jį. Tačiau mes turime įrodymų, kad tai buvo labai atsargus žmogus. Pistoletas, kuriuo ji buvo nušauta, rastas po kūnu, tačiau jokių pirštų antspaudų. Jie buvo labai rūpestingai nuvalyti šilkine nosine.

– Iš kur jūs žinote, – paklausė Puaro, – kad tai buvo šilkinė nosinė?

– Todėl, kad mes radome ją, – triumfuodamas pasakė inspektorius. – Kai jis traukė užuolaidas, nepastebėjo, kaip ji iškrito.

Jis padavė didelę baltą geros kokybės šilko nosinę. Inspektoriui nereikėjo durti pirštu, kad Puaro pastebėtų ženklą, išsiuvinėtą nosinės viduryje. Išsiuvinėta buvo kruopščiai, ženklas aiškiai įskaitomas. Puaro garsiai perskaitė:

– Džonas Freizeris.

– Štai ir viskas, – pasakė inspektorius. – Džonas Freizeris, raštelyje pasirašęs Dž. F. Mes žinome vardą žmogaus, kurio reikia ieškoti, ir drįstu pasakyti, kad kai mes apie velionę sužinosime daugiau, kai išaiškės jos giminaičiai, mes greitai užklupsime ir jį.

– Abejoju, – tarė Puaro. – Ne, *mon cher**, kažkodėl aš nemanau, kad bus lengva rasti jūsų Džoną Freizerį. Tai keis-

---

* Mano brangusis *(pranc.)*

tas žmogus – atsargus, nes pažymi savo nosines ir nuvalo pistoletą, kuriuo padarė nusikaltimą, tačiau ir išsiblaškęs, nes pameta nosinę ir neieško laiško, galinčio išduoti jį.

– Susijaudinęs, štai koks jis buvo, – pasakė inspektorius.

– Galimas daiktas, – tarė Puaro. – Taip, galimas daiktas. Ir niekas jo nematė, įeinančio į pastatą?

– Čia visą laiką kas nors įeina ir išeina. Tai dideli namai. Vargu ar kuris iš jūsų, – jis kreipėsi į ketvertuką, – matėt ką nors išeinantį iš buto?

Pat papurtė galvą:

– Mes išėjome anksčiau – apie septintą.

– Suprantama, – inspektorius pakilo eiti.

Puaro palydėjo jį iki durų.

– Prašyčiau nedidelės paslaugos. Gal leistumėt apžiūrėti tą butą.

– Be abejo, mesjė Puaro. Aš žinau, ką apie jus mano centrinėje valdyboje. Paliksiu jums raktą. Aš turiu du. Ten bus tuščia. Tarnaitė pabėgo pas gimines, nes bijojo pasilikti viena.

– Dėkoju jums, – pasakė Puaro. Jis grįžo susimąstęs.

– Jūs nepatenkintas, mesjė Puaro? – paklausė Džimis.

– Taip, – pasakė Puaro. – Aš nepatenkintas.

Donovanas susidomėjęs žvelgė į jį.

– Kas verčia jus nerimauti?

Puaro neatsakė. Kurį laiką jis stovėjo ramiai, tik raukėsi tartum kažką galvotų, paskui staiga tarsi krūptelėjo.

– Turiu jums palinkėti labos nakties, madmuazele. Turbūt jūs esate baisiai pavargusi. Jums šiandien teko daug virti, a?

Pat nusijuokė:

– Kepiau tik omletą. Aš neruošiau pietų. Donovanas su Džimiu užėjo pas mus, ir mes nuėjome į vieną vietelę Soho.

– O vėliau, be abejo, jūs nuėjote į teatrą?

– Taip. Į „Rudaakę Karoliną“.

– O! – pasakė Puaro. – Tai turėjo būti mėlynos akys – mėlynos madmuazelės akys.

Jis jausmingai padarė gestą ir dar kartą palinkėjo Pat labos nakties, beje, ir Mildredai, kuri pasiliko nakvoti, kai Pat nuoširdžiai prisipažino, kad tokią ypatingą naktį jai tikrai sapnuosis košmarai.

Vaikinai palydėjo Puaro į laiptinę. Kai durys užsidarė ir jie ruošėsi atsisveikinti, Puaro užbėgo draugams už akių:

– Mano jaunieji bičiuliai, jūs girdėjote, kai sakiau, kad esu nepatenkintas? *Eh bien,* tai tiesa, aš nepatenkintas. Dabar aš atliksiu savo tyrimą. Juk jūs norite eiti su manimi, ar ne?

Jo pasiūlymui buvo energingai pritarta. Puaro patraukė į butą, esantį aukštu žemiau, ir įkišo į spyną raktą, kurį jam davė inspektorius. Viduj, ne taip, kaip daugelis būtų tikėjęsis, jis patraukė ne į svetainę, o tiesiai į virtuvę. Užkampyje, kuriame buvo įtaisyta indauja, stovėjo didelė geležinė šiukšlių dėžė. Puaro atidengė ją ir ėmė knistis nelyginant įniršęs terjeras.

Džimis su Donovanu nustebę spoksojo į jį.

Staiga pasigirdo triumfo šūksnis, Puaro pakilo ir iškėlė nedidelį užkimštą butelį.

– *Voilà!* – pasakė jis. – Aš randu, ko ieškau. – Jis delikačiai jį pauostė. – Deja! Man *enrhumé** – aš sloguoju.

Donovanas paėmė iš jo butelį ir taip pat pauostė, bet nieko neužuodė. Tada jis ištraukė kamštį ir prisikišo butelį prie nosies, deja, Puaro įspėjimo šūksnis nuskambėjo per vėlai.

Netrukus jis virto it pagalys. Puaro metėsi pirmyn ir beveik sulaikė Donovaną nuo smūgio.

– Kvailys! – sušuko jis. – Tai bent sumanymas. Taip neprotingai atkimšti! Nejaugi jis nepastebėjo, kaip atsargiai

* Sloga *(pranc.), – vert. past.*

laikiau butelį aš? Mesjė Folkneri, ar ne taip? Gal būtumėt toks malonus ir atneštumėt man truputėlį brendžio? Svetainėje mačiau grafiną.

Džimis išskubėjo, o kai grįžo, Donovanas sėdėjo ir tvirtino, kad jam vėl viskas gerai. Vaikinui teko išklausyti trumpą Puaro paskaitą ir tai, kad medžiagas būtina uostyti atsargiai, nes jos gali būti nuodingos.

– Manau, eisiu namo, – tarė Donovanas netvirtai stodamasis ant kojų. – Štai ir viskas, turbūt negaliu jums niekuo padėti. Man vis dar truputėlį silpna.

– Tikrai, – pasakė Puaro, – tai geriausia, ką jūs galite padaryti. Mesjė Folkneri, palaukite manęs truputėlį. Aš tuoj pat grįšiu.

Jis palydėjo Donovaną į laiptinę. Kelias minutes jie stovėjo ten ir kalbėjosi. Kai Puaro pagaliau grįžo į butą, rado Džimį svetainėje, besidairantį aplinkui. Jo akys išdavė sumišimą.

– Na, mesjė Puaro, – pasakė jis, – kas toliau?

– Nieko. Byla baigta.

– Ką?

– Dabar aš viską žinau.

Džimis spoksojo į jį:

– Tas mažas butelis, kurį radote?

– Kaip tik tai. Tas mažas butelis.

Džimis papurtė galvą:

– Aš nieko nesuprantu. Tik tiek, kad kažkodėl jūsų netenkina įrodymai prieš tą Džoną Freizerį, kad ir kas jis būtų.

– Kad ir kas jis būtų, – švelniai pakartojo Puaro. – Jeigu apskritai toks yra, bent jau aš labai nustebčiau.

– Nesuprantu.

– Jis – tai tik vardas, ir viskas – vardas, kurio raidės išsiuvinėtos nosinėje!

– O laiškas?

– Ar pastebėjote, kad jis buvo išspausdintas? Kodėl? Aš jums paaiškinsiu. Rašysena gali būti atpažinta, o ir mašinėle spausdinto laiško šeimininkas gali būti išaiškintas daug lengviau, negu jūs įsivaizduojate, taigi tikrasis Džonas Freizeris pasielgti taip neapdairiai negalėtų! Ne, raštelis buvo parašytas tikslingai ir įdėtas į negyvos moters kišenę būtent todėl, kad būtų surastas. Asmens, vardu Džonas Freizeris, nėra.

Džimis tiriamai žvelgė į seklį.

– Taigi, – tęsė Puaro, – aš laikausi tos nuomonės, kuri iš pat pradžių mane sukrėtė. Jūs girdėjote, kai sakiau, kad tam tikromis aplinkybėmis kai kurie daiktai būna tam tikrose vietose. Aš pateikiau tris pavyzdžius. Galėjau paminėti ir ketvirtą – elektros jungiklį, mano drauge.

Džimis vis dar spoksojo nieko nesuprasdamas.

– Jūsų draugas Donovanas nebuvo prie lango... jis išsitepliojo krauju, padėjęs ranką ant stalo! Bet aš iškart savęs paklausiau – kodėl jis tai padarė? Kodėl jis grabaliojosi po kambarį tamsoje? Juk žinote, mano drauge, – elektros jungiklis visada yra toje pačioje vietoje – prie durų. Kodėl jis įėjo į šį kambarį? Kodėl pirmiausia neįjungė šviesos? Tai būtų paprasčiausiais dalykas. Pasak jo, jis bandė įjungti šviesą virtuvėje, bet jam nepavyko. Tačiau aš įjungiau, ir viskas veikė kuo puikiausiai. Gal jis nenorėjo, kad šviesa įsijungtų būtent tada? Šviesoje jūs abu iš karto būtumėte pamatę, kad esate ne tame bute. Nebūtų jokios priežasties eiti į šį kambarį.

– Kur jūs sukate, mesjė Puaro? Nesuprantu. Ką jūs turite galvoje?

– Štai ką.

Rankoje jis laikė Jeilio durų raktą.

– Tai šio buto raktas?

– Ne, *mon ami*, tai raktas nuo buto, esančio viršuje. Madmuazelės Patricijos raktas, kurį Donovanas ištraukė iš jos rankinės.

– Bet kodėl, kodėl?

– *Parbleu!* Tam, kad jis galėtų daryti tai, ką nori – niekieno neįtariamas įeiti į šį butą. Prieš tai jis pasirūpino, kad lifto durys būtų neužsklęstos.

– Iš kur jūs gavote raktą?

Puaro plačiai nusišypsojo:

– Aš jį radau tik dabar ten, kur ir ieškojau – mesjė Donovano kišenėje. Suprantate, tas mažas butelis, kurį dėjausi radęs, buvo gudrybė. Mesjė Donovanas apsimulkino. Jis padarė tai, ką aš žinojau jį padarysiant – atkimšo ir pauostė. O tame butelyje yra etilo chloridas – labai stiprus, akimirksniu veikiantis anestetikas. Taip aš laimėjau kelias akimirkas, kurių man ir reikėjo, ir, kol Donovanas gulėjo be sąmonės, iš jo kišenės ištraukiau kelis daiktus, kuriuos žinojau ten būsiant. Šis raktas – vienas iš jų, kitas...

Seklys trumpam nutilo, paskui tęsė:

– Aš suabejojau inspektoriaus paaiškinimu, kodėl kūnas buvo paslėptas po užuolaidomis. Laimėti laiko? Ne, ne vien dėl to. Pagalvojau apie vieną dalyką – apie paštą, mano drauge. Vakarinį paštą, kuris ateina apie pusę dešimt. Sakykim, žudikas nerado to, ko tikėjosi rasti, bet tas kažkas gali būti pristatytas paštu, vėliau. Tada, aišku, jam reikia grįžti. Tačiau nusikaltimas neturi būti atskleistas sugrįžusios tarnaitės arba policijos, taigi jis paslepia kūną po užuolaidomis. Ir tarnaitė, nieko neįtardama, padeda laiškus ant stalo, kaip visada.

– Laiškus?

– Taip, laiškus, – Puaro kai ką ištraukė iš kišenės. – Tai antras daiktas, kurį paėmiau iš Donovano, kol jis buvo be

sąmonės, – ir jis parodė užrašą – mašinėle spausdintą voką, adresuotą poniai Ernestinai Grant. – Bet prieš tai, kai mes pažvelgsime į šio laiško turinį, mesjė Folkneri, norėčiau jūsų kai ko paklausti. Ar jūs mylite madmuazelę Patriciją?

– Man ji velniškai rūpi, bet aš niekada nesitikėjau, kad turėčiau šansų.

– Jūs manėte, kad ji domisi Donovanu? Gali būti, kad ji domėjosi juo, bet tai buvo tik pradžia, mano drauge. Dabar jūsų pareiga padėti jai užsimiršti, palaikyti ją nelaimėje.

– Nelaimėje? – griežtai paklausė Džimis.

– Taip, nelaimėje. Mes padarysime viską, kad jos vardas nebūtų minimas, tačiau visiškai to išvengti negalėsime. Suprantate, ji buvo motyvas.

Jis atplėšė voką, kurį laikė rankoje. Jo priedas nukrito ant žemės. Pridedamasis laiškas iš teisininkų firmos buvo trumpas:

„Miela Ponia,

Dokumentas, kurį jūs įdėjote, yra tikras, o faktas, kad santuoka įvyko užsienyje, jokiu būdu nedaro jos negaliojančios.

Jūsų..." ir t.t.

Puaro išskleidė laiško priedą. Tai buvo santuokos tarp Donovano Beilio ir Ernestinos Grant, įvykusios prieš aštuonerius metus, liudijimas.

– O Dieve! – sušuko Džimis. – Pat sakė, kad gavo laišką iš moters, kuri norėjusi susitikti su ja, bet ji nė nesapnavusi, kad tai galėtų būti kas nors svarbaus.

Puaro linktelėjo:

– Donovanas žinojo. Jis nuėjo pasimatyti su žmona, paskui pakilo į butą viršuje, beje, keista likimo ironija – nelai-

mingoji moteris apsigyveno kaip tik tame name, kur gyvena jos varžovė. Taigi jis šaltakraujiškai žmoną nužudė, ir patraukė linksmintis su jumis. Žmona jam turbūt pasakė, kad santuokos liudijimą nusiuntė teisininkams, ir laukė jų atsakymo. O jis, suprantama, bandė įtikinti ją, kad santuoka nebegalioja.

– O jis visą vakarą buvo tikrai gerai nusiteikęs. Mesjė Puaro, juk jūs neleisite jam paspnikti? – Džimis sudrebėjo.

– Jam nėra jokio išsigelbėjimo, – rimtai pasakė Puaro. – Jums nereikia dėl nieko baimintis.

– Aš galvoju apie Pat, – pasakė Džimis. – Juk jūs nemanote, kad jai jis tikrai rūpėjo.

– *Mon ami,* tai jūsų darbas, – švelniai pasakė Puaro, – padėti jai užsimiršti ir išmokti pasikliauti jumis. Nemanau, kad jums bus labai sunku tai padaryti.

Dviguba nuodėmė

Užsukęs į savo draugo Puaro kambarį, radau jį baisiai pervargusį. Erkiulis šėlo dėl to, kad kiekviena turtinga moteris, pametusi apyrankę arba mylimą kačiuką, atbėgdavo pas jį ir prašydavo paslaugų. Mano mažojo draugo charakteriui buvo būdingas keistas flamandiškojo taupumo ir menininko aistros derinys. Jis ėmėsi daugelio bylų, kuriomis mažai domėjosi, paklusdamas savo pirmavimo instinktui.

Taip pat jis imdavosi bylų, už kurias jam mažai mokėdavo ar išvis atlyginimo negaudavo, nes jį domindavo iškilusi problema. Šiaip ar taip, Erkiulis buvo pervargęs. Jis ir pats tai pripažino, tad nebuvo sunku įkalbėti jį drauge išvykti savaitei į gerai žinomą pietinės pakrantės poilsiavietę Ebermutą.

Mums ten praleidus keturias labai malonias dieneles, pas mane atėjo Puaro su atplėštu laišku.

– *Mon ami,* ar prisimenat mano draugą Džozefą Aronsą, teatro agentą?

Minutėlę pagalvojęs, pasakiau, kad pamenu. Puaro turėjo daugybę įvairių draugų – nuo šiukšlininkų iki kunigaikščių.

– *Eh bien,* Hastingsai, Džozefas Aronsas yra Čerloko Įlankoje. Jam tikrai blogai sekasi. Yra mažas rūpestėlis, kuris, rodos, jį jaudina. Džozefas maldauja, kad atvykčiau pas jį. Manau, *mon ami,* kad privalau išpildyti jo prašymą. Gerasis Džozefas Aronsas – ištikimas draugas, praeityje tikrai daug man padėjęs.

– Žinoma, jei jau taip manote, – pasakiau. – Tikiu, kad Čerloko Įlanka – nuostabi vietelė, be to, niekada ten nesilankiau.

– Tada suderinsime reikalus su malonumais, – tarė Puaro. – Juk užsakysite traukinio bilietus, ar ne?

– Tikriausiai teks porą kartų persėsti, – pasakiau raukydamasis. – Juk žinote, koks čia prastas susisiekimas. Kartais nuo pietų iki šiaurės Devono pakrantės tenka keliauti visą dieną.

Tačiau pasiklausinėjęs sužinojau, kad galėsime nukeliauti tik kartą persėdę Egzetere ir kad traukiniai geri. Visa tai sužinojęs, skubėjau grįžti pas Puaro. Eidamas pro Skubių reisų stotį pamačiau skelbimą: *„Rytoj. Visos dienos ekskursija į Čerloko Įlanką. Išvažiuojame 8 val. 30 min. Pamatysite gražiausias Devono vietoves.“*

Išsiaiškinau dar keletą smulkmenų ir grįžau į viešbutį smagiai nusiteikęs. Deja, įtikinti Puaro buvo sunku.

– Mano drauge, iš kur tokia aistra autobusams? Juk suprantate, kad keliauti traukiniu daug saugiau. Neprakiūra padangos, nebūna avarijų, nevargina oro perteklius. Galima uždaryti langus ir taip išvengti skersvėjų.

Subtiliai užsiminiau, kad gaivus oras labiausiai ir žavi mane, kai pagalvoju apie autobusus.

– O jeigu lis? Orai jūsų Anglijoje visiškai nenuspėjami.

– Juk yra pakeliamasis stogas. Be to, jei smarkiai lis, ekskursija neįvyks.

– Aha! – šūktelėjo Puaro. – Tada tikėkimės, kad lis.

– Žinoma, jei jūs taip jaučiatės, tada...

– Ne, ne, *mon ami*. Matau, kad geidžiate važiuoti. Laimei, turiu savo paltą ir porą šalikų, – jis atsiduso. – Bet ar mums pakaks laiko Čerloko Įlankoje?

– Na, bijau, kad teks ten nakvoti. Matote, maršrutas juosia Dartmurą. Pietausime Monkhemptone. Į Čerloko Įlanką atvyksime maždaug ketvirtą valandą, o autobusas išvažiuos atgal penktą ir grįš čia maždaug dešimtą.

– Šit kaip! – pareiškė Puaro. – Ir atsiranda žmonių, kurie važinėjasi savo malonumui! Žinoma, mums bilietai kainuos pigiau, jei jau negrįšime atgal?

– Bijau, kad ne.

– Turite to reikalauti.

– Nagi, Puaro, nebūkite šykštuolis. Juk jūs uždirbate nemažai pinigų.

– Mielas drauge, tai ne šykštumas. Tai – dalykiškas mąstymas. Net jei būčiau milijonierius, mokėčiau tik tada, kai to prireiktų.

Vis dėlto aš buvau teisus. Puaro teko nusileisti. Dželmenas, Skubių reisų stotyje pardavinėjęs bilietus, elgėsi ramiai ir šaltakraujiškai, bet buvo nepalenkiamas. Jis laikėsi nuomonės, kad mes privalome grįžti. Net davė suprasti, kad turėtume primokėti už teisę palikti autobusą Čerloko Įlankoje.

Nugalėtas Puaro sumokėjo reikalaujamą sumą ir išėjo iš stoties.

– Anglai visai nenutuokia apie pinigus, – niurzgėjo jis. – Ar matėte jaunuolį, Hastingsai, kuris užmokėjo visą kainą ir netgi užsiminė, jog norėtų išlipti Monkhemptone?

– Nemanau, kad mačiau. Tiesą pasakius...

– Jūs stebėjote gražutę jauną ledi, perkančią bilietus į penktą vietą greta mūsų. O! Taip, mano drauge, aš jus mačiau. Kaip tik dėl to, kai norėjau pirkti bilietus į 13-ą ir 14-ą vietas, kurios yra viduryje ir geriau apsaugotos nuo vėjo, jūs nemandagiai įsiterpėte ir pareiškėte, kad 3-ia ir 4-a tiks labiau.

– Liaukitės, Puaro, – rausdamas pasakiau.

– Kaštoniniai plaukai... Ak, tie kaštoniniai plaukai!

– Kad ir kaip ten būtų, labiau verta buvo žiūrėti į ją nei į tą keistą jaunuolį.

– Tai priklauso nuo požiūrio. Man jaunuolis buvo įdomus.

Išgirdęs kažkokias keistas Puaro balso gaideles, skubiai žvilgtelėjau į jį.

– Kodėl? Ką turite galvoje?

– O, nesijaudinkite. Sakykime, jis sudomino mane todėl, jog stengiasi auginti ūsus, o šie – labai jau menki, – Puaro švelniai paglostė savo išpuoselėtus ūsus. – Auginti ūsus yra menas, – murmtelėjo. – Man kelia simpatiją visi, kurie mėgina tai daryti.

Visada sunku atspėti, kada Puaro kalba rimtai, o kada tiesiog linksminasi iš ko nors šaipydamasis. Tad nutariau, jog protingiau būtų patylėti.

Kitas rytas išaušo šviesus ir saulėtas. Tikrai nuostabi diena! Tačiau Puaro taip nemanė. Jis apsirengė vilnonę liemenę, neperšlampamą apsiaustą, storą milinę, apsivyniojo kaklą dviem šalikais, be to, dar vilkėjo storiausią kostiumą. Prieš išvažiuodamas išgėrė dvi „Anti-grippe“ tabletes ir pasiėmė visą jų dėžutę.

Pasiėmėme porą mažučių krepšių. Gražioji mergina, kurią matėme vakar, laikė mažą krepšelį. Mažu krepšeliu nešinas atėjo ir jaunuolis, kuriam tikriausiai simpatizavo Puaro. Au-

tobuse nebuvo bagažo skyriaus, tad keturis krepšius vairuotojas pasidėjo šalia savęs. Mes visi susėdome į savo vietas.

Puaro gana pagiežingai pasiūlė man kraštinę vietą, kadangi aš „nepaprastai mėgstąs gaivų orą", o pats atsisėdo šalia mūsų gražutės kaimynės. Tačiau vėliau jis apsigalvojo. Vyras, sėdįs šeštoje kėdėje, triukšmavo. Matyt, jo būta smarkaus linksmuolio. Puaro tyliai paklausė mergaitės, ar nenorėtų pasikeisti su juo vietomis. Ši dėkingai sutiko ir jie persėdo. Ji mus užkalbino, ir netrukus mes gana linksmai plepėjome.

Mergina tikrai buvo jauna, ne vyresnė kaip devyniolikos, ir nuoširdi kaip vaikas. Greitai pasisakė mums savo kelionės tikslą. Pasirodo, ji važiuojanti tvarkyti savo tetos, Ebermute turinčios pačią įdomiausią antikvarinę parduotuvę, reikalų.

Jos teta labai sunkiai vertėsi mirus tėvui. Tad savo mažutį kapitalą bei pilnus namus gražių dalykėlių, kuriuos jai paliko tėvas, panaudojo savo verslui pradėti. Tetulei ėmė nepaprastai sektis, ir netrukus jos pavardę jau žinojo prekybininkai. Ši mergina, Merė Darent, vyko pas tetą pasimokyti verslo paslapčių. Tas faktas ją labai džiugino ir jaudino. Juk tai daug patrauklesnė galimybė nei tapti slauge ar guvernante.

Puaro susidomėjęs linkčiojo galvą.

– Esu tikras, kad madmuazelei pasiseks, – kalbėjo jis galantiškai. – Bet aš patariu, madmuazele, nepasitikėkite visais. Šiame pasaulyje pilna sukčių ir nenaudėlių. Jų gali būti net šiame autobuse. Reikia nuolatos visus įtarinėti ir saugotis!

Ji prasižiojusi spoksojo į jį, o Puaro pamokomai linktelėjo.

– Taip ir yra, kaip sakau. Kas žino? Netgi aš galiu būti bjauriausias piktadarys.

Jis vėl mirktelėjo nustebusiai merginai.

Sustojome papietauti Monkhemptone. Keliais žodžiais persimetęs su padavėju, Puaro sugebėjo gauti mums mažutį staliuką trims netoli lango. Lauke, dideliame kieme, stovėjo maždaug dvidešimt šarabanų, suvažiavusių iš visos šalies. Viešbučio valgomajame visi staliukai buvo užimti, aidėjo skardus klegesys.

– Čia jau per daug tos atostogų nuotaikos, – pasakiau susiraukęs.

– Šiais laikais Ebermutas vasaromis nelabai mielas, – pritarė Merė Darent. – Mano teta sako, kad seniau buvę visai kitaip. O dabar gatvėse vos gali prasigrūsti pro minią.

– Bet verslui tai naudinga, madmuazele.

– Mūsiškiui nelabai. Mes parduodame tik retus ir vertingus daiktus. Neprekiaujame pigiais blizgučiais. Mano teta turi klientų visoje Anglijoje. Jei klientai užsimano tam tikro laikotarpio staliuko, kėdės ar kokio nors porcelianinio daikčiuko, jie rašo tetai, ir anksčiau ar vėliau ji gauna tai. Taip nutiko ir dabar.

Mums susidomėjus mergina ėmė aiškinti. Pasirodo, vienas amerikietis džentelmenas ponas Džėjus Beikeris Vudas yra miniatiūrų kolekcininkas ir žinovas. Neseniai rinkoje pasirodė labai vertinga miniatiūrų kolekcija, ir panelė Elizabeta Pen – Merės teta – ją nupirko. Laiške ponui Vudui ji apibūdino ir įvertino miniatiūras. Ponas iškart atsakė mielai pirksiąs jas, jei miniatiūros tokios, kaip buvo nupasakota, ir paprašė rasti žmogų, kuris atvežtų jas į Čerloko Įlanką, nes jis norįs tai pamatyti. Todėl kaip firmos atstovė buvo pasiųsta panelė Darent.

– Žinoma, tai mieli daikčiukai, – kalbėjo ji. – Bet neįsivaizduoju, kaip galima mokėti už juos tiek pinigų. Penki šimtai svarų! Tik pagalvokite! Jas nupiešė Kosvėjus. Ar tikrai Kosvėjus? Žinote, aš dažnai susipainioju.

Puaro nusišypsojo.

– Jūs dar nepatyrusi, madmuazele?

– Aš to nesimokiau, – apgailestaudama atsakė Merė. – Kai augome, apie sendaikčius mums neteko girdėti. Teks dar daug ko išmokti.

Ji atsiduso. Tuoj pat pamačiau, kaip jos akys plečiasi iš nuostabos. Mergina sėdėjo atsisukusi į langą, ir staiga įbedė žvilgsnį į kiemą. Šūktelėjusi pašoko nuo kėdės ir beveik bėgte išbėgo iš kambario. Uždususi grįžo po kelių minučių ir atsiprašė.

– Labai gailiuosi, kad taip išlėkiau. Man pasirodė, kad kažkoks vyras ima iš autobuso mano lagaminą. Nubėgau paskui jį, bet paaiškėjo, kad tai jo lagaminas. Tik labai panašus į manąjį. Pasijutau kaip visiška kvailė. Lyg kaltinčiau jį vagyste.

Ji nusijuokė iš tos minties.

Tačiau Puaro išliko ramus.

– Koks ten buvo vyras, madmuazele? Apibūdinkite man jį.

– Dėvintis rudu kostiumu. Liesas geibus jaunuolis su labai retais ūsiukais.

– Aha, – atsakė Puaro. – Mūsų vakarykštis draugas, Hastingsai. Ar pažįstate tą jaunuolį, madmuazele? Ar esate anksčiau jį mačiusi?

– Ne, niekada. O kodėl klausiate?

– Nieko. Tai gana keista... Tik tiek.

Erkiulis Puaro nutilo ir kurį laiką nešnekėjo, kol kai kurie Merės Darent ištarti žodžiai atkreipė jo dėmesį.

– Ak, madmuazele, ką jūs pasakėte?

– Sakiau, kad grįždama turėčiau saugotis „piktadarių“, kaip jūs minėjote. Rodos, ponas Vudas visada moka grynaisiais. Turėdama penkis šimtus svarų tikrai patraukčiau kokio nors piktadario dėmesį.

Mergina nusijuokė, bet Puaro vėl jai nepritarė, tik paklausė, kuriame Čerloko Įlankos viešbutyje ji rengiasi apsistoti.

– „Inkaro“. Tai mažutis ir nebrangus, bet gana geras viešbutis.

– Šit kaip! – nustebo Puaro. – „Inkaro“ viešbutis. Būtent ten norėjo apsistoti ir Hastingsas. Kaip keista!

Puaro mirktelėjo man.

– Ar ilgai būsite Čerloko Įlankoje? – paklausė Merė.

– Tik vieną naktį. Ten turiu reikalų. Esu tikras, madmuazele, kad neatspėsite mano profesijos.

Buvo matyti, kaip Merė svarsto galimus atsakymus ir juos atmeta – tikriausiai iš atsargumo. Pagaliau ji išdrįso pasakyti, kad Puaro yra fokusininkas. Puaro pralinksmino šis spėjimas.

– Aha! Žinote, tai man patinka! Manote, kad traukiu triušius iš skrybėlės? Ne, madmuazele. Esu visiška fokusininko priešingybė. Fokusininkas padaro taip, kad daiktai dingtų. O aš randu dingusius daiktus, – jis reikšmingai pasilenkė, norėdamas padaryti kuo didesnį įspūdį. – Tai paslaptis, madmuazele, bet jums aš ją išduosiu – esu seklys!

Jis vėl patenkintas atsilošė. Merė Darent žiūrėjo į jį tarsi užburta. Tačiau tolesnį pokalbį nutraukė šaižūs signalai lauke, skelbiantys, kad kelio siaubūnai pasiruošę tęsti kelionę.

Išeidamas pasakiau bičiuliui, jog mūsų bendrakeleivė žavinga. Jis sutiko.

– Taip, ji žavi. Bet ir gana kvaila.

– Kvaila?

– Neįsižeiskite. Mergina gali būti graži, gali turėti kaštoninius plaukus ir vis dėlto būti paika. Yra labai kvaila taip pasitikėti dviem pašalaičiais, kaip ji pasitikėjo mumis.

– Na, ji galėjo pajausti, jog mes nesame blogi.

– Mano drauge, kalbate kaip silpnaprotis. Bet koks žmogus, išmanantis savo darbą, natūraliai neatrodys „blogas". Toji mažytė kalbėjo būsianti atsargi, kai turės penkis šimtus svarų banknotais. Bet ji ir dabar turi penkis šimtus svarų.

– Miniatiūros.

– Būtent. Miniatiūros. O juk tarp miniatiūrų ir banknotų šiuo atveju nėra didelio skirtumo, *mon ami*.

– Bet nė vienas, išskyrus mus, apie jas nežino.

– Išskyrus padavėją bei žmones prie gretimo staliuko. Ir, neabejotinai, keletą žmonių Ebermute! Madmuazelė Darent yra žavi, bet, būdamas panelės Elizabetos Pen vietoje, pirmiausia įkrėsčiau savo naujajai padėjėjai sveiko proto.

Jis patylėjo, paskui jau kitu tonu pasakė:

– Žinote, drauguži, nėra nieko lengviau, kaip paimti lagaminą iš šarabano, kol visi pietauja.

– Na, manau, kad kas nors tai tikrai pastebėtų.

– Ir ką gi tas žmogus pamatytų? Kažkas pasiima savo bagažą. Tai būtų daroma atvirai ir neslapukaujant, ir tikriausiai niekas nė nemėgintų kištis.

– Norite pasakyti... Puaro, ar jūs leidžiate suprasti?.. Bet tas vyrukas, dėvįs rudu kostiumu... Ar tai buvo jo lagaminas?

Puaro suraukė kaktą.

– Rodos, kad taip. Ir vis dėlto, Hastingsai, keista, kad jis nepasiėmė savo lagamino anksčiau. Tada, kai tik autobusas atvažiavo. Juk pastebėjote, kad jis čia nepietavo?

– Jei panelė Darent nebūtų sėdėjusi priešais langą, ji nebūtų jo pamačiusi, – lėtai pasakiau.

– Kadangi tai buvo jo paties lagaminas, tai visai nėra svarbu, – atšovė Puaro. – Tad išmeskime tai iš galvos, *mon ami*.

Vis dėlto, kai vėl atsisėdome į savo vietas ir išvažiavome, Puaro pasinaudojo galimybe duoti papildomą pamoką

Merei Darent apie neapdairių poelgių pavojingumą. Mergina klausėsi gana įdėmiai, bet buvo matyti manant ją tai esant juokais.

Į Čerloko Įlanką atvykome ketvirtą valandą. Mums pasisekė, nes gavome kambarius „Inkaro“ viešbutyje – žaviuose senuose užeigos namuose šalutinėje gatvelėje.

Puaro išsidėliojo keletą būtinų smulkmenų, tarp jų kosmetikos reikmenis ūsams prižiūrėti, ir ruošėsi eiti pas Džozefą Aronsą, kai pasigirdo stiprus beldimas į duris.

Sušukau:

– Užeikite!

Didelei mano nuostabai, pasirodė išblyškusi Merė Darent. Jos akys buvo pilnos ašarų.

– Maldauju jus atleisti, bet... Atsitiko siaubingas dalykas. O juk jūs sakėte, kad esate seklys? – kreipėsi ji į Puaro.

– Kas nutiko, madmuazele?

– Atsidariau savo lagaminą. Miniatiūros buvo krokodilo odos dėžutėje... Žinoma, užrakintoje. O dabar pažiūrėkite!

Ji ištiesė mažą kvadratinę krokodilo oda apmuštą dėžutę. Dangtelis laisvai karojo. Puaro paėmė ją. Dėžutė buvo išlaužta, o tai padaryti reikėjo nemažos jėgos. Žymės buvo pakankamai aiškios. Puaro apžiūrėjo ją ir linktelėjo.

– Miniatiūros? – paklausė, nors mes abu pakankamai gerai žinojome atsakymą.

– Dingo. Jas pavogė. O, ką man daryti?

– Nesijaudinkite, – raminau ją. – Mano draugas yra Erkiulis Puaro. Tikriausiai girdėjot apie jį. Jei kas ir gali jas grąžinti, tai tik jis.

– Mesjė Puaro. Įžymusis mesjė Puaro.

Puaro buvo pakankamai pasipūtęs, kad jį nudžiugintų aiškiai pagarbus jos balsas.

– Taip, mano vaike, – tarė jis. – Tai aš. Ir jūs galite pavesti šį reikalą tvarkyti man. Padarysiu viską, ką galėsiu. Bet bijau... labai bijau, kad gali būti per vėlu. Sakykite man, ar jūsų lagamino spyna taip pat išlaužta?

Ji papurtė galvą.

– Prašau parodyti.

Mes drauge nuėjome į Darent kambarį, ir Puaro atidžiai apžiūrėjo lagaminą. Buvo aišku, kad jis atidarytas su raktu.

– O, tai gana paprasta. Šių lagaminų spynos visos vienodos. *Eh bien,* turime paskambinti policijai ir kuo greičiau susisiekti su ponu Beikeriu Vudu. Pats tuo pasirūpinsiu.

Išėjau su bičiuliu ir paklausiau, ką jis turėjo galvoje sakydamas, kad gali būti per vėlu.

– *Mon cher,* kaip tik šiandien sakiau, kad esu fokusininko priešingybė. Kad randu dingusius daiktus... Bet manau, kad kažkas mane pralenkė. Nesuprantate? Suprasite po minutėlės.

Jis pranyko telefono būdelėje. Išėjo po penkių minučių ir atrodė labai rimtas.

– To aš ir bijojau. Prieš pusvalandį pas poną Vudą užsuko ledi su miniatiūromis. Ją atsiuntė panelė Elizabeta Pen. Ponas Vudas apsidžiaugė miniatiūromis ir sumokėjo už jas nedelsdamas.

– Prieš pusvalandį... prieš mums čia atvykstant.

Puaro mįslingai nusišypsojo.

– Skubių reisų autobusai yra gana greiti, bet manau, kad geru automobiliu iš Monkhemptono galima atvykti čia mažiausiai valanda anksčiau.

– Ir ką dabar darysime?

– Gerasis Hastingsai... Jūs visada praktiškas. Mes pranešime policijai, padėsime, kuo tik galėsime panelei Darent,

ir... Taip, tikrai manau, kad turime pasikalbėti su ponu Džėjumi Beikeriu Vudu.

Mes veikėme pagal planą. Vargšelė Merė Darent baisiai nusiminė, bijojo, kad teta ją apkaltins.

– Taip ji tikriausiai ir padarys, – pareiškė Puaro, kai mes išėjome ieškoti „Pajūrio“ viešbučio, kuriame apsistojo ponas Vudas. – Ir ji bus visiškai teisi. Nieko sau sumanymas – palikti penkių šimtų svarų vertus daiktus lagamine ir eiti pietauti! Ir vis dėlto, *mon ami,* šioje byloje yra pora keistų dalykėlių. Pavyzdžiui, kodėl ta dėžutė buvo išlaužta?

– Žmogus norėjo pasiimti miniatiūras.

– Bet argi tai ne kvailystė? Sakykime, kad mūsų vagis per pietus kišdamas nagus prie bagažo apsimetė, jog ima savo lagaminą. Juk daug paprasčiau atidaryti lagaminą, įmesti neatidarytą dėžutę į savąjį ir pabėgti. Kam gi gaišti laiką laužiant spyną?

– Jis turėjo įsitikinti, kad viduje yra miniatiūros.

Puaro neatrodė įtikintas. Kadangi mus ką tik įleido į pono Vudo apartamentus, nebeturėjome laiko ginčytis.

Vos pamatęs poną Beikerį Vudą, pajutau, kad jis man nepatinka.

Tai buvo stambus neskoningai apsirengęs vyras, labai jau išsipustęs. Mūvėjo žiedą su deimantu. Galėjai nujausti, kad yra rėksnys ir akiplėša.

Žinoma, jis neįtarė nieko bloga. O kodėl turėtų? Moteris jam pasakė atnešusi miniatiūras. Labai puikius egzempliorius! Ar jis užsirašė banknotų numerius? Ne, neužsirašė. Ir kas tas... e... Puaro, kodėl jis atėjo ir visko klausinėja?

– Nebeužduosiu jums klausimų, pone, išskyrus vieną. Apibūdinkite moterį, kuri atėjo pas jus. Ar ji buvo jauna ir graži?

– Ne, sere. Tikrų tikriausiai ne. Tai buvo aukšta vidutinio amžiaus žilaplaukė moteris, su apgamais ir retais ūsiukais. Ar ji viliotoja? Nieku gyvu.

– Puaro! – sušukau, kai išėjome. – Ūsai. Ar girdėjote?

– Aš pats turiu ausis, ačiū jums, Hastingsai.

– Koks nemalonus žmogus.

– Taip, nepasakytum, kad jo manieros žavios.

– Ką gi, vis viena turime pagauti vagį, – pasakiau. – Mes galime jį atpažinti.

– Jūs naivus, Hastingsai. Ar nežinote, kad yra toks dalykas kaip alibi?

– Manote, kad jis turės alibi?

– Nuoširdžiai tikiuosi, – netikėtai atsakė Puaro.

– Jūsų bėda, kad mėgstate sudėtingas problemas, – pareiškiau.

– Visai teisingai, *mon ami*. Man nepatinka... kaip čia pasakius... ieškomasis panosėje!

Puaro nuomonė visiškai pasitvirtino. Pasirodė, kad mūsų bendrakeleivis, vilkįs rudu kostiumu, yra būtent Nortonas Keinas. Monkhemptone jis nuėjo tiesiai į „Jurgio“ viešbutį ir ten praleido visą popietę. Vienintelis įkaltis prieš jį buvo panelės Darent pareiškimas, kad ji matė šį poną, imantį savo bagažą iš autobuso, kol mes pietavome.

– O tai nėra įtartinas veiksmas, – susimąstęs pasakė Puaro.

Po šios pastabos jis nutilo ir daugiau neaptarinėjo reikalo. Kai jį priverčiau apie tai kalbėti, pasakė, kad daugiausia galvoja apie ūsus ir pataria man daryti tą patį.

Netrukus sužinojau, kad Puaro paprašė Džozefo Aronso, kartu su juo praleidusio vakarą, pranešti viską, kas įmanoma, apie Beikerį Vudą. Kadangi tiedu vyrai apsistojo tame

pačiame viešbutyje, buvo galimybė gauti ir atsitiktinės informacijos. Tačiau kad ir ką Puaro sužinojo, man nepasakė.

Panelė Merė Darent, kelis kartus pasikalbėjusi su policininkais, rytiniu traukiniu grįžo į Ebermutą. Mes papietavome su Džozefu Aronsu, ir po pietų Erkiulis pranešė man, kad jam pasisekė patenkinamai išspręsti teatro agento problemas, taigi mes galėsime grįžti į Ebermutą, kai tik to panorėsime.

– Bet ne autobusu, *mon ami;* šį kartą važiuosime geležinkeliu.

– Ar bijote kišenvagių? O gal nebenorite sutikti dar vienos sielvartaujančios vargšiukės?

– Visa tai, Hastingsai, gali nutikti ir traukinyje. Ne, aš skubu grįžti į Ebermutą, nes noriu pratęsti mūsų bylos tyrimą.

– Mūsų bylos?

– Taip, taip, mano drauge. Madmuazelė Darent prašė, kad jai padėčiau. Šiuo reikalu dabar domisi policija, bet tai nereiškia, kad galiu nusiplauti rankas. Atvykau čia, kad padaryčiau paslaugą senam draugui. Ir tegul niekas nedrįsta sakyti, jog Erkiulis Puaro paliko pašalietį bėdoje! – tai pasakęs, jis išdidžiai atsitiesė.

– Manau, kad susidomėjote jau anksčiau, – pasakiau. – Toje įstaigoje, kai pirmą kartą pamatėte tą žmogų, nors nežinau, kodėl jaunuolis atkreipė jūsų dėmesį.

– Nejaugi, Hastingsai? O turėtumėt žinoti. Ką gi, tai liks mažutė mano paslaptis.

Prieš išvykdami trumpai pasikalbėjome su policijos inspektoriumi, atsakingu už bylą. Šis apklausė poną Nortoną Keiną ir pranešė Puaro, jog vaikino elgesys nelabai jį sužavėjęs. Jaunuolis prieštaravęs pats sau, smarkavęs, neigęs kaltinimus.

– Nežinau, kaip buvo atliktas triukas, – prisipažino inspektorius. – Jis galėjo paduoti daikčiukus bendrui, kuris iš karto sėdo į automobilį. Bet tai tik spėliojimas. Turime rasti automobilį, bendrininką ir priremti jį prie sienos.

Puaro susimąstęs linktelėjo.

– Kaip manote, ar iš tikrųjų taip viskas ir įvyko? – paklausiau, kai mes įlipome į traukinį.

– Ne, mano drauge, ne taip. Tai buvo padaryta gudriau.

– Nepasakysite man, kaip?

– Dar ne. Žinote... Tai mano silpnybė... Man patinka turėti savo mažytes paslaptis iki pabaigos.

– Ar ta pabaiga greitai bus?

– Dabar jau labai greitai.

Mes atvažiavome į Ebermutą truputį po šešių. Puaro iš karto pasuko prie parduotuvės, ant kurios buvo pritvirtinta iškaba „Elizabeta Pen". Antikvarinių daiktų parduotuvė buvo uždaryta, bet Puaro paskambino varpeliu, ir netrukus pati panelė Merė atidarė duris. Ji žiūrėjo į mus nustebusi ir nudžiugusi.

– Užeikite, susipažinkite su mano teta, – pasiūlė.

Ji nuvedė mus į galinį kambarį. Mus pasitiko pagyvenusi žilaplaukė dama, pati panaši į miniatiūrą. Jos oda buvo rausvai balta, o akys mėlynos. Ant kumptelėjusių pečių ji buvo užsimetusi vertingą seną peleriną su apvadais.

– Ar čia įžymusis mesjė Puaro? – paklausė tyliu žavingu balsu. – Merė man pasakojo. Aš vos tuo patikėjau. Ir jūs tikrai padėsite mums išspręsti šią problemą. Jūs mums patarsite?

Puaro akimirką žiūrėjo į ją, paskui nusilenkė.

– Madmuazele Pen... efektas išties puikus. Bet jums vertėtų užsiauginti ūsus.

Panelė Pen žioptelėjo ir žengė žingsnį atgal.

– Juk jūs vakar buvote išvykusi, tiesa?

– Ryte buvau čia. Paskui man smarkiai įsiskaudėjo galvą, ir aš išėjau namo.

– Ne namo, madmuazele. Kai jums suskaudo galvą, nutarėte pakeisti aplinką, ar ne? Tikiu, kad oras Čerloko Įlankoje tikrai sustiprina sveikatą.

Jis paėmė mane už rankos ir nusivedė prie durų. Ten sustojo, pasisuko ir pasakė per petį:

– Suprantate, kad viską žinau. Tai tarsi farsas... Tai turi liautis.

Jis kalbėjo grasinamu tonu. Panelė Pen mirtinai išblyško ir tylėdama linktelėjo galvą. Puaro atsisuko į merginą.

– Madmuazele, esate jauna ir žavi, – pasakė švelniai. – Tačiau dalyvaudama tokiose aferose atsidursite už kalėjimo sienų dar būdama jauna ir žavi... Ir aš, Erkiulis Puaro, sakau, kad man tikrai bus gaila.

Jis išėjo į gatvę, o aš suglumęs nusekiau iš paskos.

– Pirmiausia, *mon ami,* mane sudomino toks faktas: kai tas jaunuolis užsisakė vietą tik iki Monkhemptono, pamačiau, kad mergina staiga įsmeigė į jį akis. O kodėl? Jis ne iš tų vyrų, kurių išvaizda žavisi moterys. Kai įlipome į autobusą, pajutau, kad kažkas nutiks. Kas matė jaunuolį, kišantį nagus prie bagažo? Madmuazelė. Tik madmuazelė, ir prisiminkite, kad ji pasirinko vietą priešais langą – o tai labai nemoteriškas elgesys.

– Paskui ji atėjo pas mus su pasakėle apie vagystę. Kaip jau sakiau, sveiko proto žmogus dėžutės nelaužytų.

– Ir koks gi rezultatas? Ponas Beikeris Vudas sumokėjo didžiulius pinigus už pavogtas prekes. Miniatiūros bus grąžintos panelei Pen. Ji jas parduos ir užsidirbs tūkstantį svarų, o ne penkis šimtus. Diskretiškai pasiklausinėjęs sužinojau,

kad jai nekaip sekasi verslas – padėtis neaiški. Tariau sau – teta ir dukterėčia veikia išvien.

– Tad nė neįtarėte Nortono Keino?

– *Mon ami*! Su tokiais ūsais? Nusikaltėlis arba švariai nusiskuta, arba prisiklijuoja ūsus, kuriuos bet kada gali nuplėšti. Bet juk tai puiki galimybė gudriajai panelei Pen – kuprotai rausvaveidei pagyvenusiai damai. Tokią ją matėme. Bet pakaktų jai išsitiesti, apsiauti didžiulius batus, prisiklijuoti ant veido kelis šlykščius apgamus, ir... Pagrindinis akcentas – keli pavieniai plaukeliai ant viršutinės lūpos. Ką turime? Anot pono Vudo, vyrišką moterį ir „persirengusį vyrą“, kaip sakome mes.

– Ar ji tikrai vakar važiavo į Čerloką?

– Tikrai. Traukinys išvažiavo iš čia vienuoliktą ir atvyko į Čerloko Įlanką antrą valandą. Jei pamenat, sakėte man tai. O grįžtantis traukinys, tas, kuriuo atvykome, yra greitesnis. Jis išvyksta iš Čerloko penkios minutės po keturių ir atvyksta čia penkiolika minučių po šešių. Be abejonės, miniatiūrų niekada nė nebuvo toje dėžutėje. Ji buvo meistriškai išlaužta, o po to įdėta į lagaminą. Madmuazelei Merei teliko tik surasti porą bukagalvių, kuriems sukeltų simpatiją jos žavesys ir nuostabus sielvartingas grožis. Bet vienas iš bukagalvių nebuvo bukagalvis... Jis buvo Erkiulis Puaro!

Man nelabai patiko tokia išvada, tad skubiai įsiterpiau:

– Tada, kai sakėte, kad padedate pašaliečiui, jūs tyčia mane apgavote. Tyčia.

– Niekada jūsų neapgaudinėju, Hastingsai. Aš tik leidau jums apsigauti patiam. Aš kalbėjau apie poną Beikerį Vudą – šios pakrantės pašalietį, – Puaro veidas patamsėjo. – Ak! Kai pagalvoju apie tą piktnaudžiavimą, tą pasibaisėtiną bilieto kainą – tokią pačią už kelionę į vieną pusę ir į abi,

mano kraujas užverda, ir aš noriu apginti atvykėlius! Ponas Beikeris Vudas nėra nei malonus, nei, kaip sakėte jūs, simpatiškas žmogus. Bet jis atvykėlis! O mes, atvykėliai, turime laikytis išvien, Hastingsai. Aš – už atvykėlius!

Market Beisingo paslaptis

– Pagaliau nieko nėra geriau už kaimą, ar ne? – labai patenkintas pasakė inspektorius Džepas, giliai įkvėpdamas per nosį ir iškvėpdamas pro burną.

Puaro ir aš nuoširdžiai pritarėme Skotlend Jardo inspektoriaus idėjai savaitgalį vykti į mažą provincijos miestelį Market Beisingą. Laisvalaikiu Džepas aistringai domėjosi botanika, todėl apie gėles, kurių be galo ilgus lotyniškus pavadinimus jis tardavo kažkaip keistai, išsamiai pasakodavo daug entuziastingiau nei apie savo tirtas bylas.

– Čia niekas nepažįsta mūsų ir nieko nepažįstame mes, – paaiškino Džepas. – Štai ką norėjau pasakyti.

Tačiau tai sakydamas Skotlend Jardo pareigūnas buvo neteisus. Pasirodo, vietos konsteblis, seniau dirbęs penkiolika mylių nuo Beising Marketo esančiame kaime, jau buvo susitikęs su Džepu, kai tyrė nunuodijimo arsenu bylą. Konsteblis džiaugdamasis prisiminė įžymųjį policininką, o tai labai pakėlė Džepo nuotaiką. Taigi sekmadienio rytą užeigos svečių kamba-

ryje, šviečiant saulei ir sausmedžio ūseliams besiveržiant pro langą, linksmai nusiteikę susėdome pusryčiauti. Kiauliena ir kiaušiniai buvo puikūs, kava – tik pakenčiama, be to, labai karšta.

– Čia tai gyvenimėlis, – pasakė Džepas. – Kai išeisiu į pensiją, nusipirksiu mažą namelį kaime. Toli nuo nusikaltimų. Tokiame kaip šis!

– *Le crime, il est partout**, – pasakė Puaro imdamas kvadratinę riekę duonos ir piktai žvilgčiodamas į žvirblį, akiplėšiškai strikčiojantį ant palangės.

Aš nerūpestingai pacitavau:

Šio bailio veidas malonus,
Bet jo gyvenimas gėdingas,
Kokius jis krečia dalykus!
Man netgi žodžių tam pristinga.

– Šeimininke, – patogiai įsitaisydamas ištarė Džepas, – manau, kad sudorosiu dar vieną kiaušinį ir galbūt vieną kitą gabalėlį kiaulienos. O jūs, kapitone?

– Aš taip pat, – nuoširdžiai atsakiau aš.

– O jūs, Puaro?

Erkiulis papurtė galvą.

– Neverta taip pripildyti skrandį – nedirbs smegenys, – atsakė šis.

– O aš surizikuosiu dar šiek tiek papildyti savo skrandį, – nusijuokė Džepas. – Mano skrandis vienas iš didesnių. Tarp kitko, mesjė Puaro, jūs pilnėjate. Panele, prašau dvigubą porciją kiaušinienės su lašinukais.

Tą akimirką tarpduryje pasirodė įspūdinga konsteblio Polardo figūra.

---

* Nusikaltimų yra visur *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Tikiuosi, džentelmenai man atleis, jog trukdau inspektorių, tačiau man reikia jo patarimo.

– Šiandien man nedarbo diena, – skubiai pasakė Džepas. – Jokio darbo. O koks reikalas?

– Nusišovė džentelmenas iš Lei Hauzo... šūvis į galvą.

– Na, policija susitvarkys, – tarsi nuobodžiaudamas ištarė Džepas. – Tikriausiai dėl skolos arba moters. Atleiskit, Polardai, bet niekuo negaliu padėti.

– Reikalas tas, – pasakė konsteblis, – kad jis negalėjo nusišauti. Na, daktaro Gilso nuomone.

Džepas pastatė savo puodelį.

– *Negalėjo* nusišauti? Ką norite tuo pasakyti?

– Taip sako daktaras Gilsas, – pakartojo Polardas. – Jis sako, jog tai visiškai neįmanoma. Daktaras labai sutrikęs, nes durys buvo užrakintos iš vidaus, o langai užsklęsti. Tačiau jis laikosi nuomonės, jog tas žmogus negalėjo nusižudyti.

Paskutiniai Polardo ištarti žodžiai viską pakeitė. Kiaušinienės su lašinukais buvo atsisakyta, ir netrukus mes skubėjome į Lei Hauzą. Džepas smalsiai klausinėjo konsteblį.

Velionis Valteris Proterou – vidutinio amžiaus vyras, gyvenęs kaip atsiskyrėlis. Į Market Beisingą jis atvyko prieš aštuonerius metus ir išsinuomojo Lei Hauzą, netvarkingą, sutriušusį seną namą, greitai virsiantį griuvėsiais. Valteris Proterou įsikūrė viename namo gale; kartu jis atsivežė ir ūkvedę, kuri juo rūpinosi. Išdidžioji panelė Kleg kaime buvo labai gerbiama moteris. Prieš tris dienas pas poną Proterou apsistojo svečiai: ponai Parkeriai iš Londono. Šįryt panelė Kleg nuėjo pakviesti šeimininko, tačiau jis neatsiliepė. Pamačiusi, kad durys užrakintos iš vidaus, ji sunerimo ir iškvietė policiją bei daktarą. Konsteblis Polardas ir daktaras Gilsas atvyko tuo pačiu metu. Jiems abiem šiaip taip pavyko išlaužti ąžuolines miegamojo duris.

Ponas Proterou peršauta galva gulėjo ant grindų. Dešinėje jo rankoje buvo revolveris. Buvo akivaizdu, jog tai savižudybė.

Tačiau daktaras Gilsas, apžiūrėjęs velionio kūną, sutriko. Jis pasivedė į šalį konsteblį ir išsakė savo abejones. Polardas iš karto suvokė, kad reikia inspektoriaus Džepo pagalbos. Palikęs daktarą viską prižiūrėti, jis nuskubėjo į užeigą.

Konsteblis baigė pasakoti kaip tik tada, kai mes priėjome Lei Hauzą – didelį, apleistą namą, kurį supo neprižiūrėtas piktžolėmis apaugęs sodas. Priekinės namo durys buvo atviros, taigi mes iš karto įėjome į prieškambarį, o iš ten – į mažą svetainę, iš kurios ir sklido balsai. Kambaryje buvo keturi žmonės: neskoningai apsirengęs nemalonaus veido vyras (jis man pasirodė suktas, ir aš išsyk pajutau jam antipatiją); gana patraukli, tačiau beveik tokio pat tipo moteris; dar viena moteris, vilkinti elegantišką juodą suknelę (ji stovėjo nuošaly, taigi spėjau, jog tai ūkvedė) bei aukštas protingo veido vyras, dėvintis sportinio stiliaus tvido kostiumą. Atrodė, jog vyriškis yra padėties šeimininkas.

– Daktare Gilsai, – tarė konsteblis, – čia seklys inspektorius Džepas iš Skotlend Jardo ir du jo kolegos.

Daktaras pasisveikino su mumis ir supažindino su ponais Parkeriais. Tada mes palydėjome juos į viršų, o Polardas, paklusęs Džepui, davusiam ženklą, pasiliko apačioje saugoti namą. Užlipome laiptais ir paskui daktarą ėjome koridoriumi. Jo gale būta durų, tačiau dabar ant vyrių kabojo tik atplaišos, o pačios durys riogsojo kambaryje.

Mes įėjome. Barzdoto, ties smilkiniais pražilusio vyro kūnas tebegulėjo ant grindų. Džepas priėjo ir pasilenkė prie jo.

– Kodėl negalėjote palikti kūno taip, kaip radote? – sumurmėjo jis.

Daktaras gūžtelėjo pečiais.

– Mes pamanėme, jog tai savižudybė.

– Hm, – ištarė Džepas. – Kulka įstrigo kairėje pusėje, už ausies.

– Būtent, – pritarė daktaras. – Todėl visiškai aišku, jog jis negalėjo nusišauti. Jam būtų reikėję užlaužti ranką. Bet to neįmanoma padaryti.

– Tačiau revolverį radote suspaustą jo rankoje? Tarp kitko, kur ginklas?

Daktaras linktelėjo stalo pusėn.

– Bet jis nebuvo suspaudęs ginklo, – pasakė jis. – Revolveris buvo rankoje, tačiau pirštai nebuvo jo suspaudę.

– Įdėtas po nužudymo, – ištarė Džepas. – Tai visiškai aišku, – jis apžiūrėjo ginklą. – Iššauta tik viena kulka. Mes revolverį ištirsime, bet aš abejoju, ar rasime dar kieno nors pirštų antspaudų, išskyrus jūsų, daktare Gilsai. Kiek laiko jis jau miręs?

– Ponas Proterou mirė praėjusią naktį. Negaliu nurodyti tikslaus laiko, kaip sugeba tie nuostabūs daktarai detektyviniuose romanuose. Apytikriai jis jau miręs dvylika valandų.

Puaro stovėjo šalia manęs net nekrustelėdamas. Jis stebėjo, kaip dirba Džepas, bei klausėsi jo pokalbio su daktaru ir tik kartkartėmis tarsi nustebęs delikačiai uostė orą. Aš pabandžiau daryti tą patį, tačiau nieko neužuodžiau – absoliučiai jokio kvapo. Oras buvo visiškai gaivus. Tačiau Puaro ir toliau įtartinai uostinėjo, matyt, turėdamas jautresnę uoslę, jis užuodė tai, ko aš nesugebėjau užuosti.

Kai Džepas apžiūrėjo velionį, prie jo pasilenkė Puaro. Buvo matyti, kad seklio visiškai nedomina galvoje žiojėjanti žaizda. Iš pradžių pamaniau, kad jis žiūri į rankos, kurioje buvo revolveris, pirštus, tačiau netrukus supratau, jog Er-

kiulį sudomino nosinė, įkišta į švarko rankovę. (Ponas Proterou vilkėjo tamsiai pilku kostiumu.) Galų gale Puaro atsistojo, tačiau jo žvilgsnis vis nukrypdavo į nosinę. Seklys atrodė labai suglumęs.

Kaip tik tada inspektorius Džepas paprašė Puaro padėti pakelti duris. Pasinaudojęs palankia proga, aš taip pat pasilenkiau ir, ištraukęs iš rankovės nosinę, kruopščiai ją apžiūrėjau. Tai buvo visiškai paprasta balto batisto nosinė; ant jos nebuvo nei jokio ženklo, nei dėmės. Linguodamas galvą turėjau pripažinti savo pralaimėjimą ir įkišti nosinę ten, kur ji ir buvo.

Kai Džepas ir Puaro pakėlė duris, supratau, jog jie dar ieško rakto, deja, pastangos buvo bergždžios.

– Tai viską paaiškina, – pasakė Džepas. – Langas uždarytas ir užsklęstas. Žudikas išėjo pro duris, užrakino jas ir pasiėmė raktą. Jis pamanė, jog bus nuspręsta, kad pats Proterou užrakino duris ir nusišovė, o rakto niekas nepasiges. Mesjė Puaro, ar jūs sutinkate su manimi?

– Taip, sutinku. Tačiau būtų buvę daug paprasčiau ir geriau pakišti raktą po durimis. Tuomet būtų atrodę, jog raktas iškrito iš spynos.

– Na, juk negalite tikėtis, kad visi yra tokie sumanūs kaip jūs. Būtų siaubinga, jeigu nusikaltimus darytų tokie kaip jūs. Ar daugiau neturite ką pasakyti, Puaro?

Man pasirodė, kad Puaro padėtis tikrai kebli.

Tačiau jis tik apžvelgė kambarį ir maloniai, tarsi atsiprašydamas, pasakė:

– Tas mesjė daug rūkė.

Tai buvo tiesa. Židinio grotelės ir ant stalelio, stovinčio netoli didelio krėslo, padėta peleninė buvo pilni nuorūkų.

– Praėjusią naktį jis tikriausiai surūkė apie dvidešimt cigarečių, – pasakė Džepas. Jis pasilenkė ir atidžiai apžiūrėjo

pelenus ant židinio grotelių, paskui peleninėje. – Visos cigaretės tos pačios rūšies, – pranešė jis, – be to, jas rūkė vienas ir tas pats žmogus. Puaro, daugiau ten nieko nėra.

– O aš ir neteigiau, kad yra, – burbtelėjo mano draugas.

– Na, o kas gi čia? – sušuko Džepas ir pripuolė prie kažkokio blizgančio daikčiuko, gulinčio ant žemės šalia negyvėlio. – Sulūžęs rankogalio segtukas. Įdomu, kam jis priklauso. Daktare Gilsai, būčiau dėkingas, jeigu nusileistumėt žemyn ir pakviestumėt ūkvedę.

– O ką daryti su Parkeriais? Ponas Parkeris labai trokšta išvykti iš šių namų – sako, jog turi neatidėliotinų reikalų Londone.

– Galimas dalykas. Tačiau jie turi palaukti. Tarp kitko, labai tikėtina, jog Parkeriui ir čia atsiras labai svarbių reikalų! Pakvieskite ūkvedę ir nei jūs, nei Polardas neleiskite kuriam nors iš jų pasišalinti. Ar šįryt kas nors iš namiškių buvo įėjęs į šį kambarį?

Daktaras susimąstė.

– Ne. Jie buvo koridoriuje iki to momento, kol atėjome mudu su Polardu.

– Jūs esate tuo tikras?

– Visiškai tikras.

Daktaras išėjo atlikti ko prašomas.

– Jis geras žmogus, – pasakė Džepas pritariamai. – Kai kurie iš tų sportuojančių daktarų yra puikūs vyrukai. Įdomu, kas gi nušovė šį žmogų? Atrodo, kad vienas iš trijų name buvusių žmonių. Ūkvedės aš neįtariu. Jeigu būtų norėjusi jį nušauti, per aštuonerius metus jau būtų tai padariusi. Įdomu, kas tokie tie Parkeriai? Ši porelė ne itin maloni.

Kaip tik tą akimirką pasirodė panelė Kleg. Ji buvo sulysusi ir išvargusi, tvarkingai sušukuoti žili plaukai per vidurį

perskirti. Šiaip jau ji atrodė labai rimta ir ramaus būdo moteris. Nepaisant to, buvo matyti, kad ji puikiai tvarkosi, ir tai kėlė pagarbą. Atsakinėdama į Džepo klausimus ji paaiškino, jog pas mirusįjį dirbo keturiolika metų. Ponas Proterou buvęs dosnus ir geras šeimininkas. Ponus Parkerius ji pirmą kartą pamačiusi visai neseniai, kai jie netikėtai atvyko ir apsistojo pas juos. Jos nuomone, jie atvyko nekviesti – šeimininkas tikrai neapsidžiaugė juos išvydęs. Ji buvo tikra, kad rankogalio segtukas, kurį jai parodė Džepas, nepriklausė ponui Proterou. Paklausta apie revolverį, panelė Kleg pasakė, jog šeimininkas turėjęs panašų ginklą ir laikęs jį užrakintą. Ji mačiusi tą revolverį tik kartą, prieš keletą metų, bet tiksliai negalėjo pasakyti, ar tai tas pats ginklas. Ji negirdėjusi šūvio, tačiau tai esą nenuostabu, nes namas didelis ir apleistas, o jos ir Parkerių kambariai – kitame namo gale. Ji nežinojo, kelintą valandą ponas Proterou nuėjo miegoti. Pusę dešimtos, kai ji nuėjo gulti, šeimininkas dar nemiegojo. Užlipęs į miegamąjį, jis niekada iš karto nesiguldavo. Paprastai jis prasėdėdavo pusę nakties skaitydamas ir rūkydamas. Juk jis užkietėjęs rūkalius.

Tada įsikišo Puaro:

– Ar jūsų šeimininkas miegodavo atsidaręs langą?

Panelė Kleg susimąstė.

– Paprastai langas būdavo atvertas, bent jau viršuje.

– Tačiau dabar jis uždarytas. Ar jūs galite tai kaip nors paaiškinti?

– Ne, nebent ponas Proterou pajuto skersvėjį ir uždarė langą.

Džepas uždavė dar keletą klausimų panelei Kleg, paskui po vieną apklausė ponus Parkerius. Ponia Parker puolė į isteriją ir ašaras, o ponas Parkeris grasino ir plūsdamasis

neigė, kad rankogalio segtukas priklauso jam. Tačiau jo žmona dar prieš apklausą pripažino, kad segtukas yra jos vyro, tad neigimas Parkeriui nieko gera nedavė. Parkeris neigė buvęs ir Proterou kambaryje, taigi Džepas nusprendė turįs pakankamai daug įkalčių prašyti orderio jį suimti.

Palikęs viską prižiūrėti Polardui, Džepas nuskubėjo į miestelį ir telefonu susisiekė su Skotlend Jardu. Puaro ir aš patraukėme į užeigą.

– Jūs neįprastai tylus, – pasakiau aš. – Ar ši byla jūsų nesudomino?

– *Au contraire*, ji mane labai domina. Ir stebina.

– Motyvas neaiškus, – susimąstęs pasakiau aš, – tačiau esu tikras, kad Parkeris – blogas žmogus. Įrodymai prieš jį gana aiškūs, tačiau trūksta motyvo, bet jis gali išaiškėti vėliau.

– Gal jūs pastebėjote ką nors labai reikšmingo, tai, į ką neatkreipė dėmesio Džepas?

Smalsiai pažvelgiau į jį.

– Puaro, kas kyšo iš jūsų rankovės?

– O kas kyšojo negyvėlio švarko rankovėje?

– O! Ta nosinė?

– Būtent, ta nosinė.

– Jūreiviai kiša nosines į rankovę, – susimąstęs ištariau aš.

– Puiki mintis, Hastingsai, nors aš ne tai turėjau galvoje.

– Dar kas nors?

– Taip. Aš vis galvoju ir galvoju apie cigarečių dūmų kvapą.

– O aš nieko neužuodžiau, – nustebęs sušukau.

– Ir aš, *cher ami*, neužuodžiau.

Įdėmiai pažvelgiau į jį. Šiaip jau nelengva suprasti, kada Puaro tyčia mulkina, tačiau šį kartą, regis, jis atrodė niūrus ir kalbėjo rimtai.

Kvota įvyko po dviejų dienų. Per tą laiką atsirado ir daugiau įrodymų. Valkata prisipažino, kad perlipęs Lei Hauzo tvorą atsidūrė sode. Čia esančioje nerakinamoje daržinėje jis dažnai miegodavęs. Valkata pareiškė, jog dvyliktą valandą išgirdo, kaip kambaryje, antrame aukšte, garsiai kivirčijasi du vyrai. Vienas iš jų reikalavo pinigų, o kitas piktai atsisakydavo jų duoti. Pasislėpęs už krūmo, pro apšviestą langą jis matė du tai šen, tai ten vaikštinėjančius vyriškius. Jis kaipmat atpažino namų šeimininką poną Proterou ir ten buvusį poną Parkerį.

Taigi paaiškėjo, kad Parkeriai į Lei Hauzą atvyko šantažuoti Proterou. Bylos tyrimas dar labiau pasistūmėjo, kai buvo atskleistas tikrasis mirusio vyro vardas. Tai buvo Vendoveris, karinio jūrų laivyno leitenantas. Jo vardas buvo siejamas su pirmos klasės kreiserio „Meritot" susprogdinimu 1910–aisiais. Spėjome, jog Parkeris, žinodamas, kaip Vendoveris susijęs su tuo įvykiu, susekė jį ir pareikalavo pinigų už tylėjimą, o šis atsisakęs mokėti. Besikarščiuodamas Vendoveris išsitraukė revolverį, tačiau Parkeris atėmė jį ir šovė į priešininką. Paskui padarė taip, jog įvykis atrodytų kaip savižudybė.

Parkeris buvo patrauktas į teismą, jam buvo palikta teisė gintis. Mes dalyvavome pirmosios instancijos teismo posėdyje. Kai išėjome, Puaro linktelėjo galvą.

– Tikriausiai taip ir yra, – murmtelėjo sau panosėje. – Taip. Daugiau nedelsiu.

Jis nuėjo į paštą, parašė trumpą laiškelį ir tuoj pat išsiuntė per specialų pasiuntinį. Aš nespėjau pamatyti, kam jis buvo adresuotas. Tada mes vėl nuvykome į tą pačią užeigą, kurioje buvome apsistoję tą įsimintiną savaitgalį.

Puaro nenustygo vietoje ir vis žvilgčiojo pro langą.

– Laukiu svečio, – paaiškino jis. – Negali būti, taip tikrai negali būti, nejaugi aš suklydau? Ne. O štai ir ji.

Mano didžiai nuostabai, netrukus į kambarį įėjo panelė Kleg. Ji buvo ne tokia romi kaip paprastai, – sunkiai šnopavo, lyg būtų bėgusi. Moteriškė žvelgė į Puaro, o jos akyse buvo matyti baimė.

– Sėskitės, madmuazele, – maloniai pasakė Puaro. – Aš teisingai spėjau, tiesa?

Vietoj atsakymo ji apsiliejo ašaromis.

– Kodėl jūs taip padarėte? – dar kartą švelniai paklausė Puaro. – Kodėl?

– Aš jį taip mylėjau, – atsakė ji. – Buvau jo auklė, kai jis dar buvo mažas berniukas. Ak, pasigailėkite manęs!

– Padarysiu viską, ką galiu. Tačiau jūs turbūt suprantate, jog negaliu leisti, kad būtų pakartas nekaltas žmogus – netgi jei jis – bjaurus niekšas.

Ji atsisėdo ir niūriu balsu tarė:

– Galbūt ir aš negalėčiau. Darykite tai, ką privalote daryti, – ji atsistojo ir išskubėjo.

– Ar tai ji nušovė Proterou? – paklausiau aš visiškai suglumęs.

Puaro nusišypsojo ir papurtė galvą.

– Jis pats nusišovė. Pamenate, nosinę jis nešiojosi *dešinėje* rankovėje? Vadinasi, jis buvo kairiarankis. Bijodamas būti demaskuotas po audringo pokalbio su ponu Parkeriu, jis nusišovė. Kaip paprastai, ryte jo pakviesti atėjo panelė Kleg, bet rado jį nebegyvą. Kaip ji mums ką tik sakė, ji pažinojo Proterou nuo mažumės ir siuto ant Parkerių, pastūmėjusių jos šeimininką į tokią gėdingą mirtį. Ji laikė juos žudikais ir staiga suprato turinti galimybę priversti juos kentėti už tai, ką padarė. Panelė Kleg vienintelė žinojo, kad jis kairiarankis.

Ji įdėjo revolverį į dešinę ranką, uždarė ir užsklendė langą, ant grindų numetė rankogalio segtuką, kurį paėmė iš kažkurio kambario apačioje, užrakino duris ir ištraukė raktą.

– Puaro, – pasakiau aš entuziastingai, – jūs nuostabus! Ir ant kelio jus užvedė nosinė – tokia smulkmena!

– Ir cigarečių dūmų kvapas. Jeigu langas būtų buvęs uždarytas, kambaryje būtume turėję jausti visų tų surūkytų cigarečių tabako kvapą. Tačiau oras buvo visiškai gaivus, taigi iš karto padariau išvadą, jog langas buvo atviras per visą naktį ir uždarytas tik ryte. Suprantama, visa tai man sukėlė įdomių minčių. Aš negalėjau sugalvoti jokių priežasčių, dėl kurių žudikas būtų norėjęs uždaryti langą. Juk naudingiau palikti jį atvirą ir taip įtikinti, jog žudikas pro jį ir pabėgo. Žinoma, jeigu būtų nepasitvirtinusi teorija apie savižudybę. Be abejo, valkatos parodymai patvirtino mano įtarimus. Žmogysta nebūtų nugirdusi pokalbio, jeigu langas būtų buvęs uždarytas.

– Nuostabu! – įsikarščiavęs sušukau aš. – O ką jūs manote apie puodelį arbatos?

– Kalbate kaip tikras anglas, – atsidusęs ištarė Puaro. – Tikriausiai neverta tikėtis čia gauti taurelę *sirupo*?

Vapsvų lizdas

Džonas Harisonas išėjo į terasą, stabtelėjo ir pradėjo žvalgytis po sodą. Tai buvo didelis vyras liesu, išbalusiu kaip lavono veidu. Jo išraiška paprastai būdavo niūroka, tačiau, kai atšiaurius veido bruožus sušvelnindavo šypsena, kaip dabar, jis tapdavo kažkuo labai patrauklus.

Harisonas mėgo savo sodą. Šį tingų vasarišką rugpjūčio vakarą sodas atrodė kaip niekad puikiai. Vijoklinės rožės tebebuvo gražios, oras dvelkė kvapiaisiais pelėžirniais.

Išgirdęs gerai pažįstamą girgždesį, Harisonas staigiai pasuko galvą. Kas įėjo pro sodo vartus? Akimirksniu jo veide pasirodė didžiulė nuostaba – taku artėjo dabitiškai apsirengęs žmogus, kurį pamatyti šioje pasaulio vietoje jis tikrai nesitikėjo.

– Kokia staigmena! – sušuko Harisonas. – Mesjė Puaro!

Iš tiesų tai buvo garsusis Erkiulis Puaro, seklys, kurio šlovė jau buvo pasklidusi po visą pasaulį.

– Taip, – pasakė seklys, – tai aš. Kartą jūs mane kvietėte į svečius, jei kada nors atvykčiau į šias vietas. Nutariau pasinaudoti jūsų kvietimu. Ir štai aš čia.

– Džiaugiuosi, – nuoširdžiai tarė Harisonas. – Sėskitės ir išgerkite.

Svetingu judesiu jis parodė į stalą su buteliais verandoje.

– Dėkoju, – pasakė Puaro nugrimzdamas į pintą kėdę. – Turbūt neturit *sirop**? Žinoma, ne. Tada norėčiau šiek tiek gazuoto vandens, be viskio.

Šeimininkui pastačius stiklinę, Puaro emocingai pridūrė:

– Deja, mano ūsai sulipę. Tas karštis!

– Ir kas gi jus atvijo į šį ramų kampelį? – paklausė Harisonas klestelėdamas į kitą kėdę. – Malonumai?

– Ne, *mon ami*, reikalai.

– Reikalai? Šioje atkampioje vietoje?

Puaro niūriai linktelėjo.

– Juk ne visi nusikaltimai, mano drauge, įvykdomi ten, kur tiršta žmonių, ar ne?

Jo pašnekovas nusijuokė.

– Turbūt mano pastaba nuskambėjo kvailai, tačiau kokį gi nusikaltimą jūs čia tiriate? O gal man nederėtų to klausti?

– Galite klausti, – tarė seklys. – Aš net norėčiau, kad paklaustumėt.

Harisonas smalsiai pažvelgė į jį. Puaro elgesys jam pasirodė kiek neįprastas.

– Sakote, tiriate nusikaltimą? – abejodamas pradėjo jis. – Pavojingą nusikaltimą?

– Patį pavojingiausią.

– Norite pasakyti...

– Žmogžudystę.

Erkiulis Puaro tai ištarė taip rimtai, kad Harisonas net sutriko. Seklys žiūrėjo tiesiai į jį; svečio žvilgsnyje buvo kažkas labai neįprasto, ir šeimininkas nežinojo, ką pasakyti. Pagaliau jis tarė:

---

* Sirupo *(pranc.), – vert. past.*

– Bet aš nieko negirdėjau apie kokią nors žmogžudystę.

– Žinoma, – pasakė Puaro, – jūs apie tai nieko nežinote.

– Ką nužudė?

– Kol kas, – tarė seklys, – nieko.

– Kaip?

– Būtent todėl jūs nieko ir nežinote. Aš tiriu dar nepadarytą nusikaltimą.

– Bet juk tai nęsamonė!

– Kodėl gi? Jei įmanoma ištirti žmogžudystę, kol ji dar neįvykusi, tai daug geriau, nei tai padaryti po to. Galbūt net pavyktų – pasvajokime – užkirsti jai kelią.

Harisonas įdėmiai žiūrėjo į seklį.

– Jūs turbūt juokaujate, mesjė Puaro.

– Ne, aš kalbu rimtai.

– Jūs tikrai manote, kad rengiama žmogžudystė? O, tai absurdiška!

Erkiulis Puaro, nekreipdamas dėmesio į pašnekovą, pabaigė mintį.

– Nebent mums pavyktų sutrukdyti. Taip, *mon ami*, būtent tai aš ir noriu pasakyti.

– Mums?

– Mums. Man reikės jūsų pagalbos.

– Tai dėl to jūs čia atvykote?

Puaro vėl pažvelgė į Harisoną, ir neapibūdinamas to žvilgsnio keistumas vėl privertė šeimininką pasijusti nejaukiai.

– Atvykau čia, mesjė Harisonai, nes... jūs man patinkate, – paskui visiškai kitu tonu pridūrė: – Matau, mesjė Harisonai, jūsų sode yra vapsvų lizdas. Reikėtų jį išnaikinti.

Pasikeitus pokalbio temai, šeimininkas sutrikęs susiraukė. Pasekęs Puaro žvilgsnį, jis tarė suglumusiu balsu:

– Na, aš ketinau jį išardyti. Tiesą sakant, tai padarys

jaunasis Langtonas. Prisimenate Klodą Langtoną? Jis dalyvavo tame pačiame pietų pobūvyje, kuriame mudu ir susipažinome. Vyrukas ateis šįvakar išnaikinti lizdo. Įsivaizduoja galįs tinkamai tai atlikti.

– A, – ištarė Puaro, – ir kaip jis ketina tai padaryti?

– Naudodamasis benzinu ir sodo švirkštu. Langtonas atsineš savo švirkštą – jis tinkamesnio dydžio nei manasis.

– Yra ir kitas būdas, ar ne? – paklausė Puaro. – Juk galima naudoti kalio cianidą?

Harisonas kiek nustebo.

– Taip, bet tai gana pavojinga medžiaga. Gali patekti į aplinką.

Puaro niūriai linktelėjo:

– Taip, tai mirtini nuodai, – kiek luktelėjęs jis rūsčiai pakartojo: – Mirtini nuodai.

– Praverstų norint atsikratyti uošvienės, a? – nusijuokė Harisonas.

Erkiulis Puaro išliko rimtas.

– Ar jūs įsitikinęs, mesjė Harisonai, kad tas mesjė Langtonas ketina naudoti būtent benziną vapsvų lizdui išnaikinti?

– Žinoma. Kodėl klausiate?

– Matote, šią popietę užėjau į Barčesterio vaistinę. Dėl vieno iš pirkinių man teko pasirašyti nuodų apskaitos knygoje. Perskaičiau paskutinį įrašą. Pirktas buvo kalio cianidas, o pasirašė Klodas Langtonas.

Harisonas spoksojo.

– Keista, – ištarė jis. – Langtonas aną dieną sakė, kad niekada nenaudotų šios medžiagos; jis netgi sakė manąs, kad kalio cianidas neturėtų būti parduodamas tokiam tikslui.

Puaro apžvelgė sodą, paskui labai rimtai paklausė:

– Ar jums patinka Langtonas?

Šeimininkas krūptelėjo. Atrodė, kad klausimas jį užklupo netikėtai.

– Aš... aš... na, manau... žinoma, jis man patinka. Kodėl turėtų nepatikti?

– Aš tik norėjau žinoti, – ramiai pasakė Puaro.

Harisonas tylėjo, tad seklys kvotė toliau:

– Man dar rūpi, ar *jūs* patinkate jam?

– Kur jūs sukate, mesjė Puaro? Nesuprantu, ką turite galvoje.

– Būsiu visiškai atviras. Kaip žinau, jūs susižiedavęs, mesjė Harisonai. Aš pažįstu panelę Molę Din. Ji labai žavi, labai graži mergina. Prieš susižadėdama su jumis ji ketino tekėti už Klodo Langtono. Molė metė jį dėl jūsų.

Harisonas linktelėjo, o Puaro kalbėjo toliau:

– Aš neklausiu, kodėl ji taip padarė – ją tikriausiai galima pateisinti. Bet, mano nuomone, visiškai įmanoma, jog Langtonas to nepamiršo ir neatleido.

– Klystate, mesjė Puaro. Esu tikras, jūs klystate. Langtonas pasirodė esąs doras žmogus; jis vyriškai susitaikė su tuo, kas įvyko. Jis labai padoriai pasielgė mano atžvilgiu – pasitraukė iš kelio, bet liko draugiškas.

– Ir jums tai neatrodo keista? Jūs sakote „labai“, bet nė kiek dėl to nesistebite?

– Ką norite pasakyti, mesjė Puaro?

– Noriu pasakyti, – Puaro balse suskambo nauja gaidelė, – kad žmogus gali nuslėpti savo neapykantą iki tinkamo momento.

– Neapykantą? – Harisonas papurtė galvą ir nusijuokė.

– Anglai labai kvaili, – tarė Puaro. – Jie mano galintys apgauti bet ką, tačiau tiki, kad niekas negali apgauti jų. „Doras žmogus“, „geras vaikinas“ – jie niekad nesitiki susilaukti blogio. Būdami drąsūs, bet kvaili, kartais jie miršta visai be reikalo.

– Jūs įspėjate mane, – tyliai tarė Harisonas. – Dabar supratau tai, kas mane glumino visą tą laiką. Jūs įspėjate mane dėl Klodo Langtono. Jūs šiandien atvykote čia įspėti mane...

Puaro linktelėjo. Staiga Harisonas pašoko.

– Jūs išprotėjote, mesjė Puaro. Čia Anglija, ir tokie dalykai čia nevyksta. Nusivylę moters rankos siekiantys vyrai savo konkurentų nenuduria į nugarą ir nenunuodija. Be to, jūs klystate dėl Langtono. Vaikinas nenuskriaustų ir musės.

– Musių gyvybės manęs nejaudina, – ramiai tarė Puaro. – Tačiau teigdamas, jog mesjė Langtonas neatimtų gyvybės musei, pamirštate, kad dabar jis rengiasi nužudyti net keletą tūkstančių vapsvų.

Harisonas nutilo. Mažasis seklys taip pat pašoko ant kojų. Jis priėjo prie šeimininko ir uždėjo ranką jam ant peties. Įsismarkavęs Puaro beveik sukrėtė savo didįjį pašnekovą, kai į ausį jam sušnabždėjo šiuos žodžius:

– Atsitokėkite, mano drauge, atsitokėkite. Žiūrėkit, žiūrėkit – ten ant kranto, prie to medžio šaknų. Matote, vapsvos taikiai grįžta namo dienos pabaigoje? Po valandėlės jų laukia pražūtis, o jos net nenujaučia. Niekas jų neįspės. Matyt, jos neturi savo Erkiulio Puaro. Sakau jums, mesjė Harisonai, atvykau čia darbo reikalais. Mano darbas – tirti žmogžudystę, prieš jai įvykstant ar po to. Tai kada gi mesjė Langtonas ateina išnaikinti lizdo?

– Langtonas niekada...

– Kada?

– Devintą. Bet sakau jums, jūs labai klystate. Langtonas niekada...

– Tie anglai! – užsidegęs sušuko Puaro. Pagriebęs savo skrybėlę ir lazdą, jis leidosi taku. Stabtelėjęs jis tarė per petį:

– Nebenoriu čia ginčytis su jumis, tai mane tik įsiutintų. Tačiau, kaip turbūt supratote, aš čia grįšiu devintą.

Harisonas prasižiojo kažką sakyti, bet Puaro jam neleido.

– Žinau, ką pasakysite. „Langtonas niekada“ ar panašiai. A, Langtonas niekada! Bet aš vis tiek būsiu devintą. Beje, man bus smagu stebėti – sakykim – man bus smagu žiūrėti, kaip naikina vapsvų lizdą. Dar viena angliška pramoga!

Nelaukęs atsakymo, jis nuskubėjo taku ir išėjo pro girgždančius vartus. Atsidūręs kelyje, Puaro sulėtino žingsnius. Jo gyvumas nuslūgo, paniuręs veidas išdavė susirūpinimą. Kartą seklys išsitraukė laikrodį iš kišenės ir pasitikrino laiką. Rodyklės rodė dešimt minučių po aštuntos. „Trys ketvirčiai valandos,“ – sumurmėjo jis. – Gal verčiau reikėjo palaukti?“

Puaro dar labiau sulėtino žingsnius; atrodė, kad jis ketina grįžti. Neaiški nuojauta kankino jį. Vis dėlto ryžtingai nusikratęs kankinamų minčių, seklys toliau žingsniavo kaimo link. Tačiau nuo jo veido nedingo susirūpinimo išraiška, ir jis kelis kartus papurtė galvą, tarsi tik iš dalies patenkintas žmogus.

Be kelių minučių devynios Puaro vėl atsirado prie sodo vartelių. Vakaras buvo giedras ir ramus, švelnus vėjelis vos vos judino medžių lapus. Vis dėlto ore tvyrojo kažkas negero, tarsi artintųsi audra.

Puaro paspartino žingsnį. Staiga jį vėl apėmė nerimas ir abejonės. Jis ir pats nesuvokė, ko bijojo.

Tuo metu sodo vartai atsivėrė, ir pro juos skubiai išėjo Klodas Langtonas. Pamatęs Puaro, jis krūptelėjo.

– O... a... labas vakaras.

– Labas vakaras, mesjė Langtonai. Jūs ankstyvas.

Nustebęs Langtonas pažvelgė į seklį.

– Nesuprantu, apie ką jūs kalbate.

– Ar jau išnaikinote vapsvų lizdą?

– Tiesą pasakius, ne.

– A, – švelniai tarė Puaro. – Vadinasi, neišnaikinote. Ką gi tuomet jūs veikėte?

– Na, tiesiog sėdėjau ir plepėjau su seniu Harisonu. Dabar jau tikrai turiu skubėti, mesjė Puaro. Nežinojau, kad lankotės šiose vietose.

– Matote, turėjau čia reikalų.

– A! Na, rasite Harisoną terasoje. Gaila, negaliu ilgiau užtrukti.

Jis nuskubėjo. Puaro žiūrėjo jam įkandin. Nervingas, gražus jaunuolis neryžtinga burna!

„Rasiu Harisoną terasoje", – sumurmėjo Erkiulis. „Ar tikrai?" Jis įėjo į sodą pro vartelius ir leidosi taku. Harisonas sėdėjo kėdėje prie stalo nejudėdamas; jis neatsisuko ir priėjus Puaro.

– A! *Mon ami*, – tarė Puaro. – Ar gerai jaučiatės?

Po ilgos pauzės Harisonas ištarė keistu ir slopiu balsu:

– Gerai jaučiuosi? Taip, gerai. Kodėl turėčiau jaustis blogai?

– Nejaučiate jokių pasekmių? Tai gerai.

– Pasekmių? Kokių?

– Sodos.

Šeimininkas staiga pagyvėjo.

– Sodos? Ką norite pasakyti?

Puaro mostelėjo atsiprašydamas.

– Labai gaila, bet teko jos įdėti į jūsų kišenę.

– Į mano kišenę? Kurių galų?

Harisonas įsistebeilijo į Puaro. Šis kalbėjo ramiai, bet įtikinamai, tarsi skaitytų paskaitą mažam vaikui.

– Matote, vienas iš seklio profesijos privalumų, o gal trūkumų, yra tai, kad tenka bendrauti su nusikalstamo pasaulio atstovais. O nusikaltėliai gali išmokyti labai įdomių ir

keistų dalykų. Kartą padėjau vienam kišenvagiui, kurį apkaltino tuo, ko jis nepadarė. Jis atsidėkojo vieninteliu jam įmanomu būdu – išmokė mane savo amato triukų. Taigi dabar norėdamas galėčiau apšvarinti kieno nors kišenes jam net neįtariant. Uždedu ranką žmogui ant peties, emocingai elgiuosi, ir jis nieko nejaučia. O man tuo metu pavyksta jo kišenės turinį perkelti į savo kišenę, mainais įdedant sodos.

– Matote, – svajingai tęsė Puaro, – jei žmogus nori greitai išsiimti nuodus tam, kad nepastebėtas galėtų įdėti juos į stiklinę, jis būtinai turi laikyti juos dešinėje švarko kišenėje, ir niekur kitur. Aš žinojau, kad nuodai bus ten.

Seklys įkišo ranką į savo kišenę ir ištraukė keletą baltų kristalų.

– Be galo pavojinga, – sumurmėjo jis, – nešiotis juos šitaip – palaidus.

Ramiai ir neskubėdamas Puaro išsitraukė iš kitos kišenės butelį plačiu kakleliu. Jis subėrė kristalus, priėjo prie stalo ir pripildė butelį paprasto vandens. Rūpestingai užkimšęs butelį, Puaro kratė jį, kol visi kristalai ištirpo. Harisonas stebėjo jį tarsi užburtas.

Patenkintas gautu tirpalu, Puaro žengė vapsvų lizdo link, atkimšo butelį ir, pasukęs galvą į šoną, išpylė skystį į lizdą. Tada, atsitraukęs porą žingsnių, ėmė stebėti.

Kai kurios grįžtančios vapsvos nutūpdavo, sukrutėdavo ir nurimdavo. Kitos išropodavo iš skylės tik tam, kad nugaištų. Puaro, stebėjęs tą reginį porą minučių, linktelėjo galva ir grįžo į verandą.

– Greita mirtis, – tarė jis. – Labai greita mirtis.

Harisonas atgavo balsą.

– Ką jūs žinote?

Puaro žiūrėjo tiesiai prieš save.

– Kaip jau sakiau, pamačiau Klodo Langtono pavardę nuodų apskaitos knygoje. Tačiau aš jums nepasakiau, kad netrukus susitikau jį patį. Vyrukas pasakė pirkęs kalio cianidą jūsų prašymu – vapsvų lizdui išnaikinti. Man tai pasirodė truputį keista, mano drauge, nes aš prisiminiau, kaip per pietus, kuriuos minėjote, jūs ypač vertinote benzino privalumus ir sakėte, kad nuodyti cianidu yra pavojinga ir visiškai nereikalinga.

– Tęskite.

– Žinojau dar kai ką. Buvau matęs Klodą Langtoną ir Molę Din kartu, kai jie manė, kad jų niekas nemato. Nežinau, koks įsimylėjėlių konfliktas juos išskyrė ir pastūmėjo merginą į jūsų glėbį, tačiau buvo matyti, kad nesusipratimai tarp jų baigėsi ir panelė Din grįžta pas savo mylimąjį.

– Tęskite.

– Žinojau ir dar daugiau, mano drauge. Kartą būdamas Harlio gatvėje mačiau jus išeinantį iš vieno gydytojo namų. Pažįstu tą gydytoją ir žinau, kuo sergantys žmonės lankosi pas jį; be to, atkreipiau dėmesį į jūsų veido išraišką. Mačiau tokią tik keletą kartų gyvenime, tačiau apsirikti negalėjau. Tai buvo ką tik pasmerkto mirti žmogaus veidas. Juk taip?

– Visiškai teisingai. Jo manymu, man buvo likę du mėnesiai.

– Paskendęs mintyse, jūs nepastebėjote manęs, mano drauge. Jūsų veide įžiūrėjau dar kai ką – tai, ką žmonės, kaip jau sakiau šią popietę, stengiasi nuslėpti. Pamačiau neapykantą, mano drauge. Jūs nesistengėte to jausmo nuslėpti, nes nemanėte, kad kas nors jus stebi.

– Tęskite.

– Nedaug liko pasakoti. Kaip jau sakiau, atvykau čia, atsitiktinai pamačiau Langtono pavardę nuodų knygoje, susitikau jį ir atėjau pas jus. Paspendžiau jums spąstus. Jūs neigė-

te prašęs Langtono nupirkti cianido, netgi suvaidinote nustebusį dėl tokio jo pirkinio. Mano vizitas iš pradžių jus suglumino, tačiau netrukus jūs suvokėte, kad manimi galima pasinaudoti ir kurstėte mane įtarinėti. Langtonas žadėjo ateiti pas jus pusę devynių. Jūs man pasakėte, kad devintą, tikėdamasis, jog man atėjus viskas jau bus baigta. Tada jau žinojau viską.

– Kodėl gi jūs atvykote!? – sušuko Harisonas. – Jei tik nebūtumėt čia pasirodęs!

Puaro pasitempė.

– Juk sakiau, – tarė jis. – Žmogžudystė – mano reikalas.

– Žmogžudystė? Turite galvoje savižudybę?

– Ne, – Puaro balsas nuskambėjo aiškiai ir griežtai. – Turiu galvoje žmogžudystę. Jūsų galas turėjo būti greitas ir lengvas, tačiau jūsų sumanyta Langtono mirtis būtų pati blogiausia, kokią tik galima sugalvoti. Jis pirko nuodus; jis ateina pas jus ir lieka vienas su jumis. Jūs staiga mirštate, jūsų stikle randamas cianidas, ir Klodo Langtono laukia kartuvės. Toks buvo jūsų planas.

Harisonas vėl sudejavo.

– Kodėl gi jūs atvykote? Kodėl gi jūs atvykote?

– Jau sakiau, bet yra ir kita priežastis. Jūs man patikote. Paklausykite, *mon ami*, jūs esate mirštantis žmogus, jūs praradote mylimą merginą, tačiau jūs tikrai ne žudikas. Sakykite man dabar – gerai ar blogai, kad aš įsikišau?

Po akimirkos tylos Harisonas pasitempė. Jo veide pasirodė nauja orumo išraiška žmogaus, įveikusio savo žemesnįjį „aš“. Jis ištiesė per stalą savo ranką.

– Ačiū Dievui, kad jūs atvykote! – sušuko jis. – Ak, ačiū Dievui, kad jūs atvykote!

Dama su vualiu

Mačiau, kad jau kurį laiką Puaro jaučia didėjantį nepasitenkinimą ir negali nustygti vietoje. Pastaruoju metu mums neteko tirti jokių įdomių bylų, nieko tokio, kad mano mažasis draugas būtų galėjęs pamiklinti savo aštrų protą ir panaudoti puikius dedukcinius sugebėjimus. Šį rytą jis susierzinęs nusviedė laikraštį šalin ir išleido mėgstamą, panašų į katės čiaudulį, garsą.

– Hastingsai, jie manęs bijo! Jūsų Anglijos nusikaltėliai manęs bijo! Kai namuose atsiranda katė, pelės nebevagia sūrio!

– Mano galva, daugelis tų nusikaltėlių net nežino, kad jūs egzistuojate! – juokdamasis pasakiau aš.

Puaro priekaištingai pažvelgė į mane. Jis visuomet įsivaizdavo, kad visas pasaulis tik ir galvoja bei kalba apie seklį Erkiulį Puaro. Be abejonės, Londone jis yra gerai žinomas, tačiau nemanau, kad jo vardas keltų siaubą visam nusikaltėlių pasauliui.

– Puikiai atliktas *coup**, – vėl prašneko Puaro, – nors tai ne mano sritis. *Pas de finesse, seulement de l'audace***! Nendrine lazda, pripildyta švino, nusikaltėlis išdaužė veidrodinę juvelyrinės parduotuvės vitriną ir pagrobė keletą vertingų brangakmenių. Garbingi miestelėnai tuoj pat jį sučiupo, atvyko policininkas. Vagis buvo pagautas nusikaltimo vietoje su įkalčiais – pagrobtais brangakmeniais ir nuvestas į policijos nuovadą. Ten paaiškėjo, jog brangakmeniai padirbti. Tikruosius jis atidavė bendrininkui – vienam iš tų „garbingų miestiečių". Suprantama, nusikaltėlis sės į kalėjimą, tačiau kai iš ten išeis, jo lauks apvali sumelė. Ką gi, neblogai sugalvota. Bet aš galėčiau sumanyti ką nors gudresnio. Kartais, Hastingsai, aš gailiuosi, jog esu toks doras. Įvairumo dėlei būtų malonu veikti prieš įstatymą.

– Nenusiminkite, Puaro. Juk pats žinote, kad esate puikus savo srities specialistas.

– Bet šiuo metu nėra nė vienos bylos iš mano srities!

Aš pakėliau laikraštį.

– Čia pranešama apie paslaptingą anglo nužudymą Olandijoje, – pasakiau aš.

– Jie visuomet taip rašo. O vėliau paaiškės, kad tas anglas valgė žuvies konservų, ir jo mirtis buvo visiškai natūrali.

– Na, regis, šiandien jūs nusiteikęs bambėti.

– *Tiens****! – priėjęs prie lango ištarė Puaro. – Gatve eina, kaip rašoma romanuose, „dama su tankiu vualiu". Dabar ji lipa laiptais... Skambina į duris – ji atėjo pasitarti su mumis. Galimas dalykas, mūsų laukia kas nors įdomaus. To-

---

* Darbas *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Jokio subtilumo, vien tik įžūlumas! *(pranc.)*, – *vert. past.*

*** Klausykite! *(pranc.)*, – *vert. past.*

kios jaunos ir gražios merginos kaip ši neslepia savo veidų, nebent būtų rimta priežastis.

Netrukus lankytoja buvo palydėta pas mus. Kaip Puaro ir sakė, jos veidą dengė tankus ispaniškų nėrinių vualis, ir kol nepažįstamoji nepakėlė jo, veido bruožų buvo neįmanoma įžiūrėti. Įsitikinau, kad intuicija neapgavo Erkiulio. Dama iš tiesų buvo nepaprastai graži – šviesiaplaukė, mėlynomis akimis, vilkėjo prabangiais, tačiau kartu paprastais drabužiais. Aš iš karto supratau, kad ji priklauso aukščiausiam visuomenės sluoksniui.

– Mesjė Puaro, – švelniu ir skambiu balsu prašneko dama, – pakliuvau į didelę bėdą. Labai abejoju, ar galėsite man padėti. Tačiau apie jus girdėjau tokių nuostabių dalykų, kad išdrįsau ateiti ir prašyti jūsų padaryti tai, kas galbūt neįmanoma. Jūs iš tikrųjų esate paskutinė mano viltis.

– Man visuomet patiko neįmanomi dalykai, – atsakė Puaro. – Prašau, madmuazele, tęsti.

Mūsų gražioji viešnia dvejojo.

– Tačiau jūs turėtumėt būti atvira, – pridūrė Puaro, – ir nieko nuo manęs neslėpti.

– Būsiu jums atvira, – staiga pasakė mergina. – Ar esate girdėjęs apie ledi Milisent Kesl Vogan?

Susidomėjęs pažvelgiau į ją. Prieš keletą dienų buvo paskelbta apie ledi Milisent ir jaunojo Sautšyro hercogo sužadėtuves. Tačiau aš žinojau tik tiek, kad ji yra penktoji nuskurdusio airių lordo dukra, o Sautšyro hercogas – vienas trokštamiausių Anglijos jaunikių.

– Aš ir esu ledi Milisent, – tęsė mergina. – Jūs tikriausiai skaitėte apie mano sužadėtuves? Aš galėčiau būti laimingiausia mergina visame pasaulyje, mesjė Puaro, jeigu ne ta siaubinga bėda! Tas bjaurus žmogus, tas Levingtonas,

jis... Net nežinau, kaip jums tai papasakoti. Kai buvau šešiolikos metų, parašiau laišką, o jis, jis...

– Jūs parašėte laišką tam ponui Levingtonui?

– O ne, ne jam! Jaunam kareiviui, kuris man labai patiko... jis žuvo kare.

– Suprantu, – užjausdamas ištarė Puaro.

– Mesjė Puaro, tai buvo kvailas, nediskretiškas laiškas, bet tikrai nieko daugiau. Tačiau laiške yra frazių, kurios... kurios galėtų būti neteisingai interpretuojamos.

– Aišku, – pasakė Puaro. – Ir šis laiškas pateko į pono Levingtono rankas?

– Taip, ir jei aš jam nesumokėsiu didžiulės pinigų sumos, kurios aš niekaip negaliu surinkti, jis grasina nusiųsti tą laišką hercogui.

– Purvina kiaulė! – nesusivaldęs sušukau aš. – Prašau man atleisti, ledi Milisent.

– Ar nebūtų protingiau prisipažinti jūsų būsimam sutuoktiniui?

– Mesjė Puaro, aš neišdrįsiu to padaryti. Hercogas yra gana keisto charakterio – pavydus, įtarus ir linkęs tikėti pačiu blogiausiu. Jeigu jam viską papasakočiau, turėčiau iš karto nutraukti sužadėtuves.

– Dieve mano! – išraiškingai sušuko Puaro. – O ko jūs tikitės iš manęs, miledi?

– Galbūt man pavyktų įkalbėti poną Levingtoną jus aplankyti, – atsakė ledi Milisent. – Pasakyčiau, kad įgalioju jus aptarti šį reikalą. Galbūt Levingtonas sumažintų kainą.

– Kokią sumą jis paminėjo?

– Visiškai nerealią – dvidešimt tūkstančių svarų. Abejoju, ar man pavyktų surinkti bent tūkstantį.

– Ar negalėtumėt pasiskolinti pinigų? Atiduotumėt juos

po vedybų. Tiesą sakant, abejoju, ar galėtumėt gauti bent pusę šios sumos. *Eh bien*, be to, man darosi bjauru vien nuo tos minties, kad jūs turite mokėti! Ne! Erkiulio Puaro išradingumas sužlugdys jūsų priešų planus! Atsiųskite man tą poną Levingtoną. Ar manote, kad jis atsineš laišką?

Mergina papurtė galvą.

– Taip nemanau. Jis labai atsargus.

– Tikiuosi, kad jis iš tikrųjų turi laišką?

– Levingtonas parodė laišką, kai buvau nuėjusi į jo namus.

– Jūs buvote pas jį namuose? Pasielgėte labai neatsargiai, miledi.

– Jūs taip manote? Mane buvo apėmusi neviltis. Tikėjausi maldaudama suminkštinti jo širdį.

– *Oh, là, là*! Šio pasaulio levingtonų nesugraudinsite ašaromis! Maldaudama tik parodėte, koks svarbus yra jums šis dokumentas. Kur jis gyvena, tas „nuostabusis džentelmenas"?

– Buona Vistoje, Vimbldone. Nuvažiavau ten sutemus.

Puaro atsiduso, o mergina tęsė:

– Galiausiai pareiškiau, kad pranešiu policijai. „Žinoma, brangioji ledi Milisent, praneškite, jei tik to pageidaujate", – pasišaipė Levingtonas.

– Taip, vargu ar tai policijos reikalas, – sumurmėjo Erkiulis.

– „Bet aš tikiuosi, kad būsite protingesnė, – tęsė Levingtonas. – Štai jūsų laiškas – šioje kiniškoje dėžutėje!" Jis laikė laišką taip, jog galėčiau matyti. Pamėginau jį pačiupti, tačiau Levingtonas buvo vikresnis. Nutaisęs piktdžiugišką veido išraišką, jis sulankstė laišką ir įdėjo į medinę dėžutę. „Garantuoju, kad čia jis yra visiškai saugus, – pasakė jis, – o pati dėžutė bus padėta į tokią patikimą vietą, jog jūs niekuo-

met jos nerasite." Mano akys nukrypo į mažą sieninį seifą, tačiau Levingtonas papurtė galvą ir nusijuokė. „Turiu geresnį seifą nei šis." Ak, koks jis buvo šlykštus! Mesjė Puaro, ar galite man padėti?

– Pasitikėkite tėtušiu Puaro. Aš rasiu išeitį.

Puaro galantiškai palydėjo gražiąją klientę prie durų, o aš pagalvojau, jog, nepaisant jo raminamų žodžių, mūsų laukia sunkus uždavinys. Kai mano bičiulis sugrįžo, išdėsčiau savo mintis. Erkiulis nusiminęs linktelėjo.

– Taip, dar nežinau, kaip išspręsti šią problemą. Kol kas yra Levingtono viršus. Reikia sugalvoti, kaip jį pergudrauti.

Ponas Levingtonas aplankė mus tą pačią popietę sutartu laiku. Ledi Milisent buvo teisi, pavadinusi jį šlykščiu žmogumi. Mano kojų pirštai neramiai dilgčiojo – taip norėjosi nuspirti tą Levingtoną nuo laiptų. Jis jautėsi esąs padėties šeimininkas – demonstravo aroganciją, tyčiojosi iš Puaro siūlymų. Negalėjau nepastebėti, kad toks įžūlus Levingtono elgesys paveikė Puaro. Jis atrodė prislėgtas ir nusiminęs.

– Na, džentelmenai, – imdamas skrybėlę tarė Levingtonas, – mes, regis, taip ir nesusitarėme. Taigi padarysiu taip: kadangi ledi Milisent yra labai žavinga jauna moteris, aš nuleisiu kainą, – jis gudriai pažvelgė į mus. – Tarkime, aštuoniolika tūkstančių. Šiandien išvykstu į Paryžių – reikia sutvarkyti vieną reikaliuką. Grįšiu antradienį. Jeigu iki antradienio vakaro pinigai nebus sumokėti, laiškas atsidurs pas hercogą. Tik nepasakokite man, kad ledi Milisent negali gauti pinigų. Kai kurie džentelmenai būtų laimingi, galėdami padaryti paslaugą tokiai gražiai moteriai. Žinoma, jeigu tik ji tinkamai elgsis.

Mano veidas išraudo, ir aš žengtelėjau žingsnį į priekį norėdamas užvožti jam, bet Levingtonas pasisuko ir nėrė iš kambario.

– Dieve mano! – sušukau aš. – Reikia ką nors daryti. O jūs, Erkiuli, regis, nuolankiai susitaikėte su pralaimėjimu?

– Jūs esate labai geros širdies, bičiuli mano, tačiau jūsų pilkųjų smegenų ląstelių veikla yra apverktina. Neturiu jokio noro nustebinti poną Levingtoną savo sugebėjimais. Kuo silpnesnės dvasios žmogumi jis mane laiko, tuo man geriau.

– Kodėl?

– Keista, – kažką prisiminęs sumurmėjo Puaro. – Juk visai neseniai, dar prieš pasirodant Milisent, aš pareiškiau norą nusižengti įstatymams!

– Nejaugi, Levingtonui išvykus, jūs ruošiatės įsibrauti į jo namus? – nustebęs paklausiau aš.

– Hastingsai, kartais jūsų nuovoka stulbinanti.

– O jeigu jis pasiims laišką?

Puaro papurtė galvą.

– Labai abejoju. Viena aišku, jog slėptuvė yra jo namuose. Ir, Levingtono manymu, visiškai saugi.

– Kada mes pradėsim...e... šį žygį?

– Rytoj vakare. Iš čia išvyksim maždaug vienuoliktą.

Sutartu laiku jau buvau pasirengęs leistis į kelionę. Vilkėjau tamsios spalvos kostiumu, ant galvos buvau užsidėjęs minkštą, tamsią skrybėlę.

Puaro man maloniai šypsojosi.

– Jūs, regis, gerai pasiruošėt atlikti savo vaidmenį, – pabrėžė Puaro. – Iki Vimbldono važiuosime metro.

– Ar mes nieko nepasiimsime? Turiu galvoje kokių nors įrankių, kad galėtume įsilaužti.

– Brangusis mano Hastingsai, Erkiulis Puaro niekada nesiima tokių šiurkščių priemonių.

Sugėdintas nutilau, tačiau mano smalsumas nesumažėjo.

Buvo pats vidurnaktis, kai mes patekome į nedidelį Buona Vistos priemiesčio sodą. Name tvyrojo tamsa ir tyla. Mano bičiulis nusėlino tiesiai prie užpakalinės namo dalies lango, be garso jį atvėrė ir mostelėjo man įlipti.

– Kaip jūs sužinojote, kad langas bus atidarytas? – paklausiau pašnibždom, nes tai iš tiesų man pasirodė neįmanoma.

– Nes pats nupjoviau skląstį šį rytą, – atsakė Puaro.

– Ką?

– Taip, taip, viskas buvo labai paprasta. Atėjęs čia, parodžiau fiktyvų pažymėjimą, taip pat vieną iš tarnybinių inspektoriaus Džepo dokumentų. Pasakiau, kad mane rekomendavo Skotlend Jardo policija ir pasiuntė įrengti įtvirtinimus, apsaugančius nuo vagių. Ponas Levingtonas norėjo, kad tai būtų padaryta jam išvykus. Ekonomė mane labai mielai priėmė, nes pastaruoju metu jau du kartus buvo mėginta įsilaužti į šį namą, nors, tiesą pasakius, nieko vertingo nebuvo paimta. Suprantama, jog idėja įsilaužti kilo ir kitiems pono Levingtono „klientams“. Aš apžiūrėjau visus langus, paskui vieną iš jų sutvarkiau taip, kaip man reikėjo, ir paprašiau tarnų iki rytojaus langų neliesti. Motyvavau tuo, jog įrengiau elektrinę signalizaciją. Tai atlikęs mandagiai atsisveikinau.

– Iš tiesų, Puaro, jūs – nuostabus!

– *Mon ami,* tai buvo visai paprasta. Na, o dabar – prie darbo! Tarnai miega viršuje, tad mes beveik nerizikuojame ką nors pažadinti.

– Regis, kažkur sienoje yra įmontuotas seifas?

– Seifas? Niekai! Čia nėra jokio seifo. Pamatysite, gudruolis Levingtonas bus sugalvojęs daug geresnę slėptuvę nei seifas. Būtent seifo pirmiausia ir puola visi ieškoti.

Pradėjome sistemingai naršyti. Tačiau per keletą valandų apieškoję beveik visą namą, turėjome pripažinti, jog

mūsų pastangos buvo bevaisės. Puaro veide atsispindėjo pyktis.

– *Ah sapristi*! Nejaugi Erkiulis Puaro bus nugalėtas? Niekada! Mums reikia nusiraminti ir pagalvoti... *enfin,* priverskime dirbti savo pilkąsias ląsteles!

Suraukęs antakius ir labai susikaupęs, jis trumpam nutilo – jo akyse spinduliavo man taip gerai pažįstamos žalios ugnelės.

– Koks aš kvailys! Virtuvė!

– Virtuvė? – sušukau. – Bet juk tai neįmanoma! O kaip tarnai?

– Būtent. Būtent taip pasakytų devyniasdešimt devyni žmonės iš šimto! Ir būtent dėl šios priežasties virtuvė yra geriausia vieta slėptuvei įrengti. Virtuvėje prikišta daugybė paprasčiausių namų apyvokos daiktų. *En avant**, į virtuvę!

Skeptiškai nusiteikęs nusekiau iš paskos ir stebėjau, kaip Puaro rausia duonos pintines, barškina prikaistuvius ir net kiša galvą į orkaitę. Pagaliau visa tai man nusibodo, ir aš grįžau į kabinetą. Buvau įsitikinęs, kad tik kabinete galime rasti *slėptuvę.* Aš vėl pradėjau ieškoti, tačiau, pamatęs, jog jau ketvirtis po keturių ir greit pradės švisti, nupėdinau į virtuvę.

Kaip aš nustebau, pamatęs Puaro, stovintį anglių dėžėje. Jis visiškai nekreipė dėmesio į tai, kas liko iš jo tvarkingo šviesaus kostiumo, tik nusimaivė.

– Taip, taip, mano bičiuli, gadinti drabužius, žinoma, man nepatinka, bet ką padarysi?

– Bet juk Levingtonas nepaslėpė laiško po anglimis!

– Jeigu jūs gerai įsižiūrėtumėt, tai pamatytumėt, jog aš žiūriu ne į anglis.

---

* Pirmyn *(pranc.)*, – *vert. past.*

Tik tada pamačiau, kad už anglių dėžės, ant lentynėlės, sukrauta keletas trinkų. Puaro vieną po kitos jas traukė. Staiga jis tyliai šūktelėjo.

– Hastingsai, duokite savo peilį!

Aš paklusau. Vos tik Puaro įsmeigė peilį į medieną, trinka suskilo į dvi dalis. Pasirodo, ji buvo kruopščiai perpjauta per pusę, o jos viduryje žiojėjo išskaptuota ertmė. Iš ten Puaro išėmė mažą kinišką dėžutę.

– Puikiai padirbėta! – sušukau aš, netverdamas savo kailyje.

– Tyliau, Hastingsai, nešaukite! Eime, kol dar neprašvito.

Įsikišęs dėžutę į kišenę, Puaro lengvai iššoko iš anglių dėžės ir, kiek įmanoma, aptvarkė savo kostiumą. Išėjome tuo pačiu keliu, kaip ir įėjome, ir skubiai nužingsniavom Londono kryptimi.

– Vis dėlto kokia neįprasta slėptuvės vieta! – teisinausi aš. – Juk bet kas tą trinką galėjo sukūrenti.

– Liepos mėnesį, Hastingsai? Be to, prisiminkit, ji gulėjo krūvos apačioje. Labai išradinga slėptuvė. O štai ir taksi! Dabar namo, kur laukia vonia ir saldus miegas.

Po jaudinamo nakties nuotykio miegojau iki vėlumos. Kai prieš pat pirmą įėjau į mūsų svetainę, mane nustebino tai, ką pamačiau. Krėsle atsilošęs sėdėjo Puaro ir ramiai skaitė laišką. Pravira kiniška dėžutė buvo padėta šalia.

Jis draugiškai nusišypsojo ir pabaksnojo į popieriaus lapą.

– Ji buvo teisi, ta ledi Milisent. Hercogas niekada nebūtų atleidęs jai už tokį laišką! Jame yra tokių meilės prisipažinimų, kokių man niekada neteko girdėti.

– Iš tiesų, Puaro, – gerokai pasipiktinęs ištariau aš, – manau, kad jums nederėtų skaityti svetimų laiškų. Taip elgtis negalima!

– Erkiuliui Puaro galima, – ramiai atsakė mano bičiulis.

– Be to, – tęsiau aš, – naudodamasis inspektoriaus Džepo tarnybiniu pažymėjimu, jūs žaidėte nesąžiningai.

– Hastingsai, aš nežaidžiau. Aš tyriau bylą.

Aš gūžtelėjau pečiais. Beprasmiška aiškintis su žmogumi, kurio požiūris į tai nenuginčijamas.

– Kažkas lipa laiptais, – sukluso Puaro. – Tikriausiai ledi Milisent.

Mūsų gražioji klientė atrodė nepaprastai susirūpinusi, tačiau vos tik ji seklio rankose pamatė laišką ir dėžutę, nušvito iš pasitenkinimo.

– Ak, mesjė Puaro, jūs nuostabus! Kaip jums tai pavyko?

– Taikiau pačius blogiausias metodus, miledi. Tačiau ponas Levingtonas nepaduos mūsų į teismą. Ar tai jūsų laiškas, miledi?

Ji permetė akimis laišką.

– Taip. Ak, kaip aš galėčiau jums atsidėkoti! Jūs puikus, tiesiog nuostabus žmogus. Kurgi jis buvo paslėptas?

Puaro viską papasakojo.

– Koks jūs protingas! – ji paėmė nuo stalo dėžutę. – Aš pasiimsiu ją kaip suvenyrą.

– O aš, miledi, tikėjausi, kad leisite ją pasilikti man – taip pat kaip suvenyrą.

– Vestuvių dieną aš ketinu jums atsiųsti vertingesnį suvenyrą nei šis. Aš tikrai neliksiu jums skolinga, mesjė Puaro.

– Malonumas, kurį patyriau darydamas jums paslaugą, yra vertingesnis nei čekis. Todėl, jums leidus, aš pasiliksiu dėžutę.

– O ne, mesjė Puaro, paprasčiausiai ji turi būti mano, – juokdamasi sušuko ji.

Miledi ištiesė ranką, bet Erkiulis buvo vikresnis ir pirmas uždėjo delną ant dėžutės.

– O aš manau, kad ne, – Puaro tonas pasikeitė.

– Ką norite tuo pasakyti? – jos balsas tapo skardesnis.

– Šiaip ar taip, leiskite man išimti tai, kas liko dėžutėje. Jūs jau matėte, kad dėžutės ertmė originaliai sumažinta per pusę. Viršutinėje dalyje – kompromituojantis laiškas, o apatinėje...

Puaro vikriu judesiu kažką pakrapštė ir ištraukė ranką. Jo delne buvo keturi didžiuliai žėrintys brangakmeniai ir du dideli, balti kaip pienas perlai.

– Jei neklystu, tai prieš keletą dienų iš Bondo gatvės juvelyrinės parduotuvės pavogti brangakmeniai, – sumurmėjo Puaro. – Džepas mums tai pasakys.

Mano didžiai nuostabai, iš Puaro miegamojo išėjo pats inspektorius.

– Iškart matyt, kad inspektorius – senas jūsų draugas, – seklys mandagiai kreipėsi į ledi Milisent.

– Dievaži, įkliuvau! – ištarė ledi Milisent, o jos manieros tuoj pat pasikeitė. – Ak tu, apsukrus senas šėtone! – ji žvelgė į Puaro bailiai, bet pagarbiai.

– Na, mano brangioji Gerte, – tarė Džepas, – šį kartą, man regis, žaidimas baigtas. Tikrai negalvojau, kad taip greitai vėl susitiksime! Mes sučiupome ir tavo bendrininką, tą džentelmeną, kuris, pasivadinęs Levingtonu, prieš keletą dienų čia lankėsi. O pats Levingtonas, arba Krokeris, arba Ridas, miręs – įdomu, kuris iš jūsų gaujos prieš keletą dienų jį papjovė Olandijoje? Turbūt manėte, jog jis nešioja prekę su savimi? O pasirodė, kad ne. Šauniai jis jus visus apmovė – ėmė ir paslėpė brangakmenius savo namuose. Jūs nusiuntėte jų ieškoti du savo sėbrus, o paskui kreipėtės į seklį. Laimingas atsitiktinumas padėjo Puaro rasti brangakmenius.

– Ar jau viską pasakėt? – paklausė tariamoji ledi Milisent. – Ei, ramiau! Aš pati eisiu. Jūs negalite sakyti, jog nesu tikra ledi. Atia!

– Bateliai buvo netinkami, – mieguistai ištarė Puaro, o aš apstulbęs vis dar negalėjau pratarti žodžio. – Aš ilgai stebėjau jus, anglus, ir žinau, kad ledi, turiu galvoje, tikra ledi visuomet kreipia ypatingą dėmesį į savo apavą. Ji gali dėvėti nuskurusius drabužius, bet visuomet bus apsiavusi gerais bateliais. O ši ledi Milisent vilkėjo puošniais, brangiais drabužiais, tačiau avėjo pigiais bateliais. Vargu ar mudu kada nors buvome matę tikrąją ledi Milisent – į Londoną ji atvyko visai neseniai. O ši mergina tikrai šiek tiek panaši į ledi Milisent. Tai mus ir apgavo. Jau minėjau, kad pirmiausia įtarimą man sukėlė bateliai. Be to, jos pasakojimas bei vualis... Ar jums neatrodo, kad tai šiek tiek melodramatiška? Apie kinišką dėžutę ir netikrą kompromituojantį laišką jos viršuje tikriausiai žinojo visa gauja. Štai trinka – tai tikrai tariamojo pono Levingtono išradimas. *Eh, par exemple**, Hastingsai, tikiuosi, jog jūs daugiau manęs neužgauliosite, kaip tai padarėte vakar sakydamas, kad nusikaltėlių pasaulis apie mane nieko nežino. *Ma foi*, kai jiems nesiseka, jie netgi samdo mane!

---

* Na, ką gi *(pranc.)*. – *vert. past.*

Atsitikimas jūroje

– Pulkininkas Klapertonas! – pasakė generolas Forbis. Šiuos žodžius jis ištarė beveik šniokšdamas ir šnypšdamas.

Panelė Elė Henderson pasilenkė, ir jos švelnių pilkšvų plaukų sruoga užkrito ant veido. Tamsios, kandžios akys piktdžiugiškai spindėjo.

– Taip, *kariškai* atrodantis vyras! – tarė ji pašaipiai ir, laukdama atsako, krestelėjo plaukų garbaną.

– Kariškai! – pratrūko Forbis ir timptelėjo savo generoliškus ūsus. Jo veidas skaisčiai nuraudo.

– Buvo tarnyboje, ar ne? – baigdama darbą sumurmėjo panelė Henderson.

– Tarnyboje? Tarnyboje? Visiški niekai. Draugužis vaidino muzikinėje scenoje! Tiesa, tarnavo kariuomenėje – Prancūzijoje skaičiavo skardines nuo slyvų ir obuolių. Vokiečiai atsitiktinai numetė bombą. Jis buvo truputėlį sužeistas į ranką ir turėjo grįžti namo. Galiausiai atsidūrė ponios Karington ligoninėje.

– Tad štai kaip jie susitiko.

– Faktas! Draugužis vaidino sužeistą didvyrį. Ponia Karington buvo nenuovoki, be to, aptekusi pinigais. Taip, senoji Karington turėjo santaupų. Našlė ji buvo tik šešis mėnesius. Šis bernužėlis ją tučtuojau ir nutvėrė. Ji rado darbą jam Karo tarnyboje. *Pulkininkas* Klapertonas! Fui! – suprunkštė generolas.

– Prieš karą jis vaidino muzikinėje scenoje, – samprotavo panelė Henderson, bandydama įsivaizduoti orios išvaizdos žilą pulkininką Klapertoną, vaidinantį raudonanosį linksmai dainuojantį komediantą.

– Faktas! – pakartojo generolas Forbis. – Girdėjau tai iš senojo Basingtonfrenčo. O šis sužinojo apie tai iš senojo Badžerio Koterilo, tas – iš Snukso Parkerio.

Panelė Elė pritariamai palingavo galva.

– Atrodo, kad jie tai patvirtina! – tarė ji.

Netoli jų sėdinčio žemo vyro veidą minutėlei nutvieskė šypsena. Panelė Henderson pastebėjo tai. Ji buvo akyla. Vyriškis suprato ironiją, slypėjusią paskutiniuose Henderson žodžiuose, – ironiją, kurios generolas net nepajuto.

Generolas Forbis nepastebėjo ir šypsenos. Žvilgtelėjęs į savo laikrodį, jis atsistojo ir pareiškė:

– Mankšta. Plaukdamas laivu, stengiuosi palaikyti sveikatą, – ir, išėjęs pro praviras duris, pakilo į denį.

Panelė Henderson pažvelgė į besišypsantį vyrą. Jos žvilgsnis buvo ypatingas, rodantis, kad ji mielai paplepėtų su maloniu keleiviu.

– Jis energingas, ar ne? – paklausė žemasis vyriškis.

– Jis apeina denį keturiasdešimt aštuonis kartus, – tarė panelė Henderson. – Senas plepys! O dar sakoma, kad *mes* skandalais susidomėjusi lytis.

– Koks nemandagumas!

– Prancūzai visada mandagūs, – panelės Elės balsas nuskambėjo klausiamai.

Nedidukas žmogelis tuoj pat pataisė:

– Belgas, madmuazele.

– O! Belgas.

– Erkiulis Puaro. Jūsų paslaugoms.

Vardas kažką priminė. Ar tik ji negirdėjo šio vardo anksčiau?

– Ar jums patinka ši kelionė, mesjė Puaro?

– Atvirai pasakius, ne. Buvo kvaila leistis įtikinamam plaukti. Aš nekenčiu *la mer**. Ji niekada nebūna rami – ne, nė minutėlės.

– Na, sutikite, kad dabar ji gana rami.

Mesjė Puaro nenorom pritarė.

– *A ce moment***, taip. Todėl aš atsigaunu. Vėl domiuosi, kas vyksta aplink mane – pavyzdžiui, kaip vykusiai jūs valdote generolą Forbį.

– Jūs turite omeny, – panelė Henderson sudvejojo.

Erkiulis Puaro linktelėjo.

– Jūsų metodai įžvelgti skandalus. Nuostabu!

Panelė Henderson nesigėdydama nusikvatojo.

– Ta užuomina apie tarnybą? Aš žinojau, kad tai privers senioką spjaudytis ir dusti, – ji paslapčia pasilenkė, paskui tęsė: – Aš prisipažįstu, kad *mėgstu* skandalus – kuo triukšmingesni, tuo geriau!

Puaro susimąstęs žvelgė į panelę Elę – jos grakščią, puikią figūrą, veriamas tamsias akis, pilkšvus plaukus; keturiasdešimt penkerių metų moterį, neslepiančią savo amžiaus.

Staiga Elė šūktelėjo:

– Supratau! Ar jūs – ne garsusis seklys?

Puaro nusilenkė.

---

* Jūros *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Šiuo metu *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Jūs per daug maloni, madmuazele, – bet jos žodžiams neprieštaravo.

– Kaip įdomu, – susižavėjusi šnekėjo panelė Henderson. – Ar jūs einate „karštomis pėdomis“, kaip rašo knygose? Ar tarp mūsų yra pasislėpęs nusikaltėlis? O gal aš netaktiška?

– Visai ne. Visai ne. Man skaudu, kad negaliu pateisinti jūsų lūkesčių, bet aš tiesiog esu čia, kaip ir kiekvienas iš jūsų, nes noriu pasilinksminti.

Erkiulis Puaro ištarė tai tokiu niūriu balsu, jog panelė Henderson nusijuokė.

– O! Na, rytoj Aleksandrijoje jūs galėsite išlipti į krantą. Ar kada nors buvote Egipte?

– Niekada, madmuazele.

Panelė Henderson staiga pakilo.

– Manau, pasivaikščiosiu drauge su pulkininku, – pareiškė ji.

Puaro džentelmeniškai pakilo nuo kėdės.

Mandagiai linktelėjusi panelė Elė pasuko denio link.

Puaro veido išraiška akimirką buvo sutrikusi. Paskui šiek tiek šypsodamasis jis atsistojo, iškišo galvą pro duris ir nužvelgė denį. Panelė Henderson, persisvėrusi per turėklą, kalbėjo su aukštu, kariškai atrodančiu vyru.

Puaro reikšmingai nusišypsojo. Jis grįžo į rūkomąjį perdėtai atsargiai, tarytum vėžlys, lendantis atgal į savo kiaukutą. Kurį laiką rūkomajame jis buvo vienas, tačiau spėjo, kad netrukus kažkas įeis.

Taip ir atsitiko. Prasivėrė durys, ir iš baro įėjo ponia Klaperton – rūpestingai sušukuotais platinos spalvos plaukais, apgaubtais tinkleliu, apsirengusi mažu sportiniu kostiumėliu. Damos išmasažuota ir dietų palaikoma figūra rodyte rodė, kad ji – savo tikslo siekianti moteris, visada galinti sumokėti pačią aukščiausią kainą už bet ką, ko tik įsigeidžia.

– Džonai? – tarė ji. – O! Labas rytas, mesjė Puaro. – Ar jūs nematėte Džono?

– Jis prie dešiniojo borto denio, madam. Ar man?..

Ponia Klaperton sulaikė jį gestu.

– Aš pasėdėsiu čia minutėlę, – ji išdidžiai atsisėdo į kėdę, stovinčią prieš Puaro. Iš toli ponia atrodė esanti kokių dvidešimt aštuonerių, tačiau iš arti, nepaisant jos puikiai nugrimuoto veido, kruopščiai išpešiotų antakių, ji atrodė net ne keturiasdešimt devynerių, bet greičiau penkiasdešimt penkerių. Jos akys buvo blyškiai mėlynos, lėliukės mažos.

– Gaila, kad vakar per vakarienę jūsų nemačiau, – atsiduso ji. – Suprantama, jūra buvo šiek tiek nerami.

– *Précisément*, – nuoširdžiai pritarė Puaro.

– Laimei, aš puikiai ištveriu kelionę jūra, – tęsė ponia Klaperton. – Aš sakau „laimei“, nes mano silpna širdis jūros ligos tikriausiai neišlaikytų.

– Jūsų silpna širdis, madam?

– Taip, aš privalau būti *labai* atsargi. Aš turiu *nepervargti!* Visi specialistai taip sako! – Ponia Klaperton ėmė šnekėti mėgstamiausia tema – apie savo sveikatą. – Vargšas brangusis Džonas, jis tiesiog sekina save, stengdamasis prižiūrėti mane, kad tik nepervargčiau. Aš taip intensyviai gyvenu. – Jūs suprantate, ką turiu galvoje, mesjė Puaro?

– Taip, taip.

– Jis visada man sako: „Valgykit daugiau daržovių, Adelina“. Bet aš negaliu. Gyvenimas skirtas *gyventi*, aš jaučiu. Tarp kitko, aš praradau jėgas jaunystėje per karą. Mano ligoninė – jūs girdėjote apie mano ligoninę? Žinoma, aš turėjau slaugių, seserų ir visa kita, bet faktiškai *aš* viską valdžiau, – ji atsiduso.

– Jūsų gyvybingumas yra nuostabus, brangioji ponia, – ištarė Puaro beveik nujausdamas, koks bus atsakas į jo repliką.

Ponia Klaperton nusijuokė lyg mergaitė.

– Visi sako, kad aš jauna! Absurdas. Aš net nebandau apsimesti, kad man bent viena diena mažiau nei keturiasdešimt treji, – toliau tęsė ji meluodama, – bet daugumai žmonių sunku tuo patikėti. „Jūs tokia *gyva*, Adelina“, – sako jie man. – Bet iš tikrųjų, mesjė Puaro, kas gi galėčiau *būti*, jei nebūčiau gyva?

– Mirusi, – atsakė Puaro.

Ponia Klaperton susiraukė, nepatenkinta tokiu atsakymu. Ji nusprendė, kad šis vyras tik bando būti šmaikštus. Ji atsistojo ir šaltu tonu pasakė:

– Privalau rasti Džoną.

Kai ponia žengė pro duris, iškrito rankinukas. Jis atsisegė, ir visi daiktai plačiai pabiro. Puaro paslaugiai puolė padėti. Praėjo kelios minutės, kol jie surinko lūpų dažus, tuščias dėžutes, cigarečių pakelį, žiebtuvėlį, visus kitus daikčiukus. Ponia Klaperton mandagiai padėkojo, tuoj pat nusileido į denį ir tarė:

– Džonai...

Pulkininkas Klapertonas tebesikalbėjo su panele Henderson. Jis pasisuko ir greitu žingsniu nuskubėjo prie žmonos. Pasitikęs globėjiškai pasilenkė ir pasiteiravo, ar jos kėdė denyje stovėjusi geroje vietoje? Ar nebūtų buvę geriau... ir t. t.? Pulkininkas elgėsi pagarbiai ir labai dėmesingai. Suprantama, kad taip žmoną garbinti gali tik be proto ją mylintis vyras.

Panelė Elė Henderson žvelgė į tolį taip, lyg jai kažkas keltų pasibjaurėjimą.

Puaro stovėjo rūkomojo kambario tarpduryje ir taip pat žiūrėjo.

Už jo pasigirdo šaižus drebantis balsas: „Aš paimčiau kirvį tai moteriai, jei būčiau jos vyras“. Vidun įpėdino visiems gerai pažįstamas senas džentelmenas, jaunų laivo keleivių nepagarbiai pramintas visų arbatos augintojų seneliu. Jis sušuko:

– Duokite man viskio su soda!

Puaro pasilenkė norėdamas pakelti nuplėštą popieriaus skiautelę, iškritusią iš ponios Klaperton rankinuko, kurios anksčiau nei ji, nei jis nepastebėjo. Jis pamatė, kad tai vaistų recepto, išrašyto digitalinui pirkti, dalelė. Puaro įsidėjo popierėlį į kišenę, ketindamas grąžinti jį poniai Klaperton.

– Taip, – toliau tęsė pagyvenęs keleivis. – Bjauri moteris. 1987-aisiais Pūnoje aš buvau sutikęs panašaus būdo moterį.

– Ar kas nors „paėmė jai kirvį“? – pasiteiravo Puaro.

Senasis džentelmenas liūdnai papurtė galvą.

– Ji laikė pinigines virveles, – rimtai ištarė Puaro.

– Cha, cha! – nusikvatojo senasis džentelmenas. – Jūs taikliai pasakėte. Laikė pinigines virveles. Cha, cha!

Netikėtai į rūkomąjį įsiveržė dvi merginos. Viena buvo apvalaus strazdanoto veido, netvarkingai išsidraikiusiais tamsiais plaukais, kita – irgi strazdanota, garbanotais kaštoniniais plaukais.

– Pagalbos, pagalbos! – šaukė Kitė Munėj. – Mes su Pam norime išgelbėti pulkininką Klapertoną.

– Nuo jo žmonos, – uždususi bėrė žodžius Pamela Kregan.

– Mes manome, kad jis malonus...

– O ji iš tikrųjų *baisi* – ji neleis jam *nieko* daryti, – šaukė abi merginos.

– Ir jeigu jis nėra su ja, paprastai jį pasiglemžia moteris... Henderson...

– Gana miela. Tačiau labai *sena*...

Jos išbėgo, sunkiai kvėpuodamos nuo juoko.

– Pagalbos, pagalbos...

Kad pulkininkas Klapertonas gelbėtas neatsitiktinai, o pagal iš anksto apgalvotą planą, paaiškėjo tą patį vakarą, kai

aštuoniolikametė Pamela Kregan atėjo pas Erkiulį Puaro ir sušnibždėjo:

– Prašau stebėti mus, mesjė Puaro. Šviečiant mėnesienai rengiamasi pagrobti pulkininką prieš pat ponios Klaperton nosį ir vestis pasivaikščioti į laivo denį.

Kaip tik tada pasigirdo pulkininko Klapertono tariami žodžiai:

– Aš jums dovanoju visus pinigus už *Rolls-Royce* automobilį. Jų turėtų užtekti visam gyvenimui. Dabar mano automobilis...

– Manyčiau, Džonai, *mano* automobilis, – ponios Klaperton balsas buvo veriamai aštrus.

Vyro visiškai nesuerzino žmonos nepalankumas. Tuo tarpu Puaro spėliojo: „Arba jis prie tokio elgesio jau pripratęs, arba?..“

– Žinoma, brangioji, *jūsų* automobilis, – pulkininkas Klapertonas palinko prie žmonos ir, nė truputėlį nesutrikęs, užbaigė mintį.

„*Voilà ce qu'on appelle le pukka sahib**, – dar pagalvojo Puaro. – Bet, generolo Forbio nuomone, Klapertonas – visai ne džentelmenas. Dabar man keista.“

Buvo pasiūlyta sulošti bridžą. Žaisti atsisėdo ponia Klaperton, generolas Forbis ir dar viena budriai nusiteikusi pora. Panelė Henderson atsiprašė nedalyvausianti žaidime ir išėjo ant denio.

– O jūsų vyras? – abejodamas paklausė generolas Forbis.

– Džonas nežais bridžo, – ištarė ponia Klaperton. – Tai jį labai vargina.

Keturi bridžo žaidėjai pradėjo maišyti kortas.

Pam ir Kitė priėjo prie pulkininko Klapertono ir paėmė jį už parankių.

---

* Štai ką mes vadiname tikru ponu *(pranc. ir senovės angl.)*, – *vert. past.*

– Jūs eisite su mumis! – pasakė Pam. – Ant laivo denio. Šviečia mėnulis.

– Nebūkit kvailas, Džonai, – atsiliepė jo žmona. – Peršalsite.

– Ne, neperšals, tik ne su mumis, – paprieštaravo Kitė. – Mes labai žavios!

Klapertonas juokdamasis nuėjo su merginomis.

Puaro, atkreipęs dėmesį į tai, kad ponia Klaperton už savo du kryžius nepasiūlė reikiamos kainos, išėjo pasivaikščioti ant viršutinio denio. Panelė Henderson stovėjo, pasirėmusi į turėklą, ir viltingai dairėsi. Sekliui atsistojus šalia, jos veido išraiška pasikeitė.

Kurį laiką jiedu plepėjo. Puaro nutilus, panelė Henderson paklause:

– Apie ką jūs galvojate?

– Mąstau, ar pakankamai gerai suprantu anglų kalbą. Ponios Klaperton žodžiai „Džonas nežais bridžo...“ Ar paprastai nesakoma „nemoka lošti“? – svarstė Erkiulis Puaro.

– Mano galva, faktas, kad jis nelošia bridžo, labai žeidžia ponią, – atsakė Elė. – Tas vyras tikras kvailys, kad vedė ją.

Puaro nusišypsojo tamsoje.

– Ar jums neatrodo, kad santuoka iš tiesų galėtų būti sėkminga? – paklausė jis nepatikliai.

– Su tokia moterimi?

Erkiulis patraukė pečiais.

– Daug atstumiančių moterų yra ištekėjusių už atsidavusių vyrų. Gamtos mįslė. Juk jūs sutiksite, kad viskas, ką ji sako ar daro, jo neerzina?

Panelė Henderson svarstė galimą atsakymą, kai pro rūkomojo kambario langą pasigirdo ponios Klaperton balsas.

– Ne, aš nežaisiu kitos partijos. Labai tvanku. Eisiu į viršų ant denio ir įkvėpsiu truputėlį gaivaus oro.

– Labanakt, – tarė panelė Henderson. – Einu gulti, – ji staiga dingo.

Puaro nužingsniavo prie kėdžių, atokios užuovėjos, kur pulkininkas merginoms demonstravo triukus su kortomis. Pamatęs, kaip vikriai jis maišo ir dalija kortas, Erkiulis prisiminė generolo pasakojimą apie Klapertono karjerą scenoje.

– Matau, jums patinka kortos, nors jūs ir nežaidžiate bridžo, – prabilo Puaro.

– Yra tam tikrų priežasčių, kodėl nežaidžiu šio žaidimo, – žavingai nusišypsojęs atsakė Klapertonas. – Parodysiu jums. Mes žaisime viena ranka.

Jis greitai išdalijo kortas.

– Pakelkite rankas. Na, kaip?

Pamatęs, kaip suglumo Kitė, jis nusijuokė ir nuleido ranką. Kitė išmetė atitinkamų spalvų kortas. Dabar ji turėjo visą rinkinį kryžių, Puaro – širdžių, Pam – būgnų, pats pulkininkas – pikų.

– Jūs matote? – paklausė jis. – Žmogus, galintis dalyti kortas savo partneriui ir priešininkams bet kuria ranka, mieliau rinksis geresnę poziciją negu draugišką žaidimą! Jei jį per daug lydės sėkmė, gali būti pasakyta negerų dalykų.

– O! – išsižiojo Kitė. – Kaip jūs tai padarėte? Viskas atrodė įprastai.

– Rankų miklumas apgauna akis, – tarė Puaro pamokomai ir tuoj pat pastebėjo, kaip pasikeitė pulkininko veidas.

Tačiau Puaro suprato ir pats šiek tiek praradęs budrumą.

Erkiulis nusišypsojo. Po *tikro pono* kauke slėpėsi fokusininkas.

Auštant kitam rytui, laivas pasiekė Aleksandriją.

Kai Puaro pakilo po pusryčių, pamatė abi merginas, pasirengusias išlipti į krantą. Jos kalbėjosi su pulkininku Klapertonu.

– Mes turime išlipti dabar, – reikalavo Kitė. – Pasų tikrintojai greitai paliks laivą. Jūs eisite su mumis, ar ne? Argi leisite mums vienoms išlipti į krantą? Mums gali nutikti kas nors siaubinga.

– Tikrai nemanau, kad jūs turėtumėt eiti vienos, – šypsodamasis kalbėjo Klapertonas. – Bet nežinau, kaip jausis mano žmona.

– Tai blogai, – atkirto Pam. – Bet ji galėtų geriau pailsėti.

Atrodė, kad pulkininkas Klapertonas truputį dvejoja, tačiau noras padykinėti buvo akivaizdžiai stipresnis. Tuo metu jis pastebėjo Puaro.

– Ei, mesjė Puaro, ar lipate į krantą?

– Ne, nemanau, – atsakė Puaro.

– Aš... aš tik dar kartą pasikalbėsiu su Adelina, – nusprendė pulkininkas.

– Mes eisime su jumis, – tarė Pam ir mirktelėjo Puaro. – Gal mes prikalbintume ir ją eiti kartu, – pridūrė ji rimtai.

Buvo matyti, kad pulkininkas pritaria šiam pasiūlymui. Jis atrodė gerokai atsipalaidavęs.

– Tada eime kartu, – tarė jis linksmai. Ir visi trys nuskubėjo koridoriumi B denio link.

Puaro, kurio kajutė buvo priešais Klapertonų kajutę, iš smalsumo nusekė paskui juos.

Pulkininkas Klapertonas šiek tiek nervingai pabeldė į kajutės duris.

– Adelina, mano brangioji, ar jūs jau atsikėlėt?

Iš kajutės pasigirdo užsimiegojusios ponios Klaperton balsas:

– O varge, kas čia?

– Čia Džonas. Ar nenorėtumėt išlipti į krantą?

– Žinoma, ne, – balsas buvo aštrus ir ryžtingas. – Naktis buvo labai sunki. Todėl didesnę dienos dalį gulėsiu lovoje.

Pam greitai įsikišo:

– O, ponia Klaperton, užjaučiu jus. Mes taip norime, kad eitumėt su mumis. Ar jūs iš tikrųjų neisite?

– Tikrai ne, – ponios Klaperton balsas nuskambėjo dar šaižiau.

Pulkininkas sukiojo durų rankeną, tačiau veltui.

– Kas yra, Džonai? Durys užrakintos. Aš nenoriu, kad man trukdytų patarnautojai.

– Atsiprašau, mano mieloji, atsiprašau. Aš tik norėčiau pasiimti rankinę.

– Jūs jos negausite, – atšovė ponia Klaperton. – Aš nesiruošiu keltis iš lovos. Džonai, prašau išeiti ir suteikti man šiek tiek ramybės.

– Žinoma, žinoma, mano brangioji, – pulkininkas pasitraukė nuo durų.

Pam ir Kitė priėjo prie jo:

– Eime nedelsdami. Dėkui Dievui, jūsų kepurė jau ant galvos. O Viešpatie, jūsų pasas liko kajutėje, ar ne?

– Tiesą sakant, jis yra mano kišenėje, – atsakė pulkininkas.

Kitė suspaudė jo ranką.

– Puiku! – sušuko. – Tad paskubėkime.

Persisvėręs per turėklą, Puaro stebėjo, kaip pulkininkas ir merginos palieka laivą. Šalia savęs jis išgirdo silpną atodūsį ir grįžtelėjęs išvydo panelę Henderson. Jos akis buvo prikausčiusios trys tolstančios figūros.

– Taigi jie išlipo į krantą, – pasakė ji kategoriškai.

– Taip. Ar ir jūs einate?

Puaro atkreipė dėmesį į tai, kad panelė Henderson buvo užsidėjusi plačią skrybėlę, rankose laikė madingą rankinę, avėjo bateliais. Atrodė, lyg būtų susiruošusi išlipti į krantą. Tačiau ji tuoj pat papurtė galvą.

– Ne, manau, kad pasiliksiu laive. Turiu parašyti daug laiškų, – pasakė ji.

Henderson nuėjo ir paliko Puaro vieną.

Tuo metu sunkiai alsuodamas po rytinės kelionės keturiasdešimt aštuonis kartus aplink denį pasirodė generolas Forbis. Jis atsistojo ten pat, kur ką tik stovėjo panelė Henderson.

– Aha! – šuktelėjo jis generolui, kai jo akys pastebėjo nutolstančias pulkininko ir dviejų jo draugių figūras. – Tai *štai* koks žaidimas! Kur madam?

Puaro teko paaiškinti, kad ponia Klaperton norinti ramiai praleisti dieną lovoje.

– Netikėkite tuo! – senasis karys gudriai primerkė akį. – Priešpiečiams ji atsikels, ir jei vargšelis jos vyras bus savavališkai pasišalinęs, kils skandalas.

Bet generolo pranašystė neišsipildė. Ponia Klaperton priešpiečių neatėjo, ir maždaug iki ketvirtos valandos po pietų, kai į laivą grįžo pulkininkas ir jo palydovės merginos, ji taip pat nepasirodė.

Puaro buvo savo kajutėje ir girdėjo, kaip pulkininkas, jausdamasis nusikaltęs, beldė į jos kajutės duris. Seklys taip pat girdėjo, kaip beldimas pasikartojo, paskui klebenamų kajutės durų garsą; pagaliau išgirdo, kaip pulkininkas pašaukė patarnautoją.

– Klausykit, niekas neatsiliepia. Gal jūs turite raktą?

Puaro greitai pašoko nuo lovos ir išėjo į koridorių.

Naujienos žaibo greitumu aplėkė visą laivą. Žmonės baisėdamiesi išgirdo, kad ponia Klaperton buvo rasta negyva savo lovoje – jos širdis perverta vietinės gamybos durklu. Kajutėje ant grindų rastas gintaro karolių vėrinys.

Gandai sklandė vienas paskui kitą. Visi karolių prekiautojai, tą dieną įleisti į laivą, buvo sukviesti ir apklausti! Iš stalčiaus dingusi didelė pinigų suma! Buvo tiriami visi užrašai! Jie nebuvo tiriami! Pavogti brangiai kainuojantys juve-

lyriniai dirbiniai! Nebuvo pavogtos jokios brangenybės! Patarnautojas suimtas ir apkaltintas žmogžudyste!

– Kokia vis dėlto yra tiesa? – patykojusi Puaro paklausė panelė Elė Henderson. Ji buvo susirūpinusi ir išblyškusi.

– Mano brangioji, iš kur man žinoti?

– Be abejonės, jūs žinote, – neatlyžo panelė Elė.

Vėlyvą vakarą, kai daugelis žmonių jau buvo savo kajutėse, panelė Henderson nusivedė Puaro į denį prie kelių kėdžių, stovinčių neapšviestoje laivo pusėje.

– Dabar pasakykite man, – tarė ji įsakmiai.

Puaro rimtai nužvelgė ją.

– Tai įdomus atvejis, – atsakė jis.

– Ar tiesa, kad iš jos pavogė keletą labai vertingų brangenybių?

Puaro pakratė galvą.

– Ne. Brangenybės nebuvo pavogtos. Vis dėlto iš stalčiaus dingo šiek tiek grynųjų pinigų.

– Aš niekada nebesijausiu saugi laive, – virpėdama ištarė panelė Henderson. – Ar bent numanote, kuris iš tų žiaurių juodaodžių tai padarė?

– Ne, – atsakė Erkiulis Puaro. – Šis įvykis ganėtinai keistas.

– Ką jūs turite galvoje? – staiga paklausė Elė.

Puaro išskėtė rankas.

– *Eh bien*, panagrinėkime faktus. Kai ponia Klaperton buvo rasta negyva, nuo jos mirties jau buvo praėjusios mažiausiai penkios valandos. Dingo šiek tiek pinigų. Karolių vėrinys rastas ant grindų prie jos lovos. Durys buvo užrakintos, o raktas dingęs. Langas – *langas*, pro kurį matėsi denis, o ne borto liukas, – buvo atidarytas.

– Na, – nekantravo moteris.

– Ar nekeista, jog žmogžudystė įvyko tokiomis ypatingomis aplinkybėmis? Atminkite, kad visi atvirukų pardavė-

jai, pinigų keitėjai bei karolių prekiautojai, kurie yra įleidžiami į laivą, gerai žinomi policijai.

– Patarnautojai paprastai užrakina kajutę, – pasakė Elė.

– Taip, norėdami apsisaugoti nuo smulkių vagysčių. Tačiau tai buvo žmogžudystė.

– Apie ką būtent jūs dabar galvojate, mesjė Puaro? – jos balsas buvo prislopintas.

– Aš galvoju apie *užrakintas duris*.

Panelė Henderson svarstė tai.

– Aš nieko keisto čia nematau. Kažkas išėjo pro duris, jas užrakino ir pasiėmė raktą, kad žmogžudystė nebūtų atskleista per daug anksti. Gana protingai pasielgė, nes apie įvykį nebuvo sužinota iki ketvirtos valandos po pietų.

– Ne, ne, madmuazele, jūs nesuprantate minties, kurią aš stengiuosi išsiaiškinti. Man nerūpi, kaip jis *išėjo*, man rūpi, kaip *įėjo*.

– Pro langą, žinoma.

– *C'est possible**. Bet jis labai siauras, be to, prisiminkite, kad visą tą laiką po denį pirmyn atgal zujo žmonės.

– Tada pro duris, – nekantriai ištarė panelė Henderson.

– Bet jūs pamirštate, madmuazele. Ponia *Klaperton užsirakino duris iš vidaus*. Ji tai padarė šį rytą, prieš pulkininkui Klapertonui paliekant laivą. Jis bandė duris atidaryti, taigi mes *žinome*, kaip viskas buvo.

– Nesąmonė. Durys turbūt užsikirto, arba Klapertonas nepakankamai smarkiai pasuko rankeną.

– Bet tai įrodo ne jo žodžiai. Mes iš tikrųjų girdėjome *pačią ponią Klaperton tai sakant.*

– Mes?

– Panelė Munėj, panelė Kregan, pulkininkas Klapertonas ir aš.

* Tai įmanoma *(pranc.)*, – *vert. past.*

Elė Henderson treptelėjo koja, apauta dailiais bateliais. Kurį laiką ji patylėjo. Tada ištarė truputį suirzusiu tonu:

– Na, tai kokią išvadą jūs iš to darote? Jei ponia Klaperton galėjo duris užrakinti, aš manau, kad ji taip pat galėjo jas ir atrakinti.

– Tikrai, tikrai, – tiesiog spindintis Puaro žvelgė į ją, – ir jūs matote, kur tai mus veda. *Ponia Klaperton atrakino duris ir įsileido žmogžudį*. Taigi ar galėjo ji įsileisti karolių prekeivį?

Elė paprieštaravo:

– Ji galėjo nežinoti, kas ten. Tas žmogus pasibeldė, ji atsikėlė ir atidarė duris. Tada šis įsiveržė ir nužudė ją.

Puaro pakratė galvą.

– *Au contraire*. Ji ramiai gulėjo lovoje, kai buvo nudurta.

Panelė Henderson įdėmiai pažiūrėjo į jį.

– Ką jūs manote? – staiga paklausė ji.

Puaro nusišypsojo.

– Na, kad ir kaip ten būtų, bet ji pažinojo tą asmenį, kurį įsileido...

– Jūs turite galvoje, – ištarė panelė Henderson, ir jos balsas nuskambėjo truputį šiurkščiai, – *kad žudikas yra laivo keleivis*?

Puaro linktelėjo.

– Taip atrodo.

– Ir paliktas ant grindų gintaro vėrinys buvo tik apgaulė?

– Tikrai.

– Ir pinigų vagystė – taip pat?

– Visiškai teisingai.

Po minutėlės panelė Henderson lėtai ištarė:

– Ponia Klaperton man buvo labai nemaloni moteris, ir nemanau, kad kam nors iš laivo keleivių ji patiko. Bet nebuvo nė vieno, kuris būtų turėjęs kokią nors priežastį ją nužudyti.

– Galbūt išskyrus jos vyrą, – atsakė Puaro.

– Jūs tikrai taip manote? – suabejojo ji.

– Kiekvieno šio laivo keleivio nuomone, būtų visiškai pateisinama, jei pulkininkas Klapertonas būtų „paėmęs jai kirvį". Taip, kaip pamenu, buvo pasakyta.

Elė Henderson lūkuriuodama pažvelgė į jį.

– Bet turiu pasakyti, – tęsė Puaro, – kad aš pats nepastebėjau jokio gerojo pulkininko susierzinimo. Kas dar svarbiau, jis turi alibi. Jis išbuvo su tomis dviem merginomis visą dieną ir iki ketvirtos valandos po pietų negrįžo į laivą. Ponia Klaperton jau kuris laikas buvo mirusi.

Praėjo dar viena tylos minutė, kol Elė Henderson švelniai ištarė:

– Jūs dar tebegalvojate, kad laivo keleivis?..

Puaro linktelėjo.

Staiga Elė iššaukiamai nusikvatojo beprotišku balsu.

– Jūsų teoriją gali būti sunku įrodyti, mesjė Puaro. Šiame laive yra nemažai keleivių.

Puaro nusilenkė jai.

– Aš ištarsiu frazę iš vienos detektyvinės istorijos: „Aš turiu savų metodų, Vatsonai".

Per pietus kiekvienas laivo keleivis prie savo lėkštės rado išspausdintą raštelį, kviečiantį ateiti į pagrindinį poilsio kambarį kitą rytą pusę devynių. Kai kompanija susirinko, laivo kapitonas užlipo ant pakylos, kur paprastai grodavo orkestras, ir kreipėsi į keleivius:

– Ponios ir ponai, jūs visi žinote apie vakarykščią tragediją. Esu tikras, kad visi norite prisidėti patraukiant atsakomybėn šio žiauraus atsitikimo kaltininką.

Jis stabtelėjo ir atsikosėjo.

– Mūsų laive yra mesjė Erkiulis Puaro, turbūt jums visiems žinomas kaip žmogus, turintis didžiulę patirtį... spren-

džiant tokius... na, reikalus. Aš tikiuosi, kad jūs atidžiai jį išklausysite.

Kaip tik šiuo momentu pulkininkas Klapertonas, kuris nepietavo kartu su visais, įėjo ir atsisėdo prie generolo Forbio. Jis atrodė sumišęs iš širdgėlos, visai nepanašus į žmogų, jaučiantį palengvėjimą. Arba jis buvo labai geras aktorius, arba jis tikrai nuoširdžiai mylėjo savo nemaloniąją žmoną.

– Mesjė Erkiulis Puaro, – pranešė kapitonas ir nulipo.

Puaro užėmė jo vietą. Jis atrodė juokingai išdidus, kai kreipėsi į šią auditoriją.

– *Messieurs, mesdames**, – pradėjo jis. – Labai malonu, kad teikiatės mane išklausyti. Mesjė *le Capitaine*** pasakė jums, kad aš turiu šiek tiek patirties narplioti panašius atsitikimus. Iš tikrųjų aš numanau, kaip išsiaiškinti šį painų nusikaltimą.

Jis davė ženklą, ir patarnautojas, paėjęs į priekį, padavė Puaro didelį, nenusakomos formos daiktą, suvyniotą į paklodę.

– Tai, ką dabar padarysiu, gali jus truputį nustebinti, – įspėjo susirinkusiuosius Erkiulis Puaro. – Jums gali pasirodyti, kad aš esu nenormalus, galbūt net išprotėjęs. Vis dėlto aš jums garantuoju, kad mano beprotystės idėja, kaip jūs, anglai, sakote, – tai metodas.

Jo žvilgsnis akimirkai įsmigo į panelės Henderson akis. Puaro pradėjo vynioti tą daiktą.

– Štai ką aš čia turiu, *ponai ir ponios*. Svarbų liudininką, kuris nurodys, kas nudūrė ponią Klaperton, – tai pasakęs, seklys vikriai numetė paskutinę audeklo klostę, ir pasirodė tai, kas buvo slėpta – didžiulė medinė lėlė, aprengta aksomo kostiumu, apmuturiuota nėrinių apykakle.

– Dabar, Artūrai, – švelniai ištarė Puaro puikia anglų

---

* Ponai ir ponios *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Kapitonas *(pranc.)*, – *vert. past.*

kalba, su šiokia tokia Londono dialekto intonacija. – Ar jūs galite man pasakyti, kartoju, ar galite man pasakyti ką nors apie ponios Klaperton mirtį?

Medinės lėlės kaklas truputį suvirpėjo, apatinis žandikaulis nusileido, sujudėjo ir pasigirdo spiegiamai šaižus moters balsas:

– *Kas yra, Džonai? Durys užrakintos. Aš nenoriu, kad man trukdytų patarnautojai...*

Tuo pat metu pasigirdo riksmas, nuvirto kėdė, ant jos sėdėjęs vyras susverdėjo, ranka susiėmęs gerklę stengėsi prabilti... Staiga jis kažkaip keistai sugniužo ir griuvo kniūbsčias.

Tai buvo pulkininkas Klapertonas.

Puaro ir laivo gydytojas apžiūrėjo gulintį pulkininką.

– Manau, kad viskas baigta. Širdis, – trumpai tarė gydytojas.

Erkiulis linktelėjo.

– Šokas, kai suprato, kad jo triukas perprastas, – pasakė jis.

Puaro atsigręžė į generolą Forbį.

– Tai jūs, generole, davėte man vertingą užuominą, paminėdamas karjerą muzikinėje scenoje. Aš spėliojau, galvojau, ir tada man pradėjo aiškėti. Žinojau, kad prieš karą Klapertonas buvo pilvakalbis. Tada visiškai įmanoma, kad trys žmonės galėjo girdėti ponios Klaperton balsą kajutėje, *kai ji jau buvo mirusi...*

Elė Henderson stovėjo prie Puaro. Jos tamsios akys buvo prisipildžiusios skausmo.

– Ar jūs žinojote, kad jo širdis silpna? – paklausė ji.

– Spėjau... Ponia Klaperton kalbėjo apie savo nesveiką širdį, bet man ji pasirodė kaip moteris, mėgstanti atrodyti serganti. Be to, radau suplėšytą receptą labai didelei digitalino dozei pirkti. Digitalinas yra vaistas nuo širdies, bet jo

negalėjo vartoti ponia Klaperton, nes digitalinas išplečia akių lėliukes. Jos akyse aš to niekada nepastebėjau. Bet kai pažvelgiau į pulkininko akis, iš karto pamačiau išplėstas lėliukes.

Elė sušnibždėjo:

– Taigi jūs galvojote, kad tai galėtų baigtis tokiu būdu?..

– Geriausias būdas, ar jums taip neatrodo, madmuazele? – tyliai pratarė Puaro.

Merginos akyse pasirodė ašaros.

– Jūs žinojote. Jūs žinojote tai iš pat pradžių... Kad man rūpėjo... Bet jis tai padarė ne dėl manęs... Tai buvo tos merginos... Jaunystė... Tai jos privertė jį pajausti savo vergystę. Jis norėjo išsilaisvinti, kol dar ne vėlu... Taip, aš esu tikra, kad taip buvo... Kada jūs atspėjote, kad tai padarė jis? – verkšleno panelė Henderson.

– Jo savikontrolė buvo tiesiog tobula, – paprastai atsakė Puaro. – Toks erzinantis žmonos elgesys, atrodė, jo visai nejaudina. Taigi arba jis jau buvo taip pripratęs, kad jo tai nebekankino, arba, *na gerai,* lieka alternatyva... Ir aš buvau teisus...

Puaro tęsė:

– Be to, jis primygtinai demonstravo fokusininko sugebėjimus. Nusikaltimo išvakarėse jis apsimetė, kad pasiduoda. Bet toks žmogus kaip jis nepasiduoda. Turėjo būti priežastis. Kol žmonės galvojo, kad jis fokusininkas, jie nemanė jį esant pilvakalbį.

– O balsas, kurį girdėjome – ponios Klaperton balsas?

– Vienos iš patarnautojų balsas buvo panašus į jos. Aš įkalbėjau ją pasislėpti už scenos ir išmokiau pasakyti tuos žodžius.

– Tai buvo apgaulė, žiauri apgaulė, – sušuko Elė.

– Kad ir kaip ten buvo, žmogžudystės aš nepateisinu, – atkirto Erkiulis Puaro.

Kas daržely žydi?

Erkiulis Puaro tvarkingai sudėjo į krūvelę priešais save gautus laiškus. Tada paėmė viršutinį laišką, atidžiai panagrinėjo užrašytą adresą ir nedideliu, popieriui skirtu peiliuku, kurį specialiai šiam tikslui laikė ant savo pusryčių stalelio, tvarkingai atplėšė voką. Viduje buvo dar vienas vokas, rūpestingai užantspauduotas purpuriniu vašku. Ant voko buvo užrašyta: *„Asmeniškas ir konfidencialus“*.

Puaro pakraipė kiaušinio formos galvą, kilstelėjo antakius ir, sumurmėjęs panosėje *„Patience! Nous allons arriver**!“, dar kartą pasidarbavo mažuoju popieriaus peiliuku. Paslaptingasis laiškas buvo parašytas smailia rašysena, gana netvirta, tarsi drebančia ranka, kai kurie žodžiai paryškinti.

Erkiulis išlankstė popieriaus lapą ir perskaitė. Antraštėje dar kartą buvo pakartota: *„Asmeniškas ir konfidencialus“*. Dešinėje laiško pusėje parašytas adresas: Rouzbankas, Čarmanz Grinas, Baksas ir data – kovo dvidešimt pirmoji.

---

* Kantrybės! Štai ir sulaukėme *(pranc.), – vert. past.*

„Gerb. mesjė Puaro,

Man Jus rekomendavo senas ir brangus bičiulis, kuriam, kaip ir man, nesvetimas rūpestis ir sielvartas. Sielvartas, kokį pastaruoju metu aš patyriau. Ne dėl to, kad mano draugas gerai žino tikrąsias aplinkybes – jas žinau tiktai aš – reikalas yra labai konfidencialus. Bičiulis garantavo, kad jūs esate labai diskretiškas ir kad man nėra ko baimintis, jog teks turėti reikalų su policija. Šito, jeigu kartais mano įtarimai pasitvirtintų, labai nepageidaučiau. Galimas dalykas, kad aš klystu. Pastarosiomis dienomis nepakankamai blaiviai mąstau – mane tebekankina nemiga ir vargina praėjusią žiemą persirgtos rimtos ligos pasekmės. Šiaip ar taip, aš pati negaliu tirti šio reikalo. Be to, neturiu tam nei noro, nei sugebėjimų. Kita vertus, dar kartą kartoju, kad tai yra labai delikatus šeimyninis reikalas. Taigi dėl daugelio priežasčių pageidauju, jog tai neiškiltų viešumon. Kai tiktai turėsiu faktų, galėsiu viską susitvarkyti pati. Būtent to labai ir norėčiau. Tikiuosi, kad pakankamai aiškiai išdėsčiau reikalą. Jeigu jūs sutiktumėt imtis šio tyrimo, galbūt praneštumėt man anksčiau nurodytu adresu?

Nuoširdžiai Jūsų, Amelija Baroubi"

Puaro perskaitė šį laišką du kartus, ir jo antakiai vėl šiek tiek kilstelėjo. Tačiau šį laišką jis atidėjo į šalį ir paėmė kitą voką.

Lygiai dešimtą valandą ryte jis įžengė į kambarį, kuriame, laukdama dienos nurodymų, jau sėdėjo panelė Lemon* – keturiasdešimt aštuonerių metų asmeninė Puaro sekretorė, savo laikysena demonstruojanti bešališkumą. Į akis krito figūra, primenanti bet kaip sudėliotų kaulų rinkinį. Aistringu

* Citrina *(angl.), – vert. past.*

pomėgiu įsakinėti sekretorė beveik prilygo pačiam darbdaviui; tačiau kad ir kokia sumani ji buvo, dirbti per daug niekada nesistengė, žinoma, kol jai kas nors nepaliepdavo.

Puaro padavė panelei Lemon rytmetinę korespondenciją.

– Madmuazele, malonėkite mandagiai neigiamai atsakyti į visus šiuos laiškus.

Sekretorė permetė akimis visus laiškus ir ant kiekvieno iš jų užrašė po hieroglifą primenantį ženklą. Tik ji viena galėjo įskaityti ir suprasti šių ženklų reikšmę – tai buvo jos pačios sugalvoti kodai, pavyzdžiui, *„meilikaujamas“, „antausis“, „mur mur“, „tiesiai šviesiai“* ir panašiai. Surašiusi „hieroglifus“, ji linktelėjo galvą parodydama, kad laukia tolesnių nurodymų.

Puaro padavė panelei Lemon dvigubą voką. Ji ištraukė Amelijos Baroubi laišką, perskaitė ir klausiamai sužiuro.

– Taip, mesjė Puaro? – ištarė ji, pasirengusi rašyti į stenografijos bloknotą.

– Panele Lemon, ką jūs manote apie šį laišką?

Nelabai patenkinta klausimu sekretorė padėjo pieštuką ir dar kartą perskaitė. Laiško turinys sekretorės per daug nesudomino. Iš tikrųjų jai terūpėjo atsakyti taip, kad jos darbdavys būtų patenkintas. Į Lemon, kaip žmogaus, savybes, priešingai nei į pareigybinius sugebėjimus, Puaro apeliuodavo labai retai. Bet jeigu taip atsitikdavo, panelė Lemon susierzindavo – darbus ji atlikdavo gerai, garbingai, nesidomėdama jokiais asmeniškais reikalais – beveik kaip robotas. Tikroji jos gyvenimo aistra buvo sugalvoti idealų dokumentų sisteminimo būdą, tokį, kad kitos katalogavimo sistemos paprasčiausiai būtų užmirštos. Ji iki išnaktų dėl to sukdavo galvą. Tačiau Erkiulis Puaro gerai žinojo, kad panelė Lemon puikiai nusimano ir apie asmeninius reikalus.

– Na? – paragino Puaro.

– Senoji dama, – atsakė panelė Lemon, – dreba kaip epušės lapas.

– O! Manote, kad jai labai šalta?

Panelė Lemon visada manė, kad Puaro supranta posakius, juk pakankamai ilgai gyvena Didžiojoje Britanijoje, tad nieko neatsakė – tik žvilgtelėjo į dvigubą voką.

– Labai jau slaptas reikalas, – tarstelėjo ji, – ir viskas neaišku.

– Taip, – pritarė Erkiulis, – ir aš taip manau.

Sekretorė viltingai pasirengė stenografuoti.

– Parašykite jai, kad aš pats turėsiu garbės ją aplankyti bet kuriuo metu, kada ji tik to pageidaus, na, nebent ji norėtų konsultuotis su manimi čia. Laiško nespausdinkite, o parašykite ranka, – pridūrė jis.

– Taip, mesjė Puaro.

Puaro dar padavė panelei Lemon korespondencijos.

– Čia sąskaitos.

Moteris vikriai jas išrūšiavo.

– Apmokėsiu visas, išskyrus šias dvi, – pasakė ji.

– O kodėl šitų neapmokėsite? Jos gi tinkamai pateiktos, – pasidomėjo Puaro.

– Tai firmų, su kuriomis ką tik pradėjote bendradarbiauti, sąskaitos. Nedera apmokėti per greitai, vos atidarius sąskaitą, – dar pagalvos, kad siekiame gauti kreditą.

– O! – sumurmėjo Puaro, – gerbiu jus už tai, kad taip nusimanote apie britų verslo žmones.

– Na, ne taip jau daug ir nusimanau, – paniuro panelė Lemon.

Laiškas panelei Amelijai Baroubi buvo parašytas ir išsiųstas nedelsiant, bet atsakymo vis nebuvo. Erkiulis Puaro pagalvojo, kad senoji ledi pati išnarpliojo savo paslaptį. Vis

dėlto jis šiek tiek nustebo, nesulaukęs nors keleto mandagių žodelių, kad jo paslaugų nebereikia.

Praėjo penkios dienos, ir vieną rytą, gavusi dienos darbų nurodymus, panelė Lemon pranešė:

– Ta panelė Baroubi, kuriai mes rašėme... Na, nėra ko stebėtis, kad nesulaukėme atsakymo. Ji mirė.

– O, mirė, – šie Puaro tyliai ištarti žodžiai nuskambėjo veikiau kaip teigimas nei klausimas.

Panelė Lemon atsegė savo rankinuką, ištraukė laikraščio iškarpą ir padavė Puaro.

– Važiuodama metro skaičiau laikraštį. Pamačiau šią žinutę ir išplėšiau.

Mintyse galvodamas apie šiuos žodžius (panelė Lemon buvo tvarkingai iškirpusi iš laikraščio tekstą, nors pasakė „išplėšiau"), Puaro perskaitė laikraščio skelbimą iš gimimų, mirčių ir vedybų skilties „Rytmečio paštas": *„Kovo 26-ąją, Rouzbanke, Čarmanz Grine, eidama septyniasdešimt trečiuosius metus, staiga mirė Amelija Džen Baroubi. Gėlių prašome nenešti".*

Erkiulis perskaitė dar kartą ir pašnibždomis ištarė:

– Staiga, – paskui gyvai paragino: – Panele Lemon, gal malonėtumėt paimti laiškų popierių?

Pieštukas kaipmat atsidūrė panelės rankose. Atidžiai, kad nesusipainiotų savo sistemoje, ji skubiai ir taisyklingai stenografavo:

„Gerb. panele Baroubi,

Nesulaukiau jūsų atsakymo, bet kadangi penktadienį būsiu netoli nuo Čarmanz Grino, užsuksiu pas jus. Galėsime detaliai aptarti tai, ką man patikėjote savo laiške. Jūsų..." ir t.t.

– Prašau, panele, išspausdinti šį laišką. Jeigu išsiųsite tuoj pat, dar šį vakarą jis bus Čarmanz Grine.

Kitą rytą antruoju paštu atėjo juodais pakraštėliais apvedžiotas vokas su laišku:

„Gerb. sere,

Atsakydama į jūsų laišką, pranešu, kad mano teta, panelė Baroubi, dvidešimt šeštą dieną paliko šį pasaulį. Reikalas, apie kurį jūs kalbate, jau nebesvarbus.

Nuoširdžiai Jūsų, Merė Delafonten"

Puaro šyptelėjo:

– Jau nebesvarbus... Na, mes dar pažiūrėsime. *En avant* – į Čarmanz Griną.

*Rouzbankas** buvo namas, labai atitinkantis savo pavadinimą ir tuo išsiskiriantis iš kitų namų.

Erkiulis Puaro takeliu priėjo prie pagrindinių durų, stabtelėjo ir įvertinamai nužvelgė abiejose pusėse tvarkingai suplanuotas gėlių lysveles. Rožių krūmai jau buvo gausiai sukrovę žiedus, žydėjo narcizai, ankstyvosios tulpės, puikavosi mėlyni hiacintai. Kraštinės lysvelės pakraščiai kur ne kur buvo apkaišyti moliuskų geldelėmis.

Puaro tyliai sumurmėjo:

– Kaip skamba tas angliškas ketureilis, kurį dainuoja vaikai?

Pasakyk man, Rozmari,
Kas daržely žydi?
Ir širdutės, ir varpeliai,
Ir puošnių snieguolių eilės...

---

* Čia: Rožių pylimas *(angl.)*, – *vert. past.*

„Gal ir ne visa eilutė, – pamanė jis, – turėtų čia būti bent viena graži mergelė – snieguolė*, kuri patvirtintų, kad ši dainelė teisinga."

Kaip tik tada atsidarė namo durys, ir pasirodė daili, nedidukė tarnaitė, ant galvos užsidėjusi kepuraitę ir užsirišusi prijuostę. Ji kažkaip įtariai pažvelgė į ūsuotą svetimšalį džentelmeną, garsiai besikalbantį su savimi gėlių darželyje. Mažoji tarnaitė, kaip spėjo pamatyti Puaro, buvo labai graži rausvaskruostė panelė apvaliomis mėlynomis akimis.

Puaro mandagiai linktelėdamas nusiėmė skrybėlę ir kreipėsi į ją:

– Atleiskite, ar čia gyvena panelė Baroubi?

Mergaičiukė aiktelėjo, o jos akys pasidarė dar apvalesnės.

– Oi, sere, nejaugi jūs nežinote? Ji mirė. Tai įvyko taip netikėtai. Antradienio naktį.

Tarnaitė dvejojo, ar kalbėti toliau – ji nelabai pasitikėjo svetimšaliu, tačiau buvo matyti (juk jos luomo žmonėms būdingas nepaprastas uolumas kalbėti apie ligą ir mirtį), kad ji nesitveria savo kailyje.

– Jūs mane stebinate, – nepatikliai ištarė Puaro. – Mes buvome susitarę susitikti su ledi šiandieną. O gal aš galiu pasimatyti su kita čia gyvenančia dama?

Mažoji tarnaitė mažumėlę abejojo.

– Su ponia? – ištarė ji. – Na, gal ir galėtumėt ją pamatyti, bet aš nežinau, ar ji norėtų su kuo nors susitikti.

– Ji norės su manimi pasimatyti, – atsakė Puaro ir įteikė tarnaitei savo vizitinę kortelę.

Valdingu tonu pasakyti žodžiai paveikė. Rausvaskruostė panelė atlyžo ir palydėjo Puaro į svetainę, esančią prieškambario dešinėje. Laikydama rankoje vizitinę seklio kortelę ji nuėjo pas ponią pranešti apie svečią.

* Snieguolė – pavasarinė gėlė. – *Red. past.*

Erkiulis Puaro apsižvalgė. Priimamasis kambarys buvo įrengtas visiškai tradiciškai: gelsvai pilki sienų apmušalai su frizų apvadais viršuje, kažkokie keisti baldų uždangalai, rožinės spalvos pagalvėlės ir užuolaidos; gausybė porcelianinių niekučių ir dekoratyvinių puošmenų. Kambaryje nebuvo nieko ypatingo, kas galėtų byloti, kad čia gyvena asmenybė.

Juslusis Puaro iškart pajuto, kad kažkas į jį žiūri. Jis atsisuko ir prie stiklo durų pamatė stovinčią bei jį stebinčią smulkaus sudėjimo, išblyškusią, juodaplaukę merginą įtariomis akimis.

Ji įėjo vidun ir, vos tik Puaro spėjo pasisveikinti, staiga pratrūko:

– Kodėl jūs čia atėjote?

Seklys neatsakė, tik, kaip paprastai, pakėlė antakius.

– Jūs nesate advokatas, ar ne? – tarė ji nepriekaištinga anglų kalba, tačiau tolesnis jos elgesys toli gražu nepriminė „tikros anglės“.

– Kodėl gi aš turėčiau būti advokatas, madmuazele?

Mergina niūriai pažvelgė į jį.

– Pamaniau, kad galėtumėt juo būti. Ir kad galbūt atėjote pasakyti, jog ji nežinojo, ką daro. Girdėjau apie tokius dalykus – piktnaudžiavimas įtaka... Argi ne taip sakoma? Bet viskas yra kitaip. Ji norėjo, kad pinigai atitektų man, ir jie bus mano! Jeigu reikės, aš pasisamdysiu ir savo advokatą. Pinigai yra mano. Ji taip užrašė, taip ir bus, – bėrė žodžius mergina. Tuo momentu ji atrodė bjauriai: smakras nutįso, akys piktai blizgėjo.

Kaip tik tuo metu atsidarė durys, ir įėjo aukšta moteris:

– Katrina!

Mergina staiga susigūžė, nuraudo, kažką sumurmėjo ir skubiai išėjo.

Puaro atsigręžė į atėjusią moterį. Ji ištarė tik vienintelį žodį, tačiau to užteko, kad mergina pasišalintų: šios moters

balsas nuskambėjo valdingai ir paniekinamai, jame buvo galima jausti ir tramdomą ironiją. Erkiulis iš karto suprato, kad prieš jį stovi namo savininkė – Merė Delafonten.

– Mesjė Puaro? Aš parašiau jums. Jūs negalėjote negauti mano laiško.

– Deja, aš buvau išvykęs iš Londono.

– Ak, suprantu. Dabar aišku. Privalau prisistatyti – esu Delafonten. O štai ir mano vyras. Panelė Baroubi buvo mano teta.

Ponas Delafontenas įėjo taip tyliai, kad Puaro net neišgirdo. Tai buvo aukštas žilstelėjęs, tačiau kažkoks keistas vyriškis: nervingai čiupinėjo smakrą, nuolat dirsčiojo į žmoną. Buvo akivaizdu, kad jis tikisi, jog žmona vadovaus pokalbiui, kad ir kokia linkme nukryptų šneka.

– Apgailestauju, kad aš įsibroviau, kai jūs apimti sielvarto dėl netekties, – ištarė Puaro.

– Aš visiškai suprantu, kad tai ne jūsų kaltė, – atsakė ponia Delafonten. – Mano teta mirė antradienį vakare. Tai buvo taip netikėta.

– Labai netikėta, – pritarė žmonai Delafontenas. – Skaudi netektis, – jo akys nukrypo į stiklo duris, už kurių pradingo svetimšalė mergina.

– Atsiprašau, – ištarė Erkiulis, – aš išeinu.

Jis žengė žingsnį durų link.

– Luktelėkite, – sušuko ponas Delafontenas. – Jūs... kaip žinau... buvote susitaręs susitikti su teta Amelija, ar ne taip sakėte?

– *Parfaitement.*

– Papasakokite mums apie tai, – įsiterpė jo žmona. – Gal mes galime kuo padėti...

– Tai buvo asmeniška,– atsakė Puaro. – Aš esu seklys, – lyg tarp kitko pridūrė jis.

Ponas Delafontenas apvertė nedidelę porcelianinę figūrėlę, kurią kaip tik čiupinėjo. Jo žmona suglumo dėl to.

– Seklys? Ir jūs buvote paskyręs susitikimą tetai Amelijai? Bet kaip keista! – ji įsmeigė akis į Puaro. – Ar negalėtumėt papasakoti plačiau, mesjė Puaro? Tai, tai tiesiog neįtikėtina!

Puaro kiek patylėjo, matyt, svarstė, ką atsakyti.

– Nežinau, madam, ką pasakyti.

– Klausykite, – įsiterpė ponas Delafontenas. – Ar ji kartais neminėjo rusų?

– Rusų?

– Taip, na, suprantate, maištininkų, bolševikų, ar panašiai...

– Nebūkit juokingas, Henri,– nutildė jį žmona.

Ponas Delafontenas sutriko.

– Atsiprašau, atsiprašau, aš tik pamaniau...

Merė Delafonten žvelgė tiesiai į Puaro. Jos akys buvo labai mėlynos – tokios mėlynos kaip neužmirštuolės.

– Jeigu mums papasakotumėt, mesjė Puaro, būtų labai malonu. Galiu garantuoti, kad aš turiu priežasčių prašyti jūsų šito.

Dabar sunerimo ponas Delafontenas.

– Mieloji, atsargiai, juk suprantate, kad tai gali būti tuščias reikalas.

Žmona vėl jį sutramdė žvilgsniu.

– Na, mesjė Puaro?

Seklys lėtai ir ramiai, tarsi apgailestaudamas, papurtė galvą ir pasakė:

– Dabar, madam, bijau, kad nieko nebegaliu pasakyti.

Puaro nusilenkė, pasiėmė skrybėlę ir žengė durų link. Merė Delafonten kartu su juo išėjo į prieškambarį. Prie slenksčio Erkiulis stabtelėjo ir pažvelgė į ją.

– Madam, jūs turbūt mėgstate savo sodą?

– Aš? O taip, aš praleidžiu daug laiko dirbdama sode.

– *Je vous fais mes compliments**.

Puaro dar kartą nusilenkė ir nužingsniavo vartų link. Praėjęs pro vartus ir pasukęs dešinėn, jis žvilgtelėjo atgal ir jo atmintin įsirėžė du vaizdai – išblyškęs veidas, stebintis jį pro antro aukšto langą, ir tiesaus būdo, kariškos išvaizdos vyriškis, maršuojantis priešingoje gatvės pusėje.

Erkiulis Puaro linktelėjo, šį kartą pasveikindamas pats save.

– *Definitivement***, – ištarė jis, – pelė urvelyje! Ko dabar turėtų imtis katė?

Puaro nusprendė nusigauti iki artimiausio pašto ir kai kam paskambinti. Paskui jis pasuko Čarmanz Grino policijos nuovados link. Čia jis pasiteiravo inspektoriaus Simso.

Inspektorius Simsas buvo aukštas, tvirtas, energingų manierų vyriškis.

– Mesjė Puaro? – paklausė jis, – taip ir maniau. Man ką tik paskambino policijos viršininkas ir pasakė, kad jūs užsuksite. Prašom užeiti.

Inspektorius ranka parodė kėdę Puaro ir pats atsisėdo šalia. Tada jis nukreipė dėmesingą, klausiamą žvilgsnį į savo svečią.

– Jūs labai greitai susivokėte, mesjė Puaro. Atėjote pasikalbėti apie Rouzbanko istoriją, kai mes patys dar visai neseniai sužinojome, kas tai per precedentas. Kas jus užvedė ant tako?

Puaro ištraukė laišką, kurį buvo gavęs, ir padavė inspektoriui. Šis susidomėjęs perskaitė.

– Įdomu, – ištarė jis, – tik bėda, kad tai galėtų reikšti labai daug ką. Verčiau jau būtų truputį tiksliau paaiškinusi. Dabar mums labai praverstų.

– Arba nebūtų reikėję jokios pagalbos, – ištarė Puaro.

– Ką jūs norite tuo pasakyti?

– Ji būtų buvusi gyva.

---

* Priimkite mano komplimentus *(pranc.)*, – *vert. past.*

** Pagaliau *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Jūs taip manote? Hm... nesu tikras, bet... hm...gal jūs ir teisus.

– Maldauju, inspektoriau, pateikti faktus. Aš visiškai nieko nežinau, – paprašė seklys.

– Senutei pasidarė bloga po pietų, antradienio vakare. Labai blogai. Konvulsijos, spazmai ir panašiai. Jie iškvietė gydytoją. Kol daktaras atvažiavo, senutė jau buvo mirusi. Manyta, kad ją ištiko širdies smūgis. Na, bet gydytojui kažkas buvo neaišku. Jis tik mikčiojo ir murmėjo dvejodamas, norėdamas įsiteikti suko kažką aplinkui, bet galų gale leido susiprasti, kad jis mirties liudijimo išduoti negalįs. Tad dabar laukiama mirties priežasties tyrimų rezultato. Tačiau mes jau žinome daugiau – gydytojas mums pasakė iš karto. Mat jis su policijos chirurgu darė skrodimą ir, kad ir kaip būtų, rezultatas abejonių nekelia. Senutė mirė nuo didelės strichnino dozės.

– Štai kaip!

– Tikrai taip. Šlykštus darbelis. Svarbiausia, kas jai uždavė to nuodo? Turėjo būti viskas paruošta prieš pat mirtį. Pirmoji mintis šovė, kad strichnino buvo įdėta į valgį, bet, tiesą sakant, atrodo nepanašu. Pietų jie valgė artišokų sriubą, patiektą iš sriubinės su dangteliu, žuvies apkepą ir obuolių pyragą. Pietavo panelė Baroubi, ponas Delafontenas ir ponia Delafonten. Panelė Baroubi turėjo lyg ir slaugę – patarnautoją, pusiau rusę merginą, bet ji nevalgo kartu su šeima. Ji valgo tai, kas lieka, kai visi išeina iš valgomojo. Yra ir tarnaitė, bet tą vakarą jai buvo poilsio diena. Ji paliko sriubą ant viryklės, žuvies apkepą orkaitėje, o obuolių pyragas patiekiamas šaltas. Visi trys valgė tą patį. Be to, nemanau, kad kas nors sugebėtų taip praryti strichniną. Tas mėšlas kartus kaip tulžis. Gydytojas sakė, kad jį pajustum, net jei tirpalą sudarytų tik viena tūkstantoji jo dalis.

– Kava?

– Manyta, kad gal ir kava, bet, pasirodo, senutė niekada negėrė kavos.

– Dabar suprantu jus. Regis, neįveikiama kliūtis. O ką jie gėrė per pietus?

– Vandenį.

– Kaskart vis blogiau.

– Na ir galvosūkis, ar ne?

– Ar senoji dama turėjo pinigų?

– Labai nemažai, kaip aš žinau. Suprantama, tikslių duomenų dar neturime. Kaip suprantu, ponų Delafontenų finansinė padėtis labai bloga. Senoji ledi padėjo išlaikyti namą.

Puaro šyptelėjo ir paklausė:

– Taigi įtariate, kad Delafontenai? Kuris iš jų?

– Nesakau tiksliai, kad šiuo konkrečiu atveju aš juos abu įtariu, bet klausykit: jie buvo vieninteliai artimi jos giminaičiai, ir jos mirtis tikrų tikriausiai turėtų atnešti jiems apvalią sumelę pinigų. Visi gi žinome, kokia yra žmogaus prigimtis.

– Kartais nežmogiška – taip, tikra tiesa. Ir nieko daugiau senoji dama nevalgė ar negėrė?

– Na, faktiškai...

– Ak, *voilà*! Aš jaučiau, kad kažkas, kaip sakoma, liko neatskleista – sriuba, apkepas, obuolių pyragas – *a bêtise**! Netrukus išsiaiškinsime!

– Aš to nežinau, bet faktas tas, kad senoji ledi išgerdavo kapsulę prieš valgį. Žinote, ne piliulę ar tabletę, o kažką tokio, kas daroma iš ryžinio popieriaus. Į tą popierių supildavo kažkokius miltelius – preparatą, visai nekenksmingą skrandžiui.

– Nuostabu. Nėra nieko lengvesnio, kaip supilti į kapsulę strichniną. Ir vieną kapsulę pakeisti kita. Kapsulė nuryjama užsigėrus gurkšneliu vandens, ir jokio skonio nepajunti.

---

* Kvailystė *(pranc.)*, – *vert. past.*

– Na, gerai, bet tą kapsulę tai padavė mergina.

– Rusė mergina?

– Taip. Katrina Riger – panelės Baroubi padėjėja, slaugė ir kompanionė. Spėju, kad senoji ją gerokai pavaikydavo. „Atneškit tą, paduokit šitą, tą nuneškit, patrinkit nugarą, įpilkit man vaistų, nubėkit į vaistinę“ ar kažkas panašaus. Pats suprantate, kaip sunku su tomis senutėmis – manoma, kad jos malonios, bet iš tikrųjų joms įtikti galėtų nebent juodasis vergas.

Puaro nusišypsojo.

– Na štai, matot! – tęsė inspektorius Simsas. – Sunku ir įsivaizduoti, kaip tai nepadoru. Bet kodėl mergina turėtų ją nuodyti? Panelė Baroubi mirė, ir dabar mergina neteks darbo, o jį rasti ne taip lengva – juk Katrina nebaigusi jokių mokslų.

– Tačiau, – pakišo mintį Puaro, – jeigu dėžutė su kapsulėmis mėtėsi bet kur palikta, kiekvienas, kas buvo namuose, turėjo progą...

– Žinoma, mes atliekame apklausą – tykiai, ramiai, jeigu mane suprantate. Kada buvo išrašytas paskutinis receptas... kur paprastai buvo laikomas... Kantrybė ir juodas darbas – štai kas padės galų gale. Dar yra panelės Baroubi advokatas. Rytoj kalbėsiuosi su juo. Ir banko valdytojas. Dar daug ką reikia nuveikti.

– Prašysiu nedidelės paslaugos, inspektoriau Simsai, – Puaro pakilo. – Nors žodeliu praneškite, kaip einasi reikalai. Būsiu labai dėkingas. Štai mano telefono numeris.

– Kodėl gi ne, mesjė Puaro. Dvi galvos geriau nei viena. O be to, jūs ir turėjote imtis šio reikalo – juk jūs gavote tą laišką ir visa kita...

– Jūs labai malonus, inspektoriau, – atsisveikindamas Puaro mandagiai paspaudė ranką ir išėjo.

Kitą dieną po pietų Erkiulį pakvietė prie telefono.

– Mesjė Puaro? Čia inspektorius Simsas. Tik jums ir man žinomos istorijos reikaliukai pradeda tvarkytis ir, regis, puikiai.

– Iš tiesų? Prašyčiau papasakoti, – susidomėjo Puaro.

– Na, pirmas punktas, ir, mano galva, svarbiausias, panelė B. paskyrė nedidelį palikimą savo dukterėčiai, o visa kita – K., atsižvelgusi į tai, kad ji buvo labai gera ir dėmesinga.

– Ak, štai kaip buvo padaryta. Tai keičia reikalų esmę, – samprotavo seklys.

Puaro žaibiškai prisiminė išblyškusį veidą ir rūškanu balsu pasakytus žodžius: „Pinigai yra mano. Ji taip užrašė, taip ir bus". Palikimas Katrinos nebūtų nustebinęs – mergina žinojo apie jį iš anksto.

– Antras punktas, – tęsė inspektorius, – niekas, išskyrus K., nepriėjo prie tų kapsulių.

– Jūs tuo įsitikinęs?

– Mergina pati to neneigia. Ką jūs apie tai manote?

– Nepaprastai įdomu.

– Mums reikia dar vieno dalyko – įrodymo, kaip strichninas atsirado pas ją. Manau, tai bus nelengva.

– Bet iki šiol jums dar nepavyko?

– Aš dar tik pradėjau. Tik šį rytą apklausėme.

– Kaip pasisekė?

– Atidėjome savaitei.

– O jaunoji ledi – K.?

– Neišleidžiu jos iš akių. Nenoriu rizikuoti. Galbūt šioje šalyje ji turi įtartinų draugų, kurie gali mėginti ją ištraukti.

– Na, ne, – nutraukė inspektorių Simsą Puaro, – nemanau, kad ji apskritai turi draugų.

– Iš tikrųjų? Kodėl jūs taip manote, mesjė Puaro?

– Man tik šovė tokia mintis. Kokie dar, kaip jūs juos pavadinote, „punktai"?

– Nieko rimto. Nieko, kas būtų tiesiogiai susiję. Panelė B., regis, pastaruoju metu buvo pamišusi dėl savo akcijų – ko gero, išmetė nemenką sumelę. Pasakyčiau, kad gana keistas biznis, bet nemanau, kad tai turėtų įtakos pagrindiniam reikalui, bent jau dabar.

– Taip, gal jūs ir teisus. Na, labai jums dėkoju. Džiaugiuosi, kad paskambinote man.

– Nėra už ką. Aš laikausi duoto žodžio. Buvo matyt, kad esate susidomėjęs. Kas žino, gal kada nors ir jūs galėsite ištiesti man pagalbos ranką.

– Man būtų labai malonu. Gal padėčiau jums, jeigu pasidomėčiau Katrinos draugu.

– Ar ne jūs sakėte, kad ji neturi draugų? – nustebo inspektorius.

– Aš klydau, – atsakė Erkiulis. – Ji turi draugą.

Inspektorius dar norėjo kažko paklausti, tačiau Puaro padėjo ragelį.

Nutaisęs rimtą išraišką, jis užsuko į kambarį, kuriame už rašomosios mašinėlės sėdėjo panelė Lemon. Prisiartinus darbdaviui, ji pakėlė rankas nuo spausdinimo mašinėlės klavišų ir klausiamai pažvelgė į jį.

– Man reikalinga jūsų pagalba, – tarė Puaro. – Noriu, kad pabandytumėt įsivaizduoti tokią istoriją.

Panelė Lemon padėjo rankas ant kelių tarsi pasiduodama. Jai patiko spausdinti, mokėti sąskaitas, pildyti dokumentus ir registruoti numatytus įsipareigojimus, tačiau ji baisiai bodėjosi, kai jos prašydavo įsivaizduoti sugalvotas situacijas. Vis dėlto sekretorė nesišiaušdavo ir prašoma tokių dalykų – suprasdavo, kad tai yra nemalonioji jos pareigų dalis.

– Įsivaizduokite, kad esate rusė mergina, – pradėjo Puaro.

– Taip, – tarė panelė Lemon, akivaizdžiai stengdamasi parodyti, kad ji yra britė.

– Esate vieniša ir neturite šioje šalyje draugų. Turite priežasčių, dėl kurių nenorėtumėt grįžti į Rusiją. Dirbate kaip vargo bitelė slauge ir kompanione pas vieną seną ledi. Esate nuolanki ir nelinkusi skųstis.

– Taip, – paklusniai ištarė panelė Lemon, bet iš tikrųjų negalėjo įsivaizduoti esanti nuolaidi ir nuolanki kokiai nors senai damai.

– Ta ponia pamilsta jus, prisiriša prie jūsų ir nusprendžia savo pinigus palikti jums. Ji papasakoja jums tai, – Puaro nutilo.

– Taip, – vėl ištarė panelė Lemon.

– Ir tada senoji dama kai ką sužino. Galbūt tai susiję su pinigais: gal jai paaiškėja, kad buvote nesąžininga. Arba, tarkim, kai ką dar blogiau – pajunta keistą vaistų skonį arba kad maistas netinkamas, kenksmingas. Šiaip ar taip, ji pradeda jus įtarti ir parašo labai garsiam sekliui, *enfin* – garsiausiam sekliui – man, kad aš skubiai pas ją užsukčiau. O tada, kaip sakoma, žibalo į ugnį. Svarbiausia – veikti greitai. Ir kai garsusis seklys atvyksta, senoji dama jau negyva. O pinigai atitenka jums... Pasakykite, ar jums visa tai atrodo įtikinama?

– Visai logiška, – atsakė panelė Lemon. – Visai įtikėtina, kad taip galvoti gali rusė. Aš pati niekada nedirbčiau kompanione. Man patinka aiškiai nustatytos pareigos. Be to, man niekada nekiltų mintis ką nors žudyti.

Puaro atsiduso.

– Kaip aš ilgiuosi savo draugo Hastingso. Jo tokia laki vaizduotė, jis toks romantiškas. Tiesa, jis paprastai vaizduodavosi ne taip, tačiau klaida visada užvesdavo ant kelio.

Panelė Lemon tylėjo. Ji ilgesingai žvelgė į spausdinamą raštą priešais save.

– Tai kaip, ar jums tai atrodo įtikinama?– dar kartą paklausė susimąstęs Puaro.

– O jums ar ne taip atrodo?

– Jau beveik tikiu, kad taip, – atsiduso Puaro.

Suskambo telefonas, ir panelė Lemon išėjo iš kambario atsiliepti.

– Vėl inspektorius Simsas, – pasakė grįžusi.

Puaro nuskubėjo prie telefono aparato.

– Klausau, klausau! Ką jūs sakote?

Simsas pakartojo:

– Merginos miegamajame mes radome strichnino pakelį, pakištą po čiužiniu. Seržantas ką tik grįžo su naujienomis. Manau, kad reikalas baigtas.

– Taip, – ištarė Puaro. – Manau, reikalas baigtas, – pasikeitęs balsas rodė tvirtą įsitikinimą.

Baigęs pokalbį, jis atsisėdo už savo rašomojo stalo ir mechaniškai stumdė ant stalo padėtus daiktus.

– Kažkas čia ne taip, – murmėjo Puaro. – Jaučiau tai, ne, nejaučiau. Tai kažkas, ką aš mačiau. *En avant,* mažosios pilkosios ląstelės, mąstykit, prisiminkit! Ar viskas buvo logiška ir nuoseklu? Mergina... jos susirūpinimas dėl pinigų. Madam Delafonten... jos vyras... užuomina apie rusus... Kvaila, bet jis silpnaprotis... kambarys... sodas... Ak! Taip, sodas ir darželis.

Puaro tarsi sustingo, akyse pasirodė žali žiburiukai. Jis pašoko ir žaibiškai atsidūrė gretimame kambaryje.

– Panele Lemon, malonėkite palikti visus darbus ir atlikti man vieną tyrimą!

– Tyrimą, mesjė Puaro? Manau, kad aš nelabai...

Puaro nutraukė ją:

– Kažkada sakėte, kad jūs viską žinote apie prekybininkus.

– Tikrai žinau, – įtikinamai atsakė panelė Lemon.

– Tada reikalas labai paprastas. Jūs turite nuvykti į Čarmanz Griną ir susirasti žuvų pardavėją.

– Žuvų pardavėją? – nustebo sekretorė.

– Tikrai taip, žuvų pardavėją, kuris tiekė žuvį Rouzbankui. Suradusi jį, kai ko paklausite.

Puaro padavė jai skiautelę popieriaus. Panelė Lemon paėmė ją, abejingai perskaitė, linktelėjo ir uždengė rašomąją mašinėlę.

– Į Čarmanz Griną vyksime kartu, – tarė Puaro. – Jūs eisite pas žuvų pardavėją, o aš – į policijos nuovadą. Nuo Beikerio gatvės dar koks pusvalandis kelio.

Atvykusį į policijos nuovadą jį pasitiko gerokai nustebęs inspektorius Simsas.

– Na, jūs ir greitas, mesjė Puaro. Vos prieš valandą aš kalbėjausi su jumis telefonu.

– Noriu jūsų kai ko paprašyti. Gal leistumėt man pasimatyti su ta mergina – Katrina. Kokia jos pavardė?

– Katrina Riger. Na, nemanau, kad yra priežasčių prieštarauti.

Katrina atrodė dar labiau išblyškusi ir paniurusi. Puaro užkalbino ją labai švelniai:

– Madmuazele, noriu, kad patikėtumėt, jog aš nesu jūsų priešas. Noriu, kad pasakytumėt tiesą.

– Aš pasakiau tiesą, – merginos akys piktai blykstelėjo. – Visiems. Aš sakiau tiesą! Jeigu senoji ledi ir buvo nunuodyta, ne aš ją nunuodijau. Tai neteisybė. Jūs norite sukliudyti man gauti pinigus, – jos šaižus balsas rėžė ausį.

Ji atrodė kaip maža, į kampą užspeista žiurkė.

– Ar, be jūsų, vaistų niekas neėmė?

– Aš juk sakiau, argi ne? Jie tą popietę buvo paruošti vaistinėje. Aš parnešiau juos savo rankinėje – prieš pat vakarienę. Atidariau dėžutę ir padaviau vieną kapsulę bei stiklinę vandens panelei Baroubi.

– Ir niekas jų, be jūsų, nelietė?

– Ne!

„Į kampą užspeista žiurkė – bet drąsi!“ – pamanė Puaro.

– Ar panelė Baroubi per vakarienę valgė tiktai tai, ką jūs mums sakėte? Sriubos, žuvies apkepo, pyrago?

– Taip, – beviltiškas „taip“, juodos degančios akys, rodos, nematančios jokios prošvaistės.

Puaro patapšnojo jai per petį.

– Laikykitės, madmuazele. Dar gali būti laisvė – taip. Ir pinigai – ramus, lengvas gyvenimas.

Mergina nepatikliai žvelgė į jį.

Kai Katrina išėjo, inspektorius Simsas tarė:

– Nevisiškai supratau, ką jūs pasakėte telefonu – kažką apie merginos draugą?

– Ji turi vieną. Mane! – atsakė Erkiulis Puaro ir, inspektoriui nespėjus atsipeikėti, išdūmė iš policijos nuovados.

Arbatinėje „Žalioji katė“ panelė Lemon jau laukė savo darbdavio. Ji ėjo tiesiai prie reikalo.

– Žmogaus pavardė yra Radžas, jis – iš Hai gatvės. Jūs buvote visiškai teisus. Tikrai pusantro tuzino. Aš užsirašiau, ką jis sakė, – Lemon padavė raštelį Puaro.

Puaro išleido gilų, primenantį katės murkimą, garsą.

Erkiulis Puaro patraukė į Rouzbanką. Saulė buvo arti laidos. Sekliui bestoviniuojant darželyje priešais namą, išėjo Merė Delafonten ir prisiartino prie jo.

– Mesjė Puaro? – ji neslėpė savo nustebimo. – Jūs vėl pasirodėte?

– Taip, atėjau, – jis patylėjo, paskui tęsė: – Kai aš buvau čia pirmą kartą, prisiminiau vaikišką dainelę:

Pasakyk man, Rozmari,
Kas darželý žydi?
Ir širdutės*, ir varpeliai
Ir puošnių snieguolių eilės...

– Tiktai čia ne širdutės, ar ne madam? Tai austrių geldelės, – parodė ranka.

Puaro tiesiog išgirdo, kaip Merė sulaikė kvėpavimą. Ji stovėjo kaip įbesta. Jos akys klausiamai žiūrėjo.

Jis linktelėjo:

– *Mais oui.* Aš žinau! Tarnaitė paliko paruoštus pietus – ir ji, ir Katrina paliudys, ką jos paliko jums. Apie nedideles vaišes *pour la bonne tante*** – pusantro tuzino austrių – žinojot tiktai judu su vyru. Labai lengva įdėti strichniną į austrę. Nuryji – ir *comme ça****! Bet lieka geldelės, o jų į šiukšlių kibirą neišmesi – pamatytų tarnaitė. Ir tada jūs sugalvojote jomis papuošti gėlių lysvelės pakraščius. Bet jų neužteko – pakraštėlis liko neišbaigtas. Rezultatas nekoks – pažeista šiaip jau žavingo darželio darna. Tos kelios austrių geldelės patraukė pašaliečio dėmesį – jos man krito į akis per pirmąjį apsilankymą.

Merė Delafonten atsakė:

– Manau, kad jūs supratote iš laiško. Aš žinojau, kad ji parašė – bet nežinojau ką.

Puaro išsisukinėdamas atsakė:

– Aš tiktai žinojau, kad tai šeimyninis reikalas. Jeigu tai būtų susiję su Katrina, nebūtumėt stengęsi reikalo nutildyti. Aš išsiaiškinau, kad jūs ar jūsų vyras savanaudiš-

---

* Širdutės – cochle-shells *(angl.)* – ir gėlės, ir valgomieji moliuskai. – *vert. past.*

** Gerajai tetulei *(pranc.)*, – *vert. past.*

*** Tai šitaip *(pranc.)*, – *vert. past.*

kai naudojote panelės Baroubi vertybinius popierius. O ji apie tai sužinojo.

Merė Delafonten linktelėjo.

– Jau keletą metų mes taip darėme – po truputį šen bei ten. Niekada nemaniau, kad ji bus tokia nuovoki ir supratinga. Ir tada sužinojau, kad ji pasikvietė seklį. Taip pat sužinojau, kad ji ruošiasi palikti pinigus Katrinai – tai apgailėtinai menkystai!

– Todėl strichniną padėjote Katrinos miegamajame? Aš suprantu. Taip jūs su vyru stengėtės išsisukti, o nekaltam vaikui primetėte žmogžudystę. Ir jums jos negaila, madam?

Merė Delafonten patraukė pečiais – jos neužmirštuolių spalvos akys buvo įsmeigtos į Puaro. Jis prisiminė, kaip ji puikiai vaidino, kai jis atvyko pirmąją dieną, prisiminė nevykusias vyro pastangas. Moteris, peržengusi pusės amžiaus slenkstį, bet taip ir neįgijusi jokio žmogiškumo.

– Gaila? – ji pakartojo, – tos apgailėtinos intrigantės žiurkiūkštės? – jos balse skambėjo didžiulė panieka.

Erkiulis Puaro tarė žodžius lėtai ir aiškiai:

– Madam, manau, kad jums gyvenime rūpėjo tiktai du dalykai, visų pirma – jūsų vyras... – jis pamatė, kaip suvirpėjo jos lūpos, – ir jūsų sodas.

Seklys dar kartą apžvelgė sodą. Jo žvilgsnis tarsi prašė atleidimo gėlių už tai, ką jis padarė ir ką dar ruošėsi padaryti.

AGATA KRISTI

Agata Kristi (Agatha Christie) dar vadinama nusikaltimų karaliene. Pasaulyje parduota daugiau nei milijardas jos knygų anglų kalba ir dar milijardas – kitomis keturiasdešimt keturiomis kalbomis. Jos knygų išleista nepaprastai daug, didesni tik Biblijos ir Šekspyro tiražai. Ji yra beveik aštuoniasdešimties detektyvinių romanų ir apsakymų rinkinių, devyniolikos pjesių ir šešių romanų, pasirašytų Merės Vestmekot (Mary Westmacott) slapyvardžiu, autorė.

Agata Kristi gimė Torkvėjuje. Jos pirmasis romanas „Paslaptinga afera Stailse" buvo parašytas baigiantis Pirmajam pasauliniam karui, kurio metu ji tarnavo medicinos sesele. Tada ji ir sukūrė Erkiulį Puaro, žemaūgį belgų seklį, kuriam buvo lemta tapti populiariausiu detektyvinių romanų sekliu po Šerloko Holmso. Romanas buvo išleistas 1920 m. „Bodley Head" leidyklos.

Iki 1926 m. Agata Kristi kasmet išleisdavo po vieną knygą. 1926 m. ji parašė savo šedevrą „Rodžerio Ekroido nužudymas". Tai buvo pirmoji jos knyga, kurią išleido „Harper Collins" leidykla. Nuo tada prasidėjo autorės ir šios leidyklos bendradarbiavimas, kuris truko ištisus penkiasdešimt metų. Ši leidykla išleido per septyniasdešimt Agatos Kristi knygų. „Rodžerio Ekroido nužudymas" buvo pirmoji inscenizuota Agatos Kristi knyga. Spektaklis buvo ilgai rodomas Vest Endo scenoje ir vadinosi „Alibi". A. Kristi įžymiausia pjesė „Pelėkautai" yra ilgiausiai vaidinamas spektaklis teatro istorijoje.

1971 m. Agata Kristi apdovanota Britų imperijos ordinu. Paskutinės jos knygos buvo: „Užuolaidos: paskutinė Puaro byla" (1975 m.) ir „Miegantis žudikas" (1976 m.). Abi knygos tapo perkamiausios. Agata Kristi taip pat parašė keturis nebeletristinius darbus, tarp jų – autobiografiją ir puikų kūrinį „Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni" apie ekspedicijas, kuriose ji daug kartų dalyvavo su savo vyru archeologu seru Maksu Melovanu.

Agatos Kristi kolekcija

Leidykla „SIROKAS" jau išleido:

1. Kalėdų pudingas
2. Po laidotuvių
3. Mirtis prie Nilo
4. Nesibaigianti naktis
5. Palšas žirgas
6. N ar M?
7. Kelionė į Frankfurtą
8. Laikrodžiai
9. Paslaptingasis misteris Kvinas
10. Blogis po saule
11. Perskilęs veidrodis
12. Žmogžudystė klebonijoje
13. Trečioji mergina
14. Pavojus Endhauze
15. Nusikaltimo bendrininkai
16. Viens, du, užsek man batus
17. Dilema Polensos kurorte
18. Tiria Parkeris Painas
19. Susitikimas su mirtimi
20. **Pirmosios Puaro bylos**

Artimiausiu metu pasirodys:

Paskui ateina mirtis
Katė tarp balandžių

Mūsų svetainės internete adresas:
www.knyguprekyba.lt

Robertas T. Kijosakis ir Šeron L. Lechter

DU TĖČIAI – TURTINGAS IR VARGŠAS

Ši knyga užkariavo daugelio pasaulio šalių knygų rinką. Ji skirta vaikams, paaugliams ir jų tėveliams.

Knygos autorius Robertas Kijosakis, patraukliu beletristiniu stiliumi pasakodamas apie savo vaikystę ir paauglystę, praleistą su dviem tėčiais, pataria, kaip elgtis su pinigais, atskleidžia, kaip ir kodėl jis tapo tikras finansų valdymo žinovas ir labai turtingas žmogus.

ŠI KNYGA YRA KITOKIA nei dauguma knygų, patariančių, kaip tapti turtuoliu. Autorius skatina vaikus nuo mažų dienų taupyti ir investuoti, o tėvus ragina apmąstyti pasikeitusias gyvenimo sąlygas ir išmintingai patarti savo vaikams, kaip užsidirbti pragyvenimui.

Tai naujo mąstymo apie finansus pavyzdys ir tikras iššūkis sustabarėjusiai šių dienų švietimo sistemai.

„Du tėčiai – turtingas ir vargšas“ pradžią galite paskaityti

www.knyguprekyba.lt

Leidykla SIROKAS pristato
naujas detektyvines serijas paaugliams!

◇◇

Paslaptingos istorijos mergaitėms

Nensės Driū nuotykiai

Karolina Kynė

➩ Nežinomybės akimirkos...
➩ Neduodantys ramybės galvosūkiai...
➩ Geriausiems pasaulyje sekliams — paaugliams nėra neįveikiamų užduočių!

Kartu su Nense ir jos draugais
dalyvaukite jaudinančiuose nuotykiuose bei intrigose.

◇◇

Nauja detektyvinių istorijų serija

Hardžių berniukai

Franklin W. Dixon

➩ Sunkiai išaiškinamos paslaptys...
➩ Gudriai suplanuoti nusikaltimai...
➩ Nepaprastai veiklūs broliai sekliai!

Prisidėkite prie Franko ir Džo Hardžių
ir dalyvaukite jų kovos bei įtampos kupinuose nuotykiuose.

◇◇

Ieškokite knygynuose naujos detektyvinės istorijos.

Agata Kristi

PIRMOSIOS PUARO BYLOS

Redagavo
Jūreta VALENTIENĖ
Regina ZDANAVIČIENĖ

Dailininkė
Daiva STAŠKEVIČIENĖ

Maketavo
Danielius SAMULEVIČ

2001. Užs. Nr. 534. Leidėjas UAB „Sirokas“.
Spausdino AB Standartų spaustuvė,
S. Dariaus ir S. Girėno g. 39, Vilnius

[redacted]SIOS PUARO [redacted]

Ank… …etais …ia su nepaprastai sunkia problema: kas nužudė lordą Kronšo? Ar Koko Kortni mirtis tą pačią naktį yra tik sutapimas? Ar ji tyčia išgėrė per didelę kokaino dozę?

Vos tik Puaro pateikia stulbinamas išvadas, tuoj pat turi taikyti savo dedukcinius sugebėjimus septyniolikai kitų painių paslapčių išnarplioti.

Sėkmingai ištirdamas kiekvieną šio rinkinio bylą, Puaro įrodo esąs protingiausias seklys detektyvinėje beletristikoje.

„Puikioji, geriausioji Kristi“,
Sunday Express

ISBN 9986-833-28-0

